

Nerocina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Volitve so razpisane

Vlada dr. Milana Stojadinovića je po treh letih, odkar je na oblasti, smatrala, da je prišel primeren čas, da stopi pred jugoslov. ljudstvo, položi predenj obračun o svojem delovanju in ga zaprosi, da ji izkaže svoje zaupanje za bodoča štiri leta. V ponedeljek so bile razpisane državnozbornske volitve v skupščino, ki bodo 11. decembra, nakar se bo novo narodno predstavništvo zbralo k prvemu zasedanju 16. januarja prihodnjega leta. Stranka JRZ bo postavila po vsej državi svoje volivne kandidate; podpirala pa jo bo Hodičeva narodna stranka in pa srbski zadrugarji, ki imajo v vladi svojega zastopnika ministra Djordjevića. JRZ pa računa poleg glasov svojih strankinih pristajšev tudi na pristanek onih najširših ljudskih plasti, ki se sicer ne pečajo z dnevnim političnim, ampak presegajo vrednost vsakokratnega političnega režima po splošnih razmerah v državi: ali vlada mir, red in varnost ter enakopravnost vseh pred zakonom; ali se pospešuje javna blaginja z urejeno domačo in zunanjo trgovino, z gradnjo javnih gospodarskih naprav, s socialno zaščito, s pospeševanjem nižje stoečih slojev; ali skrbi država za socialno politiko, za primerno zaposlitev delovnih slojev, za pravične plače; ali se država briga za kulturni dvig naroda, za šolstvo, splošno ljudsko prosveto, ali podpira pozitivna stremeljenja, ki naj dvignejo javno moralo in telesno zdravje ljudstva? To so vprašanja, ki brigajo v prvi vrsti vsakega državljanja, ki ve, da je namen države pospeševati javno blaginjo, in po tem, ali more kak režim pozitivno nanjo odgovoriti, bo tudi presojal njegovo vrednost za ljudstvo.

Sedanja vlada je bila mnenja, da lahko stopi pred ljudstvo in da more mirne duše izročiti državljanom v presojo svoje triletno delo. Prav nič ne dvomimo, da bo veličanska večina volivcev to delo, ki je bilo v prid naroda in države, v resnici tudi z navdušenjem odobrila. Mirno lahko izjavimo, da bomo tudi mi Slovenci, in sicer kot Slovenci in kot katoličani z veseljem izrekli pri volitvah zaupnico dr. Stojadinoviću vladi za njeno dosedanje delo, ker nam baš to delo, ki je dosedaj bilo opravljeno, vpliva zaupanje, da bo Stojadinovič-Korošec-Spahova vlada sposobna, v bodoče uresničiti tudi tiste želje in upravičene zahteve slovenskega naroda, ki do sedaj še niso bile izpolnjene.

Nihče pa ni mogel misliti, da bo razpis volitev vzbudil v nasprotjem političnem taboru tako grozen preplah. Kajti nenadno so se pričele politične akrobacije, ki po svoji vratolomnosti presegajo vse, kar je bilo do sedaj videti na jugoslovanskem drugače dovolj pisanem političnem polju. Javnost samo strmi in mnogim se že ob samem pogledu na politična spreminjanja kar v glavi vrti. Ali je to mogoče? sprašujejo drug drugega.

Toda pojdemo po vrsti! Čim so bile razglašene volitve, takoj so se oči vseh opozicijskecev uprle v Zagreb na g. dr. Mačka. To niso bile samo one opozicijske serbske skupine, ki so se že leta 1935 združile z Mačkom, oziroma s kmečko demokratsko koalicijo, ampak tudi vse druge opozicijske skupine in skupnice: marksisti od skrajne leve do skrajne desnice, Ljotičevi fašisti in Živkovičevi integralisti ter unitaristi. Naenkrat je vse pričelo drveti k Mačku v Zagreb, toda vse je prehitel in prvi dospel naš dični dr. Albert Kramer, generalni tajnik diktatorske JNS. Ko so drugi še nekoliko oklevali in se borili morda že z zadnjimi ostanki političnega sramu in moškega ponosa, je g. senator Albert Kramer, najbesnejši zagovornik integralizma in eden od očetov jugoslovanskega centralizma, že oddal svojo vizitko na stanovanju dr. Mačka, tistega Mačka, ki ga je diktatorska JNS imela zaprtega v ječi kot »federalista, separatista ni rušilca države«. Vendar se je Maček izkazal plemenitega. Z veliko širokosečnostjo sprejema skesane grešnike, ki se zgrinjajo k njemu od severa in juga, pripravljen jim je izkazati usmiljenje in jih sprejeti na svojo listo, vendar pa hoče vse te prekaljene nacionaliste vzeti nekoliko k političnemu izpitu: pristati bodo morali na njegov politični program, katerega je, povedano mimogrede, še pred nekaj meseci »Jutro« označilo kot takšnega, ki vodi v razpad jugoslovanske države. Ne vemo, kako strog bo Maček pri tem izpitu in če ga bosta Kramer in Živkovič prestala. Verjetno, da bo tudi v tem pogledu g. Vladko širokogruden in se bo zadovoljil že z moralnim uspehom, ki mu ga JNS s svojo absolutno kapitulacijo brez dvoma daje: njemu osebno in njegovemu političnemu pokretu.

Akrobacije prvakov JNS so sicer cirkuške, vendar za političnega opazovalca razumljive. Kdor pozna JNS, je iz vsega početka vedel, da se ne bo upala iti samostojno na volitve. Tista »Jutrova« poročila o »mogočnih shodih in zborovanjih JNS po vsej državi« so bila le bluff, s katerim je Kramerjevo glasilo tolažilo svoje čitatelje, da ne bi vedeli, kako bridek in nevzdržen je položaj nekdanje diktatorske stranke. Mnogo so se voditelji JNS trudili, da bi svojo stranko pripeljali v JRZ. Prav do zadnjega so to tudi upali in »Jutro« je nekaj časa ubiral mile strune v svojih uvodnikih, s katerimi je spremljalo krčevite napore svojih poglavarjev. Toda po dolgem upanju in strahu je ostal le hud politični maček, ki je JNS pognal v drug ekstrem — v naročje dr. Mačka. JNS pa le ne bo treba iti sami na volitve, ne bo treba šteti svojih redkih

ČSR bo — zvezna država

V Pragi izdeluje posebna komisija novo zvezno ustavo

Prepir z nenasitnimi Madžari traja dalje

Praga, 15. okt. TG. Praška vlada je imenovala posebno komisijo, ki ima nalog, da pripravi spremembo ustavnega zakona ter izdela predlog nove državne ustave, ki bo odgovarjala spremenjenim razmeram v državi. Takoj na prvi seji je prišla ta komisija do zaključka, da je z ozirom na odstop predsednika republike in na obsežne izgube državnega ozemlja čim prej izdelati novo ustavo in nov volilni zakon. Komisija je prišla nadalje do zaključka, da bo morala nova ustava uzakoniti dejanski položaj tako, da bo dala češko-slovaški državi zvezno obliko. Že to zahteva velike spremembe v dosedanjem ustavnem zakonu. Nova država bi se delila v tri samostojne države, ki bi imele gotove stvari skupno v skupnih državnih mejah. Te tri samostojne države naj bi bile Češka, Slovaška in Podkarpatska Rusija, ki bi vsaka imela na čelu svojo lastno samoupravno vlado. V Pragi pa bi bila nad njimi še neke vrste nadvlada, ki bi obsegala tista področja, ki vsem trem državam ostanejo skupna, to je zunanja politika, narodna obramba in skupne denarstvene zadeve. Predsednik republike bi naj bil vsem skupen. Vsaka zvezna država bi imela svoj zakonodajni parlament, za skupne zadeve pa bi bil poseben parlament po zgledu nekdanjih avstro-ogrskih delegacij.

Tukajšnji politični krogi smatrajo, da bo prišlo na češkoslovaškem tudi do notranje-političnih sprememb. Predvsem bo prišlo do preobrnjanja političnih strank, od katerih jih bo mnogo sploh izginilo iz političnega življenja. Predvsem gre za komunistično stranko, katere prepoved pričakujejo vsak trenutek. Nemška vlada je izrazila željo, da se razpustijo vse levčarske in centurmaške stranke, predvsem komunistične.

na in socialno-demokratska, tako češka, kakor nemška, dalje češka narodno-socialistična stranka, ki ji je pripadala tudi dr. Beneš, ter češka ljudska stranka. Potemtakem bi ostale pri življenju le še stranka Gaide, stranka Strebrna, ter agrarna stranka Berana. Ta zadnja stranka bo dobila bržkone vedno večji vpliv na politično življenje onve češkoslovaške republike.

Čehi in Madžari pri Hitlerju

Hitler je dal obojim pomirljive obljube

Monakovo, 15. okt. AA. (Havas) Češkoslovaški zunanji minister Chvalkovsky, ki se je včeraj med 12 in 13.45 sestal s Hitlerjem ter se nato do 17. razgovarjal z nemškimi zunanji ministrom v. Ribbentropom, se je proti večeru vrnil v svoj hotel, kjer je tudi prenočil. Do sedaj še ni znano, ali se bodo njegovi razgovori z zastopniki rajha nadaljevali tudi danes. Bivši madžarski ministriški predsednik Darany je zapustil Hitlerjevo pisarno nekoliko po 17. Njegov razgovor s kanclerjem je bil v zvezi z madžarsko-češkoslovaškim sporom. Daranyjevemu razgovoru s Hitlerjem je prisostvoval razen Ribbentropa tudi baron von Erdmansdorff. Tudi Darany je prenočil v Monakovem.

Neško časopisje, ki se na široko razpisuje o sestanku med Hitlerjem in češkoslovaškim zunanjim ministrom Chvalkovskim ter med Hitlerjem in madžarskim odposlancem Daranyjem, soglasno poudarja, da bo nova Češko-Slovaška svojo lastno državno usodo navezala v prvi vrsti na Nemčijo, s katero hoče živeti v prijateljski. Listi naglašajo dalje, da je Hitler obljubil madžarskemu odposlancu, da bo Madžarska dosegla vse upravičene terjnitve od Češko-Slovaške in da je o tem govoril odkrite besede tudi že s Chvalkovskim.

Po Monakovem se je razširila tudi vest, da sta se pri Hitlerju sestala oba, Čeh Chvalkovski in Madžar Darany, toda na uradnih mestih ni mogoče o tem najti nobenega pojasnila. Padlo pa je v oči, da sta tako češki kakor madžarski državnik, ki bi bila morala odgovoriti iz Monakovega — ostala čez noč v Monakovem.

Chvalkovski je šele danes dopoldne ob osmih zapustil Monakovo in odpotoval proti Egru. Iz Egra bo Chvalkovski s avtom nadaljeval pot proti Pragi. Prav tako je zapustil Monakovo tudi bivši

Prepir med Nemčijo in Brazilijo

Berlin, 15. oktobra. AA. DNB. Med Nemčijo in Brazilijo je prišlo do diplomatskega incidenta. Braziljska vlada je uradno sporočila nemški vladi svojo željo, naj odpokliče nemškega poslanika v. Ritterja iz Ria de Janeira. Nemška vlada je odgovorila na to s pozivom, naj braziljska vlada odpokliče svojega poslanika v Berlinu Monlza de Araga. Braziljski poslanik je že odpotoval v Rio de Janeiro, a nemški poslanik v Braziliji se tudi že nahaja v Berlinu ter se je takoj stavil na razpolago nemškemu zunanjemu ministru. Uradni nemški krogi živo kritizirajo tak postopek braziljske vlade.

pristašev in pred vsem svetom pokazati vso svojo porazno strankarsko revščino. Da se je JNS odločila za fuzijo z Mačkovsko listo, je to storila tudi v pravilnem spoznanju, da bi g. P. Živkovič najverjetneje niti ne mogel postaviti lastne liste, ki bi odgovarjala zahtevam njegovega lastnega zakona. JNS je »vsedrjavna« stranka samo toliko časa, dokler stoji za njo vsa javna oblast od ministrov do zadnjega podeželskega župana!

Toda vsa javnost se bo ob pogledu na strahotno kolobocijo, ki jo Mačkov volivni kartel predstavlja, vprašala: Kaj imajo ti ljudje skupnega? Katera je politična ideja, ki vse te stranke in frakcije veže? Kakšen more biti političen koncept, ki naj združi federaliste, integralce, centraliste, komuniste, fašiste... na eno politično linijo? To se bo vsak resen državljan vprašal ob pogledu na političen Babilon Mačkovega velivnega bloka. Kaj bi bilo, če bi ta blok zmagal pri volitvah in dobil oblast v roke? (kar se seveda ne bo zgodilo). Mislimo, da bi se pričeli takoj prvi dan drug drugega zapirati, pri čemer bi Živkovič gledal, da čimprej Mačka spravi v luk-

madžarski ministriški predsednik Darany in v spremstvu poslanika Erdmansdorfa odleti z letalom v Budimpešto.

Nemški nasveti Madžarom

London, 15. oktobra. b. O včerajšnjih razgovorih med Hitlerjem in češkoslovaškim zunanjim ministrom Chvalkovskim, poroča »Daily Telegraph«, da izid tega posvetovalnega daje malo upanja Madžarom za izpolnitev njihovih želja. Hitler je obljubil Chvalkovskemu, da bo Češkoslovaška podpiral. Hitler je svetoval Chvalkovskemu, naj se Češkoslovaška sporazume z Madžarsko na srednji kompromisni črti, preko katere

Madžari mobilizirajo

V ČSR so se združila vsa telovadna društva

Budimpešta, 15. oktobra. AA. (MTI) Uradno sporočilo vlade pravi: Glede na prekinitev madžarsko-slovaških razgovorov, kakor tudi glede na grožnje s strani Češkoslovaške v poteku razgovorov in zaradi podvzetih vojaških mer na češkoslovaški strani, se je morala madžarska vlada odločiti za nove vojaške ukrepe. Vojnemu ministru je dan nalog, ki bo danes javno razglašen, da mobilizira pet novih letnikov. Obvezniki letnikov 1908 do 1911 se morajo javiti svojim vojaškim poveljstvom začetni od ponedeljka. Novi vojaški ukrepi, ki jih je izdala madžarska vlada v zvezi s češkim stališčem, so naleteli na enodusno odobravanje v madžarskem tisku. V poluradnih krogih pravijo, da je tako stališče imelo za uspeh zbiranje vseh narodnih sil.

Praga, 15. oktobra. AA. (Reuter) Oni del nemškega službenega poročila o sestanku Hitlerja in češkoslovaškega zunanjega ministra Chvalkovskega, ki se nanaša na razgovore v Komarnu, je bil sprejet v Pragi s hudimi slutnjami. Obstojni namreč bojazen, da bodo morali Slovaki pristati na ogromne žrtve, ker vse kaže, da bodo Madžari dosegli popolno uresničanje svojih zahtev. Odhod bivšega ministrskega predsednika Daranyja v Nemčijo spravljajo v zvezo z zelo važnimi dogodki. Domnevajo celo, da bo načelna odločitev o madžarski manjšini v ČSR sprejeta že v Berchtesgaden. V tem primeru se morda Madžari ne bodo obrnili več neposredno na mednarodno komisijo v Berlinu, oziroma na zastopnike štirih velesil. Češkoslovaški vojni ataše v Budimpešti je danes obiskal madžarskega vojnega ministra in protestiral zaradi obmejnih napadov, ki jih izvajajo Madžari. Takli napadi so bili zlasti 11. in 12. t. m.,

njo, kakor je že to storil, da komunisti potolčejo fašiste in obratno itd. To je v resnici nemoralna politika, da je sedaj uganja okrog Mačka in ki jo tudi Maček sam podpira. To je politika polna neiskrenosti in notranje lažnosti. Za naše slovenske razmere ima le ta pomen, da se dična JNS končno vendarle razgalja pred vso državo kot tista stranka, kateri je njen nacionalizem in njeno integralno jugoslovenstvo vedno služilo le kot plašč za njene politične kupčije in strankarske posle in ki je takoj pripravljena se s tako »iskrenostjo« boriti tudi za katerokoli povsem nasprotno politično ideologijo, če bi to njenim strankarskim kolovodjem vrglo več materialne koristi. Toda to so morda odkritja in spoznanja samo za druge dele države; mi Slovenci že od nekdaj dobro poznamo politično kameleontstvo JNS, kakor tudi njenega obiskal madžarskega vojnega ministra in protestiral zaradi obmejnih napadov, ki jih izvajajo Madžari. Takli napadi so bili zlasti 11. in 12. t. m.,

on madžarskih zahtev ne bo podpiral. Hitler je jasno povedal, da ne more nič več storiti za Madžarsko in je najbolje, če obe državi skleneta ugoden sporazum. V berlinskih političnih krogih poudarjajo, da gre do madžarske zahteve predaleč od načel, ki so bila sprejeta od Nemčije. Nemčija ne želi skupne poljsko-madžarske meje in odtrgati Podkarpatske Rusije od češkoslovaške republike. Kar se tiče sklicanja konference štirih velesil, za sedaj ne kaže, da bi se ta konferenca sestala.

Madžari moledujejo v Rimu

Rim, 15. okt. AA. (DNB) Šef kabineta madžarskega zunanjega ministra grof Czaky je danes dopoldne dvakrat obiskal grofa Ciana. Drugi razgovor je trajal okrog dve uri. O vsebini razgovorov ni bilo izdano nobeno uradno obvestilo niti z italijanske niti z madžarske strani. Grof Czaky je že odpotoval v Budimpešto. Za danes večer pa pričakujejo sporočila italijanske vlade.

Nadaljevanje pogajanj

Budimpešta, 15. oktobra. b. Po izjavi uradnih krogov se bodo pogajanja med Madžarsko in Češkoslovaško kmalu nadaljevala. V tukajšnjih političnih krogih trdijo, da je do sklepa o nadaljevanju pogajanj med češkoslovaško in madžarsko delegacijo v Komarnu prišlo zaradi nasveta Nemčije, ki zastopa stališče, da je treba v najkrajšem času rešiti to vprašanje v zadovoljnost obeh držav. Pričakujejo, da bo predsednik češkoslovaške delegacije izročil madžarski delegaciji nov predlog.

Nemške liste ukinjajo

Praga, 14. okt. Lastništvo nemških dnevnikov »Prager Presse«, »Prager Mittag«, »Prager Montag«, ki jih je izdajala založba »Orbis«, namerava po gotovih informacijah te liste ukiniti, čeprav uživajo državno podporo. Zaradi odepitve sudetskih Nemcev je število čitateljev tako padlo, da se vzdrževanje teh listov več ne izplača. »Prager Presse« je bila, kakor znano, oficiozen organ Benešev zunanje politike.

Slovaška vlada poziva vojaštvo

Bratislava, 15. okt. Slovaška vlada je izdala oklice na vojaštvo, v katerem pravi med drugim: »Madžari se motijo, če mislijo, da ne razpolagamo z vojaški silo. Čeprav je naša vojska številčno oslabiljena, vendar ima na razpolago dovolj orožja in dovolj tehničnega materiala. Madžari naj nikar ne računajo na okrnitev naše domovine, kajti naša vojska pozorno zasleduje vse dogodke na meji. Naj vedo, da za vlado trdno stoji vsa armada. Slovaške čete stoje z orožjem pri nogah.«

V Romuniji Madžare obsojajo

Bukarešta, 15. oktobra. b. Politični opazovalci trdijo, da vlada v Romuniji veliko nezadovoljstvo zaradi madžarskih zahtev, ki jih delijo v tri glavne točke:

1. V rimskih političnih krogih priznavajo, da je sedaj najbolj aktualen problem, da se izvede nov program oborožitve v Romuniji. Romunska oborožitev je v marsičem odvisna od češkoslovaških tovarn orožja.
2. Romunija gleda na svobodno in neodvisno češkoslovaško republiko kot najboljšo zvezo med njo in Nemčijo ter smatra, da je vsako zmanjšanje Češkoslovaške na škodo njenih dobrih prometnih zvez in normalnega trgovinskega razvoja med Romunijo in Češkoslovaško.
3. Romunski politiki odkrito trdijo v tisku, da je povečanje Madžarske na račun Češkoslovaške nevarno tudi za Romunijo. Romunski tisk odločno nasprotuje skupni poljsko-madžarski meji, ker je Romunija prepričana, da bi Madžarska potem pričela še propagando za romunsko Transilvanijo.

Vsa telovadna društva so se združila

Praga, 15. okt. AA. ČTK: List »Ažet« poroča, da so češkoslovaška sokolska zveza, združenje delavcev, češki Orel, zveza čeških legionarjev in zveza neodvisnih legionarjev sklenili ustanoviti svojo skupno zvezo, ki bo imela namen sodelovati združeno pri delu za narod in državo.

London, 15. oktobra. Vedno vztrajneje se širijo vesti, da namerava Chamberlain proglasiti vsaj delno obvezno vojaško dolžnost. V tem smislu piše tudi »Daily Mail«. Po drugi strani pa je znano, da je Chamberlain na seji ministrskega sveta izjavil, da Anglija ne namerava zaenkrat vpeljati obvezne vojaške dolžnosti.

Zagrebska vremenska napoved: Stalno. Zemunska vremenska napoved: Pretežno vedro z jutranjo megle bo v vsej kraljevini. Nekoliko oblačno bo na severozahodnem delu države. Noč bo hladna.

Od nedelje do nedelje

Zunanji pregled

Medtem ko je v Evropi českoslovaška pozornica še vedno v ospredju zunanje politične dogajanja, so se po drugih delih sveta že zopet pojavili važni dogodki, ki so odraz sedanje svetovno-politične napetosti med takimi imenovanimi »ideološkimi tabori«, v katere so posamezne velesile razdeljene.

Českoslovaška dobiva polagoma nov notranji in zunanji obraz. V preteklem tednu so bile dokončno določene meje med Nemčijo in českoslovaškim delom českoslovaške države. Berlinska mednarodna komisija je sklenila, da namreč plebiscita nikjer več ne bo in da so meje, do katerih so nemške čete zasedle Češko do 10. oktobra, dokončne meje med obema državama. Českoslovaška država je odstopila skoraj petino svojega ozemlja in skoraj 4 milijone prebivalcev. Novi českoslovaški zunanji minister Chavalkovský je nato odpotoval v Nemčijo, kjer je obiskal kanclerja Hitlerja, da mu zagotovi lojalno sodelovanje Čsl. v bodočnosti. Nemški listi so českoslovaškega državnika zelo ljubezljivo pozdravili in si obetajo v bodočnosti najlepših prijateljskih odnosov med obema državama. Borba za slovaški del nove čsl. države pa še ni končana. Ves pretekli teden so bila v Komarnu zelo huda pogajanja med madžarskimi in slovaškimi zastopniki. Uspeha niso prinesla nobenega. V četrtek so jih Madžari razbili. Madžari so namreč zahtevali odstop skoraj ene tretjine Slovaške ter vsa Podkarpatsko Rusijo, v ostalem ozemlju pa so zahtevali plebiscit. Slovaki so to odklonili, pač pa so ponudili ono ozemlje, kjer res Madžari prebivajo strnjeno. Madžari so nato pogajanja razbili ter takoj mobilizirali pet letnikov, da bi pri Slovaki povzročili strah. Tudi českoslovaška vojska je v pripravljenosti, ker je bilo slišati, da bodo madžarske teroristične tolpe poskušale vdreti na slovaško in rusinsko ozemlje. Spor je bil sedaj sporočen velesilam, ki bodo verjetno v kratkem prinesle odločitev. Značilno je, da Nemčija Madžarov ne podpira in da nasprotno skuša Slovake in Rusine v novi čsl. državi okrepiti.

Na znotraj se Čsl. tudi preurejuje. Najprej so Slovaki dobili samoupravo in so si imenovali lastno vlado, ki jo predstavlja dr. Tiso. Pretekli teden so isto storili tudi Rusini, kjer je ministri predsednik samoupravne vlade dr. Brody. Na znotraj se bo torej českoslovaška spremenila iz centralistično urejene države v zvezno državo s tremi samoupravnimi enicami: češko, slovaško in rusinsko, ki bodo imele skupno samo zunanjo politiko, armado in denarstvo.

Izven českoslovaške pa je treba omeniti tri polja, kjer so se dogodili pretekli tedni dogodki svetovno-političnega značaja. 1. Italija je pristala na to, da odpokliče svoje prostovoljce iz Španije. Za enkrat jih odide 17.000. Po navdih italijanske vlade pa jih je padlo na španskih bojiščih 12.147 mrtvih in ranjenih. Tudi iz rdeče Španije odhajajo prostovoljci. To je znamenje, da se državljanska vojna v Španiji vendarle bliža koncu. 2. Medtem pa je v Palestini izbruhnila prava državljanska vojna med Judi in Arabci in Anglija ima največje težave, da kolikor toliko vzdrži red. V Palestini in na delu neke sile, ki hočejo Angliji pomagati in jo ne prestanje zaposlojevati, da bi lažje družilo od nje iztisnilo kakšno ugodnost. 3. Na Daljnem vzhodu so Japonci vdrl na Kitajsko tudi z južne obale navzgor. To je znamenje, da se Angležev in Francozov ne boje več. Do sedaj so se nanje ozirali, toda po monakovski konferenci vedo, da ni treba več. Napad z juga pa bo imel za posledico tudi to, da se bo kitajska armada mnogo težje branila, ker ji bo presekana edina dovozna pot z morja.

Pri opazovanju svetovno-političnih dogodkov dobivamo vtis, kakor da bi se trije zavezniki Nemčija, Italija in Japonska drug za drugim igračkali z Anglijo. Ko eden neha s pritiskom na njo, začnejo drugi, in ko je ta odnehal, začnejo tretji. Sedaj je samo še vprašanje, kdaj bodo sprožili zahtevo po nekdanjih nemških kolonijah.

Dražbe za javna dela

Belgrad, 15. okt. m. Gradbeni minister je v soglasju s finančnim ministrom podpisal odlok, da morajo biti licitacije za javna dela iz štirin milijardnega posojila za izvedbo javnih del in za državno obrambo istočasno na več krajih. Licitacije za oddajo teh del bodo odšle istočasno v gradbenem ministrstvu v Belgradu ter pri bankah in upravah v Zagrebu ali Ljubljani, ali pa v kakem tretjem kraju. Vsi elaborati se bodo stavlili istočasno z razpisom licitacije vsem onim uradom, pri katerih bodo licitacije. Po licitacijah se bodo ponudbe vpisale bodisi po kurirju ali ekspresno-priporočeno gradbenemu ministrstvu v Belgradu, kjer se bodo istočasno ocenjevale vse ponudbe. Licitacija bo po tem novem razpisu uspela tedaj, če bo skupaj izročeni toliko ponudb, kolikor jih je predpisanih po zakonu o državnem računovodstvu. S tem odlokom je gradbeno ministrstvo ugodilo vsem prošnjam, da naj bi licitacije ne bile koncentrirane samo v Belgradu. Na ta način bo gradbeni minister lahko uspešno kontroliral cene, istočasno pa bo s tem pomagano vsem podjetnikom, ki nimajo svojih stalnih zastopnikov v Belgradu.

Slovenski obrtniki v Belgradu

Belgrad, 15. oktobra. AA. Z jutranjim brzim vlakom so dopotovali v Belgrad pod vodstvom predsednika Kavke slovenski obrtniki, po številu 400, organizirani v Zvezi slovenskih obrtnikov. Na postaji so jih pozdravili predsednik državne zveze obrtnikov Mitosevič in velika skupina belgradskih Slovencev, organiziranih v prosvetnem društvu. Po krajšem postanku so slovenski obrtniki odpotovali na Oplenac, kjer so položili srebren venec na grob blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra Zedinitelja. Slovenski obrtniki bodo ostali v Belgradu 2 dni ter bodo obiskali obrtniško razstavo na velesejmu, na kateri so razstavili svoje najboljše oprave mnogi člani zveze slovenskih obrtnikov, organizirani v znani mizarski združenju v St. Vidu. Odpotovanje zveze slovenskih obrtnikov se bo jutri in po jutrišnjem udeležilo proslave 50letnice ustanovitve državne zveze obrtnikov in esnafov.

Tokio, 15. oktobra. AA. (DNB) Silovit tajfun divja po japonskih obalah. Zlasti je bilo prizadeto mesto Kagoshima v južni Japonski. Dosedaj so našli več ko 200 mrtvih in izginulih.

Berlin, 15. oktobra. AA. DNB: Danes dopoldne je prisel v Berlin predsednik italijanskega združenja industrijskih delavcev Genetti, ki bo ostal v Nemčiji nekaj dni.

Notranji pregled

V domači politiki ta teden že stoji v znamenju volitev, ki so bile razpisane z ukazom kraljevega namestništva dne 10. oktobra in bodo 11. decembra. Z istim ukazom je bila na predlog notranjega ministra, ki ga je ministriški svet sprejel, razpuščena prejšnja narodna skupščina, ki je bila izvoljena dne 5. maja 1935. Po razpisu volitev je 15 dni (do 25. oktobra) še čas za popraviljanje volilnih imenikov, 15 dni pred volitvami (26. novembra zadnji dan) pa morajo biti vložene vse kandidatne liste.

Ob isti priliki so bile zaključene tudi seje senata in bo prva njegova seja šele po volitvah — 16. januarja 1939.

V vlado sta vstopila dva nova ministra, in sicer Svetislav Hodžera kot minister brez portfelja in Ante Maštrovič kot minister za telesno vzgojo.

V imenu JRZ bo volilno borbo vpeljal predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović, ki bo danes zvečer ob 7 govoril po radiu svoj prvi predvolilni govor.

Največ hrupa pa je nastalo ob JNS, ki skuša za volitve skleniti zvezo z združenjo opozicijo. Najprej so politiki slovenski jns-arij, ki so na zborovanju v Kazini v Ljubljani naložili glavnemu tajniku JNS senatorju dr. Kramerju, naj to izpelje, da ne bi bila JNS prisiljena sama stopiti med volilce. Dr. Kramer je res takoj odšel k dr. Mačku v Zagreb, ki ga je sprejel in mu povedal, kaj o takem načrtu misli. Nato je dr. Kramer odšel v Belgrad k srbskim predstavnikom združene opozicije, katerim je ponovil ponudbo. Združena opozicija pa JNS slavi pogoj za sodelovanje: da JNS pristane na znani sporazum, sklenjen med skupinami združene opozicije v Farkašiču 9. oktobra 1937, ki ga je pa JNS vse doslej napadala kot najbolj protidržaven akt.

JNS se seveda nekoliko obotavlja javno sprejeti ta pogoj in bi vso stvar rada tako izpeljala, da bi se ne videlo, kako globoko se je uklonila. Zato zlasti »Jutro« skuša jasnost prepričati, da je bila JNS povabljen k sodelovanju z združeno opozicijo in da se ni ponudila. Toda zagrebški »Jutranji list« in »Hrvatski dnevnik«, ki je glasilo dr. Mačka, odkrito govorila o ponudbah JNS. Da je temu res tako, se je izdal tudi ožji odbor JNS sam, ki je na svoji seji v Belgradu, kateri je prisostvoval tudi dr. Kramer, sklenil dve možnosti: Če bo JNS sprejeta v združeno opozicijo, potem bi pač tudi JNS morala pristati na nosilca skupne liste, ki bo po sklepu vodstva združene opozicije spet dr. Maček. Če pa ne bo sprejeta — t. j. če ne bo izpolnila stavljenih pogojev — bo pa JNS prisiljena nastopiti sama in za ta primer je ožji odbor določil nosilca kandidatne liste JNS v osebi Petra Živkovića. Če bi bila JNS res povabljen v skupen volilni nastop z združeno opozicijo, bi ožji odbor imel reševati samo o tem, ali JNS povabilo sprejme ali pa ga odkloni. Očividno je sedaj združena opozicija lista, ki stavi pogoje in odloča, ali bo pustila JNS k sebi ali ne, in JNS se samo tako suče, da bi si v opoziciji rešila čim več dobrega imena, ki si ga je zapravila že takrat, ko je bila na vladi.

V ljudstvu proti tej zvezi že vstaja odpor. Tako ponekod pristaja dr. Mačka ne marajo nič slišati o tem, da bi morali hkrati glasovati za dr. Mačka in Živkovića, pa tudi jns-arij se zlasti v vrbski banovini upirajo, da bi morali dr. Mačka sprejeti za svojega pristasa in tako rekoč somišljenika, ki so ga doslej tako domišljavo napadali. Tudi tiste male slovenske skupine, ki so deloma že ob volitvah 5. maja 1935 nastopile pod dr. Mačkovim listom in sedaj sestavljajo nek »Blok narodnega sporazuma«, so zelo razburjene, če bi se naenkrat v njihovem taboru pojavil Peter Živković. In dr. Lončar je že dejal, da s temi ljudmi (z JNS) ne mara imeti nobenega stika.

V. Wilder iz Zagreba se trudi, da bi poleg JNS pripeljal pod listo združene opozicije tudi Ljotičev »Zbor«.

Skupine za volilni nastop se torej še niso zbrale. Edino JRZ je enotna in urejena in je razpis volitev ni zbežal!

Volivni skoki JNS in njeno »notranje« mnenje o dr. Mačku

Belgrad, 15. oktobra. m. Glavni ožji odbor JNS je torej sklenil v načelu volilni sporazum z izvenskupniško opozicijo. Ta sklep je bil danes predmet razgovora v raznih političnih krogih. Pristasi JNS se seveda bahajo še naprej, da se oni niso prav nič ponujali skupniški opoziciji, temveč ona njej. Poslanci JNS, od katerih se večina od izvolitve 5. maja 1935 sploh nikdar ni smelo pokazati v okrajih, so bili največjeje zagovorniki sporazuma z izvenskupniško opozicijo in to isti poslanci, ki so v skupščini iz leta v leto največkrat napadali vlado zaradi prebalega postopanja napram Hrvatoma ter so se vendarle široko ustili in penili, da je avtoriteta državne oblasti v Hrvaški padla. Poštena politična javnost ne odobrava političnega dogovora JNS in izvenskupniško opozicijo ter poudarja, da ta volilni sporazum niti malo ne doprinese k ozdravitvi našega notranje-političnega življenja. Poznavalec razmer v JNS po zadnjem sklepu ožjega glavnega odbora ni prav nič začudilo, ker je JNS že ponovno dokazala, da je pripravljena zatajiti svoj program in prodati za sleherni paro samo sebe, samo da bi se po ovinkih pritihovala do oblasti, brez katere ne more živeti. Danes so se v Belgradu tudi čule vesti, da bo JNS padla znova na kolena pred dr. Mačkom in ga bo prosila, naj bi za JNS podal posebno izjavo, s katero bi ta politični nestvor lahko šel pred svoje volilce. Iz vrst JNS so se danes čule tudi podrobnosti o zadnjem sestanku dr. Kramerja z Večeslavom Vilderjem.

Dobro obveščeni krogi, ki so blizu dr. Kramerja in JNS, so danes izjavili, da je ta sestanek potekel v izredno pristranskem razpoloženju, kar ni prav nič čudnega. Wilder in Kramer sta bila oba samostojna demokrate, pristaja prošle stranke, ki je prva v naše politično življenje in v našo državo uvedla teror in politično persekucije. Isti krogi so tudi poudarjali, da sta oba ljudskofrontaš zopet ponovila, da imata isto mnenje o dr. Mačku, kateremu namreč odrekata vsako sposobnost za vodstvo političnega pokreta. Razmotriva sta tudi o možnosti tesnejšega sodelovanja JNS s bivšo SDS, da bi na ta način samostojni demokrate lahko bolj »pritiskali« na dr. Mačka, ki vedno bolj uvideva škodljivost vsake zveze svojega pokreta z bivšo SDS in bi se jo rad znebil. Znano je, da je bivša SDS poleg levega krila srbske opozicije glavno torišče za širjenje ljudsko-frontaštva v naši državi. V Belgradu so se danes čule tudi podrobnosti o poteku zadnjega sestanka opozicijskega delovnega

Somišljeniki JRZ v Ljubljani!

Krajevne organizacije JRZ so Vas povabile, da danes zvečer prisostvujete radijskemu prenosu govora, ki ga bo govoril predsednik kr. vlade g. dr. Milan Stojadinović. Zberite se v vaših dvorah točno ob polsedmih zvečer. Pridejo naj vsi, tudi tisti, ki imajo radioaparate doma! Pripeljte s seboj tudi one, ki morda še niso člani naše stranke, pa z nami mislijo in čutijo. Dobrodošlo tudi ženstvo!

Preglejte volivne imenike

11. decembra t. l. se bo mogel udeležiti volitev narodnih poslancev le oni, ki je pravilno vpisan v volilni imenik. Le do 25. oktobra je še čas, da zahtevate popravke v volilnem imeniku, vpis ali izbris. Pozivamo ne le člane Jug. Radikalne Zajatnice, temveč vse prijatelje voditelja dr. Korošca, da teh nekaj dni posvetijo izključno skrbi za pravilnost volilnega imenika. Paziti je treba posebno na vse one, ki so do 11. oktobra t. l. dopolnili 21. leto, ter bivajo do tega dne že najmanj eno leto v Ljubljani. Vsak naj poskrbi za sebe, javi strankinim funkcionarjem vse slučaje, ki bi mogli biti za reklamacijsko postopanje važni. Volilni imeniki so pri teh krajevnih organizacijah JRZ. Poleg tega dobite lahko vse potrebne informacije ter vpogledate volilni imenik tudi v mestnem tajništvu JRZ v Ljubljani. Gospodstva cesta št. 10-I (tel. 37-64). Tajništvo je odprto vsak delavnik od 8 zjutraj do 8 zvečer neopredeljeno, ob nedeljah in praznikih pa zaenkrat od 10—12 popoldne.

Volilni upravitelji frančiškanskega okraja (v okviru sledečih ulic: Prešernova, Tyrševa, Gospodstva, Bleiweisova, Masarykova, Kolodvorska, Marijin trg) naj se zglasijo na Mestnem magistratu (Mestni trg št. 2-II, soba št. 48) in pogledajo v volilni imenik, ki je vsakomur na vpogled. Ker je rok za reklamacije zelo kratek, storite to čimprej. — Kdor bi ugotovil, da ni vpisan v volilnem imeniku, naj si preskrbi krstni list, domovnico in potrdilo od policije o enoletnem bivanju v Ljubljani in prinese vse te listine v Mestno tajništvo JRZ.

Socialisti in JNS

Mariborski »Večernik«, glasilo bivšega direktorja ljubljanskega »Jutra« Adolfa Ribnikarja, piše pod naslovom »JNS in socialisti skupaj?«. »Pred zaključkom lista smo prejeli vest, da bosta na kandidatski listi JNS kandidirala skupaj v Mariboru levi breg gg. Petecan (za socialiste) in Lukačič (za JNS). V Ljubljani pa gg. dr. Bajčić (za JNS) in dr. Likar (za socialiste)«. Sicer mariborski »Večernik« tej vesti dostavlja: »Vesti nismo mogli prekontrolirati, pa kljub temu objavljamo, kaj je »Delavska politika«, glasilo socialistov, pisala o JNS v eni zadnjih števil. Priobčuje dopis, v katerem pravi:

»Ko sem se pred nekaj dnevi napotil iz Rač proti Mariboru, me sreči polti ustavi neki junak, ki je bil udeležen pri prihodnjih dogodkih, ter mi prične na dolgo in široko razlagati o bližajočih se volitvah in o potrebi, da mi delavci pomagamo opozicijski JNS, ki ima baje že nek dogovor z vodstvom opozicije, celo s socialisti in s. Petecanom. Ko je končal, je hotel, da mu jaz podpisem neko izjavo, s katero bi prevzel sam ne vem kaj. Torej z lažmi se pripravljajo na volitve. Jaz jim nisem nasel, ker jih poznam, ampak vsem drugim naj bo to v opozorilo, da se ne bodo dali motiti od JNSarskih agitatorjev, ter jim tudi ničesar podpisovali. JNSarji naj si iščejo svoje volilce tam, kjer so jim kaj nudili, mi socialisti, pa si bomo že poskrbeli za svojo streho tudi brez JNS.«

Vabilo in ponudba

Kaj je eno in kaj druga je naenkrat postalo uganke. »Jutro« vztrajno trdi, da je bila JNS povabljen k sodelovanju z združeno opozicijo, tudi ožji odbor JNS v svojem uradnem poročilu o sklepih svoje seje pravi, da JNS »sprejme ponujeno sodelovanje«.

»Hrvatski dnevnik« (15. oktobra) pa poroča: »Senzacijo je vzbudil predlog, ki je prišel od slo-

ništvo JRZ na Gospodstviški cesti št. 10-I, da ga vpiše. Državni uradniki prinesite dekret o nastavitvi. Imenovani dokumenti, ki se rabijo za vpis v volilni imenik, so kolika prosti. — Krajevni odbor JRZ za frančiškanski okraj v Ljubljani.

Somišljeniki in člani JRZ poljanskega okraja, ki stanujejo na Barvarski stezi, v Bergantovi ul., Gestrinovi, Kapiteljski, Kopitarjevi ulici, na Lončarski stezi, Poljanski cesti, Stobli, v Streliški ul., na Strmi poti, v Strossmajerjevi ulici, na Zrinjskega cesti, na Ambroževem trgu, v Ciril-Metodovi ul., Hradečkova c. (samo od hiš. št. 35 navzgor), v Hudovernikovi ul., Kosovski, Kumanovski, Marnovi, Mesarski, Mišičevi, Potočnikovi, Zarnikovi, Živonozdravski ul., na Strupijem nabrežju in v Ulici Stare pravde), naj se zanesljivo oglašijo jutri v ponedeljek, dne 17. t. m., ali v torek, dne 18. t. m., med 6 in 8 zvečer v posebni sobi gostilne Pua (vogal Semperskega nasipa in Fugnerjeve ulice ob mostu). Tam bodo lahko vpogledali volilni imenik ter opravili vse potrebno glede reklamacij.

Volilci — somišljeniki JRZ iz Most in Zelene jame! Danes od 10 do 12 popoldne in od 3 do 6 popoldne lahko vpogledate volilne imenike, ki bodo na razpolago v Ljudskem domu. Pozivamo vse, da se zanesljivo prepričate, če so v volilnem imeniku sploh vpisani, odnosno, če so prav vpisani. Posebno one, ki so žele v zadnjem letu dopolniti 21. leto, prosimo, naj pridejo še posebno zanesljivo v Ljudski dom.

Volivne priprave JRZ v Belgradu

Belgrad, 15. okt. AA. Danes je bila v prostorih glavnega odbora JRZ v Belgradu seja predsednikov in tajnikov vseh banovinskih odborov. Na tej seji so se bavile z vsemi podrobnostmi, ki prihajajo v poštev za uspešno izpelavo bližajočih se volitev. V tem smislu so bili po vsestranski razpravi sprejeti vsi potrebni sklepi. Razen tega je bilo sklenjeno, da se v glavnem odboru v Belgradu, Dečanska ulica 18, zbere vse potrebne volilni material in drugi razni formulirji, ki bodo dostavljeni kandidatom na listi JRZ.

venskega dela JNS.« Ta odstavek sicer ponatiskuje drugo »Jutro« — »Večernik« v Mariboru, prvo »Jutro« v Ljubljani pa ga je previdno zamolčalo, misleč, da se potem ne bo razvedel.

Dr. Kukovec pa je po povratku iz Zagreba dejal v Mariboru, da je v Zagrebu v razgovorih z dr. Mačkom in Savo Kosanovičem, glavnim tajnikom SDS, dogovor, da se je JNS ponudila za sodelovanje na listi dr. Mačka in da dr. Maček postavlja pogoje, da JNS pristane na izvedbo narodnega sporazuma z dne 8. X. 1937. Dr. Kukovec je še povedal, da je dr. Kramer po obisku pri dr. Mačku dejal, da bo dogovor o načinu udeležbe pri volitvah v Sloveniji lahek.

»Delavska politika« pa pravi: »Zanimivo je, da se je odločila navezati stike z združeno opozicijo Živkovičeva JNS in da je glasnik te stranke dr. Kramer prišel v Zagreb na razgovor k dr. Mačku.

Če se dodamo, da včerajšnji »Hrvatski dnevnik« piše, da bo morala JNS v primeru sodelovanja pač opustiti vsako napadanje dr. Mačka, njegovega programa in politike — smo menda dovolj razložili, kako lepo je bila JNS »povabljen«. Sedaj naj še »Jutro« razloži, kaj je ponudba, pa bo položaj jasen in — zanimiv.

»Jutro«

prizanaša dr. Mačkovemu glasilu

Ob obletnici atentata v Marseillesu je »Jutro« ostro napadlo ljubljansko radijsko postajo, češ da se ni dovolj spomnila žalostne obletnice in da je bila na ta dan preveč vesela in razposajena v svojem programu. Moralo je objaviti popravek, da je radijska postaja proslavila pomin smrti kralja Aleksandra, kakor je to že postalo običaj in kakor to delajo druge postaje. Zanimivo pa je, da o tej obletnici »Hrvatski dnevnik«, glasilo dr. Mačka, ni prinesel niti vrstice, da se je »Samouprava«, glasilo JRZ, zgražala nad njim, »Jutro« mu pa ni reklo žal besede. Morda je »Jutro« že takrat vedelo, da bi JNS za volitve potrebovala pomoči dr. Mačka in je zato njegovemu glasilu prizaneslo s svojo »državotvornostjo«. Ta primer pa je dokaz, da »Jutro« samo Slovincem še upa očitati pomanjkanje državotvornosti.

Nova palača Trgovske akademije v Zagrebu

Zagreb, 15. oktobra. AA. Danes ob 10. dopoldne je bila na svečan način odprta nova zgradba trgovske akademije na Krešimirjevem trgu. Zgradba je eno najlepših šolskih poslopj na balkanskem polotoku. Opremljena je z vsemi najmodernejšimi napravami in potrebščinami za trgovski pouk. Otvoritev je prisostvovala veliko številu uglednih oseb, med njimi trgovski minister Nikola Kabalin, podban Mihaildžić, župan Pečić, zastopniki vojaških oblasti, društev, ustanov, šol itd. Po slavnostnih govorih so si navzoči ogledali zgradbo, ki jo je zgradila banska uprava. Stroški za zidavo so znašali 12 milijonov din.

Belgrajske novice

Belgrad, 15. oktobra. AA. Prometni minister je dovolil polovično vozino na vseh drž. železnicah za delegate in člane planinskih društev, ki se bodo udeležila kongresa v Belgradu v času 22. in 23. t. m. namesto 1. in 2. oktobra. Popust velja od 20. do 30. oktobra.

Belgrad, 15. okt. AA. Prometni minister dr. Mehmed Spaho in minister brez portfelja dr. Džafer Kulenović sta danes dopoldne obiskala obrtniško razstavo in mednarodno razstavo za zaščito otrok.

Osebnosti

Belgrad, 15. oktobra. m. Napredoval je iz IV/2 v IV/1 stopnjo profesor bogoslovja v Mariboru dr. Josip Hohnjec. Premeknjen je Josip Novak, učitelj meščanske šole iz Ormoža v Slovenske Konjice; Gorisek Josip, učitelj meščanske šole, iz Škofje Loke na Rakek; Doda Novak, učiteljica meščanske šole, iz Ribnice v St. Vid; Edgard Vovčina, učitelj meščanske šole, iz St. Vlada za upravitelja meščanske šole v Trzinu.

Newyork, 15. oktobra. AA. Stefan: Občinski odbor mesta Newyorka je sprejel vlogo, ki jo bodo poslali predsedniku Rooseveltu, naj izposluje pri angleški vladi, naj se ne prepreči nadaljevala seljevanje Judov v Palestino.

Zveza združenih delavcev je presegla število 5000 članov

Ljubljana, 15. oktobra. Delavsko gibanje v Sloveniji je zadnja leta bilo popolnoma okosteno, ker so se vse do tedaj obstoječe strokovne organizacije oklenile strokovniškega birokratizma in zaradi tega izgubile ves smisel za resnične težnje našega delavskega stanu, ki v svojem bistvu ni prav nič dostopen raznim preperelim socialističnim programom.

Tok časa je to dokazal, kajti kljub temu, da obstajajo ti pokreti že dolga desetletja, niso mogli zbrati slovenskega delavskega stanu in mu tudi niso mogli izboljšati položaja.

V teh razmerah je nastalo novo delavsko gibanje Zveze Združenih delavcev, ki se ne poudi za slepimi fantomi, temveč gradi svoj pokret na realni podlagi, ki odgovarja težnjam in potrebam našega delavstva. ZZZ je edina slovenska narodna strokovna organizacija in predstavlja zato bistven člen slovenske katoliške skupnosti. ZZZ dela v zvestosti do vere in Cerkev, neizprosno proti zverinstvu komunizma, proti lažem in terorju maksizma, da pomaga zatiranemu delavstvu do dostojnega življenja.

Zveza združenih delavcev je v tesnih zvezah z Jugoslovansko delavsko zvezo (Jugoraz), s katero vodi skupno borbo proti maksizmu in za ureditev in

obnove naše narodne in državne družbe, da bo naše delavstvo najpravičnejše zaščiten, da bo moglo braniti svoje stanovske socialne interese.

Naše delavstvo pa tudi vedno bolj vidi, da ga krilatice razrednega boja ne bodo rešile, niti mu bodo prinesle boljše bodočnosti in se zato v vedno večji meri pridružuje Zvezi združenih delavcev, čeprav bi njeni nasprotniki to radi z vsemi sredstvi preprečili.

Po prvem poslovnem letu je imela ZZZ 2150 članov; na letošnjem običnem zboru, ki je bil meseca maja t. l., je štela ZZZ že 4212 članov. Članstvo se je torej v teku drugega poslovnega leta podvojilo. Toda ZZZ ne miruje in se ji je zato posrečilo, da je še dvignila število svojega članstva na 5000, oziroma je to število že prekoračila.

Iz tega se vidi, da postaja ZZZ vedno bolj odločujoč činitelj v boju našega delavstva za svoje stanovske pravice. ZZZ bo pomedla z vsemi frazami demagoškega marksizma. Naša slovenska katoliška skupnost mora biti vsekakor ponosna, da so v njej zastopani vsi stanovi našega naroda, zlasti pa, da se nahaja v njej tudi delavski stan, ki je s tem najbolj zavarovan, da lažnivi rdeči demagoji ne morejo iz delavskih žuljev in na delavskem hrbtu delati svojih socialno-političnih eksperimentov.

Prof. Anton Sovre, novi prosv. inspektor v ministrstvu

Za novega inšpektorja v prosvetnem ministrstvu je imenovan g. prof. Anton Sovre iz Ljubljane. S tem imenovanjem stopa na to važno mesto mož učenjak in zelo ugleden slovenski pisatelj, ki si je pridobil spoštovanje že v prav vseh krogih slovenske javnosti, zlasti pa v kulturnih.

Prof. Anton Sovre se je rodil 4. decembra 1885 v Savni peči pri Zidanem mostu. Gimnazijo je študiral v Celju, filozofijo, to je klasične jezike in slovensčino pa na Dunaju in v Gradcu. Suplentsko službo je nastopil še med študijem leta 1912 v Ljubljani na II. drž. gimnaziji, leta 1913 je bil premeščen v Gorico; nato je bil vpoklican k vojakom ter je bil na fronti hudo ranjen. Po vojni je nastopil službo na drž. gimnaziji v Ljubljani, Zavednega Slovenca in odličnega znanstvenika si je dovolila nesramna jns-arska diktatura leta 1932 pregnati v Pančevo, od tam pa že naslednje leto, to je leta 1933 v Sremske Karlovce. Profesor Sovre ni klonil in je v najtežjih časih za slovenski narod ohranil svoj ponosni, kremeniti značaj.

Prof. Anton Sovre je danes morda najboljši tolmač literature klasičnih jezikov in narodov Slovincem. Njegov slog je kakor izklesan in vsaka beseda kakor pribita. Užitek je brati na primer njegove slovenske prevode Horaca. Pri čitanju njegovega prevoda »Ars poetica« *človek ne ve, kaj je boljše, ali prevedeno gradivo samo, ali sijajni uvod. Prevedel je Avgustinove »Confessiones« *in tako slehernemu Slovincu pripomogel, da so mu te velike misli dostopne. Prevedel je Platonovega »Phaidona« *in Sokratov »Zagovor«, kakor ga je zapisal Platon. Nešteto je njegovih člankov, razprav in esejev po raznih revijah. Odličan je kot sestavljal slovenskih učnih knjig.***

Tudi prosvetno ministrstvo je pred leti priznalo velik ugled tega odličnega slovenskega kulturnega delavca in ga je predlagalo za odlikovanje z redom sv. Save. G. prof. Sovre čestitamo in mu želimo, da bi njegovo bivanje v Belgradu, ki sicer pomeni formalno napredek, toda tudi žrtve, koristilo predvsem oni zadevi, ki jo najbolj ljubi, namreč slovenski učni knjigi.

Tolpa, ki je za drag denar ponarejala potne liste

V Belgradu je policija prišla in zaprla 5 ljudi, ki so okrivljeni, da so za drag denar ponarejali potne liste, s katerimi so tuji iz drugih držav mogli potovati v našo državo. Policija sodi, da je s temi možmi bila v zvezi kaka mednarodna tolpa ponarejevalcev potnih listov, da bi mogli vtruditi v Jugoslavijo take tuje, ki so se od drugih želeli izseliti. Najbrž gre tukaj za bogate Judinje, ki so bežale iz Nemčije, katerim pa je bil dohod v naše kraje sicer onemogočen.

Zaprti so tile možje: Džordže Vitolič, bivši ravnatelj banke, sedaj pa nekak posredovalec, Franc Tabas, Josip Damiš, ki se je pečal s prodajo fotografskih potrebščin, fotograf Aleksander Teke ter neki Jovan Vojič. Prvi štirje so policiji vse priznali, peti pa na vse prelege taji. Stvar je bila v glavnem takale:

Bivši bančni ravnatelj Vitolič je videl, da bi v našo državo rad prišel marsikak tuje, pa ne more, ker ne dobi potnega lista od naše države. Vedel je tudi, da bi ti bogati tuji bogato plačali, ko bi jim kdo preskrbel tak potni list. Zato mu je prišlo, kakor sam priznava, na um, da bi bilo dobro potne liste ponarejati. Takoj je stopil v stike s svojimi prijatelji, ki jim je dejal:

»Imam nekaj inozemci, katere bomo za vsako ceno morali pretihotapiti v našo državo. Te ženske so silo bogate in vsak izmed nas bo deležen lepih denarcev.« *Teke in Damiš sta šla takoj na*

delo in vse pripravila. Manjkal jim je samo še človek, ki bi jim preskrbel potrebne pečate. V ta namen so naprosili Vojiča, ki živi nekje v Srbiji. Njegovega bivališča pa policija še ni povedala. Vojič je pristal na to, da se bo začel zanimati za načrt bivšega ravnatelja Vitoliča.

Najprej so morali oskrbeti potni list dvema bogatima tujkama. Po svojih posredovalcih sta ti dve inozemci poslali na Vitoličev naslov svoje fotografije in tudi denar. Ko so bili nakupljeni formularji in knjižice, so vse skupaj poslali Vojiču na deželo. Ta bi bil moral na vse to udariti potrebne pečate in kolkovati. In tako je šla kupčija naprej, kdo ve, kako dolgo že. In bi bila šla še naprej, ko ne bi bila policija nekega dne dobila brezimnega dopisa, kjer je neznane policiji povedal, kako se godi. Anonimni dopisnik je obdolžil prve štirje. Te so takoj prišli in so tudi vse priznali. Obenem pa so obremenili tudi Vojiča, ki sedaj taji in noče vedeti, da bi bil v zvezi s ponarejevalci, temveč trdi, da ni vedel, v kake namene ti štirje potrebujejo njegove pomoči.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Postanite naročnik „SLOVENCA“, ki Vas zavaruje za slučaj smrtne nezgode!

Zavarovalnina 10.000 Din!

Javna zahvala.

Moj mož Franjo Širec, mehanik in trgovec v Ptuj, se je dne 14. septembra t. l. smrtno ponesrečil z motornim kolesom. Ker je bil pokojni stalni naročnik 'Slovenca', mi je uprava 'Slovenca' zavarovalnino

Din 10.000'—

takoj in brez odlašanja izplačala. Konzorciju 'Slovenca' se tem potom najlepše zahvaljujem, list pa vsakomur najtopleje priporočam.

V Ptuj, dne 12. oktobra 1938.

Marica Širec, vdova.

V Mariboru najprej zabavljamo, potem pa hvalimo

Kako Mariborčani sprejemamo vsako novo javno napravo

Maribor, 15. oktobra.

Od prevrata opazujem v Mariboru splošno navado: Vsaka potrebna javna naprava je prekritizirana v vseh podrobnostih ter skrajna obojena kot čisto nepotrebna, ker naravnost ropa v najhujših časih težko prislužen denar iz žepov davkoplačevalcev.

Komaj je predana novotarija obči uporabi, skopni kritika. V nekaj tednih je že deležna tolikega priznanja, da brez nje mesto niti prebiti ne bi več moglo v dobi, ko doživljamo iz dneva v dan največje prekucije na vseh poljih. Za Mariborčane velja v polnem obsegu: Ako so se zagnali z najbolj ostro obsodbo v kaj novega, kar misli mestna občina vpeljati ali graditi, je to čisto gotovo potrebno, koristno in bo deležno v najkrajšem času pohvale ter priznanja in postane naravnost življenjski pogoj, brez katerega bi ne bilo mogoče izhajati pri stalnem napredku in razmahu.

Kako je ta trditve resnična, nam naj dokažejo najvažnejše in vsakomur vidne in dostopne novodobne naprave, katere je izvedla občina med prvotno splošno obsodbo in so danes potrebne kakor vsakdanji kruh.

Vsak odrasli Mariborčan se še spominja, kako je zagrmelo med prebivalstvom, ko je bil oznanjen pod županom g. I. Leskovarjem avtobusni promet po mestu in okolici. Dobrih devetdeset odstotkov meščanov je trdilo, da bodo neuporabno in v občinski denarjem kupljeno zlo bojkotirali; saj je vendar Maribor mnogo premajhen za tak moderen promet, kateri je povrh še presneto drag!

Komaj so se pokazali avtobusi na trgi, so bili najbolj strupeni kritiki oni, ki so se gnetli vanje. Kar je bilo čez dan še črno, je postalo čez noč belo. Pri stalno širilec se Mariboru danes

dobro vemo, kaj in koliko so vredni avtobusi v slabem vremenu ter v zimskem času.

Skoraj z vseh javnih trgov ter ulic evropskih mest se je moral umakniti v povojni dobi divji kostanj popolnoma, ali pa prepustiti prostor drugemu bolj ličnemu okrasnemu in senco nudečemu drevju. Divji kostanj je za samo nesnago od zgodnje spomladi do pozne jeseni in povrh je še pospeševalji mokrote.

Starodavna kostanjeva nadloga se je morala umakniti pred leti po zgledu drugih mest tudi z mariborskih ulic, katere so se po odstranitvi kostanjev lepo osušile ter nudijo z javorovimi in drugimi nasadi čisto drugo lice.

Moj Bog, kako je vrel po mariborskih javnih lokalih in po časopisju, ko so zasadili mestni delavci krampe in lopate ter so začeli izkopavati s koreninami vred bogve kolikoletno divje kostanje. Smrt divjemu kostanju je bila tako rekoč obup za starejše meščane, kateri so zrasli s to navlako v predvojnih časih.

Danes ne najdete niti enega Mariborčana, ki bi sploh omenil, da so se šopirili po mariborskih ulicah košati kostanji, ki niso propuščali sončne svetlobe in so bile ulice za peden debelo nastlane z nesnago s teh dreves.

Nadaljnja nova naprava, katere je bila tolikokrat proglašena za odvratno zver, ki je pogoltnila milijone davkoplačevalskega denarja in je tako brez potrebe, kakor peto kolo na vozu, je Mariborski otok. In temu mestni blagajni s poginom grozečemu zmagu — Mariborskemu otoku z mišnim kopališčem — se divi danes vsak tujec, ki obišče naše območje mesto.

Ob sončnih poletnih nedeljah in praznikih poselite Mariborski otok in boste videli ter se prepričali na lastne oči, da se tamkaj kar tare občinstva iz mesta, katero bi danes presneto težko pogrešalo ta ponos Maribora.

Duh časa ter razvoj modernega prometa sta v Mariboru že kričala po preureditvi Glavnega trga. Mestna občina je morala regulirati trg tako, da se bo vsaj približal modernim zahtevam.

Raca na vodi! Ko je prodrlo v javnost, da morajo z Glavnega trga mesarji ter živilski trg ter pridejo vmesni prometni otoki, je bliskalo in grmelo po vsem mestu najostrejših obsodb vseh občinskih očetov, kateri so sklenili tolikanj neuporabno in naravnost v nebo vpjico krivično novotarijo, katere je mogoča na Dunaju, v Berlinu in v Parizu, nikakor pa ne v Mariboru!

Šele sedaj, ko je Glavni trg zreguliran po modernih načrtih, ko se vrši avtomobilski in drugi promet vsaj nekoliko podobno velikomestnemu, so utihli kritiki ter priznavajo z molkom, da je bila preureditev Glavnega trga ena najbolj nujnih zadev.

Kak jo je bil, ko so začeli postavljati na preurejeni Glavni trg številne kandelabre. — Vsak drugi Mariborčan je krl, da je teh modernih vislic mnogo preveč, da so previsoke in bodo svetle svetilke podganam po podstrešjih in ne nočnemu prometu ter pasantom!

Komaj so zasvetile prve luči z novih kandelabrov, že vidimo, da niso pregosti in ne previsoki in so bili moderniziranemu ter tako živahnemu prometu izpostavljenemu Glavnemu trgu res potrebni.

Danes je v Mariboru tarča, v katero strelja vsak Mariborčan puščice obsodbe ter lastnih načrtov — nova tržnica, katero hoče imeti vsak na kakem drugem kraju.

Ko bo začela mestna občina z gradnjo tržnice, bosta dosegla prepir ter kritika višek in se bosta vlekla dolje, ko bo predana ta naprava

Rudarji v južni Srbiji za svoje pravice

Iz Skoplja poročajo: Med ravnateljstvom rudnika Alatin v Ruduži in v Oražu ter med tamkajšnjimi rudarji, ki jih je kakih 800, je nastal velik spor, ki je grozil, da se spremeni v stavko. Spor je nastal zaradi tega, ker rudniško ravnateljstvo ni spoštovalo delovne pogodbe. Banska uprava je takoj poslala na kraj spora svojo komisijo, v kateri so bili: zastopnik inšpekcije dela, rudarskega glavarstva, delavske zbornice, industrijske zbornice ter trije zastopniki Jugorasa.

Ta komisija je 13. t. m. ves dan preiskovala razmere v rudniku ter se pogajala z ravnateljstvom. Vodstvo rudnika je takoj izjavilo, da je pripravljeno ugoditi delavskim zahtevam, povišati delavske plače ter urediti druge delavske pogoje.

obči uporabi in je ne bo več mogoče preduragati ali prestaviti na kak drug prostor.

Tako je z modernizacijo Maribora od prevrata do danes in bo najbrž tudi ostalo za bodoče. Priznana ter v teku let preizkušena resnica je, da je to, kar Maribor najbolj kritizira, odklanja ter oboja, najbolj potrebno ter obče koristno, in ko je enkrat v rabi ter prometu, tudi res pametno in priznano.

Novi ravnatelj ptujske gimnazije prof. Franc Alič

Za novega direktorja gimnazije v Ptuj je bil imenovan g. prof. Franc Alič. Tega imenovanja so se Ptujčani izredno razveselili, saj že dolgo poznajo g. Frana Aliča kot neutrudljivega javnega in društvenega delavca, ki ves svoj prosti čas, kolikor mu ga je dovoljevalo njegovo vzgojiteljsko delo, poleg družini posveča predvsem našim društvom v Ptuj, kjer je skoraj ves povojni čas služboval kot profesor.

Direktor Fran Alič se je rodil 15. dec. 1888 v Ljubljani, je pa prav doma iz Škofje Loke, kamor je zahajal tudi v ljudsko šolo. Sam se čuti škofjeločana po rojstvu. Gimnazijo je študiral v Kranju, filozofijo, to je klasično jezikoslovje in književnost s slovensčino kot stranskim predmetom pa na Dunaju, kjer je promoviral leta 1915. Tedaj je bil že vojak. Prvi dan vojne je že bil vpoklican ter je služil vojake vsa leta vojne in še dobra dva meseca čez. Ko je bil demobiliziran, je nastopil službo suplenta na ptujski gimnaziji, kjer je služboval kot vzgojitelj do letos. Letos spomladi je bil imenovan za inšpektorja v prosvetnem ministrstvu v Belgradu, sedaj pa je imenovan za ravnatelja ptujske gimnazije. Ko

je spomladi odhajal iz Ptuja, je za tem odličnim prosvetnim delavcem žaloval ves Ptuj. Direktor Alič je namreč odločen Slovenec, ki ni nikdar v najbolj težkih trenutkih zatajil sebe. Ko je bil še profesor v Ptuj, je ves čas delal na prosvetnem, karitativnem, znanstvenem in tudi političnem polju. Z vso dušo je vdan našemu narodnemu voditelju dr. Koroscu in našim idejam. Bil je neutrudljiv odbornik kar v 16 ptujskih društvih, ki so bujno cvetela ob žaru njegove delavnosti. Z vrnitvijo direktorja Aliča pa bo ptujsko javno življenje nedvomno doživelo nov še večji razcvet in razmah! Direktor Alič je tudi vzoren družinski oče ter ima tri otroke. Direktorju Aliču in mestu Ptuj želimo, da bi njegova vrnitev v Ptuj pomenila nov pogon v znamenju katoliške prosvete in vse druge delavnosti, zlasti pa da bi ptujski muzej, za katerega je toliko skrbel že poprej, še bolj obogatel na izsledkih, ki jih bo novi ravnatelj ugotovil.

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 16. oktobra: 19. pobinkoština nedelja: Gal, opat; Gerard Majela; Florentin, škof. Zadnji krajev ob 10.24. Herschel napoveduje mrzel veter.
Ponedeljek, 17. okt.: Margareta M. Alakok, devica; Hedviga (Vika).
Torek, 18. oktobra: Luka, evangelist; Julijan, puščavnik.

Novi grobovi

† V Idriji je mirno v Gospodu zaspala ga. Franciška Pivka, stara 80 let, mati ljubljanskega kateheta g. Janeza Pivke. Naj v miru počiva! Žalujemo in žaležemo sožalje.

Osebnosti

= Diplomiran je bil na agronomski fakulteti v Zagrebu Sluga Lojze, član AKD Danice v Zagrebu. Iskreno čestitamo.
= Poročila sta se v cerkvi sv. Petra v Ljubljani gđ. Vikica Weble, davčna uradnica v Novem mestu, in g. učitelj Bogomil Lilijs. Bilo srečno!

Reklamna prodaja

plaštev
površnikov
obliek
po znižanih cenah

LUKIČ
PRI TROMOSTOVJU

— Zveza združenih delavcev v službi miru. ZZZD je izdala letak, v katerem ostro nastopa proti židovstvu in mednarodnemu kapitalizmu ter se zavzema za svetovni mir. Letak ostro nastopa proti hujskačemu za vojno. Zveza združenih delavcev se zahvaljuje rešiteljem miru. Na ta letak opozarjamo!

— Praktični učiteljski izpiti so bili pred drž. izpitnim odborom v Ljubljani ob 6.—14. t. m. Izpit so napravili naslednji učitelji pripravnik(-ce): Bagar Helena, Bertonec Julijana, Blažič Andrej, Brus Boris, Eržen Eleonora, Gal Vladimir, Galof Danijela, Grabelšek Marija, Grošelj Valerija, Gruđen Marija, Hude Bogomila, Jenko Lidija, Jesih Slava, Kóchl Zlatica, Kočvar Marija, Križaj Ivana, Mohorič Jožefa, Povše Franjo, Pugalj Terezija, Sošič Albina, Strehovec Ivan, Sturz Doroteja, Sušnik Magdalena, Šurla Marija, Vaupot Viktor.

Velika loterija rejcev malih živali

3 motorji, 20 koles, pohištvo itd.
400 krasnih dobitkov - 80.000 din

Srečke po 5 din v vseh trafikah
Zrebanje 23. oktobra ob 15. uri
pri Novem svetu.

— AKD Danica v Zagrebu sporoča vsem svojim članom, novincem in prijateljem društva, da smo se preselili s 15. X. 1938 v Nikoljevo u. 7a-I, soba št. 3.

— Zagrebški nadškof v Dalmaciji. Zagrebški nadškof dr. Stepinač potuje te dni po Dalmaciji ter je 13. t. m. prišel v Šibenik, kjer ga je v luki pozdravil tamošnji škof se. Mileta. Nadškof Stepinač je potem nadaljeval svojo pot proti Sušaku.

— Hvarski škof Pušić je 13. t. m. z brzim vlakom odpotoval v Zagreb, od koder se odpelje v Rim.

— Sestanek protestantske duhovščine. V nedeljo 16. oktobra imajo nemški protestanti v Bački glavno zborovanje nemškega protestantskega društva »Gustav Adolf«. To društvo se briga za kulturni napredek nemških protestantov po vsem svetu. Nedeljskemu zborovanju bo predsedoval protestantski škof dr. Popp iz Zagreba, udeležili pa se ga bodo protestantski voditelji iz vse Jugoslavije, kakor tudi odposlanci iz Nemčije. Dne 17. t. m. pa bo sestanek protestantskih pasttorjev in predikantov iz Jugoslavije.

KINO UNION
Tel. 22-21

Danes ob 15., 17., 19 in 21. uri najslajnejša veseliga sezona

Danes ob 10-30 dop.
po znižanih cenah
isti film!

s priljubljeno
Franciško Gaal
Paul Hörbiger, H. Moser
Theo Lingen, Adele
Sandrock, Fritz Imhof,
Wolf Albach Retty

Pomladanska parada

— Drzen vlom pri belem dnevu. V soboto 8. t. m. je bilo vlomljeno pri posestniku g. Ivancu Antonu v Podpeči pri Dobrepoljah. Ko je posestnik popoldne vlačil na njivi, je to priložilo izrabiti neznan vlomilec in iz zaklenjene omare odnesel večjo vsoto denarja. Še sedaj se naši ljudje ne spametujejo, da bi denar varno in dobičkanosno nalagali v naše hranilnice.

— Ustanovitev šole v Kompoljah. Na prošnjo vaščanov za ustanovitev samostojne šole v Kompoljah je prišel v preteklih dneh k nam zastopnik kr. ban. uprave, da se na licu mesta prepriča o potrebi in možnosti ustanovitve te šole. Naša vas je največja in najgostejša naseljena v vsej dobrepoljski dolini in mora naših 130 šolobveznih otrok hoditi domala v dve uri oddaljeno šolo v Dobrepoljah. V dežju in zimi naši otroci silno trpijo. G. odposlanec je obljubil, da pride v najkrajšem času k nam komisija kr. lanske uprave in ustanovi zasilno trirazredno šolo.

Ne oklevajte pri izbiri čistilnega sredstva, temveč zahtevajte pri nakupu

»Domače čistilo Slavin«

To je prvovrstno in ceneno čistilo domače proizvodnje, katero silajno očisti vse kovine, štedilnike, točilne muze, porcelan, vso kuhinjsko posodo itd. itd.

— Podporno društvo železniških uslužbencev in upokojencev v Ljubljani sporoča svojim delegatom in članom, da je za 23. t. m. napovedani občni zbor na zahtevo mariborskih delegatov preložen na 18. decembra t. l. — Odbor.

— Društvo »Narodni dom« v Zagrebu, Berislavičeva ulica 11, poziva svoje člane, da v čim večjem številu prisostvujejo predavanju, ki ga bo imel dr. Bran. Gušić dne 19. t. m. ob 20.30. Tema predavanja: Pot na Durmitor.

— Obisk svetovnovojnih bojišč in grobov Dobrdo—Trst—Gorica—Oslavje v soboto 22 in nedeljo 23. oktobra, avtobusi, motorji in avtomobili skupni triplik, prijave do 17. oktobra. Tourex Slovenija, Ljubljana, Masarykova 12.

Vaseno!
PUDER ZA DECO

obvaruje kožo od ranjenosti vsled ležanja in mokrote

— Naročnikom in prijateljem »Knjižice« sporočamo, da smo na splošno željo dali ponatisniti sledeče knjižice: Anica Maggy (učiteljica Marjetica), Besede in Mala hiša božje previdnosti. Vsaka knjižica stane 1 din. Kdor naroči vsaj 10 izvodov, dobi 20% popusta. Uprava »Knjižice«, Rakovnik, Ljubljana 8. »Mir vam bodi« je naslov nove knjižice, ki je izšla te dni na Rakovniku. Za misijonsko nedeljo priporočamo knjižico »Misijonik«. Majhna po obliki, pa bogata z vsebino. Dobi se istotako na Rakovniku.

— Nova številka Ilustrirane družinske revije »Žike« je izšla. Poleg številnih priznanj in članov, ki opozarjajo na prvovrstno kakovost žikinih proizvodov, ima list naslednjo vsebino: Joža Lovrenčič: Skladnost sodobnosti, Anton Ingolič: Prekričani računi, France Bevk: Jabolka, dr. Anton Debeljak: Aeroplan, na Jadran!, C. Šleibinger: Vanek, zanimiv sestavek: Kdo doseže uspeh v življenju?, Twain-F. Prime: Poslednja obsojenčeva noč, Viktor Pirnat: Zaželel si je knedlikov... Čemu. V »Zdravniški posvetovalnici« odgovarja primarij dr. Dragaš na razna vprašanja, »Gospodinski koticček« pa vsebuje razne nasvete in recepte. Revijo »Žika« prejme brezplačno vsak in-tersent; pošljite svoj naslov na Pražarno Žika, Ljubljana, Vič. Uprava opozarja vse prejemnike lista, da prečitajo najprej članek o kontroli in če se jih tiče, da jo takoj izvršijo.

— Izlet v Trst 22. in 23. oktobra z avtobusom 78 din. Motorji 30 din, avtomobili 60 din; prijave do 17. oktobra Tourex Slovenija- Ljubljana, Masarykova 12.

Igra ljubezni s divno JOAN CRAWFORD kot mondana dama in kot

Kino Matica 21-24

Matinejska predstava ob 11 uri dop.

Dekle iz Trsta

Ob 15, 17, 19 in 21 uri!

V ponedeljek 17. t. m. zadnja predstava tega filma samo ob 16 uri

(V nemškem dialogu) — Franchot

Tone, Robert Young

2 žurnala!

— Putnik priredi v oktobru avtobusne izlete: od 29. oktobra do 1. novembra v Trst, Gorico in Idrijo. Dne 31. okt. do 1. novembra v Gorico in 1. novembra enodnevni izlet s posebnim vlakom v Trst. Prijave sprejemajo vse biljetarne Putnika. Od 18. t. m. dalje na razpolago tiskani sporedi.

— »Igra življenja« — ljudska igra, priredil J. Vombergar. Društva, ki žele uprizoriti to igro, jo lahko dobe v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Na razpolago je še nekaj izvodov. Cena 60 dinarjev, za kar dobite: 2 izvoda z všteto taniemo. Zahtevajte dovoljenje oz. potrdilo o plačani taniemi!

— Nemško-slovenski slovar, sestavljen dr. France Tomšič, profesor v Ljubljani, je ravnokar izšel in se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Ima 760 strani in stane vezan v platno 100 din.

— Večerni učni tečaj za knjigovodstvo, obrtnorogovsko računstvo, korespondenco, pisarniška dela, nemščino, stenografijo, strojepis itd. so se že pričeli pri trgovskem učilišču »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15. Pouk se vrši ob večernih urah od 19.45—21.45. Prijave se še sprejemajo pri ravnateljstvu zavoda. Solnina je zmerna. Dovoljen je obisk tudi posameznih predmetov. Prospekti brezplačno na razpolago.

Ni vedno

krivo perilo, če se prekmalu raztrga. Uporabljajte za pranje odlično

HUBERTUS

milo in Vaše perilo bo delj časa ostalo celo!

— Pri tkaninah cena ni odločilnega pomena. Dobra kakovost in trajne barve so važne. Pri nas so cene za ševijo, kamgarn in loden nizke, dočim je kvaliteta prvovrstna. Prepričajte se sami! Manufaktura trgovina Janko Češnik, Ljubljana, Lingarjeva.

DANES NA TOMBOLO V KRANJ

Pričetek točno ob 2. uri — Vrši še ob vsakem vremenu

Poldrugo leto po nedolžnem v ječi

Pred skoraj dvema letoma je blizu Travnika v Bosni umrl skrivnostne smrti žagarski delavec Belko Stefan. Njegovi tovariši so ga pretepli, nato pa vrgli na železniško progo, da bi policija mislila, da ga je vlak povozil. Načrt se pa ni posrečil, ker vlak Belka ni povozil, ampak ga je samo vrgel vstran, kjer so pozneje našli njegovo truplo. Komisija je takrat dognala, da je bil Belko po vsem životu pretepen in zbit. Zaradi tega je bilo več ljudi prijetih in so prišli pred sodišče. Glavna obtožnica sta bila Sulejman Delilbašić in Hejndin Kazas. Delilbašić je sam priznal, da je tepel Belka, prav tako je trdil tudi Kazas, da je Gelilbašić bil tisti, ki je tepel nesrečnika. Delilbašić pa je zadnji dan sodne obravnave močno obremenil tudi Kazasa, čeprav je ta trdovratno trdil, da

ni položil prsta na rajnega Belka. Sodišče je nato obsodilo Delilbašića na 10, Kazasa pa na 7 let težke ječe ali robije. Sodba je postala pravomočna in oba sta morala na robijo.

V jetniški celici pa je Delilbašić začel pre-mišljevat, kako je prav za prav Kazas po nedolžnem zaprt. Delilbašić je bil namreč jezen na Kazasa in ga je nalašč pred sodniki obteževal. Mislil je tudi, če bosta dva obsojena, bo kazen zanj miljša. Ker se mu je zdelo, da se sedaj, ko je sodba pravomočna, položaj zanj ne da več poslabšati, je poklical Kazasovega zagovornika in mu vse priznal, da je Kazas nedolžen. Zagovornik je zahteval revizijo, katere uspeh je ta, da je bil Kazas 13. t. m. izpuščen, ko je 19 mesecev že presedel v težki ječi.

Kako sta se obnašala udomačeni divji golob in šoja

Višnja gora, 15. okt. Četrtnikov »Slovenec« poroča, kako sta se vedli udomačena lisica in šoja v Hercegu Novem. Zanimiv primer je doživel tudi pisec teh vrstic. Imel je udomačenega gozdnega goloba-grivarja. Tako je poznal glas svojega gospodarja, da je go polnoči zamukal »bom kupu kozov«, če ga je poklical »stavbi«. Ako ga je kdo drugi klical, se ni oglasil. Po šestih letih službe ga je gospodar iz-pustil. Golob je letel naravnost v bližnji gozd. Po 14 dneh pa je priletel zopet domov iz gozda bežeč pred kraguljem. V zraku ga je kragulj dohitel, zgrabil za rep, ga izpulil, golob pa je brez repa in upehan priletel na hišni hodnik ter se del gospodarja na roko, ki ga je dal zopet v gaj-bico.

Še zanimivejša pa je bila udomačena šoja. Dal jo je svojemu prijatelju župniku v Mokronogu. Dal ji je ime »pubic«. Kadar jo je poklical s tem imenom, vselej se je oglasila in mu sedla na roko — posebno če ji je pokazal želod ali ko-stanj. Pa je imel župnik velik križ s tem lepim

ptičem. Z mize mu je odnesla nož ali ključ in vrgla za omaro. Nekoč je papirnati drobiž, dinarje, imel na mizi, da ga bo preštel. Ko je čez uro prišel nazaj v sobo, je bil ves papirnati drobiž »preštet«. Šoja ga je s kljunom raztrgala na drobne kosce. Župnika je to ujezilo. Zgrabi ptiča in ga odnese v gozd. Bilo je poleti. Tam ga izpusti. Šoja zleti na hrast. Župnik gre domov, prepričan, da bo imel mir pred škodljivcem. Pa glej, ko stopi župnik v sobo, že vidi, da mu šoja kljuje platnice neke drage knjige. En vogal platnic je že manjkal. Šoja je priletela skozi odprto okno. Župnik zgrabi ptiča, ga dene v kletko in ga pošlje prvemu gospodarju v Tržišče, ki ga je pa tudi odnesel v gozd, da bi mu ne prizadejal škode.

Pa se je zgodilo še tole: 14 dni pozneje sem imel nekaj ljudi na vrtu v nedeljo popoldne. V bližnjem gozdu se oglasila šoja. Na slepo srečo zakliče: »Pubic«. In glej, že ti prileti udomačena šoja iz gozda. Ko ji nastavim roko, sede vprti ljudje. Ker navzoči niso vedeli, da je šoja udomačena, so se čudili in rekli: Vi, gospod, ste kakor sveti Anton, ki je pridigoval ptičem. — Posihmal se šoja ni več vrnila. — F. V.

Srečno sta ušla smrti pod vlakom

Dobrepolje, 14. oktobra. Iz mnogih vasi naše doline odvažajo dnevno mleko avtomobil mlekarske zadruge iz Iga. V četrtek zjutraj je g. Pinosa Matija, posestnik in zidar iz Kompolj, prošil soferja, naj ga popelje na delo v Slope pri Turjaku. Sofer je ugodil njegovi prošnji in se je posestnik usedel zadaj na kangle. Spotoma je pa še sofer pobral mleko iz vasi Ceste. Ko je tako natovorjeni avtomobil vozil iz te vasi, sofer zaradi goste in močne megle na sicer preglednem, toda nezavarovanem železniškem prelazu, ni opazil prihajajočega vlaka, ki pelje iz Kočevja ob pol osmih tod mimo v Ljubljano.

Ze skoraj tik vlaka je g. Pinosa opazil strašno pretečo nevarnost in se je z bliskovito naglico pognal iz drvečega avtomobila ter padel v velikem lohu na prago tik tračnic. V tem hipu je že pribrel vlak mimo, ga zgrabil za ognjen površnik, ga nekoliko potegnul za seboj ter ga odvrgl daleč pod nasip. Sreča v nesreči je bila ta, da je imel plašč samo ognjen. Površnik mu je vlak docela raztrgal in vlekel daleč za seboj, istotako klobuk, ki mu ga je snel z glave. Pinosa pa je bil le močno opraskan in krvav po rokah in po vratu.

Zaradi soferjeve prisebnosti je tudi avtomobil v poslednjem hipu srečno ušel vlaku. Vse se je zgodilo s pravcato filmsko naglico in je res sama božja previdnost hotela, da ni prišlo do strašne nesreče, ki bi lahko zahtevala dve smrtni nesreči. Da je g. Pinosa, oče štirih otrok, opustil misel na delo, je prav razumljivo. Vrnil se je domov in slavil v krogu svoje ljubljene družine svoje rešitev.

Originalni
ameriški
žvečilni
bonboni

sadni — mentolni
— janeževi

Zaloga za Jugoslavijo:

Maks Jeras, Ljubljana

Miklošičeva cesta 34. Telefon 38-36

Doma in na izletu: vedno Chick.

Nova šola v Retečah

Rateče, 15. oktobra. V nedeljo, 23. t. m. bodo v Retečah pri Skofji Loki blagoslovili novo šolo, ki jo je zgradila staro-loška občina. Ob pol dveh popoldne bodo v župni cerkvi slovesne litanije, nato spreved pred šolo, kjer bo izvršil slovesno blagoslovitev starološki dekan g. Matija Mrak. Po blagoslovitvi bodo primerni govori, deklaracija in petje moškega in mladinskega zbora pod vodstvom šolskega upravitelja. Potem bo pa v prostorih obeh domov družabna veselica. Pri vsej prireditvi bo sodelovala godba. Slavnosti se udeležijo tudi ban dr. Marko Natlačen K tej pomenljivi prireditvi se vabijo poleg domačinov tudi bližnji in daljnji okoličani. Zveze z vlaki so zelo ugodne.

Nova šola v Retečah je ena najlepših v loškem okraju. Da je bilo mogoče izvršiti tako lepo, arhitektonsko izoblikovano zgradbo, gre posebna zasluga občini Stara Loka, ki je odobrila gospodarski načrt, nadalje bankski upravi v Ljubljani za izdatno podporo, kakor tudi domačemu šolskemu odboru, ki se ni ustrašil potov in obilnega truda. Načrt je naredil nad vse posrečeno g. inž. arh. E. Navinšek. Gradbena dela je izvršilo podjetje M. Oblak iz Kranja, ostala dela so izvršili domači obrtniki. Prvotni proračun je bil 540.000 dinarjev, dosegel pa se je splošen 15 odstotni popust in se je iz te vsote potem napeljala elektrika in vodovod z zdravno pitno vodo. Tako stane sedaj vsa stavba z opremo vred okroglo 550 tisoč dinarjev, kar res ni veliko v ozirom na moderno stavbo. Mladina mora biti pač hvaležna vsem, ki so se trudili za njen učni dom, hvaležno pa naj bo tudi učiteljstvo, ker je dobilo tako lepe in zdrave prostore. Bog daj, da bi iz nove stavbe prihajala mladina polna vere in ljubezni do Boga in domovine!

Moderne tkanine
za plašče, kostume, obleke itd.
A. & E. Skabernè
Ljubljana

Smrt pod kolesi tovornega avtomobila

Maribor, 15. oktobra. V Poljčanah se je zgodila davi ob 9 tragična nesreča. Iz Poljčan je vozil na težkem tovornem avtomobilu posestnik Muršec iz Pesnice pri Mariboru betinski gramoz. V Peklu pri Poljčanah se je pripeljal na kolesu upokojeni polic. agent I. Knezer iz Luške vasi, pa je hotel prečkati cesto. Knezer je pri tem vozil po napačni strani ceste, ker je bila tam pot bolj gladka. Nesreča je hotela, da je v tistem trenutku pripeljal Muršec s svojim tovornim vozilom. Peljal je po pravilni desni strani ceste in ne prenašlo, kljub temu pa je prišlo do karambola, ker se je nenadoma pojavil pred njim kolesar. Muršec se je skušal Knezerju v zadnjem trenutku izogniti ter je krenil na rob ceste, vsemu pa je udaril zadnji del avtomobila kolesarja po glavi ter ga vrgel s kolesa. Pri padcu pa je Knezer priletel tako nesrečno na tla, da je padel z glavo naravnost pod zadnje kolo tovornega avtomobila. V hipu mu je večotna teža zdrobila lobanjo kakor jajčno lupino in nesrečnež je obledel pri priči mrtve. Knezer je bil star 50 let, oženjen ter oče 7 nepreskrbljenih otrok. Danes popoldne je prišla na kraj nesreče sodna komisija iz Slovenske Bistrice, ki je pregledala teren, na katerem se je nesreča pripetila, potem pa se je izvršila obdukcija trupla pokojnega Knezerja.

— Pri zaprtju motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

Vlomilska tolpa v Ljubljani prijeta

Ljubljana, 15. oktobra.

Pred večerajšnjim smo poročali o aretaciji vlomilca Viktorja Bana in njegovega brata Alojzija ter več čevljarjev. Policija je prišla Viktorju Banu in njegovi tolpi na sled, ko je preiskovala vlom, ki je bil izvršen koncem septembra pri usnarju Mergenthalerju v Mostah. Ta vlom je bil izvršen na zelo prefrigan način. Zdej je pojasnjeno, da se je izkušeni vlomilec Viktor Ban povzpel čez ozidje tovarne z nabrežja Ljubljane ter je prišel od one strani Ljubljane. S pomagati je ukradel lep kup kož, vrednih od 4 do 6000 din ter jih nato razprodal pri raznih čevljarjih.

Malo je manjkalo, pa bi policija dala Vikt. Bana in njegovo tolpo na sodišče samo zaradi tega vroma. Toda ljubljanski kriminalni polic. agent g. Krizman, ki dober teden skoraj ni zatisnil očesa, je bedel nad počitjem članov zločinske tolpe. Zaupno je zvedel, da neki krogi

ljudi, ki nimajo nobenega zasluga in nobenega premoženja, neprestano popivajo v pred-mestnih gostilnah, zapravljajo debele denarje, se vlačijo z ženskami, vozijo z avtomobili itd. G. Krizman je dalje poizvedoval in je kaj hitro spoznal, da ima opravka z najbolj nevarno vlomilsko tolpo, kar jih je od poletja sem v Ljubljani. V neki hiši na Dunajski cesti je zasledil zloglasno zeleno kolo, ki je bilo neštokrat omenjeno v tiralicah, in s katerim so vlomilci raznašali svoj vlomilski plen in nakradeno blago po Dolenjskem. Pred dvema mesecema je bilo na primer vlomljeno pri industrialcu Eiflerju ter je bilo tam nakradeno mnogo vrednosti. Ta vlom je zagrešila Banova tolpa. Je pa še cela vrsta vlomov, katere je zagrešila Banova tolpa. To krdelo vlomilcev in tatov je kradlo in vlamljalo vsaj 2 leti. Nihče izmed te tolpe ni počel delat, temveč so vsi živeli le od plena tatvin, v pijančevanju in koruzništvu.

Bogato založen sobotni trg

Ljubljana, 15. oktobra.

Najprej veselo poročilo! Mestno tržno nadzorstvo je danes odredilo znižanje cen kislemu zelju, ker so letos bile zeljate glave izredno poceni, saj so jih kupovali na debelo po 0.20 din kilogram in še po nižje ceni. V začetku septembra je bilo kisel zelje 4 din kilogram, zdaj je cena padla na 2.50 do 3.50. Zdej je določena enotna cena 2 din za kilogram. Krompirjev sejem na Sv. Petra nasipu je bil živahen. Pripeljano je bilo okoli 75 velikih voz lepega krompirja. Bilo ga je najmanj do 10.000 kg. Cene so bile stalne. Bile so od 0.70 do 0.75 din za kilogram na debelo. Na drobno je krompir na trgu po 1 din kilogram. Prav mnogo je bilo zeljnatih glav po 2.25 do 0.30 din kilogram. Krompir je bil hitro prodan.

Perutninarski oddelek na trgu je bil danes dobro založen. V 10 vrstah je bilo mnogo perutnine naprodaj po starih cenah. Jajca so bila po 1 din komad, za 1 kovača pa 11 do 12 jajc. Prav dobro se je obnesla uvedba trznega nadzorstva, da morajo prodajalke jajc na kosarjah nositi svoj naslov in kraj. Včeraj je bilo mnogo jajc iz Stožice, Stepanje vasi, Dobrunj, Most, iz Račne in St. Vida pri Stični.

Na sadni trg, ki ima velik prostor, ni mogel velikanski dovoz lepih, prvovrstnih jabol, ker jih je bilo preveč. Po zatrdilu poznalcev trga je bilo včeraj naprodaj najmanj 50.000 kg raznovrstnih jabol. Iz daljne Tuhinjske doline sta dva kmeta na velikih vozovih pripeljala 50 oprtnih košev jabol. Ponoči ob 11 sta odrinila z doma in sta prispela na trg okoli 9 dopoldne. Jabolka so bila po 2 do 5 din kilogram. Ogromna množica jabol je bila prodana. Promet je bil dober. Domačega kovanja iz sostrske, šentlenartske in kresniške okolice je bilo več vreč naprodaj po 2 do 2.50 din liter. Zivilski trg je bil drugače popolnoma zasaden. Zgodaj zjutraj se je že razvijala med prodajalkami ogorčena borba za dober prostor. Nekatere so stale na straži že ob 4 zjutraj in so pazile, da so si priborile najugodnejši prostor. Prav bojevitost so bile »hudournice«, ženske, ki povzročajo na trgu velik kreg, vihar in preglavico tržnim organom. Drugeče se je trg mirno razvijal.

TEL. 35-56

DOMAČE IN SLAVONSKE PARKETE
VAM DOBAVI IN SOLIDNO POLOZI
BOKAL A. LJUBLJANA
A. RESLJEVA 23

Vremenska napoved za Ljubljano

16. nedelja: spremenljiva oblačnost, jutranja megla se bo najbrž obdržala ves dan. Dnevna toplota bo padla.

17. ponedeljek: zjutraj gosta megla ali oblačno, pozneje bo deževalo.

18. torek: prej večinoma jasno, pozneje bo oblačnost zrasla in bo pihal severovzhodnik. Ob jutranjih urah nevarnost slane.

19. sredo: spremenljiva oblačnost, možnost krajevnih padavin. Zjutraj nevarnost slane.

20. četrtek: Zjutraj gosta megla, toplota ne bo večja od 29, pozneje naraste oblačnost in bo morda deževalo. Podnevi močan dvig temperature.

21. petek: Zjutraj gosta megla, ali oblačno, pozneje spremenljiva oblačnost s krajevnimi padavinami.

22. sobota: Zjutraj megla ali oblačno, pozneje večinoma jasno in močan dvig toplote.

23. nedelja: Oblačnost naraste, pozneje močan jugozahodnik, proti večeru morda dež, ponoči izboljšanje. Toplota se ne bo mnogo spremenila.

KINO SLOGA telefon 27-30
Danes ob 15., 17., 19. in 21. uri
Svetislav Petrovič
Olga Čehova - Sabina Peters
Tajna sodba
Ob 10.30 dopoldne in v ponedeljek ob 14.30
Shirley Temple: Sirotina mala bogatinka
po globoko znižanih cenah

1 Člani križanske moške kongregacije in njih prijatelji se udeležijo danes popoldne ob treh urah kvevno pobožnosti v kapeli sv. Antona na Ročnu pod Smarno goro. Odhod iz Ljubljane najpозneje ob pol 2. izpred kavarne Evropa z elektr. železnico do St. Vida.

1 Tečaj o vzgoji, negi in prehrani dojenčka za mlade matere in odrasla dekleta se prične dne 19. oktobra t. l. ob 5 popoldne v zavodu za zdravstveno zaščito mater in otrok (Dečji dom kraljice Marije). Tečaj se bo vršil vsak ponedeljek in sredo od pol 5 do 6 in traja 12 ur. Tečaj je brezplačen. Prijavitelj se sprejemajo tudi telefonično v dopoldanskih urah.

Vprašanje: Peč kakšna da največ toplote? V kateri drv najmanj zgori? Odgovor: Povrh solidnosti in lepote, to prednosti so Lutz-peč!

1 Češki tečaji za izobraženstvo. Ker je med našim izobraženstvom mnogo zanimanja za češki jezik, je podpisana liga pripravljena organizirati poseben brezplačen tečaj češkega jezika tudi za uradništvo, učiteljstvo, novinarje in druge inteligentne poklice, ako bi se jih dovolj priglasilo. Zato prosimo, da se vsi, tudi oni, ki so se že oglasili telefonično, takoj pisмено prijavijo na Jugoslovansko-češkostovski ligo v Ljubljani, Knafljeva 10.

1 Policijsko motorno kolo podrla peša. Včeraj popoldne ob 13.40 se je na Poljanski cesti zgodila huda nesreča. Hlapec M. Miloš, doma iz Dalmacije in star 22 let ter uslužben pri vinotoku v Florjanski ulici 33, je hotel prekorati cesto v bližini policijskega ravnateljstva, pri tem pa

je pridrvelo v največji brzini policijsko motorno kolo s prikolicco, ki se uporablja za policijsko kontrolo na cestah, ki je Miloša podrla. Miloš je do bil hude poškodbe po vsem telesu, zlasti pa nevarne na glavi. Miloša so takoj prepeljali z reševalnim avtom v bolnišnico.

— Pri ljudeh, ki jih pogosto nadleguje zapeka, vsled česar imajo vrenje v želodcu in črelih, pospešuje se temeljito čiščenje celokupnih prebavil s čašo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zaužite zjutraj na tešče. Z uporabo »Franz-Josefove« grenke vode se naglo odstranja belina z jezika, ki se nakopiči vsled zapeke, obenem se pa doseže tudi boljši tek.

Reg. po min. soc. pol. in a. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

1 Tehniki-novinci! Vpišite se v katoliško akademsko društvo »Kladivo«. Vpisovanje vsak dan od 11.—12. ure v lokalu v Akad. domu na Miklošičevi cesti 5.

Za hladno jesen — toplejša oblačila!

Oglejte si novo zalogo jesenskega in zimskega blaga za obleko, površnike, suknje itd. pri turški

Drago Schwab

Ljubljana, Aleksandrova cesta 7

Izgotovljena oblačila vedno na zalogi.

Lastni izdelki Lasten močni salon

1 V Ljubljani so umrli od 7. do 13. okt. 1938. Gross Mihael, 81 let, mestni delavec, Cegnarjeva ul. 10; Zajc Ivana, 54 let, kuharica, Sv. Petra c. 74; Rogar Ivan, 76 let, orožnik, podporočnik v p., Erjavčeva c. 4a; Kikel Valentin, 58 let, strojnik, Rožna dolina, C. VII-4; Dolničar Anton, 16 let, dijak sred. tehn. šole, Šmartno ob Savi 23; Dobnikar Franc, 8 mesecev, sin sprevedn. elektr. cestne železnice, Dravljice 163; Jež Stanislav, 25 let, zasebni uradnik, Glinška ul. 5; Topolnik Vida, V ljubljanski bolnišnici umrli: Berzin Albina, 29 let, žena kmetnika drž. žel., Gabrijela 17, občina St. Janž, okraj Krško; Golob Slavko, 9 let, sin delavca, Složice 101; Pipan Jože, 2 leti, sin kisarja, Zg. Šiška 91; Strajnar Mihaela, 3 mesece, hči obd. sluga, St. Rupert 69; Rovšnik Marija, 22 let, tovarniška delavka, Kaplja vas 68; Sukovič Rozalija, 47 let, žena hišarja, Sr. Globodol 15, občina Mirna peč; Rekiš Zorko, 46 let, član opernega zboru, Starelova ul. 27; Gregorič Andrej, 57 let, kočar, Rob 7, občina Sodražica, okraj Kočevje; Dremelj Anton, 50 let, delavec, Židani most 26; Hiti Viljem, 4 mesece, sin delavca, Podpeč 3 pri Presejari; Pintar Zofija, 31 let, služkinja, Bled, Grad 47; Marn Josip, 59 let, profesor realne gimnazije, Stari trg 28.

1 Gostilna »Strelšček Področnikom« pri Nežki. Domače izborne kolone, piške, kokošja obara — izbrana vina, portugalka.

Originalne švicarske ure: SCHAFFHAUSEN, OMEGA, LOUGINES, ELECTION kupite poceni pri

A. S. LOGAR, LJUBLJANA

PRED ŠKOFIJO 15

Gledališče

Drama. Začetek ob 20. uri: V nedeljo, 16. okt.: Potopljeni svet. Izven. — Ponedeljek, 17. okt. zaprto. — Torek, 18. okt. zaprto. — Sreda, 19. okt.: Potopljeni svet. Red B.

Opera. Začetek ob 20. uri: Nedelja, 16. okt.: »Kapljece za ljubezen«. Izven. Gostovanje italijanskega tenorista Christy Solarija. Zvišane operne cene. — Ponedeljek, 17. okt. zaprto. — Torek, 18. okt.: »Gejše«. Red A. — Sreda, 19. okt.: »Boris Godunov«. Red Sreda. — Četrtek, 20. okt.: »Kapljece za ljubezen«. Red Četrtek.

Prireditve in zabave

Služkinje! Danes bo priredila Poselska zveza lepo dramatično igro »Cvetlična košarica« ob 5 popoldne v frančiškanski dvorani, frančiškanska ulica. Igra je zelo lepa in poučna, zato ste vabljeni vse služkinje, da se udeležite v polnem številu. Vabljeni so tudi vsi prijatelji služkinj, da posetijo to predstavo. — Za nedeljo 23. t. m. sklicuje Poselska zveza javni strokovni shod služkinj. Shod bo ob pol 5 popoldne v veliki dvorani Delavske zbornice. Ker se bo na shodu razpravljalo o aktualnih vprašanjih in obravnavalo predvsem starostno zavarovanje služkinj, je sestanek za sleherno služkinjo važnega pomena. Zato pričakujemo, da se bodo vse služkinje tega shoda udeležile. — Poselska zveza.

Samo kvalitetno blago! Samo lastni izdelki!

PLETENINE - F. & M. ROZMAN

LJUBLJANA - Židovska ulica 17 - En gross

Novo otvorena podružnica:

Frančiškanska ulica 3 (pasaža) - En detail

Frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani uprizarji drevo ob 8 zvečer v frančiškanski dvorani Jurčičevega »Desetega brata«. Vstopnice od 3 do 10 din v predprodaji Pax et bonum v frančiškanski pasaži. Člani imajo popust.

Jutri v ponedeljek bo koncert Trboveljskih Slavčkov pod vodstvom zborovodje Avgusta Suligoja. Nastopi tudi solistka Rezika Koritnikova. Koncertni spored nam bo dal nekak pregled razvoja naše zborovske literature za mladinski zbor. Koncert bo v veliki Filharmonični dvorani. Začetek ob 20. Vstopnice se dobe v knjigarni Glasbene Matice, ravno tako tudi podrobni koncertni spored. Kot pianist sodeluje dr. Danilo Švara. Vabimo vse na koncert Trboveljskih Slavčkov.

Prosvetno društvo Viš priredi uvodno predstavo koroško narodno dramo »Na smrt obsojenic«. Pričetek ob 20. Cisti dobiček je namenjen za fond povečave doma.

»Janina pesem« je naslov drami, ki jo na eplošno željo ljubljanskega občinstva ponovi gledališki oder frančiškanske prosvete M. O. v frančiškanski dvorani v torek 18. t. m. ob 8 zvečer. Dramo je priredil za oder Zdravko Novak po angleškem romanu iz aristokratskih krogov »Rožni venec«, ki je pred kratkim vzbujal v »Slovenec« veliko zanimanje. Vstopnice od 3—10 din v predprodaji v Pax et bonum v frančiškanski pasaži. Člani imajo popust.

Sestanki

Upravni odbor Prirodopisnega društva najvjudneje vabi člane, da se udeležijo izrednega običnega zbora, ki bo v petek 21. t. m. v balkonski dvorani univerze ob 17.45. Edina točka dnevnega reda: Sprememba pravil.

Zveza akademsko izobraženih žen vabi svoje članice na prvi letošnji sestanek v ponedeljek 17. oktobra 1938 ob 20.30 v klubski sobi kavarne Union.

Krajevna organizacija JRZ v Trnovem vabi vse člane na sestanek, ki se vrši drevi ob pol 7 v »Zadružni dvorani« v Karunovi ulici 14. Na sestanku bodo poslušali prvi volilni govor predsednika vlade dr. Milana Stojadinovića. Nadalje sporoča krajevna organizacija, da posluje do nadaljnjega krajevno tajništvo vsak ponedeljek, sredo in petek zvečer od 7 do pol 9 zv. v Zadružnem domu, kjer se naj čimprej zgledajo vsi člani JRZ in prijatelji, ki so se vselili v Trnovo po 1. januarju 1938 v zadevi reklamacij, ker je rok kratak. Člani naj se obračajo za vse informacije na tajništvo.

Predavanja

Zenski odsek šempetrske prosvete ima v ponedeljek 17. t. m. ob 20 v društveni dvorani predavanje. Predavala bo šolska upraviteljica gđ. Krista Hafner.

Specijalist za kirurgijo

M. U. dr. Persič Ivan

je otvoril privatno prakso.

Ordinira za splošno in otroško kirurgijo

od 2—4.

LJUBLJANA, LINGARJEVA 2 (pri Magistratu)

Prosvetno društvo Trnovo začneja svojo sezono 1938-39 v sredo 19. oktobra ob 8 zvečer v prosvetnem domu z rednim letnim običnim zborom in načelnim predavanjem. Z običnim zborom prinese trnovska prosveta obenem tudi z delovanjem vseh odsekov po obsežnem načrtu. Vabimo vse člane društva in odsekov, da se običnega zbora udeležijo polnoštevno. Prijave novih članov se sprejemajo vsak ponedeljek od 8 zvečer dalje. Odbor.

Cerkveni vestnik

Cerkev sv. Terezike na Kodeljevem. V novi cerkvi sv. Terezike je danes in poslej vsako nedeljo ter praznik popoldanska služba božja ob 4, in sicer: govor, rožni venec, litanije in blagoslov z Najsvetejšim. Vsi častilci sv. Terezike vljudo vabljeni!

Celjski občinski svet

Centralna kurjava v gledališču. — Zvišane delavske plače

Celje, 15. oktobra.

Snoči ob 6 je bila pod predsedstvom župana g. Alojzija Miheliča redna seja celjskega mestnega sveta. Poročilo finančnega odbora je podal finančni referent g. Vinko Prelog. Posebna podpora dnevnemu zavetišču, ki je dobilo od občine že itak 22.000 din redne podpore, se odkloni. Gradnja hodnika ob državni cesti od Majdičeve kapele do konca meje celjske mestne občine je nujno potrebna. Ker pa bi dela stala preko 180.000 din, bo mestna občina napravila na okrajno načelstvo v Celju vlogo, da bi oskrboval tehnični oddelek za vzdrževanje. Na seji se je odobril znesek 3263 din za poravnava stroškov preureditve hlevov za začasno spravljane pogrebnihih vozov na Sp. Lanovžu, dokler se ni končala v novi mestni avtogaraži nova remiza.

Z dograditvijo Delavskega doma in javnega kopališča v Celju je prišlo na vrsto zelo aktualno in pereče vprašanje napeljeval centralne kurjave v mestno gledališče. Je zelo slaba. Ker je ljubljanska drama, odnosno operna naredila pogodbo z gledališko upravo v Celju le pod pogojem, da se v doglednem času uredi centralna kurjava v mestnem gledališču, je bilo na današnji seji sklenjeno, da se bodo instalacijska dela v teh dneh pričela. Instalacijska dela so se oddala za 115.593 dinarjev I. Rebeku, zidarstva dela pa se bodo oddala, odnosno izvršila v lastni režiji. Nujno potrebna instalacijska dela za napeljevalno centralno kurjavo iz Delavskega doma v mestno gledališče bodo izvršena do prihodnje predstave, ali vsaj v 6 tednih.

S priključitvijo okoliške občine k mestni se je cestno omrežje močno povečalo in ima cestni nadzornik zaradi stalnih del v bližini in širši celjski okolici precej težak teren, ki ga mora stalno pregledovati. Zato bo mestna občina prispevala k nabavi motornega kolesa, ki bo last cestnega nadzornika, za pogon in druge stroške mesečni prispevek 250 din. Delavci mestne občine bodo, kakor mestni uslužbeni, dobivali kurjavo po režijski ceni in lahko plačevali v obrokih. Za podaljšanje kanalizacije od Stritarjeve ulice v Gaberje se je odobril znesek 5500 din. Dne 18. julija je bila seja finančno-gospodarskega odbora, na kateri je bilo sklenjeno, da se preuredijo prostori zemljiške variante. Proračun za preureditev je znašal 3430 din. Ker pa je okrožno sodišče dalo na razpolago delovne moči, se je proračun znižal za 1200 din. Finančna kontrola kr. banske uprave je odobrila računski zaključek za leto 1936-37 in da razrešnico za obračun gosp. županu Miheliču in računskemu pregledniku g. Grobelniku.

Za gospodarski odbor je poročal referent g. Inž. Dolinar. Celjska mestna občina bo zgradila polstabilen most čez Voglajno v podaljšku Prečno ulice v smeri proti Teharju. V zvezi z gradnjo je predvidena tudi naprava dovodne in odvozne ceste.

Mestni svetnik g. prof. Bitenc je poročal za socialni in personalni odbor. Pereče je vprašanje delavskih družin v Celju. Dejstvo, da se bo v kratkem napravil na prvem sestanku zastopnikov vseh avtonomnih mest pravilnik za plačilo delavcev, celjski mestni svet pozdravlja, vendar je socialni odbor proučil težko stanje, zlasti delavskih družin v Celju, zato je sklep včerajšnje občinske seje, da se dajo vsem delavcem mestnih podjetij, ki niso nastavljeni pri pomožni akciji, od 1. nov. dalje družinske doklade za vsakega otroka do 16. leta po 50 din mesečno. Isto do-

Zjutraj...

zlasti pa
zvečer

Sargov

KALODONT

proti zobnemu
kamnu

Lekarne

Nočno službo imajo: v nedeljo mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič; v ponedeljek: dr. Piccoli, Tyrševa 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62 in mr. Gartus, Moste.

Pred Šenklažem v novi manufakturi

kupite ob veliki izbiri zimskega blaga — res dobro in poceni!

Poizvedovanja

Pozabljena je bila boa znamke Roh v nedeljo, dne 9. oktobra v brzovlaku II. raz., ki vozi iz Lese ob 7. uri. Pošten najditelj se naproša, da izroči proti nagradi na naslov Jerica Sušnik Upr. »Slovenec«.

Lep spomenik - dar pokojnim

Ogled spomenikov - doiznost interesentov

Stalna razstava - nizke cene

FRANJO KUNOVAR, kamnosnovec

Sv. Križ - Ljubljana Tel. 49-49

klade so se dajale za lansko leto, čestnim pomočjem in čestiarjem. Pri nekaterih delavskih družinah se bo to precej poznalo, pri nekaterih se bo povišala plača za 25%. Mestna blagajna bo trpela letno okoli 60.000 din. S tem sklepom je rešeno vsaj nekoliko pereče vprašanje delavskih družin.

KINO UNION

predvaja 15. do 17. »Rdeče orhideje«, 18. in 19. »Charlie Chan v cirkusu«, od 20. do 21. »Zlato na ulici« — in 22. »Pomladna parada« — (Marika).

c Razrešena občinska uprava v Vojniku. Meseca julija je kr. banska uprava v Ljubljani razrešila na podlagi § 129 zak. o občinah vojniško občinsko upravo in to župana g. dr. Mikšu, podžupana g. Lešnika Karla, ki je občinski sluga v Skofji vasi, ter člana občinske uprave g. Kovača Jakoba. Odločba je sedaj postala pravomočna, zaradi česar je okrajno načelstvo v Celju kot nadzorna oblast na podlagi § 133 zak. o občinah imenovalo novo občinsko upravo, in sicer g. Jurčaka Franca za župana, za člana uprave pa gg. Poteko Štefana in Goriska Ivana. Naloge nove časasne uprave so, da napravi red na občini.

c Nenadna smrt gostilničarja in posestnika Valentina Subergerja na Lopati pri Celju je žalostno odjeknila po Celju in celjski okolici. — V petek ob 2. popoldne ga je zadela kap, ko je hotel iti v klet. Padel je po stopnicah. Ob 10. zvečer so ga hoteli prepeljati z reševalnim avtomobilom v celjsko bolnišnico, pa je med vožnjo izdihnil. Mrtvega so peljali nazaj na njegov dom. Naj v miru počiva, svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje!

Cvetličarna Bračič pri farni cerkvi priporoča bogato zalogo vsakovrstnih nagrobnih vencev. — Tiskam žalne trakove.

c Drzen vlom v Bukovčaku pri Celju. Ko so v petek popoldne odšli Kocevi v Bukovčaku pri Celju na delo na polje, se je priklatil k njihovi domačiji neznan vlomilec, ki je z mizarskim dletom vlomil skozi kuhinjo v hišo. V hiši je vse razmetal, dokler ni prišel do denarja in odnesel 20 stodinarskih bankovcev, nato pa izginil. Ko so Kocevi prišli domov, so našli hišo vso razmetano in takoj videli, da so okradeni. O vlamu in tatvini so obvestili orožnike, ki zadevo marljivo raziskujejo. Najbrž bo vlomilec kak domačin, ki pozna razmere pri Kocvih. Upamo, da se bo orožnikom posrečilo izslediti vlomilca.

c Huda avtomobilska nesreča se je zgodila v petek popoldne na križišču državne in banovinske ceste pri graščini Tabor pri Vojniku. Vesela družba iz Sevnice se je peljala z osebnim avtomobilom ter hotela zaviti na Dobrno. Na ovinku pa je osebni avtomobil treščil v velik obestni kamen. Avtomobil je z vso silo treščil ob cestni kamen in ga izruval, avtomobil pa je vrglo v loku in ga postavilo na glavo. Človeških žrtve ni bilo, pač pa so vsi štirje potniki dobili težje in lažje poškodbe.

c Preprečen vlom v trgovino Brevec. Včeraj ob pol 2. ponoči je presenetil policijski stražnik Drog Vinko 50 letnega gluho-nemega Bogutovca Karla iz Gunja pri Zupanju v savski banovini, ko je vlamljal z velikim cepinom in 2 m dolgo soho v trgovino koles in radioaparate trdke Bremer v Celju. Stražnik je preplasil vlomilca s samokresom, tako da se je vlomilec kmalu vdal. Ker Bogutovec ne more govoriti, je bilo zasliševanje oteženo. Imel je namreč pomagata, ki je bil najbrž snovač vroma, ki pa je pobegnil.

Mariborske novice

Jesen in poletje na mariborskem trgu

Ze nekaj let morda ni nudil mariborski trg tako pester in živahne slike, kakor danes dopoldne. Bil je to prvi tržni dan, ko so pripeljali okoličani na trg v velikih količinah jesenske pridelke svojih polj, predvsem krompir in zelje, obenem pa je bil se prav tako obilno in dobro založen s poletnimi pridelki, kakor sredi avgusta. Letošnja jesen je izredno lepa in mila in ker se ni bilo dosedaj nič mraza, je na trgu še vedno dovolj poletnih dobrot, kakor stročjega fižola, paradižnikov, zelene paprike itd. Izbira je bila zaradi tega izredno velika in pestra. Pa tudi med kupujočim občinstvom je bil odziv zelo velik in malo je menda gospodinj v Mariboru, ki bi ne bile šle danes na trg. Pri tolikšnem navalu je razumljivo, da so bili lesni tržni prostori danes kar zabasani. Prodajalci, zlasti oni z vozovi so se razlegli daleč po stranskih ulicah, po Koroskem predmestju, tako v Vrbanovi, Smetanovi, v Gosposvetski, celo v Orožnovi in Slovensko ulico so sili. Cene so bile na današnjem trgu naslednje: krompir kg 0.60 do 1.25, čebula 2 do 4 din, česen 4 do 7 din, glavno zelje 0.40 do 0.50 din, kislo zelje 3 din, kisa repa 2 din, sveža repa 2 do 3 komadi 1 din, zelena paprika 8 do 16 komadov 1 din, karfižola komad 1 do 8 din, ohrovt 1 do 1.50 din kg, hren 8 do 9 din, buče komad 0.50 do 2 din, zelena komad 0.50 do 2.50 din, paradižniki kg 4 din, endivija kup 0.25 do 1 din, glavna solata 0.50 do 1.50 din, molovčice 1 din, radič 1 din, špinacea 1 din, por komad 0.25 do 1 din, korenje vrtno kup 0.50 do 1 din, koleraba 2 do 3 komade 1 din, stročji fižol kup 1 din, lužčen grah liter 5 do 7.50 din, črna redkva 2 do 3 komadi 1 din, majaron šopek 0.50 do 1 din. Izredno veliko je bilo sadja: jabolka 2 do 6 din, hruške 6 do 10 din, slive 8 do 9 din, breskve 4 do 8 din, grozdje 3 do 8 din, orehi cel 10 din, luščeni 32 din, kostanj kg 3 do 4 din, liter 1.25 do 2 din, pečen liter 6 din, limone komad 0.50 do 1 din. — Mlečni izdelki: smetana liter 7.50 do 10 din, mleko 1.50 do 2 din, surovo maslo 24 din, čajno maslo 28 do 32 din, sir v hlebkih 8 do 10 din, jajca komad 0.70 do 1.25 din. Perutnina: kokoši 18 do 25 din, par piščancev 20 do 30 din, gosi 30 do 40 din, purani 30 do 50 din, rade 12 do 25 din, domači zajci 5 do 25 din. Živalska krma: sladko seno 70 do 80 din, kislo seno 50 din, otava 70 din. Na šeparskem trgu so prodajali slaninariji svinjsko meso s kostmi po 13 do 14 din, brez kosti 14 do 15 din, slanina po 14 do 15 din in salo po 15 do 16 din.

m Tudi morilec plen je najden. Kakor smo že včeraj poročali, je sedaj roparski umor v Mežici, ki ga je izvršil rudar Silvester Krajnc, popolnoma pojasnjen. Morilec je dejanje v polnem obsegu priznal, samo to se je izgovarjal, da je ves denar, ki ga je zaplenil pokojnemu Koroši, izgubil, kaj si je umival roke pri potoku. Ob priliki hišne preiskave pa so našli orožniki, pod vodstvom narednika Zagaria, na Kranjčevem domu 2000 din, za katere je Krajnc izjavil, da je to njegov prislužen denar. Sedaj pa je Krajnceva žena sama priznala, da ji je izročil mož denar na dan umora, ko se je dopoldne ob pol 9 vrnil domov. Tudi je izjavila, da bi se rada prepisala na drugo ime, ker jo je sram nositi ime moža, ki je izvršil tako strahovito zločin.

m Predavanje o obvezni telesni vzgoji je bilo v petek o posvetovalnici mestne občine. Predavanja so se udeležili zastopniki telesnovzgojnih in športnih organizacij ter predstavniki šol. Referent za telesno vzgojo pri banski upravi g. podpolkovnik Oblak je navzoče seznanil z določbami tega zakona ter s pripravami, ki so za izvedbo zakona že v naši banovini uvedene.

m »Zakleti grad« — romantična igra iz srednjega veka se uprizori danes popoldne na Ljudskem odru.

m Nedelja v gledališču. Danes je prva nedelja s dvema predstavama. Popoldne se uprizori okoličanom na ljubo Finžgarjev »Divji lovec«, zvečer pa se ponovi uspeša Nušičeva komedija »Pokojnik«.

m Fantovski odsek Maribor II. ima jutri v ponedeljek ob 8 zvečer v prostorih na Aleksandrovi cesti 6 redni sestanek. O slovenskih narečjih predava profesor dr. Ivan Dornik. Vabljeni tudi novi člani!

m V Ljudski univerzi se morata odgoditi obe predavanja univ. profesorja dr. Rostoharja o češkem šolstvu.

m 300 kg železa na nogo. V skladišču carinarice je padlo delavcu Anton Berliču 300 kg težko železo na nogo ter mu jo je čisto zdrobila. Zdravi se v bolnišnici.

m Francozi se zanimajo za naša jabolka. Zadnje dni so se pojavili kupci jabolk za Francijo. Kupujejo samo kanadke ter jih plačujejo sedaj po 3—3.50 din, kar je v primeri z drugim sadjem še

ugodna cena. Kanadke so letos v mariborski okoličini lepo obrodile ter je tudi kakovost izborna.

m Smrtna kosa. V starosti 41 let je umrl v ulici Ob bregu št. 24 skladiščnik Hubert Heller. Naj počiva v miru.

m Zanimiva borba bo danes na Pohorju, kjer se vrši tradicionalni pohorski tek za lahkoatlete in smučarje. Start bo ob 11 pri Ruški koči, cilj pa je pri Pohorskem domu. Najboljši čas na tej progi ima dosedaj Maratonec Stefan Grmovšek s 15:15.

m Obmejni promet v septembru. Severno mejo je meseca septembra prekorajlo preko Maribora skupno 26.089 oseb. V državo jih je prišlo 12.681, od tega 4670 Jugoslovancev, 6426 Nemcev, 976 Čehoslovakov, 16 Madžarov, 140 Italijanov in 198 Poljakov. Iz države je odpotovalo 13.408 oseb, in sicer 2554 naših državljanov, 8136 Nemcev, 1182 Čehoslovakov, 27 Madžarov, 120 Italijanov in 159 Poljakov.

m Krznarstvo P. Semko. Gosposka ulica 37. Vam nudi ceneno kožuhovino in krznarske izdelke.

m Smrten strel v silobranu. Dne 6. junija je bila pri Sv. Bolfenku v Slov. gor. veselica gasilcev iz Biša. Nenadoma pa se je veselo rajanje izpremenilo v prepir, ker je nekdo vrget med plešalce živalska čreva. Fantje so obdolžili tega dejanja Janeza Krambergerja, ta pa je obdolžitev ogorčeno zavračal ter je v jezi šel po svoje prijatelje, s katerimi je navalil na 21 letnega Martina Čeha in na njegovega brata. Oba Čeha sta poskušala pobegniti, fantje pa so pritiskali za njima ter so imeli pri tem odprte nože v rokah. Martin Čeh je izvelkel samokres ter nekajkrat ustrelil v zrak in v tla, vendar fantov s temi strelmi ni ostrašil. Še huje so se poglajali za bratoma, ki sta bežala proti bližnjemu gozdu, da se tam skrijeta. Ka sta bila že blizu gozda, se je Martin naenkrat izpotalil ter je padel na tla. V tistem hipu je pridrel proti njemu Franc Kramberger. V strahu je oddal Martin Čeh proti Krambergerju strel ter ga je zadel v trebuh. Prestrelil mu je črevesje ter se je ranjenec ječe zgrudil, ostali fantje pa so potem opustili preganjanje. Kramberger je čez nekaj dni umrl. Čeh pa je bil včeraj pred malim senatom mariborskega okrajnega sodišča obsojen na 6 mesecev zapor zaradi usmrtilive človeka iz malomarnosti.

Gledališče

Nedelja, 16. oktobra, ob 15: Divji lovec. Znižane cene. Ob 20: Pokojnik. — Ponedeljek, 17. oktobra: zaprto. — Torek, 18. oktobra, ob 20: Hudičev učenec. Red C.

TOMBOLA Kat. Pr. Dr. V ZAGORJU OB SAVI bo 23. okt. t. l. ob pol 15. ur Tablica 2 din

Ptuj

Nočni mir oziroma nemir v našem mestu. — Stanovanci na minoritiskem trgu se po pravici pritožujejo, da ne morejo spati, ker jih moti vsako noč tuljenje avtomobilov, ki čakajo pred trgovino g. Brezovnika, ki ima dve bencinski črpalki, pa ne skrbi za to, da bi ga šoferji z zvonom ali na kak drugi način opozorili, da so tu in da potrebujejo bencina. Zaradi te malomarnosti morajo trpeti številni prebivalci na tem trgu, zlasti pa starci in bolniki. Prosimo pristojno oblast in hišnega lastnika omenjene trgovine, da poskrbita za nujno pomoč, ker je takšno kaljenje nočnega miru proti zakonu in tozadnjim policijskim predpisom.

Kulturni delavci JNS v našem mestu, ki tvorijo združbo našega kina, imajo v smislu programa svoje stranke, ki je dala za časa diktatorskega režima iztrgati iz šolskih beril Cankarjev slovespev slovenski domovini in jeziku ter Zupančičeve pesmi v čast slovenski zemlji, kaj malo spoštovanja do slovenskega jezika. To se zlasti vidi iz kino-reklam, ki so sestavljene v »jugoslovanski žlobudri, kar se menda našim sokolskim kulturnim delavcem zdi posebno patriotsko. Tako na primer beremo zdaj nabit na pročelju našega častitega mestnega gledališča, da se bo proizvajal film »Osvitak slave«, česar si navaden slovenski človek nikakor ne zna razlagati, kaj bi to bilo; eni so menili, da gre za svitek ali zvitek, ki ga nosijo na glavi ženske, ko hodijo s šaka po vodo k vodnjaku. Le v krogu stalnih gostov g. »Judennac« smo izvedeli, da gre za »zario slave«, s katero pa niso ožarjeni naši JNS-arji.

Vinska letina je, hvala Bogu, letos izredno obilna in prvovrstna po kakovosti. Jesen, ki je popolnoma podobna poletju, je dala vinu toliko dozoreti, da ima v sebi od 16—22 stopinj sladkorja. Ker so stare zaloge že posle, je cena mošta že sedaj razveselila, tako da naš vinogradnik upravičeno upa, da se mu bo težki trud kolikor toliko poplačal.

Kaj sodite o meščanski šoli?

XII.

Faktorska organizacija, ki je tudi prejela našo okrožnico glede meščanske šole, je naročila g. I. M., naj sestavi odgovor. — Ta odgovor se glasi:

Približno isto sodim, kar je povedal te dni Fran Erjavec. On je dobro pogledal bistvo meščanske šole, njenega poslanstva in njenih vplivov na širše, to je delovne sloye. Ni važno samo to, kako je ustrojena meščanska šola, temveč kako naj ustreza praktičnemu življenju, oziroma komu naj bo namenjena in kje naj se odpre. Namenjena je meščanskemu sloju, ki natrpan po šolah z vso pravico zahteva novih in novih šol, kajpak meščanski, ki so srednjemu meščanskemu in malomeščanskemu sloju najbolj dostopne. Še desetkrat bolj kakor za šole je pa danes mestni človek v stiski za kruh. Trgovina je v zastoju, obrt nima nikakih posebnih izglelov, po pisarnah je zadrega, deset jih čaka na eno bomo službo. Kam torej z meščansko mladino?

Vzemimo pa zdaj meščansko šolo na deželi, oziroma po trgih. Tam sicer niso razredi tako obupno natrpani kakor po mestih in srednjih šolah, so pa tudi izgledi za službami malone ničevi. Ne samo trdnješi, že mali kmet odrine sina v najbližjo meščansko šolo, češ da go spona in se mu ne bo treba ubijati na kmetih. In seveda, ker v domačem trgu ni kaj prida gosposkih služb, bo šel pa v mesto, ko prebije svoje štiri razrede meščanske, saj v mestu pisarn ne manjka.

V tem pa tičijo kvari vplivi meščanske šole na deželi, ki tako rekoč potiska kmetjsko mladino v mestno zadrego in revščino. Utegnil bi mi kdo očitiati, da branim kmetjski mladini do višje izobrazbe in do udobnejšega položaja. Ne, tega kmetjski mladini nihče ne jemlje in ne brani, toda čas postaja kritičen in je treba na vsak način zaje-

ziti povodenj v mesto, ki ne prenese ob današnji konjunkturi nikakih brezposelnih priprastkov več, posebno ne napolnjenih, ki sprejmejo vse in za vsako ceno. Saj ima v mestu pisarniška moč s srednjšolsko maturo 300—400 din mesečne plače, medtem ko ima služkinja 800 din poleg hrane in stanovanja. Na to je treba pomisliti, ker je škoda našega kmetjskega fanta in dekleta, da bi tako klavarno propadala po mestnih ulicah, poleg njih pa stradali še otroci mestnih proletarcev.

Kaj torej storiti? Odgovor je prav enostaven. Meščanska šola naj se izpopolni, kakor pač predlagajo strokovnjaki, toda tam, kjer je ta šola za res potrebna. Na kmetje, oziroma v trge, pa je treba postaviti čisto drugo šolo. Kmetjskemu fantu naj šola vzbudi ljubezen do njegovega poklica; ne rinimo ga v mesto, ne obljubljamu mu gradov v oblakih in sijajnih služb, ki jih ni. Ne kvarimo ga z nepravilnim šolanjem, ne grenimo mu življenja z nesmiselnimi teorijami in ne razkopavajmo že itak zadolženih naših gruntov! Kmetjskemu fantu odprimo kmetijsko šolo! Edina ta ima v sebi poslanstvo za naš kmetjski stan, edino ta bi utegnila imeti to čudežno moč, da zajezi beg v mesto in tujino, in ohrani našega človeka na njegovi grudi. Noben, še tako trden grunt ne bo priklenil sina nase, ako ta nima volje ne ljubezni do kmetijstva. Tega bo vzljubil šele, ko ga bo spoznal do korenine, ko bo videl, da je treba tudi za kmetjsko delo šolanja in za kmetijski napredek teorije. Dokazati mu je, da ni kmetjski stan samo hlapčevanje in trpljenje zabilih kmetov, temveč da so poljedelci svobodni in nadarjeni ljudje in da je to resnično najlepši stan pod soncem božjim. Obljubljena dežela Amerika je zaprla svoja vrata našemu kmetjskemu delavcu, ki je gledal samo v nji svojo bodočnost. Naj mu kmetijska šola vzbudi novega upanja in naj mu dokaže, da je njegova bodočnost le na pravilno negovani rodni zemlji.

Davčna posvetovalnica

I. M. St. Svoje posestvo v vinogradu vred ste nedavno izročili svojemu sinu. Pri tem ste se z njim dogovorili, da Vam mora dati iz vinograda vsako leto po 100 l vina. Ali je to vino prosto države, odnosno banovinske trošarine? — Odgovor: Ako bivate s sinom v isti občini (bodisi v isti hiši z njim, bodisi v drugi hiši), potem je Vaše vino prosto obeh vrst trošarin. Ako pa bivate v eni občini, sin pa v drugi občini, vino ni prosto plačila niti državne niti banovinske trošarine. — Na vprašanje, pri kateri stopnji alkohola da postane vino, Vam sporočamo, da imamo v zakonu pač minimalno stopnjo alkohola (16 stopinj), ko vino postane že žganje, nimamo pa podobne minimalne stopnje za vino.

I. Z. v Sv. V. Prejeli ste pred kratkim odmero uslužbenskega davka za leto 1934. Dasi ste prijavo tega davka že v začetku leta 1934 pravčasno vložili. Ali ni morda že nastopilo zastaranje? — Odgovor: Po členu 153. zakona o neposrednih davkih zastara pravica države do odmere davka šele čez pet let od dne 1. januarja onega leta, v katerem je davčna obveznost nastala. Ker gre v Vašem primeru za uslužbenški davek, ki ga je bilo treba plačati v letu 1934, je bila davčna uprava letos še upravičena, da ga Vam naknadno odmeri. Da ste prijavo svojačasno v danem roku, t. j. v začetku leta 1934 predložili davčni upravi, ne vpliva na pravico države do naknadne odmere davka.

Avtobusno podjetje. Po t. p. 100 zakona o taksah in pristojbinah so bila avtobusna podjetja do sedaj oproščena od plačevanja davka na poslovi promet. Toda to davčno opustitev je ukinila t. 10. § 19. finančnega zakona za leto 1938-1939. Zato plačujejo avtobusna podjetja izza dne 1. aprila 1938 splošni davek na poslovni promet.

Stan. B. v B. Vaš oče je že leta 1935 kupil od nekega trgovca, ki je zaradi nesreč itd. gospodarsko propadel, hišo, toda brez zemljišč. Tudi trgovine, ki jo je prejšnji lastnik izvrševal v tej hiši, ni prevzel, odnosno ni kupil od njega. Oče je hišo naknadno deloma preuredil, nakar je Vaš brat, njegov sin, odprl v njej svojo lastno trgovino. Kmalu nato (menda v letu 1935) je dobil Vaš oče od davčne uprave poziv, da naj takoj poravnava davčne zaostanke na zgradarini, zemljarini in pridobitni, ki jih dolguje že prejšnji hišni lastnik za davčna leta 1932, 1933 in 1934. Vaš oče je takoj pri davčni upravi ugovarjal temu pozivu, ker je kupil od prejšnjega hišnega lastnika le hišo in ne pa tudi zemljišč, odnosno trgovine! Na davčni upravi je dobil nato odgovor, da naj davke plača oni, ki jih dolguje. O prejšnjem davčnem zavezancu, t. j. o prejšnjem hišnem lastniku pa davčna uprava niti ne ve, kje da sedaj biva in ali nima dotičnik sploh še kako premoženje ali ne. Zato ima davčna uprava baje pravico, da terja predmetne davčne zaostanke od sedanjega hišnega lastnika. — Ker se Vaš oče ni strinjal s stališčem davčne uprave, se je še nadalje branil plačila davka, zaradi česar je davčna uprava proti njemu opetovano vršila davčno eksekucijo. Naknadno, po dveh in pol leta ste zvedeli, da poseduje prejšnji lastnik Vaše hiše še neke nepremičnine in da ondi tudi biva. Davčna uprava je na Vaše naznanilo uvedla davčno eksekucijo proti prejšnjemu hišnemu lastniku. Vendar je Vaš oče vzlic temu na zahtevo davčne uprave naknadno plačal predmetne davčne zaostanke, ker so eksekucijski stroški in zamudne obresti dnevno naraščali. Tudi je davčni referent obljubil, da bo davčna vplačila prejšnjega hišnega lastnika zaračunal na davčnem kontu v dobro Vašega očeta. Davčna uprava je torej po več kot dveh letih in pol začela vršiti davčno eksekucijo proti prejšnjemu lastniku hiše Vašega očeta. Ker pa je bilo njegovo posestvo preobremenjeno, je prišlo letos do prisilne prodaje. Pri tem so prišli do kritja — žal — samo davki, ki niso bili izza prodaje hiše stari nad tri leta. Za davčne zaostanke iz leta 1932, 1933 in 1934 torej ni bilo kritja. Zaradi tega Vaš oče ni prišel do povračila svojih davčnih vplačil, ki jih je izvršil za in namesto prejšnjega lastnika. Sedaj prosite za pojasnilo: a) ali je bilo postopanje davčne uprave proti Vašemu očetu pravilno ali ne, in b) kaj da je Vašemu očetu storili, da pride do povračila davka, ki ga je plačal namesto prejšnjega hišnega lastnika. — Na ti dve vprašanji Vam damo sledeča pojasnila: V Vašem primeru gre za uveljavljanje davčnega jamstva v smislu določb člena 146. zakona o neposrednih davkih. Ta člen pravi, da jamstvo zemljišča in zgradbe za zemljarino in zgradarino, če niso ti davki starejši vlog let, za pridobitno jamstvo nepremičnine, ki služijo neposredno podjetju in obratu. V obeh teh primerih govorimo o stvarnem jamstvu, ker jamstvo nepremičnine za neplačane davke. Člen 146. zakona o neposrednih davkih pa pozna še osebno jamstvo. Če se namreč obrat ali podjetje proda, jamči kupec za davke, ki obremenjujejo prodano podjetje, odnosno prodani obrat. Čim pa davčna uprava uveljavlja bodisi stvarno bodisi osebno jamstvo, mora dotično osebo, proti kateri uveljavlja davčno jamstvo, o tem formalno obvestiti. Izročiti mu mora posebno formalno odločbo, v kateri navede, za katere davčne vrste, za katero dobo in za kateri davčni znesek se proti njemu uveljavlja davčno jamstvo. Hkrati je navedi v dotični odločbi, po kateri zakonski določbi dotičnik jamči za navedene davke in zakaj. Sklepno se v odločbi poziva stranka, da označene davke poravnava v 15 dneh in da ima pravico, da se proti odločbi pritoži na višjo instanco. — Kakor razvidimo iz Vašega dopisa, se Vašemu očetu ni vročila nikaka taka formalna odločba, ker bi v tem primeru Vaš oče brez dvoma vložil posmeno pritožbo, ki bi se potem instancijskim potom obravnavala in bi oče nesporno že davno prišel do svoje pravice. Kar se pa tiče jamstva samega, izhaja že iz predloženih pojasnil, da oče, odnosno njegova hiša jamči za neplačano zgradarino, z odpadajočimi avtonomnimi dokladi vred, kolikor niso bile te davščine ob prevzemu posestva starejše od treh let. Ker Vaš oče ni kupil zemljišča, ne jamči on za neplačano zemljarino prejšnjega hišnega lastnika. — Glede jamstva za plačilo pridobitne velja sledeče: Pogoji za osebno jamstvo v tem primeru niso dani, ker je oče kupil samo hišo in ne pa tudi trgovine. Pogoji za stvarno jamstvo glede plačila pridobitne pa po našem mnenju tudi niso dani, ker v Vašem primeru ne gre za nepremičnine, ki služijo neposredno obratu, ker je kot take nepremičnine po vsej priliki smatrati le one zgradbe, ki so nalašč ali namenoma zgrajene za gotove vrste obrata. Da je davčna uprava uveljavljala proti Vašemu očetu davčno jamstvo tudi za plačilo zemljarine in pridobitne, torej po našem mnenju ni bilo zakonite podlage. Ne glede na to, pa bi morala davčna uprava sama skrbeti za to, da plača predmetne davčne zaostanke predvsem glavni dolžnik, t. j. prejšnji lastnik hiše. Pravilnik k členu 146. zakona o neposrednih davkih pravi izrečno: Za davek se poterja porok šele, če ga ni bilo mogoče izterjati od glavnega dolžnika. Potemtakem se mora zahtevati davek z davčnimi obrestmi in izvršilnimi stroški vred najprej od glavnega dolžnika in si je treba prizadeti, da se

izterja od njega, če ni drugače, tudi prisilno. Šele, če in kolikor ostane izterjava davka pri glavnem dolžniku brezuspešna, ga je dopustno izterjati od poroka! Po tem pravilniku bi se morala davčna uprava torej sama in uradoma brigati za to, da izterja davčne zaostanke predvsem od prejšnjega lastnika hiše. — Da davčna uprava ni v tem smislu zakona postopala (odnosno ni v to svrhu izvršila potrebnih poizvedb), je tem bolj obžalovati, ker so pri tem Vašemu očetu nastali po nepotrebnem visoki eksekucijski stroški in zamudne obresti. Vendar pa zadeva za očeta ni brezupna. Vložil naj takoj prošnjo, da se mu davki, ki jih je on plačal protizakonito za in namesto prejšnjega lastnika, z avtonomnimi dokladi, z odpadajočimi eksekucijskimi stroški in zamudnimi obrestmi vred povrnejo (člen 156. a zakona o neposrednih davkih). Povrnejo naj se pa ona davčna vplačila, ki odpadejo na zemljarino in pridobitno, ker pogoji stvarnega ali osebnega davčnega jamstva v smislu člena 149. zakona o neposrednih davkih niso bili dani. Pri tem je v pritožbi navesti, zakaj da te pogoji v Vašem primeru niso bili dani. Sklepno prosite za formalno odločbo. Prošnjo je prosta kolka. Prošnjo vložite pri Vaši davčni upravi, kjer ste plačali predmetne davke. Upamo, da boste s prošnjo uspešni. V skrajnem primeru imate pravico do pritožbe na višjo prizivno instanco.

A. F. J. — Najemna oz. zakupna pogodba. — Gostilniški lokal z inventarjem ste oddali v zakup. Odnosno pogodbo ste kolekovali z 20 din po tarifni postavki 14, pripomba 4 taksnega zakona. Ob priliki revizije pogodbe pa Vam je organ finančne kontrole pogodbo zaplenil in po izvršeni preiskavi Vas je davčna uprava kaznovala z okroglo 2.500 din, češ da bi morali pogodbo kolekovati z 1% od skupne najemnine oziroma zakupnine in ne le z 20 din.

Taksa za zakupne oziroma najemne pogodbe znaša v smislu tarifne postavke taksnega zakona 1% od skupne zakupnine oziroma najemnine. Za pogodbe ali listine o najemu zgradb, stanovanj in lokalov pa se plačuje pavšalna taksa po skali v pripombi 4 k cit. tarifni postavki. Ta zadnje določilo se torej uporablja tedaj, kadar se dajejo v najem izključno zgradbe, stanovanja ali lokali brez inventarja, vrtoy itd. Skala pripombe 4 tarifne postavke 14 cit. zakona, ki ni visoka, se uporablja torej le pri takozvanih čistih najemnih pogodbah. V Vašem primeru pa, ko ste oddali v zakup lokal z inventarjem, je pogodba mešana narave in te vrste pogodbe se morajo taksirati po občem pravilu cit. tar. postavke, to je z 1% od skupne zakupnine. Če ste n. pr. pogodbo sklenili za 5 let in znaša mesečna zakupnina 500 din, znaša taksa 300 din, to je 1% od 30.000 din, kolikor znaša zakupnina za 5 let. Vidite torej, da je stališče davčne uprave pravilno. Če pa pritožbenega roka, ki znaša 15 dni od dostavitve razsodbe, niste zamudili, se vendarle pritožite na finančno oblastvo II. stopnje. V pritožbi uveljavljajte nejasnost zakonitega določila in opravičljivo zmoto, v kateri ste se nahajali, ker ste pogodbo sicer taksirali, samo nepravilno. Ni torej nikake krivde pri Vas. Morebiti boste uspešni v toliko, da se Vam bo kazni odpisala, primanjkljaj na redni taksi pa boste morali seveda plačati. Za gotov uspeh Vam seveda ne moremo jamčiti. Pritožbo bi bilo kolekovati s 50 din in jo v gornjem roku vložiti pri davčni upravi, ki je izdala razsodbo.

Kranj

Klobuke in popravila dobite najceneje v salonu Mia. Dospeli so najnovejši pariški modeli. Kranj, Mestni trg 17.

Plinske maske. Kdor si želi nabaviti plinsko masko, naj se zgledi do 20. oktobra v pisarni vojaškega urada občine Kranj. Cena maske je 132 dinarjev.

Jesenice

Kino Krekov dom predvaja danes ob 8. pop. in 8 zvečer dvojni program: Mali lord Fauntleroy, katerega igra Freddie Bartolomev. Drugi film Borba za diamante.

Prevalje

Domača hranilnica in posojilnica pri Devici Mariji na Jezeru si je v tekočem letu precej opomogla. Izplačala je svojim vlagateljem iz starih vlog že lepe vsote in bo tudi v bodoče skrbela, da se bo izplačevalo čim več. Za vloženi denar se nihče več ne boji, vlagatelji dvigale le, ako potrebujejo denar. Prihajajo pa tudi že nove vloge, ki so vsak čas v celoti izplačljive in katerih poprej par let sploh ni bilo. Zaupanje v zavod, ki deluje že 47 let, zopet prihaja. Ker je potreba po novih posojilih v tem okraju precejšna, naj bi tudi tisti, ki so do sedaj imeli svoje prihranke le doma shranjene, dali denar v ta zavod, kjer je popolnoma varno naložen. Le, ako denar kroži med ljudstvom, je mogoče gospodarski napredek. Hranilnica in posojilnica nudi za nove vloge dosti visoke obresti in nikomur ni treba, da bi vlagal v tuje zavode. — Nova, kratkoročna posojila pa se bodo dajala tudi po ugodni obrestni meri za dolžnike. Zaupanja v zavod se vrača. Z razumevanjem in sodelovanjem vseh se bodo razmere v doglednem času popolnoma normalizirale.

Velika Nedelja

Katoliško slovensko bralno društvo »Mir« praznuje 45 letnico svojega obstaja in desetletno ustanovitve dramskega odseka v nedeljo, dne 23. t. m. v Kriziški dvorani. Na sporedu je med drugim nad vse lepa igra »Župnik iz cvetočega vinograda«.

Snebrje - Zadobrova

Dramatični odsek Pevskega društva v ljudno vabi na otvoritveno dramsko sezono, ki se bo začela v nedeljo, 23. oktobra 1938, s krasno dramo v 5 dejanjih: »Razbojniki«. — Vstopnice so v predprodaji pri tov. Avšiču.

Slovenska Bistrica

Fantovski odsek priredi danes popoldne ob 4, po vaji za plinski napad, spevigror »Darinka«, priprabljeno ljudsko opero izpod peresa g. Lavtizarja. Cene so znižane. Za šolske otroke samo 1 din. Na svidenje!

Prosvetno društvo odpre danes ob 9 svojo prenovljeno knjižnico v Slomskovem domu. Prijatelji lepe knjige, porabite ugodno priliko!

Dobrepolje

Predavanje. V nedeljo 16. t. m. bo v dvorani Prosvetnega društva ob 15 poučno in zanimivo sklopično predavanje znanega predavatelja g. dr. Kožuha iz Ribnice. Za žlane je vstop prost, za nečlane le vstopnina 1 din.

Gospodarstvo nove češkoslovaške

Danes se niso ugotovljene dokončne meje Češkoslovaške, ker nima še urejenega razmerja z Madžarsko. Vendar pa moremo že potegniti črto pod dosedanjim razvojem in ugotoviti, da je namesto napol kmetijske, napol industrijske države postala Češkoslovaška pretežno kmetijska država. V tej kmetijski državi so ostala še važna mestna središča, kot Praga in Brno, z znatnimi industrijami. Pa tudi nekatere druge velike industrije bodo še ostale Češkoslovaški. Predvsem so to velike tovarne Škode v Plzni, ki pa so v najbližji sosesčini nove meje z Nemčijo, in velike tovarne čevljev Bata v Zlinu, ki imajo zemljepisno ugodnejši položaj. Tako je pričakovati, da bo tudi nova Češkoslovaška imela znaten industrijski izvoz, ki pa še od daleč ne bo dosegel dosedanje višine.

Konkurenčna borba češke industrije bo zaradi velikih finančnih obremenitev zelo otežkočena in neštivilno bo problemov, katere bo morala reševati nova država. Je pa gotovo, da bo nova Češkoslovaška sposobna samostojnega gospodarstva življenja in da bo prihajala tudi v poštev kot izvoznik kmetijskih proizvodov, kar jo bo zopet navezalo na tesno sodelovanje z Nemčijo, ki ne more imeti avtarkije glede kmetijskih proizvodov.

Gdinja in nova Češkoslovaška. Dosedaj je izredno veliko češkoslovaškega tranzita šlo skozi Gdinjo, ki je postala za Češkoslovaško važnejše pristanišče kot Trst. Seveda bo zaradi novih mej odpadel znaten del tega prometa. Sedaj poročajo iz Gdinje, da se tamošnji gospodarski krogi pečejo z intenzivno mislijo, kako bi pritegnili še več prometa iz Češkoslovaške k sebi. Govori se celo o carinskem pristanišču, o ugodnostih za češke uvozne in izvozne trdnice, ki naj bi imele popolno prostost v gdijskem pristanišču.

tošnjih vin veliko boljše, kot je bila lanske leto. Ker so začele nekatere vrste, kot n. pr. muškati-silvanec zelo gniti, so vinogradniki pričeli s splošno trgatvijo. Cena grodja je malo poskočila ter se prodaja na trgu kilogram od 4 din naprej.

Zmanjšanje obtoka bankovcev

Angleška banka izkazuje v dobi od 5. do 12. oktobra zmanjšanje obtoka bankovcev za 9.4 na 496.3 milij. funtov in je obtok bankovcev približno na isti višini kot lani v tem času. Pozna pa se v izkazu odtok inozemskih vlog iz Anglije. Banka je odprodala veliko državnih papirjev, istočasno pa so se znatno tudi povečale naložbe države pri njej.

Holandska banka. V dobi od 3. do 10. oktobra je obtok bankovcev padel za 71.77 na 1.069.45 milij. goldinarjev. Zlati zaklad je ostal neizpremenjen na 1.481.03 milij. gold., zmanjšala so se nadalje lombardna posojila.

Francoska banka objavlja šele sedaj izkaz za 6. oktober, ki kaže v primeri z 29. septembrom zmanjšanje obtoka bankovcev za 6.138 na 118.290 milij. frankov. Znatno so v tej dobi narasle naložbe pri banki. Istočasno pa so se tudi zmanjšala menična posojila za 2.932 na 17.386 milij. frankov. Dolg je ostal neizpremenjen: 50.134 milij. frankov, ravnotako tudi zlati zaklad: 55.808 milij. frankov.

Poljski zlat v tešinskem ozemlju. Od 17. okt. dalje je uradna valuta v tešinskem ozemlju, ki ga je Češkoslovaška odstopila Poljski, poljski zlat. Češka krona bo v razmerju z njim zamenjana po tečaju 100 kron za 16 zlatov.

Borski rudnik bakra objavlja, da bo treba plačati zadnji obrok za delnice v znesku 75 frankov šele proti koncu prvega četrtletja 1939.

Gradba železniške proge Črnomelj—Vrbovsko. Poročajo smo že o izidu dosedanjih licitacij za gradbo železniške proge Črnomelj—Vrbovsko. Pri drugi licitaciji za prvi odsek od elovenske strani je bila najnižji ponudnik tvrdka Jelšingrad, ravno tako je bila pri licitaciji dne 14. oktobra za zadnji sektor proge (s hrvaške strani sem) ta tvrdka najnižji ponudnik.

Devizni predpisi. Agencija Jugoslovanske kurir poroča: Slišali smo, da nameravajo merodajni krogi posvetiti polno pozornost delu tujcev v našem gospodarstvu, posebno onih, ki žive v naši državi kot zastopniki tujih tvrdk. V zvezi s tem morajo pooblašteni denarni zavodi, ki delajo v devizah z Narodno banko, v bodoče za vsako transakcijo nad 10.000 din dobiti posebne informacije o komitentu, posebno če je lastnik tvrdke inozemski državljan. Če je lastnik tvrdke inozemski državljan, morajo od njega denarni zavodi zahtevati ne samo objavo o protokoliranju tvrdke, ampak tudi dokaz, da ima dovoljenje za bivanje v naši državi najmanj še za prihodnje leto. Izjeme so sicer mogoče, vendar le s predhodnim dovoljenjem Narodne banke. Ti ukrepi pa se ne nanašajo na poslovanje v zvezi s turizmom in potniškim prometom. Ravno tako se ti ukrepi ne nanašajo na delniške družbe, ki so osnovane v naši državi v duhu obstoječih zakonskih predpisov. Omenjeni ukrepi se nanašajo tudi na one primere, ako je pri tvrdki en družabnik tujec.

Tečaj za mlinarje in žagarje v kozjanskem okolišju. Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI priredi v kozjanskem okolišju več poučnih tečajev za mlinarje in žagarje, na katerih bo predaval strokovnjak g. Nejedly. — Dne 19. oktobra bo tečaj v Podsredi in sicer za mlinarje ob 9 v mlinu g. Levstika, za žagarje pa po tem tečaju istega dne na žagi g. Zorenča. — Dne 23. oktobra v St. Petru pod Sv. Gorami: Zbirališče ob 9 v mlinu g. Josipa Stadlerja. Predavanje najprej za mlinarje v tem mlinu, nato pa za žagarje na žagi g. Zorenča v Trebšah. — Dne 30. oktobra v Podčetrtku: zbirališče ob 9 v gostilni Strah, nato tečaj za žagarje na žagi g. Pavliča, sledi pa tečaj za mlinarje v mlinu g. Pakja v Imenem. Tečajni bodo brezplačni. Vabimo zainteresirane, da se jih udeležijo.

Izvenkonkursna likvidacija »Bankarske in trgovske d. d. v Belgradu. Vsi upniki te banke so pozvani na zbor dne 15. novembra 1938, kjer bodo volili likvidatorje. Bilanca za 1936 izkazuje pri glavnici 5 milij. zgrube 4.1 milij. din (bilančna vsota brez garancij 14.9 milij.). Naslednji računski zaključek za 1937 pa kaže povečanje izgube na 4.5 milij. din po odpisu rezervnega in pokojninskega sklada. Bilančna vsota 12.6 milij. din.

Nova delniška družba. V Belgradu je bila registrirana d. d. Slatinski rudokopi z glavnico 1 milijona din, ki ima namen izkoriščati rudna polja v okolici Slatine (okraj Zajčar, moravska banovina). Člani uprave so: Ilija Stojanović, Dragomir Stojanović, Aksentije Radjoković, Jovan Jović in Vanja Lovižić (vsi iz Zajčarja).

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Laknerja Leona, trgovca z mešanim blagom v Ljubnem, narok za sklepanje poravnave 22. novembra, oglašiti se je do 17. novembra t. l.

Avtentično tolmačenje o likvidaciji kmetijskih dolgov. K odst. 1, čl. 2, v zvezi s čl. 5 uredb: Gozdovi se smatrajo za orne zemlje tudi pri porabi čl. 5 uredb. — K odst. 1, čl. 2: Družinske zadruge, ki obstojajo po posebnem zakonu, uživajo zaščito po uredbi samo, v kolikor obdavčeni dohodki zadruge obnem z obdavčenimi dohodki vseh njenih članov izvirajo pretežno iz kmetijstva. — K odst. 6, čl. 3: V kolikor sodišče ugotovi, da je upnik iz poglavja 6. uredb po 20. aprilu 1932 dal posojilo dolžniku-kmetu edino zaradi izplačila zaščitenega dolga, bo ta dolg smatran za stari dolg. — K odst. 8 čl. 2 v zvezi s čl. 24—26: Objavljanje sodnega odloka po čl. 24—26 uredb ne ovira za zainteresirane stranke, da na osnovi odst. 8 čl. 2 uredb zahteva od sodišča preizkus resničnosti kmetovskega potrdila. V kolikor sodišče na osnovi take zahteve razveljavi kmetovo potrdilo, bo z istim odlokom sodišče tudi razveljavilo odlok o zmanjšanju dolga.

Nemški kredit Poljski. Nemčija je dala Poljski za finansiranje izvoza strojev in drugih nemških

Usaka žarnica sveti, toda novo belo svetlobo polek prihranka pri toku dajo žarnice TUNGSRAM Krypton

proizvodov kredit v znesku 100 milij. zlotov. — Obrestna mera znaša 5% in bo morala Poljska ta kredit vrniti v 10 letih.

Nobenih novih obrtnih dovoljenj v Češkoslovaški. Z veljavnostjo od 1. avgusta 1938 (torej za nazaj) je ustavljeno izdajanje novih dovoljenj za obrti ter za proste poklice. Tudi je potrebno posebno dovoljenje za privzem družabnikov itd. Tudi izdana dovoljenja po 31. juliju bodo naknadno pregledana.

Borza

15. oktobra.

Denar

Ta teden je značil devizni promet na ljubljanski borzi 7.202 milij. din v primeri s 5.015, 7.932, 12.004 in 10.977 milij. din v prejšnjih tednih.

Hmelj

Zalec, 15. okt.

Hmeljarska zadruga poroča, da je zadnjih nekaj dni za pille še preostale zaloge našega letošnjega pridelka zanimanje in povpraševanje izredno živahno. Cene so se nadalje uvrstile ter se plačuje sedaj za boljše in najboljše blago po 31 dinarjev za kilogram, izjemoma pa tudi že nekaj več. Zadnje dni je ponovno prišlo tudi do večjih zaključkov in so še neprodane zaloge letošnjega pridelka v prvi roki že prav malenkostne ter znašajo le še nekaj sto stotov.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Kamniku dne 10. oktobra t. l. Voli I. vrste 5.75, II. vrste 5 din, III. vrste 4 din; telice I. vrste 5.50, II. vrste 5, III. vrste 4 din; krave I. vrste 5, II. vrste 4, III. vrste 3 din; teleta I. vrste 6.50, II. vrste 6 din; prašiči špeharji 9—10, pršutarji 8—9 din za 1 kg

Zdravje v Sloveniji

Lansko leto je Higijenski zavod v Ljubljani izdal prvo knjigo o zdravju v Sloveniji. V tej knjigi sta pisca g. dr. Ivo in Bojan Pirc obdelala statistiko gibanja prebivalstva v Sloveniji od leta 1921 do 1935. Podala sta nam tako življenjsko bilanco Slovenije.

Sedaj pa je Higijenski zavod izdal svojo drugo knjigo o zdravju v Sloveniji. Ta knjiga ima podnaslov »Zdravstvene prilike in delo higijenskih ustanov v Sloveniji 1922—1926«. V zelo obsežnem delu (tudi po kakovosti), ki ima 743 strani, obravnavajo številni pisci-strokovnjaki, na čelu z ravnateljem Higijenskega zavoda g. dr. Ivom Pircem načela in smernice higijenskega dela v Sloveniji. V drugem delu knjige pa je opisano dosedanje delo higijenskih ustanov, dočim obravnavata tretji del stanje in delo na izboljševanju zdravja. — V knjigi je zbrano ogromno gradivo, v katerem je tudi izredno veliko statistik, tako da delo v resnici daje lepo sliko našega dela na tem polju od prevrata dalje in je tako delo prišlo kakor nalašč za 20 letnico naše države.

žive teže. — Goveje meso I. vrste prednji del 11 din, zadnji del 12 din, goveje meso II. vrste prednji del 10 din, zadnji del 11 din, goveje meso III. vrste 8—9 din; svinjina 14—16 din, slanina 16 din, svinjska mast 17—18 din, čisti med 15 do 20 din; goveje surove kože 10 din, telečje surove kože 11 din, svinjske surove kože 6 din za 1 kg. — Pšenica 250, ječmen 180, rž 200, oves 220, koruza 175, fižol 200, krompir 70—75, seno 50, slama 35, jabolka II. vrste 300, III. vrste 200, pšenična moka 300—350, koruzna moka 250 din za 100 kg.

Zivinski sejem v Rajhenburgu (okraj Brežice) 10. oktobra t. l. Cene: volje 5—6 din, krave 3.50 do 4 din, junci in junice 4—4.50 din za kg žive teže.

Sport

Lahkoatletske tekme v Ljubljani

Danes dopoldne ob 10 na Stadionu meeting 2SK Hermes.

Popoldne ob 14.30 na igrišču Ilirije za Kolinsko tovarno jun. dvboj SK Ilirija — SK Celje.

Celjski šport

Nogomet v Celju. Danes ob 10. dopoldne se bo prišla na Olimpijevem igrišču pokalna tekma LNP med SK Jugoslavijo in SK Olimpij. Popoldne ob 2. bo pokalna tekma med SK Celjem in celjskimi Atletiki. Tekma se bo odigrala na Glaziji.

Po športnem svetu

16 igralcev za moštvo Evrope proti Angliji

Komitej FIFA je določil 16 igralcev, izmed katerih bo izbral italijanski zvezni kapitan in trener reprezentance g. Pozo najboljši v sestavi enajstoročnice. Tako je bilo namreč sklenjeno na seji posebno sestavljenega odbora FIFA-e; od 33 igralcev, ki so bili določeni še pred desetimi dnevi za tekmo proti Angliji, ki bo 26. oktobra v Londonu, je ožji odbor izbral 16 igralcev, ki bodo 22. oktobra nastopili proti B garnituri Nizozemske v Amsterdamu. Med določenimi igralci za tim Evrope je največ Italijanov, namreč 5, Madžarska ima 4, Nemčija 3, Francija, Belgija in Norveška pa po enega.

Lahkoatletski troboj odpovedan

Lahkoatletski troboj med Ljubljano, Zagrebom in Belgradom, ki bi se moral vseliti od 21.—23. t. m. v Zagrebu, je odpovedan. Prireditelji bi morali izvesti zagrebški lahkoatletski podzveza s pomočjo Zveze. Sedaj pa je Zveza v sporazumu s podzvezo odločila, da se to srečanje sploh ne bo vršilo.

Zadeva glede odpovedi troboja je sledeča: Splitska podzveza se je namreč pritožila proti temu, zakaj je bilo tudi letos sklenjeno, da se vrši samo troboj in ne četveroboj, v katerem bi sodelovala tudi splitska podzveza, ter smatra, da ni pravilno, da se pri tem vprašanju ni upošteval tudi Split. V Zagrebu so izračunali, da bi četveroboj stal 44.000 din, toda blagajnik je izjavil, da še zdaleka ni toliko denarja. V zvezi so bili sicer soglasnega mnenja, da je treba troboj razširiti na četveroboj, vendar je bil upravni odbor tudi soglasen v tem, da se pod tako neugodnimi finančnimi okoliščinami sploh ne more pristopiti k organizaciji četvero-boja. Zato je upravni odbor svoj sklep glede izvedbe tekmovalnega razveljavil, ker ni za to dovolj denarnih sredstev.

Evropska reprezentanca brez Čehoslovakov

Češkoslovaška nogometna zveza je odklonila poziv FIFA-e, da bi dala svoje igralce v evropsko reprezentanco, ki nastopi proti Angliji. Pet češkoslovaških igralcev je bilo pozvanih v reprezentanco, odnosno, da sodelujejo pri treningu za sestavo reprezentance. Češkoslovaška nogometna zveza je namreč FIFA-i odgovorila, da so igralci v vojaški službi in brez treninga ter jih zaradi tega ne more dati na razpolago.

Ameriških atletov leta 1939. ne bo v Evropo.

Ameriška lahkoatletska zveza je v svoji zadnji seji sklenila, da prihodnje leto ne bo dovolila svojim lahkoatletom, da bi potovali preko Oceana. Istočasno so tudi govorili o srečanju Evrope in Amerike, ki se ima vršiti prihodnje poletje, pri čemer so upoštevali tudi možnost dvoboja Amerika: Nemčija namesto projektirane tekme kontinentov. V podrobnosti v tej zadevi se na seji niso spuščali.

Motociklistična cestna dirka

Motosekcija avtomobilskega kluba kr. Jugoslavije — sekcija Ljubljana — priredi v nedeljo 6. novembra 1938 ob 14.30 medklubsko motociklistično hitrostno cestno dirko na »Večni poti« *pri Ljubljani. Tekmujejo: Skupine turah in športnih motorjev v raznih kategorijah. Podrobnosti v klubovem tajnistvu in v dnevnem časopisu. Prijava sprejema do 2. novembra t. l. tajništvo: Ljubljana, Kongresni trg 1-I. Telef. št. 41-93.*

Motociklisti — Avtomobilisti!

MK Ilirija priredi jesenski izlet in obisk grobov na svetovnih poljanah v soboto, dne 22. in v nedeljo, dne 23. oktobra t. l. za svoje članstvo in prijatelje. Odhod iz Ljubljane bo soboto ob pol 1 popoldne, prehod meje med pol 2 do 6 v Planini. Preko Postojne v Trst, ogled trgovskega dela Trsta in gradu z raznimi zanimivostmi. Zvečer družaben večer s tržaškimi motociklističnimi organizacijami. V nedeljo dopoldne ogled velikih prekomornikov in proste luke, ob 11 kosilo, po kosilu odhod na grobišča v Redipolje, obisk bojnih poljan na Doberdolu, prihod v Gorico, ogled gradu in drugih zanimivosti, nato obisk velikih grobišč na Oslavju, Zvečer se prebo Vipavske doline vrnemo domov.

Člani lahko potujejo s svojimi motocikli ali avtomobili. Poskrbeli smo pa tudi za avtobuse. Vožnja z avtobusom je 78 din; v Trst in nazaj za vožnjo preko Gorice pa je doplačati 37 din. Člani pa lahko povabijo svoje znance in prijatelje.

Prijave sprejema klubsko tajništvo še v nedeljo in ponedeljek, Ljubljana, Miklošičeva cesta 16, telefon št. 20-66.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Smuška telovadba SPD se prične v arado, dne 19. oktobra ob 19 v telovadnici II. drž. realne gimnazije na Poljanski cesti. Smuška telovadba je namenjena vsem onim, ki bodo v letošnji zimski sezoni porabili svoj prosti čas na sneženih poljanah in v zasneženih planinskih predelih, kjer bodo uživali čisti zrak, krasoto zimске prirode ter se temeljito pregibali in tako izdatno okrepili svoje zdravje. Gibanje smučarja ima razne oblike, zaposluje razne dele telesa ter zahteva duhaprisotnost in odločnost, pa tudi precej telesnega napora, kateremu se je treba privaditi. Po odmoru preko poletja čuti smučar nesigurnost, ko zopet prvič stopi na smuč, kar dokazuje, da mora smučar svoje mišice izvežbati in utrditi. To je mogoče doseči le s predhodno smuško telovadbo, ki pomaga smučarju do sigurnosti in prepreči izmučenost po prvih smuških turah. Planinec-smučarjem in vsem začetnikom v smučanju se najtopleje priporoča udeležba pri navedeni smuški telovadbi, ki jo vodi smuški učitelj g. Černič Jože. Vaak udeležence prinese s seboj opatje in primerno obleko za telovadbo. Prijave sprejema pisarna SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4-I.

SK Tržič naznanja, da bo redni letni občni zbor 29. oktobra t. l. v hotelu »Pošta« *ob 8 zvečer.*

Poljska zveza kr. Jugoslavije sklene na podlagi 6. 15. zveznih pravil izdati občni zbor s naslednjim dnevnim redom: 1. Volitev zapisničarja in dveh overovalcev; 2. verifikacija pooblastil in 3. sprejema pravil. Občni zbor bo v nedeljo 30. oktobra ob 8 zjutraj v dvorani gostilne g. Rud. Mrške, Zagreb, Ilica 33. Če ne bo ob določenem času dovolj delegatov, se vrši občni zbor eno uro kasneje s istim dnevnim redom ne glede na število prisotnih.

Gene sadja

Banovinski vinarski in sadjarski zavod v Mariboru sporoča:

Cena jabolk je bila v preteklem tednu precej stalna ter je znašala 2.40 do 2.50 din. Veliko sadja je šlo tudi v industrijske namene v Banat in Bačko. Izvoz sadja v Nemčijo, posebno na Dunaj je malo zaostal, ker se je precej sadja usmerilo iz vseh krajev na Dunaj. Povpraševanje po sadju je še vedno veliko. Kakor vse kaže, bo v Slovenskih goricah kmalu zmanjkalo sadja, spodobnega za izvoz, posebno zimskih vrst mošankarja in bobovca. Ti dve sorti sta čisti, samo zelo drobni zaradi velike poletne suše. Računa se, da bo komaj 30% bobovca in mošankarja sposobnega za izvoz v Nemčijo, ker uredba predpisuje najmanjšo velikost 5 cm za izvoz sadja. Kmetovalci so že precej razprodali od jesenske zaloge ter se že čuti potreba po blagu, ki je takoj sposobno za konzum.

Grozdje je v kakovosti letos zaradi lepih dni precej pridobilo na sladkorju ter dosegajo mčsti iz boljših leg pri muškarnem silvanu 20 do 22 odstotkov sladkorja. Upati je, da bo kakovost le-

Zveza fantovskih odsekov poroča o enoletnem delu

Dr. Gregor Zerjav:

Misli ob občnem zboru

Danes ima Zveza fantovskih odsekov svoj prvi redni občni zbor. Po enoletni pripravi za vstop v življenje, ki jo je zaključil veličastni celjski tabor, in po enoletnem obstoju, v katerem je njeno delo kronal nepozabni Mladinski tabor v Ljubljani, polaga ZFO danes račun o svojem delu in postavlja načrte za bodoče delo. Delo fantovskih odsekov v enem letu obstoja, mnogi lepi in uspešni tabori, javni nastopi in druge javne prireditve so jasen dokaz, da ima ZFO pravico do obstoja, še več, da je za današnje razmere naravnost potrebna mladinska organizacija. Pa ravno te zunanje prireditve bi mogle koga zavesti v napačno misel, češ da je edini ali vsaj glavni namen fantovskih odsekov samo parada, da se vse njihovo delo izgublja samo v zunanosti. Toda to nikakor ni resnično. Povsem naravno je, da so se v preteklem letu posamezni odseki hoteli pokazati pred javnostjo, da dokažejo svoje življenje in svoje delo in uspehe svojega dela, da more javnost presojati upravičenost njihovega obstoja. A glavni namen ZFO to nikakor ni. Namen tega članka je, pokazati tiste smeri, tiste namene, tisto plat dela v naši organizaciji, ki je na zunaj zelo malo vidno, pa je vendarle najvažnejše in to je *vegojno delo*. Prosveta in telovadba in šport, kar vse spada v okvir dela v naši organizaciji, vse to bi bilo le polovičarstvo, če ne bi vzgoja dala duha in moralne vrednosti. Fant v odseku mora čutiti, da ga hoče delo v odseku narediti dobrega, dobrega v tem smislu, da vse njegove sile plemeniti in usmeri v dobro, ne da bi pri tem trpel njegov pravi fantovski ponos in njegova fantovska pravica. Spoznati mora, da ga hoče vzgoja v vsem, kar je lepega in velikega, utrditi, da vzgoja da fantovstvu neki visok polet in pravo življenjsko razgibanost. Zdrave sile mladosti mora vzgoja sprostiti in jih v akcijo usmeriti. Doseči to, da bo fant delaven, pošten, dostojen, pokoren, tovariški in neustrašen, značilen in dosleden, to je namen v fantovski skupnosti.

Največji in končni cilj ZFO je vzgojiti fante v vsestransko dobre ljudi, vdane vernike katoliške Cerkve, narodno zavedne Slovence in zveste državljane Jugoslavije.

Potrebna je načelna vzgoja, da dobe fante

neko enotno gledanje na razne probleme življenja, jasnost v načelih in značajnosti. Posledica načelne vzgoje mora biti ta, da so fante v vsem svojem delovanju in nastopu strogo dosledni. Za dosseg tega cilja kaže ZFO fantom vso resničnost in lepoto naših načel.

V zvezi z načelno vzgojo je *verska vzgoja*, katere skrb gre predvsem za tem, da fante v vprašanjih verskega življenja in Cerkve dobijo jasne pojme in se navzamejo potrebne odločnosti. V ta namen skuša ZFO v svojih članih vzbuditi ljubezen in vdanost ter neomajno zvestobo in pokornost do katoliške Cerkve, zakaj fante bodo v vsem svojem življenju res praktični katoličani, če se bodo živo zavedali, da je Cerkve od Boga samega postavljena, da zanesljivo vodi ljudi skozi življenje.

Na podlagi vere je tudi najboljša *narodnostna vzgoja*. Fante, vzgojeni v naših vrstah, morajo budno stati na straži za ohranitev jezika in drugih narodnih svetinj. Narod mora živeti in rasti in zdrav ostati. Zato pobijamo vsako nemoralo, ki se zlasti kaže v samomorih, preklinjanju, pijančevanju, poboju in spolnih zablodah. Pri narodnostni vzgoji ne pozabimo tudi naših bratov in sestr, ki so onstran državnih meja, in onih, ki so raztreseni po raznih deželah.

Izredno važnost polaga naša organizacija tudi *državljanjski vzgoji*. Mladina naj ljubi in se nauči ceniti narodno državo in njen pomen za svobodo razmah kulture, jezika in narodnih običajev. Fante se morajo zavedati, da je obstoj in razvoj in srečna bodočnost slovenskega naroda le v naši narodni državi, kraljevini Jugoslaviji. Zato pa moramo pokazati tudi vse temne elemente in ekstremna gibanja, ki rušijo mirno sožitje stanov in ki ovirajo miren razvoj narodnega in državnega življenja. — To je v kratkem okvir in program vzgojnega dela ZFO. Že iz tega pa lahko vsak sam spozna, kako važno nalogo si je nadela naša organizacija z vzgojo mladine. In zato po pravici upamo, da bo vsa naša katoliška javnost tudi v bodoče podpirala in pospeševala delo in prizadevanje Zveze fantovskih odsekov, da bo ta mogla rasti in napredovati in obilo sadov obroditi v korist in srečno bodočnost našega naroda.

Prof. Marjan Dobovšek:

Telesna razgibanost - vez med dvema generacijama

Koga izmed desetstisočev gledalcev ni navdušil pogled na dolgo reko mladih, belomodro oblečenih teles mladecev, ki so otvorili glavni nastop mladinskih dni. V lahkem koraku, kot da so brez teže so tekli mimo navdušenih gledalcev, ena reka se je zila v drugo, v dvoje nasprotnih smeri in se končno usmerila v eno samo enotno gibanje v ravnih črtah. To je življenje mladine. Kdor ima v svojem poklicu opravka z mladino, ta ve, da velja sledeče pravilo: Mladina se hoče razgibati telesno in tudi duševno. Vse, kar jo pri tem ovira, ji je neprijetno, da naravnost sovražno. Prav je, da se v tem času, ko se razne sile bore za mladino, zavedamo te osnovne poteze v značaju mladine.

Vsak je bil nekoč mlad in razgiban. Življenje s svojo neizprosno izpreminjajočo vihravo, mladino v strogo umirjene ljudi, ki se jim vsak nagel gib zdi nevaren, vsaka misel premalo pretehtana. In tako zmajujejo nad novo generacijo, ki prihaja za njimi, ker vidijo v njej samo neurejenost in vihravost. Ta nova mladina pa vidi v odraslih nekaj tujega, nekaj sebi sovražnega — saj ob vsaki priliki padajo samo očitki in graje, redko pa besede razumevanja. In tako išče mladina najraje svoje poti; čim več je v nji prekipeljavčega življenja, tem bolj čuti nekaj sovražnega odpor starejših, tem bolj išče novih poti.

Ali je res neizprosna zakon življenja ta prepad med starimi in mladimi? Ali niso tudi v življenju trenutki, ko se po izkušnjah življenja umirjeni odrasli in kot živo srebro živahni mla-

dec znajdejo prav blizu drug drugemu, ko izginijo vsi predsodki starostne razlike in se pomerijo sposobnosti enega in drugega — ob takih prilikah (mislim na telesno razgibanje), začuti mlajši, kako ga starejši prekaša ne toliko po hitrosti in moči kot po svoji izkušnosti in da je ravno slednja po navadi odločilna za uspeh. Pod vtisom tega dejstva začne mlajši ceniti izkušnost — to značilno prednost odraslih ljudi.

Telesna razgibanost, brez katere si ne moremo misliti zdrave mladine in ki je potrebna tudi odraslemlu človeku, je naraven most preko časovnega prepada dveh generacij — le žal, da ga izumetničeni človek današnje dobe le redko ali sploh ne uporablja, temveč raje gradi do mladine umetne mostove raznih sistemov!

Take misli se porajajo človeku, ko polaga račune o telesnovzgojnem delu med našo mladino in mora pri tem ugotoviti, da se večina naše inteligence v velikem loku izogiba tega naravnega mostu do mladine. Skrajni čas je že, da spremeni svoj predsodek — češ, škoda je časa, važnejše so druge naloge. Mladina je do onih, ki razumejo njeno hotele po telesni razgibanosti, ki se v njeni družbi sami razgibajo, zaupna in pripravljena, da sprejema, kot sprejema zornata njiva seme. Širna so polja mladine; naša organizacija hitro orje, da dohiti čas, ki ji je ušel v šestih letih prisilnega mirovanja. Zato potrebuje mnogo sejalec, ki bodo sejali dobro seme v zorane njive, seme duha, ki bo močno pognalo svoje korenine v telesno krepki in razgibani mladini.

Telovadba

je najbolj razširjena med našimi fanti in zdi se, da bo še dolgo vrsto let tako ostalo. Goje se v glavnem redovne in proste vaje, vaje na orodju in vaje z orodjem. Za našo organizacijo, ki ima največ svojih odsekov po deželi, je telovadba zato zelo primerna, ker se povsod in vedno lahko izvaja. Ni navezana na prostor in tudi ne na čas. Področjski fante, ki imajo samo v večernih urah možnost za vadbo, skoraj ne morejo drugega gojiti kot telovadbo v svojih društvenih domovih. Zanje tudi ni tako važno gibanje na prostem, ker itak njihov poklic zahteva od njih, da so cel dan na prostem. Na drugi strani se je pa današnja telovadba tako usmerila, da odgovarja vsem zahtevam sodobne telesne vzgoje in je najbolj vsestranska s svojimi gimnastičnimi prostimi vajami in kolebno orodno telovadbo. Zato je prav, da posvečamo telovadbi še večjo pozornost kot doslej in še v večji meri jo bomo gojili ne samo na deželi, temveč tudi v trgih in mestih. Naša reprezentanca pa je že leto pokazala višino telovadbe v ZFO, še bolj jo bo pa prihodnje leto v Pragi. Tudi

šport

je postal v naši organizaciji važen činitelj in ona mladina, ki se zanj navdušuje, ima tudi prav, in bomo v vedno večji meri skrbeli za njeno športno udejstvovanje v naši organizaciji. Šport je manj dostopen naši podeželski mladini (izvenemš smučanje in plavanje), zato se ga prijemlje predvsem mladina iz trgov in mest. Zelo se goji v naši fantovski organizaciji lahka atletika, smučarstvo in igra odbojka, v katerih panogah smo v pretekli sezoni dosegli lepe uspehe. Zavzelo se že tak razmah, da ne bomo smeli v bodoče združevati pri večjih tekmah vseh teh panog na enem mestu, ampak bo treba tekmovanja deliti po panogah in na različnih mestih. Prav posebno bomo skrbeli za smučarski šport, ki je že pri zadnjih tekmah pokazal presenetljive uspehe. S specialnimi tečaji in treninji hočemo dvigniti svoje najboljše tekmovalce, obenem pa skrbeti za naraščaj potom okrožnih in podveznih tekmah in tečajev. Smučarske tekme ZFO bodo v februarju 1939 pred mednarodnimi smučarskimi tekmami, ki jih priredi čl. Orel na Češkoslovaškem, kamor bomo poslali svojo reprezentanco.

Lahkoatletski šport zahteva primernih prostorov in se zato ravno teki ne morejo razviti na višino, ki bi jo že lahko dosegli. Tam, kjer imajo na razpolago primeren prostor, gre stvar lepo na

prej, drugod se morajo pa omejiti bolj na mete in skoke. Vendar upam, da bomo sčasoma dobili več prostorov in potem bo lahka atletika dosegla tudi drugo ono višino, na kateri je v Ljubljani in v nekaterih drugih centrih. Tudi za to panogo so predvideni tečaji in tekme. S svojo lahkoatletsko reprezentanco se udeležimo mednarodnih tekm, ki bodo prihodnje leto v Pragi o priliki III. čl. orlovskega zleta.

Odbojka je zelo primerna igra za našo organizacijo in za njen razvoj in razmah bomo še bolj poskrbeli kot doslej. Ne sme biti večjega odseka, ki je ne bi gojili. Kako višino bomo dosegli prihodnje leto, nam bo pokazalo naše izbrano moštvo v Pragi.

Druge panoge upeljujemo. Plavanje in jadralno letalstvo sta na sporedu prihodnje poslovne dobe. Upam, da bomo imeli že tudi v teh dveh panogah prihodnje leto uspehe, ker je poskrbljeno za razne tečaje in tekme. Namen organizacije je, da vpelje v svoj telesno-vzgojni program vse panoge, za katere se pokaže potreba in za katere se članstvo zanima. Obenem bomo pa začeli izvajati pri svojih odsekih zakon o obvezni telesni vzgoji naroda.

Misli in vtisi ob obisku v belgrajski višji šoli za telesno vzgojo

Belgrad v začetku oktobra. Na kratko smo že poročali, da je ministrstvo za telesno vzgojo 15. septembra tega leta ustanovilo višjo šolo za telesno vzgojo. V to šolo je bilo sprejetih na podlagi strogega sprejemnega izpita in zdravniškega pregleda 50 mladih športnikov in telovadcev. Sprejemni izpit se je vršil iz lahke atletike, plavanja in telovadbe na orodju. Vsi sprejeti kandidati so morali dokazati, da so se praktično bavili z raznimi panogami telesne vzgoje.

Vsako jutro lahko vidite naše športne visokosolce, kako se vadijo v lahki atletiki in raznih športnih igrah. Belgrajskim opazovalcem imponira zlasti disciplina, ki je odlika teh dijakov in njihovih profesorjev. Pouk se vrši večinoma v prostorih velikega Sokolskega doma v Deligradski ulici, katerega je ministrstvo zakupilo za potrebe šole. V isti zgradbi so predavalnice, učilnice, upravni prostori in dve telovadnici, od katerih spada večja v vrsto najbolj urejenih v državi. V ostalem prostoru niso praktični in bodo služili šoli le začasno. Predavanja medicinske stroke obiskujejo slušatelji na medicinskem inštitutu belgrajske univerze, za lahko atletiko so na razpolago igrišča športnih klubov, plavanje pa se vrši v zimskem kopališču »Krsmanovič«.

Med slušatelji je več izvrstnih športnikov

Vse praktične vaje se pričnejo z vojaškim nastopom in javljanjem, kar je dolžnost dužnega slušatelja. Dopoldanski pouk se prične ob osmih, običajno z jutranjo telovadbo, katero vodi izkušeni strokovnjak Ivan Kovač, referent za telesno vzgojo pri ministrstvu vojske in mornarice. Med slušatelji je več znanih obrazov, katere poznamo s športnih tekm. Tu je drsalni mojster Joško Biber iz Ljubljane, tu nogometaš Žitnik, prvak mariborskih smučarjev Podbukovec, izvrsten pljujski telovadeč Bela, alroundatlet Kveder itd. Dalje opazimo vrtarja državne waterpolo reprezentance Mihovilo- viča, našega najboljšega skakalca s palico Lenerta in druge. Pogled na lepo razvite mladeniče je razveseljiv, nade, da bodo to nekoč dobri telovadni in športni učitelji, je upravičena.

Ministrstvo za telesno vzgojo je sprejelo vse dijake v internat, kjer imajo popolno oskrbo. Na ta način je omogočeno primerno nadzorstvo, ki je z ozirom na kratko učno dobo (študij traja samo dva semestra) neobhodno potrebno. V internatu, ki se nahaja v prostorih šole, vlada pravo spartansko življenje. Od slušateljev se zahteva najstrožja disciplina, posebna paznja se polaga na pravo športno vzgojo in na tovarištvo. Zlasti si prizadevajo profesorji, da bi navadili slušatelje na abstinenec alkoholičnih pijač in kajenja. Tako je na pr. kajenje v športnih prostorih in v telovadnih dresih sploh prepovedano. Kadar bodo ti novi ljudje prevzeli tehnično vodstvo pri naših športnih klubih, se najbrž ne bodo več ponovili primeri, ko so neki jugoslovanski tekmovalci potovali na olimpijado v Berlin s sedom dobrega dalmatinskega vina, ali ko smo videli državne reprezentante celo pred tekmami kaditi cigareto za cigareto. Športna vzgoja ni samo stvar tehnike, temveč zdravega in naravnega načina življenja. Dobro je in razveseljivo, da se tudi tem stvarim v naši višji šoli za telesno vzgojo posveča potrebna paznja.

Moderne metode treninga.

Ko se je pred šestimi leti ustanovilo ministrstvo za telesno vzgojo, nam je bilo vsem jasno, da bo ena najvažnejših nalog tega novega modernega dela vrhovne državne uprave izobraževanje telovadnih učiteljev, odnosno športnih trenerjev. To je bilo jasno tudi gospodom v ministrstvu. Zato so razpisali štipendije in poslali nekoliko dijakov na visoke šole za telesno vzgojo v Berlin, Varšavo in Prago. Razen tega je poslalo ministrstvo v Berlin znanega belgrajskega smučarja Dr. Smolaka, ki se je na državni akademiji za telesno vzgojo specializiral za športno medicino. Tako je bil letos, ko se je ustanovljala naša šola za telesno vzgojo, zadosten izbor specialistov za razne vrste športa in telovadbe. Lahko se trdi, da so metode telesne vzgoje na naši novi šoli iste kot v drugih evropskih centrih. Za kontakt z napredkom v inozemstvu je poskrbljeno s tem, da je profesorjem in slušateljem na razpolago precej obilna strokovna knjižnica in čitalnica. Za ravnatelja šole je postavil minister dr. Mirko Buič izkušnega strokovnjaka dr. Alfreda Piehlerja, docenta belgrajske univerze, praktične vaje vodijo strokovni referenti ministrstva za telesno vzgojo, službo zdravnika vrši dr. Smolaka, za razna predavanja pa je najelo ministrstvo zdravnike, pedagoge in druge športne strokovnjake.

Kljub lepemu začetku, ki ga je pokazala belgrajska višja šola za telesno vzgojo, hočemo tudi ob tej priliki opozoriti našo javnost na boljše rešitev problema izobrazbe srednješolskih učiteljev telovadbe in športa. Specialna šola, kakršno imamo v Belgradu, naj bo le začenšen izhod spritno velikega pomanjkanja kvalificiranih moči. Mnogo bolj bi bilo, da bi uvedli telesno vzgojo kot predmet na vse filozofske fakultete jugoslovanskih univerz. Znano je, da so tudi v drugih državah imeli najprej strokovne šole za telesno vzgojo, pozneje pa so (n. pr. Nemčija, Poljska, Češkoslovaška) vpeljali na univerze stolice za telesno vzgojo. Tako so dobili nov tip profesorja, ki je poleg telovadbe poučeval tudi druge predmete. Mnogo lažje je namreč spajati delo na zelenem polju z delom v predavalnici; tak način omogoča profesorju, da se v mlajših letih bavi pretežno s telesno vzgojo, pozneje pa, ko ga zapuščajo telesne moči, ko ne more več spretnim dijakom z lastnim zgledom prednjačiti, prevzame več teoretičnih ur. To bi bilo v dobro i proforskemu stanu i predmetu, skratka šoli in mladini!

V gostilni in restavraciji

zahtevajte vedno izrečno Rogaško mineralno vodo. Ona Vam na prav prijeten način pospešuje prebavo in Vaš organizem Vam bo zato hvaležen.

Misijonske prireditve

Ob priliki letošnje misijonske nedelje priredi Družba za širjenje vere sledeče misijonske prireditve:

Za srednješolce in akademike

V soboto, dne 22. oktobra ob pol 5:

Spored:

1. M. Tomc: Jezusova oporoka. St. Premrl: Pesem za misijonsko nedeljo. M. Tomc: Čudovit si v svojih svetnikih. — (Poje dijaški zbor Zavoda sv. Stanislava pod vodstvom prof. M. Tomca.)
2. Gavor prevz. ljub. škofa dr. Gr. Rožmana.
3. M. Brenčič: »Ave Marija« — Misijonski prizor.
4. H. Faffin: »Za misijone!« — Misijonska drama v 2 dejanjih. Režija: dr. Fr. Bajc.

Za drugo šolsko mladino

V nedeljo, dne 23. okt. dopoldne ob 10 in popoldne ob pol 5.

Spored:

1. Gavor p. gvard. Krizost. Sekovaniča OFM.
2. Škof Baraga je naš! — Nastop treh dečkov.
3. M. Brenčič: Dušo mi daj! — Deklamacija.
4. S. D.: Razlistujmo rdeče rože. — Rajanje deklic.
5. S. D.: Poskusiti je treba. — Dekliški misij. prizor.
6. Francé Kunstelj: Za svetlim vzorom. — Fantavska igra v treh slikah.

Za širšo javnost

V nedeljo, ob 8 zvečer.

Spored:

1. M. Tomc: Jezusova oporoka. M. Tomc: Čudovit si v svojih svetnikih! A. Mav: O Bog, ušli si nas! — (Poje pevski zbor cerkve Srca Jezusovega pod vodstvom gosp. Ivana Zdešarja.)
2. Gavor prevzvišenega ljublj. škofa dr. Gregorja Rožmana.
3. M. Brenčič: Ave Marija — Dekliški misij. prizor v verzih.
4. M. Brenčič: Boj za dušo. — Misij. prizor.
5. Francé Kunstelj: Za svetlim vzorom. — Misijonska igra v treh slikah.

Vse prireditve se bodo vršile v frančiškanski dvorani.

Vstopnina enotna: 2 din. Preplačila v prid misijonom se hvaležno sprejemajo. Priporočamo raznim zavodom in kongregacijam, da si nabavijo vstopnice skupno in čimprej v predprodaji. (Pisarna »Pax et bonum«, frančiškanska pisarna.)

K ureleži vabi »Družba za širjenje vere«.

Zdravje iz rož

Rastline s hlapnimi olji

Hlapna olja, ki so važna kot zdravilo, bodisi pri nerednem delovanju črevesnih in želodčnih sluznic, pa tudi pri živčni vznemirjenosti, dobivamo večinoma iz družin ustnatic, kobulnic, pa tudi drugih, čeprav pri teh v manjši množini.

Hlapna olja so večinoma brezbarvna, v vodi netopljiva, močno dišeča tekočina, ki hitro izhlape; odtod njihovo ime »hlapna olja«.

Pri raznih vrstah rastlin je množina hlapnih olj različna; odvisna pa ni le od vrste rastlin, ampak tudi od tal, kraja, podnebja in letnega časa, v katerem rastline rastejo.

Na koži povzroče rdečenje in občutek toplote; če pa delujejo dolj časa, tudi vnetje in mehurje. Seveda je tak pojav veliko težji, zlasti v ustnih, želodčnih in črevesnih sluznicah.

V zdravilstvu jih uporabljajo predvsem kot zdravilo pri raznih želodčnih, črevesnih, pljučnih in živčnih boleznih. V koliko so ta olja strupena oziroma zdravilna, bomo videli pri posameznih rastlinah.

O brinu, smrdljivem, ki mu pravijo ponekod tudi žegenpanji, češka: chvojka klášterní, poljsko: sabina, rusko: kozacki mozzewielnik, latinsko: Juniperus Sabina, nemško: Sadebaum. Na štajerskem govore: »Če ima človek žilnik (krč v želodcu), vzemi žlico vode, v kateri se je močila stovčena vejica žegenpana«. Beseda »žegenpan« je povtorjenka nemške besede »Sadebaum«, ki je značka za smrdljivi brin.

Smrdljivi brin je vedno zelen grmičev, včasih pa tudi do tri metre visoko drevo, odvisno je pač od kraja, kje raste, s čisto ležimi in dolgimi vejami. Ljube na debelu in starejših vejah je sivorjava, na mlajšem lesu pa rdečrjava, le mladike so zelene. Lističi, oziroma igle so pri mladih drevesih, oziroma grmih črtalaste in štrle proč od debla, pri drugih pa so pritisnjene k njemu.

Smrdljivi brin je dvodomna rastlina, to se pravi, da so prašni cveti na eni, pestični pa na drugi rastlini. Iz pestičnih cvetov se razvijejo okroglaste, prvo leto zelene, v drugem vijoličaste in končno črne in modro nadahnjene storžaste jagode.

Cvete od aprila do konca maja. Pri nas raste navadna po nasadih le redkokdaj divji, dočim ga najdemo divje po Severni Ameriki, Aziji in tudi po drugih krajih Evrope.

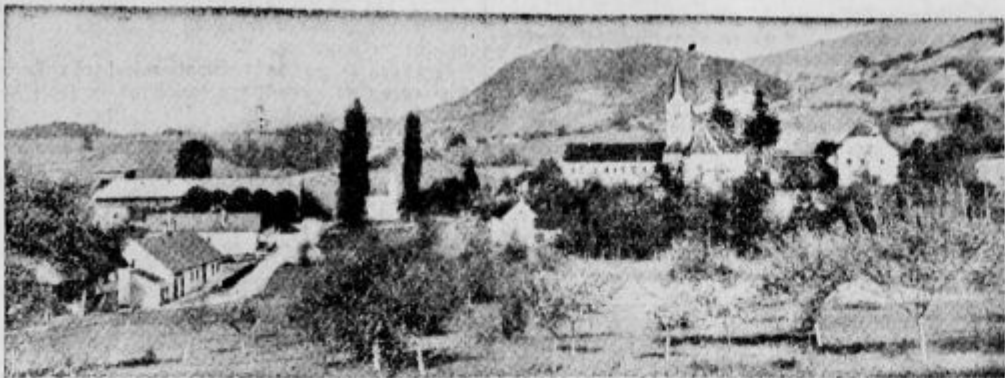
Vsi deli smrdljivega brina diše zopno po smoli in so tudi zopnega okusa, zlasti ako jih zmameš. To prihaja od tod, ker vsebuje, zlasti v mladikah, precej hlapnega olja ali »Oleum Sabinae«, ki je sestavljen iz 50% sabinola in do 25% terpenov, razen tega pa iz raznih dišečih snovi.

Zaužit smrdljivi brin povzroča močne dražljaje v ustih, v želodcu in črevesju, žgoče bolečine, slabosti, povračanje, drisko, vnetje trebušne mrene, krvavenje maternice, pri nosečih tudi splav, poskodovanje ledvic in bodisi po nekaj urah ali nekaj dneh smrt. NB Polovico primerov zastrupljenja, zlasti zaradi zlorabe v svrhu splavov, ima za posledico smrt. Če pa ne nastopi smrt, ampak se stanje bolne zboljša, je vendar nevarnost, da se ga loti kaka druga bolezen, ki mu bo polagoma uničila telesne moči.

V domačem zdravilstvu ga uporabljajo tu in tam le še zunanje pri čirih, revmi, zakar napravljajo obkladke, dočim ga homeopati uporabljajo, seveda močno razredčene, tudi notranja.

Povsod se ti nov svet odpre

Koprivnica pri Rajhenburgu

Koprivnica pri Rajhenburgu

Če hoče ali mora popotnik iti v Koprivnico, si kupi vozno karto do Rajhenburga. Če se zgoda napravi za pot, ujame avto na postaji v Rajhenburgu in naprosi šoferja, da ga potegne do Koprivnice. Popotnik, ne smeš zamenjati hrvaške Koprivnice z našo! Daleč bi zabodil. Deset kilometrov od trga, nad katerim si videl grad oo. trapistov, se bo avto ustavil pred Vehovarjevo trgovino in znašel se boš v idilični dolinici, ki jo obdajajo na spodnji strani Orlški bregovi s Silovcem nad Sromljami, na zgornji strani pa koprivniške gorice. V jeseni, čez dva, tri tedne te bodo pozdravili klopčci s Tolstega vrha, iz Kamenske gorice, iz Sikovca, z Božičnega vrha, tudi na Gornjanskih hribih bodo peli. Sto metrov od ceste, po kateri vozi poštni avtobus iz Rajhenburga v Kozije, vabi koprivniška fara z belo cerkvico Marijinega Vnebovzetja. Dolinica, v kateri leži fara z vasjo, ki ima dve trgovini, a za sedaj še nobene gostilne, se ti bo zdela kakor zibel. Ne smeš reči, da se ti zdi kakor izkopana grobna jama. V Koprivnici je velik mir že podnevi, kaj šele na noč. Včasih fantje zapojejo na vasi, pojejo ubrano in tiho, kakor da bi se bali, da bi se kdo prebudil. Za farovškum vrtom ima slavček svoje kraljestvo v grmovju: na večer se prebudi in srebrno čista je njegova pesem. Ob vasi šumlja potoček: šumot vode te ne bo motil v spanju. V noči od časa do časa zalajajo psi, ko pozdravijo popotnika na cesti. Ko popotnik v dveh minutah prekorači preplašen vas, se naši kužki spet tlesnejo in dremotni potihnejo. V Koprivnici je tako, kakor v kmečki hiši, kjer imajo otroka v zibel: vsi so obzirni, nič se ne kregajo in nekdo vedno zibel enakomerno poganja in mati svojemu ljubljencu tihe pesmi poje.

Koprivniška fara ima okoli 1400 vernikov, ki pa niso vse doma. Mnogi so že zbežali iz zibel v široki in glasni svet. Koprivniška Marija hodi za njimi po daljnih potih. V petrazredni šoli so si nabrali naukova za življenje. Na pošti pri Vehovarju matere in mlajši bratje in sestre vsako nedeljo, če ne vsak dan, hrepeneče čakajo na pismenca iz Zagreba in Beograda in drugih mest v državi in še od onstran. Koprivniška Mati božja: skromna je, kakor takrat, ko se je z Jožefom naselila v hlevu, še bolj je skromna in revna: v koprivah se je

naselila. Za Jožefa ji je pa naš gospod župnik Franc Dobršek, ki zdaj ponosi in podnevi misli, kako bi Mariji čevlje priskrbel — cerkveni tlak. Oj, ta politika. Z Marijo se je ekregalal Tri občine smo imeli nekaj, zdaj pa nimamo nobene, od Marije moramo hoditi k sv. Janezu v Podredu. Ali je to slučaj, ali znamenje časa? Božja pot je nekaj slovela — Koprivniška Mati božja, zdaj je slovenski Lurd preblizu in je koprivniške Marije slava otmennela. Vse ji hočejo vzeti, čudežne moči ji ne bodo mogli. In v to moč Koprivničani verujejo: kadar bliska in grmi, kadar se vodnarji predolgo v nebesih na delu in tudi takrat, če sonce predolgo in preveč žari.

Ko bi se priporočil koprivniški Mariji, dragi popotnik, — lepo se moraš priporočiti, sicer, verjemi! — iz izkustva govorim — ne boš na poti

prave sreče imel — se oglasi v župnišču ali v kaplaniji in pokazali Ti bodo nekaj, kar te bo razveselilo: koprivniške gorice. Večeri so pri nas že sedaj, kakor da bi se fara spremenila v velika koncertno dvorano. Črički, črički pojejo... Samci in samice, ki imajo za pol tona ali večjih za malo terco nižji glas, kakor so uganili gospod župnik, ki imajo tenko uho. Vse nas je letos obiskalo slana spomlad, toča v juliju, vročina v avgustu... Naš gospod, ki se dobro razumejo z Marijo, so jo naprosili in so se hudobni gostje le malo pri nas zadržali. Vinsko trto je spomlad malo zeblo, julija jo je toča našeškala, a avgustovska vročina ji je dobro dela. Kaj bi torej bilo čudnega, da črički veselo akorde pojejo, da mola ne poznajo v zboru? Vidiš, popotnik, ki smo te v Koprivnico povabili, ni ti žal. Grozdje je sladko, sladko bo tudi vino in čim slajše bo, tem bolj bo močno. Pravijo, da bo imelo 5 do 7 stopinj alkohola, ako ne bo preveč deževalo jesenske tedne. Za eno tretjino ga bo manj, kakor bi ga bilo v najboljši letini. Blizu 900 hektolitrov ga bo pa vendarle zrastle na Tolstem vrhu, v Kamenskih goricah, v Sikovcu in na Božičnem vrhu, tudi z Gorjan ga bo nekaj priteklo. Hvalimo Boga in koprivniško Mater božjo: da nam je prizanela s etisko, ki je zadela Piščane, Sromljane in Bizeličane. Zelimo pa tudi, da bi k nam popotniki prišli z denarjem in veliko željo, da bi si ga jemali ne po litrih, temveč kar po sodih in bi ga s seboj odpeljali in dali še drugim poizkusit. Koprivničani bi popotnike vse dobro sprejeli in dobro bi jim postregli z »dolenjem«. Pridite torej, da boste počastili Koprivniško Mater božjo in se oskrbeli z zdravilno pijačo naših goric. In še to popotnikom povemo, da jim ne bo treba stradati pri nas: gostilno dobimo v Vehovarjevi hiši ob cesti. In kogar bi veselilo na izlet, ima Vetrnik nad Koprivnico.

Upamo, da ne ba zastoj vabilo naših koncertnih pevcev: »...spet pojdemo brat...« In kakor nas, tako naj tudi vas veseli: Koprivniško sladko vince piti...

P. D.

V Travnik

Travnik se omenja ele za Tvrta II., okoli leta 1400; z ostalo Bosno vred je padel leta 1463. pod turško oblast in ostal z malim presledkom za časa kralja Matjaža vse do okupacije, ko se je brez boja predal Avstrijcem. Še danes se govori o eni džamiji, da je bila nekaj katoliška cerkev. Čez 200 let, do leta 1850, je bil Travnik sedež Velikega vezirja. To je bila slavna doba travniške zgodovine, od katere ni nič drugega ostalo, kot stara trdnjava, vezirjevi grobovi in travniški pomen. Mesto je bilo takrat dosti večje. Danes pa ima nekaj čez 7000 prebivalcev, od katerih je približno polovica muslimanov. Uprava je v njihovih rokah in budno pazi, da se ne bi precej nepodjetni krščanski element preveč pomnožil, zato je v zadnjem času čisto mestne predele izključilo iz mesta, ker so bil čisto katoliški. Mesto na ta način ne napreduje, gradi se zelo malo, pač pa se vidi po mestu dosti opučenih hiš, ki jih po požaru leta 1903 niso popravili. Hiš je še danes mnogo lesenih; še ob glavni ulici je nekaj pristno bosanskih hiš s trnimi strehami, pokritih z desicami, kakor naše planiške kočice. V bistvu je v Travniku samo ena ulica, vzporedno z reko Lašvo, veliko kot Kamniška Bistrica, ta ulica pa je precej dolga. Izven te ulice je vse v bregu, kjer so hiše samo bosanske in prebivalci Turki. Na slavno preteklost spominja tudi 17 mošej, od katerih so nekatere prav lepe, dasi večinoma prazne.

Ves kraj je podoben kotlu; na severu so strme stene Vlašica, na jugozahodu pa je z nizkim grmovjem pokrita Vilenica in proti vzhodu njen odrastek Tarabovce, ki zapira vhod, danes bi rekli izhod na široko Travniško polje, kjer bi se mesto moglo razvijati. S sten Vlašica je prav lep razgled na mesto, zlasti zvečer, ko je razsvetljeno.

V okolici je dosti spomenikov predrimške, rimske in stare bosanske dobe. Najvažnejša zgradba v mestu je Nadbiskupska klasična gimnazija, ki

gimnazija sprejemati radi tega, ker ima pravico javnosti in pogodbo z državo. Med temi tremi skupinami vlada stroga separacija v govoru in pismu.

Marsikomu se bo čudno zdelo, da hodijo muslimani, židje in pravoslavni v jezuitsko šolo. Pa je res, in med njimi vlada prav lepa verska toleranca.

Gimnazija ima veliko knjižnico, veliko prirodopisno zbirko, ki je najbogatija v državi, bogate arheološke in mineraloške zbirke, svoj muzej, dvorano in cerkev, ki je večja, kot farna. Tudi muslimani imajo v Travniku svoje »seminšče« re-mizo, ki jo je zgradila avstrijska vlada. Je to prva zgradba pri vzhodu v Travniku.

Kot mnogo mest na jugu, ima tudi Travnik žensko »stručno« šolo za dekleta; druge zgradbe so še važne: nova jetnišnica, nov Hrvatski dom in tobačna tovarna.

Izpod Vlašica izvirajo zelo veliki studenci. Eden je tako velik, da sam žene elektrarno. Turške hiše pa imajo v gornjem delu mesta od ene do druge kot potok napeljavno vodo; voda gre prav do vežnih vrat in odnosa nepotrebne reči.

Zanimivi so Bosanci, katoličani, ko gredo na božjo pot: ženske na vozovih, moški pa na konjih in s hrvasko zastavo. To vam je cela turška vojska! Bosancu je njegov mali konj vse in sigurno tudi vzrok, da je sam tako len. Vse mora konj znositi. Še dva napredaj naloži kar na konja in prodaja »tovor« cirka po 10 din. Konji in ovce, ki

Ulica z mošejo v Travniku

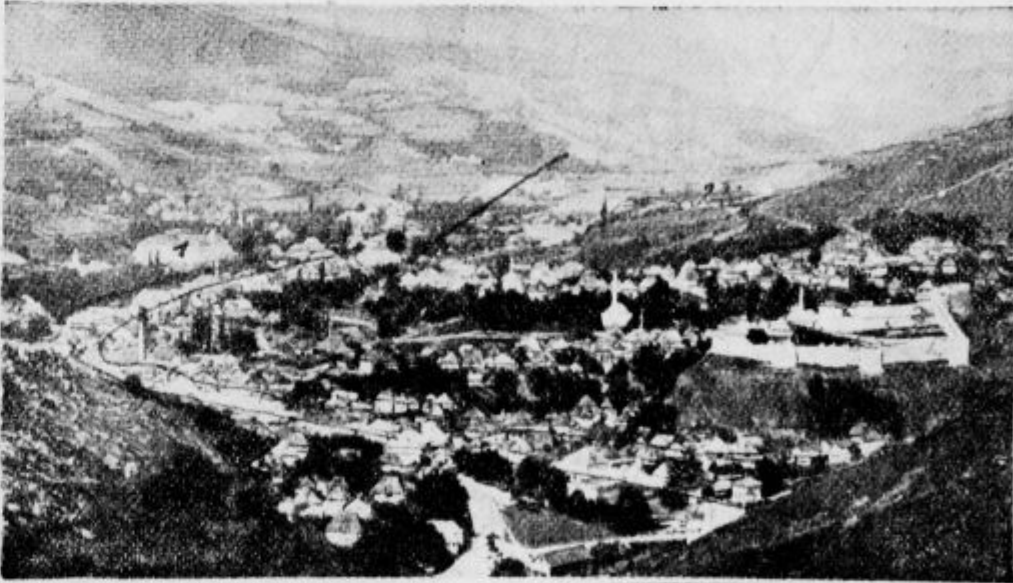
jih vidiš na pobočju Vlašica cele trume, so glavno živalstvo centralne Bosne. Ovce so res lepe z bujnimi rogovi, o siru Vlašica pa pravijo, da je svetovno znan.

Muslimanke so v Travniku gotovo najbolj re-akcionarne. Skoraj vse še hodijo pokrite, le par mladih je bilo oblečenih moderno. Bog ne da, da bi se kak »krščanin« približal muslimanki, nasprotno pa hodijo muslimani z vsemi, naj bo kakršnekoli vere.

Zemlja, čeprav je gorata, ni prav malo podobna Sloveniji. Kot neka mora leži nad njo njena preteklost, ki se najbolj očito kaže v značaju in karakterju ljudstva, ki je neodkrito, polno tajnosti, ki pa jih stalno, se ve, spet pod tajnostjo, sušlja naprej. Najbolje se je čutila razlika v šoli med Bosancem in drugim. Znak prvega je večno izgovarjanje in ne priznanje, izrabi te pa do skrajnosti. Ženske si imajo doli še več povedati, kot pri nas.

Gojenec travniške gimnazije je bil Peter Bar-barić (1874—1897), ki je umrl v eluhu svetosti in za čigar beatifikacijo se Hrvati zelo trudijo. Pokopan je v Travniku.

Blizu Travnika, v Vitezu živi v pokoju Karl Cankar, brat Ivanov, kanonik v Sarajevu. Tu se je naselil lansko jesen in rekel mi je, da hoče tu tudi ostati. Pa ni on edini Slovenec, s katerim sem prišel v stik. Med jezuiti na šoli jih je precej, potem je nekaj družin še iz avstrijske dobe, sedaj

Travnik v Bosni

(1 gimnazija, 2 jezuitski zavod, 3 stara trdnjava)

ki stoji čisto sama na drugi strani reke; ustanovil jo je pa prvi Vrhbosanski nadškof t dr. Jos. Stand-ler in jo že od začetka izročil jezuitom, ki jo še danes vodijo. Prvi razred je bil ustanovljen 1882. in prvi učence je bil sedanji nadškof dr. Sarič, Travničan. Gimnazija ima namen vzgajati duhovniški naraščaj za sarajevsko nadškofijo in za to ima obenem internat kot v St. Vidu. Mislim, da se ne bom motil, ako rečem, da je bila ravno ta gimnazija vzpodbudna in vzor pokojnemu dr. Jegliču za njegov zavod sv. Stanislava. Na to gimnazijo pošiljajo tudi drugi školje svoje gojence, zlasti iz Srema in Vojvodine in zato pomagajo vzdrževati gimnazijo, ki ne prejema od države nikake podpore; jemati pa mora v službo znanje profesorje — jemlje zlasti mlade suplente in od države reducira- ne ker jezuiti nimajo dosti svojih moči.

Dijaki so troje vrste: oni, ki stanujejo v zavodu in so namenjeni za posvetne duhovnike, drugi in savi jezuitski gojenci, stanujejo v malem asemišču nad mestom, (bivši vezirjev harem) in so določeni za jezuite; to so od najboljših najbolj- ši; tretji pa so zunanji dijaki iz Travnika, vseh ver, in stanujejo v mestu kat dijaki povsod. Te mora

pa jih je tudi več doli prišlo. Tudi v Travnik prihajajo slovenski listi. V šoli sem videl mnogo čisto slovenskih imen, ali znali niso nič slovenskega, le to so vedeli, da so bili njihovi starši Slovenci. Kakor sem jih imel, so bili vsi dobri dijaki.

Na severu so naši grobovi, drugod pa imena in kri, in to od nas, ki nas je že itak tako malo. Kdor pa se še zaveda, da je Slovenec, pa toži, da je bilka brez korenin.

L. Resnik.

Stari mlinar je imel navado reči: »S potrpljenjem in vztrajnostjo se doseže vse.« Ko se je nekoč vozil z vlakom, mu je na ta rek neki sopotnik ugovarjal čes, da je dosti reči, katerih ni mogoče doseči s potrpljenjem in vztrajnostjo.

»Že mogoče,« pravi mlinar, »jaz sem star, vendar še enkrat rečem, da je mogoče.«

»Še tolikšna vztrajnost in potrpljenje vam ne omogoči n. pr. da bi vodo nosili v rešetno.«

»O, pač,« se je namuznil mlinar, »potrpeti in vztrajati je treba tako dolgo, da voda zmrzne.«

V dolini Kokre in na Povšni

Cerkvica na Jezerskem

Naglo drvijo dandane avtomobili v romantični soteski bistrice planinske Kokre. V nštetihi ostrih vijugah, čez 12 novih širokih betonskih mostov.

Jezersko je cilj vseh teh modernih bežnih vozil, iz katerih se po romantični soteski zadržijo potniki komaj utegne ozreti na sivi stožčasti Grintovec, zaobljena Kočno, pogorje Kravca in Storičica. Skromna naselja, gorske hišice z lesenimi strehami in bela tiha cerkev v Kokri, kakor tudi nekaj mogočnejših zgradb: žag, mlinov in večjih kmečkih poslopj, ostane skoraj neopažena ob strani.

Povšna s cesté.

Med temi je v Zgornji Kokri široka, skoraj graščinski zgradbi podobna kmečka hiša, ki se je stisnila med potok in navpičen breg. Ljudstvo v okoliskem pogorju in tudi »na polju« do Kranja jo pozna le pod imenom Povšna.

Kakor se je pri ljudstvu v tej tihi soteski in na pobočjih izpod Grintovca in Storičica ohranila še stara kmečka samobitnost in verna zaupljivost, tako je tudi na Povšni vsekdar dobrdoval, vsekdar enako toplo in prijazno sprejet: meščan in vaščan, tujec in domačin.

Stara, izkušena mamica vam dobratljivo veli sesti za široko, belo družinsko mizo in postrežejo vam ob vsej prisrčnosti z medom, mlekom in črnim tečnim kmečkim kruhom.

Zgornje Jezersko.

Mimo, tam onstran potoka pa drvijo po beli, gladki cesti na Jezersko drug za drugim avtomobili in z njimi domači ter tuji izletniki-letoviščarji, ne da bi slutil blažen mir in zdrav duho-

ven svet, ki polje neopaženo v soteski ter v zelenih gozdovih in lokah izpod Grintavca in Storičica.

Minulo je že zdaj 20 let.

Zasedli smo zopet Koroško. Med drugimi mesti in vasi, tudi Velikovec, Vovbre in Sv. Stefan: trdnjavo nemškomišlečih in rojstno vas voditelja nemško-koroškega Bauernbunda, Slovenca Glantschnigga (Klančnika).

Ko etikam po dvorišču povsem praznega Klančnikovega doma, iz katerega je odšla družina z iregularno nemško vojsko, pripe iz sosedne polgasposke kmečke hiše mlad inteligenten posestnik v docela raztrgani obleki. Ves obupan pripoveduje o svoji nesreči.

Kot priseljencu iz Kranjske in zavednemu katoliškemu Slovencu je iregularna avstrijska vojska odvleda oz. odnesla vse: živila, živino in obleko...

Vajen pretežno čisto slovensko-donečih imen na Koroškem, ki se končujejo na -ik in -ič, se me dojmi nekako tuje, ko mučenik-Slovenec pove svoje ime: Pavšnar. — Bil je Pavšnarjev sin iz Kokre.

Kapelica pred kokrsko cerkvijo.

Na pokopališču v Kokri. Kakor otroci v varnem zavetju svoje matere, se etiskajo spokojno grobovi k cerkvi.

Dve veliki lipi zakrivata vhod v tiho, večno počivališče faranov Kokre. Samo glasno šumenje močna naraslega gorskega potoka moti večni mir.

K svežemu, še neporavnemu grobu stopim. K grobu pred nedavno umrlega kokrškega župnika. Vsa dolina žaluje za njim.

Ni bil pokojni samo dušni pastir svojim, po vsem pogorju raztresenim planinskim ljudem, bil jim je tudi prijatelj, svetovalec; živel je z ljudstvom za ljudstvo.

Poleg nepozabnega duhovnega gospoda počivajo razen Virnikov, Zaplotnikov in Krčev tudi Pavšnarji, Stularji ter Celarji.

Spomnim se tedaj mnogih povsem slovenskih, koroških Klančnikov, ki so se udnjali pod vplivom nevšečnih razmer nemški stvari ter se ozrem na večne sanje anivajoče Pavšnarje, Celarje, Stularje in Cveke, katerim so pred stoletji privzdeli tuje-zveneča imena in katerih kleni, mladi rod danes trdno in neomajno straži našo severno mejo ter naše narodne svetinje na severni meji.

Pogled na Povšno s kranjske strani.

Žegnanje je danes v Kokri.

Velika cerkvena slovesnost in največji domači praznik v letu. Povabljeni smo po sv. maši na Povšno.

Zbrano je tu že nekaj mladine in tudi harmonikarja ne manjka.

»Pa bo danes še veselo pri vas,« pripomnim. »Ne, danes pa ne« odvrne z lahno žalostjo v glasu Povšnarjeva mamka in pokaže na črno obobljeno oznanilo na steni. »Še leto dni ni minulo, odkar nas je zapustil naš blagopokojni gospod, naš župnik v Kokri.«

MLADI SLOVENE

Stričkov kotiček

Ljubi Kotičkov striček! — Spet smo se srečali v počitnicah. In veš kaj, striček, kaj smo prestopili prag našega zavoda, že smo bili presenečeni. Že več kot 14 dni nas je čakalo pismo in lep dar dečkov in deklic iz Sevnice. Kaj bi ti razlagali! Prilagam Ti pismo obenem s fotografijo vrlih Sevnčanov.

Gotovo boš pismu, ko izveš njegovo vsebino, odmeril prvo mesto v svojem cenjenem kotičku, ki daje prednost vsemu, kar je lepo, plemenito in vredno posnemanja. Saj boš spoznal sam, da ni bila brez velikega truda njihovo delo. Kako bodo veseli, ko bodo prejeli priznanje, zaslužen s poštvenostjo, tudi v Tvojem kotičku! Zamisli se v to, kako vrlih deklicam in dečkom v ponosu žarijo lica — potem se ne boš prav nič obotavljal. Kar hitro boš sedel za pisalo mizo in ubil dve muhi na en mah. Razveselil boš naše prijateljke iz Sevnice in nas, ki Te najvšeje pozdravljamo, ljubi striček! Plemeniti sevnški mladini pa se na tem mestu še enkrat najtopleje zahvalujemo.

Hvaležni

slepi otroci v Kočevju.

Dragi slepi otroci! — Nisem ubil samo dveh muh na en mah, kakor pišete, ampak sem ubil kar tri: objavil sem zgoraj vaše pismo, spodaj pa pismo vrlih Sevnčanov. To sta dve »muhi«. Tretja muha, pravna muha, pa mi je sedla na ključasti nos in sitnila na njem toliko časa, da je potrpljenje v mojem lončku priklopelo do roba. Prav malo je manjkalo, da mi ni izpila vse krvi, zato sem jo hitro obsodil na smrt. Poklical sem na pomoč krutega rabilja — sosedovega muca, ki ji je kaj hitro upihnil luč življenja.

Rekel je: žavsi in že je krvoločna muha izginila v njegovem gobčku...

Vrli sevnški otroci res zaslužijo, da jim v svojem kotičku odmerim častno mesto in jih pohvalim na ves glas. Na prste bi skorajda lahko preštel otroke, ki se sredi igre in zabave spominjajo, da živijo tam daleč v Kočevju slepi otroci. Vrli Sevnčani pa niso tako pozabljivi. Priredili so otroško veselico, čisti dobicek pa poklonil vam, slepim bratcem in sestricam — vsa čast jim! Tako so združili prijetno s koristnim in dokazali, da so fantje in dekleta od lare, kakršnih je malo po naši domovini. Če me bo pot kdaj zanesla v Sevnico, jih bom kar po vrsti obiskal in vsakemu posebej krepko stisnil desnico v znak priznanja. Zaenkrat jim desnice stiskam kar v duhu in jim kličem iz dna srca: Bog vas živi!

Kako je pa kaj z vami? Ali ste zdravi in zadovoljni? Večkrat mislim na vas in toplo mi je pri srcu ob spominu na lepe urice, ki ste jih preživel med vami. Ali je Drašek iz Prlekije še zmerom tako nemiren in zgovoren, kot je bil takrat? Ti prebiti fant, v kakšno židano voljo me je spravil s svojim žarečim obrazkom in zvonom smehom! Njegova najljubša pesmica »Ko sam ja še mali bio...«, mi še zdaj veselo po ušesih zveni. Pa tudi vaše najljubše pesmi, ki ste mi jo zapeli ob slovesu: »Zato pa rečem jaz, najlepša je mladost, mladost ne pride več nazaj...« ne bom nikoli pozabil. Tako občuteno in lepo ste jo zapeli, da je lepše skorajda ne bi mogli zapeti sami Trboveljski slaviki, ki imajo v grlu srebrne zvončke. Na vsak način moram to prelepo pesem še enkrat slišati iz vaših ust. Če pojde vse po sreči, vas bom še letos spet obiskal. Dajte, povprašajte gospodično upraviteljico, kaj pravi ona k temu. Potlej bo-

Zviti mladenič

(Narodna pripovedka.)

Nekoč so živeli trije bratje. Potovali so po svetu s trebihom za kruhom. Sreče pa tudi v svetu niso mogli najti, zato so sklenili, da se vrnejo domov.

Spotoma so doživeli nekaj nenavadnega. Prihrumela je nevihta, a nikjer ni bilo zavetja. Že so mislili, da bodo morali umreti, ko so zdajci zagledali v daljavi blede svetlobo. Najstarejši brat se je hitro napotil proti svetlobi, da bi prinesel ognja. Namesto pastirja, kot je pričakoval, pa je zagledal pred seboj peklenščaka z rdečo čepico, ki je sedel pri ognju. Brat se je na vso moč prestrašil, nazadnje pa se je le ojunatil in ga prosil, naj mu podari malo ognja. Peklenšček se je prekanjeno zasmehal in rekel:

»Dobro, dam ti ognja, če mi poveš tri stvari, ki se še niso zgodile in se tudi nikoli ne bodo zgodile.«

Mladenič je začel napeto premišljevali, pa se ni mogel domisliti ničesar. Peklenšček ga je zgrabil in vrgel na ogenj.

Brata sta nestrno čakala starejšega brata. Ko ga le ni bilo od nikoder, se je odpravil drugi brat po ogenj. Tudi njemu se je zgodilo natančno tako kot najstarejšemu bratu.

Najmlajši brat je nekaj časa potrpežljivo čakal, da se vrne starejša brata, potem pa ju je šel iskat. Namesto pastirja je tudi on našel pri ognju kosmatega peklenščaka. Peklenšček se je že razveselil, da bo tudi mladenič postal njegova žrtev. Ukazal mu je, naj mu pove tri stvari, ki se še nikoli niso zgodile in se nikoli ne bodo.

Najmlajši brat pa je bil bistre glave. Malo je pomislil in iztuhlal:

»Nekoč sem bil v nebesih. Tam se mi je imenitno godilo. Jedel in pil sem, kar sem ho-

tel. Nazadnje pa sem se zbal, da bi opazili, kakšen grešnik sem. Hitro sem se začel po vrvi spuščati na zemljo. Pa mi je nenadoma zmanjkalo vrvi in nisem mogel ne naprej ne nazaj. Na vso moč sem začel kričati na pomoč — a nikogar ni bilo v bližini, da bi mi pomagal. Dolgo sem tako visel med nebom in zemljo, nazadnje pa sem sklenil, da si pomagam sam. Rečeno — storjeno. Napotil sem se domov, poiskal kos vrvi in jo pritrdil k vrvi, ki je visela iz nebes. Tako sem se srečno spustil na zemljo in odrinil proti domu. Spotoma pa se mi je pripetila druga neizgoda. Strbunknil sem v globoko blato. Nisem in nisem se mogel skobacati iz njega. Kaj storiti? Hitro sem stekel po lopato in se izkopal iz blata. Ko sem zadnjič zapelil lopato v blato, se mi je odlomil ročaj. Hvala Bogu, zdaj te itak ne potrebujem več! sem rekel in zalučal v bližnji grm, kar je bilo na lopati železnega. Iz lesenega ročaja pa sem si zvil lepo piščalko. Vtaknil sem jo v usta in si zapiskal poskočno pesem. Prišel sem domov ravno v trenutku, ko so mi nesli očeta h krstu. Veselo sem krenil za botrom po beli cesti in spotoma ves čas pisal, da je bilo veselje.«

»To si pa dobro iztuhlal,« je rekel peklenšček in se veselo namuznil. »Te tri stvari se res še nikoli niso zgodile in se tudi ne morejo zgoditi. Še jaz ne bi mogel iztuhlati kaj boljšega. Ker si takšen tič, ti vračam oba brata.«

Položil je predenj dva kosa mesa in ju pomazal s čudno mastjo. Pred presenečenim mladeničem sta takoj nato stala oba brata živa in zdrava, peklenšček pa je izginil brez sledu.

Bratje so se prišli okoli vratu in se pojoč in vriskajoč vrnili domov. Poslej jim je šlo vse po sreči in jim ni bilo treba več hoditi po svetu s trebihom za kruhom.

mo spet kakšno modro uganili, zgovorni Drašek pa nam bo povedal kakšno tako okroglo, da se bomo nasmejali do mile volje. Na veselo svodenje torej!

Z iskreno željo, da bi plemenito dejanje sevnških otrok našlo med slovensko mladino mnogo posnemalcev, pošiljam lepe pozdrave gospodičnam učiteljicam, najlepše pa seveda vami — Kotičkov striček.

Pismo sevnških otrok.

Dragi slepi bratci in sestre! — Prejšnji teden smo troci, ki smo doma v trgu Sevnica, priredili otroško veselico na dvorišču dr. Jesenka. Imeli smo tombolo, prodajali smo pecivo, pili malinovec in uganjali razne burke. Dobicek te pri-

reditve smo namenili slepim otrokom. Nabrali smo skupaj 219 din in 50 par. Pošiljamo vam ta znesek po poštni nakaznici. Upamo, da boste denar v redu prejeli.

Svojemu pismu prilagam tudi sliko, na kateri smo razen dveh naslikani vsi, ki smo na tej prireditvi sodelovali.

Pozdravljamo vas vsi po vrsti od leve na desno: Braco in Kiki Muhi, Berta Cimperšek, Branko Pavelka, Vlado Jerala, Branko Perko, Marjan Jesenko, Marica Lipovšek, Nada Lebar, Zlata Jurkovič, Vlasta Jesenko. — Sede pa: Vlasta Kramarič, Majda Jesenko, Darek Jesenko, mala Brankica, Lado Jesenko. — Na eliki manjkata še: Stefka Lipovšek, Boža Jesenko in Vlado Cimperšek.

Kako pravimo...

»V kleščah ga ima...«

Mladi gospodar Martin je zalotil sosedovega Janezka, ko mu je kradel hrushke na vrtu. Stekel je za njim in ga ujel. »Aha,« je rekel, »zdaj te pa imam v kleščah!« Nato ga je prepognil čez kolena in mu naštel par gorkih. — Kako bi bilo, če bi Martin v resnici imel Janezka v kleščah, vidimo na sliki, ki jo je narisal Zarko Frass, Kranj, Gorenjsko.

Mlada njiva

Mačja vas in njen novi čuvaj

1. Povišanje.

Lepa je mačja vas, lepše je njeno ime, a najljepši in najboljši je njen občinski urad z županom in županjo vred, ki sta znana v dvanajstih farah naokoli. Kočijo imata in med gospodo se štejata. Mačja vas pa se je odlikovala tudi po županovem svinjskem pastirju Gregcu, ki je bil na vso moč moder in pameten.

»Fant«, mu je večkrat rekel oče župan, »ti nisi rojen za navadnega pastirja! Iz tebe bom napravil kaj boljšega.«

Mati županja se je na takšne besede porogljivo zasmejala:

»Beži, beži! Kaj boš česnal! Vsi ne morejo biti gospoda in tudi naš pastir ne bo!«

Župan pa je bil držal svoje besede.

Prišel jo čas, ko je nekdanji vaški čuvaj Matetž odšel v pokoj.

»Gregec, je oče župan poklical pastirčka, »odsihob ne boš več navaden pastir!«

Pastirček Gregec je še tistega dne slekkel raztrgano in umazano pastirsko obleko ter si nataknil obleko upokojenega čuvaja Matetža. Res so se mu vsi smejali, še oče župan, kajti suknja se mu je vlekla po tleh in čelada mu je zakrivala oči ter jo je le dolgi nos zaostavljal, da mu ni pokrila vso glavo. Še sabljo, ki je bila že vsa zarjavela in stara najmanj sto let, si je opasal vrli čuvaj in vzel v roke helebardo, potlej pa hajd v vas, da se pokaže še drugim ljudem.

To je bilo vika in krika, ko je korakal naš novi čuvaj Gregec skozi vas. Otroci so bežali pred njim kot pred samim parkeljnom, tako so se ga bali. Psi so prihiteli od vseh strani in se zaganjali v novega čuvaja, da bi ga bili kmalu podrli. Vasčani pa so se ubogemu čuvajčku tako smejali, da so se kar po tleh valjali od smeha.

»Le smejte se mi, vam bom že pokazal! Nobenega dne in nobene noči ne bo županova ječa prazna!« jim je zagrozil novi čuvaj. Popravil si je čelado in ponosno odkorakal dalje.

Ljudje so še dolgo gledali za njim in smeha ni bilo ne konca ne kraja. Tudi otroci se niso več bali novega čuvaja, saj so kmalu spoznali v njem županovega svinjskega pastirčka Gregca. Poredno so stopicali za njim in vpili:

»Bav, bav, bav,
pocukajmo ga za rokav!
Bav, bav, bav!«

Valentin Albín, dijak
Ljubljana-Viž.

Moje oče

Minilo je štiri in dvajset let,
odkar je moj oče umrl.
Tam daleč v Karpatih, od vseh zapuščen,
je trudne oči zaprl.

Minilo je štiri in dvajset let,
prepolnih trpljenja, nadlog.
Povsod, kamor grem, pogrešam bridko
očetovih skrbnih rok.

Minilo je štiri in dvajset let,
odkar je sovražni strel
življenje očetu za vekomaj
in meni vso srečo vzel...

Marija Znidaršič,
Stari trg pri Rakeku.

Listnica Kotičkovega strička

V. A., dijak, Ljubljana-Viž. — Začetek Tvoje vesele zgodbe o čuvaju Gregcu sem objavil danes. Pošlji nadaljevanje! Predolga pa ta storija ne sme biti: kvečjemu še za dvakratno objavo. Pozdravi!

M. Ž., Stari trg. — Resnica je hčerka božja, pravijo. Le žal, da je ljudje ne častijo in spoštujejo tako, kot zasluži. Tudi možakar, ki je moje besede okoli obrnil, resnice nima kdo ve kaj v čislju. Nikjer nisem trdil, da so vse Tvoje pesmi »zanič«. Slabi sta bili samo pesmi, s katerima si se skušala poglobiti v otroški svet. Vse druge pesmi pa dokazujejo, da imaš pesniško žilico. Pošlji še kaj!

Mirko Kundlić

Pravljice in pripovedke izpod Triglava

12.

Žalžene na Trati

V tihi samotni nad dovško vasjo stoji prijazna Salbergerjeva hiša. Kot plaha ptica, ki si je polskala varno zavetje pred krvoločnim jastrebom, se stiska med robate skale. Mimo nje se vije razdrapano kolovozna pot, ki se odcepi iz vasi na levo. Sprva je še dokaj položna, potem se vzpne navkreber in nazadnje z vso močjo zažene v strmino. Umiri se šele na vrhu zelenega griča, ki se imenuje Seduce. Nad Salbergerjevo hišo se razteza prosojno pobočje, poraslo z redkimi sadnimi in divjimi drevesi, podobno mestnemu drevoredu. To pobočje imenujejo domačini na Trati. Božji mir kraljuje dandanes tod in Salbergerjevim otrokom se ni bati, da bi jih ugrabil divji mož. Bajke, ki jih domišljija starih dedov in babic pleše ob zimskih pečeh, pa nas na nevidnih perutih ponese v tiste čase, ko so po skrivnih jamah na Trati prebivale še žalžene in druga bajeslovna bitja. Leta teko kot vranci in se ne vračajo, bajke preteklih let pa ostanejo živo zapisane v spominu naših babic in dedov.

*

Neke viharne noči — tako nam ve povedati ena izmed teh bajk — so se žalžene priplazile s Trate v vas. Naravnost k Urbasovi hiši so zavile in jo obklopile od vseh strani, da se jim niti miška ne bi mogla izmuzniti. Okno v temno čumnato, kjer je pokojno spal Urbasov Jožek, je bilo odprto na stežaj. Bistvo oko najmlajše žalžene ga je opazilo takoj. Neslišno kot meglica je se splazila v notranjščino. Narahlo je dvignila spečega dečka v naročje in

ga izročila tovariščam pod oknom. V veseljem sprevodu so žalžene odnesle ugrabljenega dečka s seboj na Trato.

Ko se je Urbasov Jožek ob prvem jutrnjem svitu prebudil, je mislil, da sanja. Ležal je na mehki pernici sredi velike, lesketajoče se podzemeljske jame, nad njim pa so se sklanjali čudovito beli obrazi neznanih žena. Jožek si je pomel oči, se uščipnil v lica — a glej, prikazni niso hotele izginiti. Ves zmeden je nekaj časa strel v tuje obraze okoli sebe, potem pa se je ojunatil in povprašal:

»Kje sem?«

Najmlajša žalžena se je prijazno nasmehnila in odgovorila z glasom, ki je zabnel kot pravljica struna:

»Deček, ne boj se! Me smo žalžene in rade te imamo. Pri nas boš ostal in dobro se ti bo godilo.«

Jožku je oživel v spominu vse, kar mu je o žalženah vedela povedati stara mati. — Otrokom žalžene ne skrivajo niti lasu! je večkrat rekla. Ob spominu na te besede se je Jožek pomiril in ves strah mu je izginil iz srca. Samo drobna skrb je še ostala v njem: kaj si bo mislila mati, ko bo jutraj stopila v čumnato in videla, da je njegova postelja prazna... Zaman ga bodo iskale njene oči, zaman ga bo klicalo njeno srce: — Jožek, moj ljubi Jožek, kje si? — Tako živo si je prestvaljal materino žalost, da ga je grenko stisnilo v grlu in je zajokal na ves glas:

»Mati! Moja mati!«

»Le potolaži se, dečko moj!« je mehko rekla žalžena, ki je stala ob njegovem vzglavju. »Me ti bomo nadomestovale mater.« Obrisala mu je solze, ki so mu vrele iz oči in mu zapela tako

nedopovedljivo milo in lepo, da je pri priči pozabil vse: mater in dom.

Tako je Jožek ostal pri žalženah in godilo se mu je nebeško. Žalžene so mu izpolnile vsako željo, ki jo je izrekel. Le ene želje mu ne bi izpolnile nikdar, pa naj bi jih še tako goreče in prisrčno prosil: da bi se smel vrniti domov...

*

Leto dni je minilo, da Jožek sam ni vedel kdaj in kako. Brezskrbno se je igral z žalženami, zamaknjen poslušal njihovo petje in veselo rajal z njimi od ranega jutra do pozne noči. In bi bil srečen do kraja, da se ni začelo v njem oglašati domotožje. Misel, kako ga mati čaka, kako upa in obupa, kako moli zanj in prosi Boga, da bi se vrnil k njej živ in zdrav, mu je čedalje glasneje trkala na srce. Spanec in mir sta zbežala od njega. Ni več našel občutka in sklenil je, da pobegne.

Neke noči — ura v dovškem stolpu je zamolklo odbila enajst — Jožek spot ni mogel spati. Žalžene so se sedle okoli kamenite mize sredi jame in se polglasno pomenkovale. Zlajci je Jožek postal pozoren. Zdelo se mu je, da je ena izmed žalžen izpregovorila njegovo ime. Napeto je prisluhnil in ujel na ušesa te besede:

»Ali ste opazile, sestre, kako čudno nemiren je deček zadnje čase? Meni se zdi, meni se vse tako zdi, da ga vleče domov... Pazimo nanj kot na punčico svojega očesa!«

»Meni se zdi, meni se vse tako zdi, da so odveč te skrbi!« je povzela besedo druga žalžena. »Le kako naj bi pobegnil v prostost, ko pa ne ve za našo skrivnost?«

»Samo en izhod je iz jame in zanj nihče drug ne ve kot me,« je izpregovorila tretja žalžena. »Še v sanjah dečku ne bi prišlo na misel, da lahko uide skozi korenino pri stari smrekici.«

»In tudi tega ne bo izvedel nikoli, da me potlej ne bi imele nobene moči več do njega,« je pristavila četrta žalžena.

Prav malo je manjkalo, da Jožek ob teh besedah ni zavriskal na glas.

Počakal je, da so žalžene legle k počitku. Potem je tiho vstal in se po vseh štirih splazil v kot, ki je bil ves prepleten z debelimi kore-

ninami. Jožek je dobro vedel, da so to korenine stare smreke, ki so jo žalžene imele v mislih. Previdno je začel tipati z rokami. Kmalu je otipal ozko odprtino, ki se je čedalje bolj širila. Zlezal je skozi jo in nad njim se je vsej svoji lepoti odprlo jasno nebo, posuto z milijoni zlatih zvezd. Padel je na kolena in razprostrl roke, kakor da jih hoče ujeti v svoj objem. Potem pa je planil pokonci in stekel po pobočju navzdol kot mlada srna.

Ves upeljan je pritekel do domače hiše. Nestrno je začel butati s pestmi ob duri in klicati:

»Odprite! Odprite!«

Hiša, v kateri je bilo pravkar še vse tiho in temno, je oživela. Medla svetloba je udarila skozi razpoke in težki koraki so se bližali durim. Osoren glas je zadonel v gluho noč:

»Kdo je?«

A še preden je Jožek utegnil odgovoriti, je nekdo že odrinil zapah. Vrata so se odprla in na pragu je stal oče s svetilko v rokah.

»Za božjo voljo, kje si se pa klatil tako dolgo?« je ves presenečen vprašal, ko je Jožku posvetil v obraz in spoznal v njem izgubljenega sina.

»Kje je mati?« je hlastno povprašal Jožek in se ozrl po veži.

Oče je sklonil glavo in njegov obraz je postal v hipu vse siv in star. Z ubitim glasom je rekel:

»Mati je umrla. Pred štirinajstimi dnevi smo jo pokopali.«

Jožku se je zdelo, da so vse zvezde popadale z neba. Stennilo se mu je pred očmi in zgrudil bi se bil na tla, da ga ni oče prestregel v svoje mišičaste roke in ga odnesel na posteljo.

*

Kakor v hudih sanjah je Jožek nekaj dni blodil okoli. Dom brez matere se mu je zdel strašno prazen in pust. Iz vsega srca je zahrepenel nazaj k dobrim žalženam. A zaman je iskal stare smreke in vhoda v skrivnostno jamo na Trati. Pritiskal je uho k zemlji in napeto prisluškoval, da bi zaslišal ubrano petje žalžen. Pod zemljo pa je bilo kot v grobu vse tiho in mrtvo. Žalžene se niso hotele oglašati. Nikoli več jih ni videl.

D R U Ž I N A

Jezik miru v družini

Jezik miru v naradi

Kar napravi jesen tako lepo, je to, da se sprememba naradi razvija ob živem. Pisani okras listja odpada polagoma in pusti na drevju zdrave vejice s popki, ki se bodo prihodnje pomlad odprli. Življenje in smrt bivata nekaj časa skupaj.

Kakšnega pomena je, da spet in spet očitamo drug drugemu napake, da venomer je zardimo na istem konju in ga zmeraj očitajoče kažemo svojem bližnjemu? Kako da ne bi mogli s krepko potezo prečrtati pregrehe, ki je pač ni moči več preprečiti, in hrabro stopiti naprej? Mržnjo negovati in ne odpustiti, to je dolgočasno in utrudljivo, to človeka ubija in zagreni.

V skupnem družinskem življenju bi bilo dosti lepše in spokojnejše, če bi toliko ne dali na zamere. Če bi drug drugemu prišli nasproti, namesto da gremo bolj in bolj vsakebilo. V razburjenju se marsikdaj odkrhne huda, do bolesi zlobna beseda. Moj Bog, saj ni bila tako hudo mišljena! A drugi je noče odpustiti in pozabiti. Strastno in žilavo se zagriže v svoje sovraštvo. In dalje in dalje razpreda kako malenkostno zadevico, ki se je izmaličila v nepremostljivo oviro. Človeku se zazdi, da bi bil slabši, če bi popustil in podal roko v spravo. Resnično, že mnogo trpljenja je povzročila in izžela nešteto bridkih solza in pripravila številne noči brez spanja, — ena sama zamera brez podlage! Vse zato, ker noče izbrisati, kar je tvoj bližnji storil, zato, ker zahteva od bližnjega to, česar sam nikoli ne zmoreš.

»Dandanašnji smo vkovani v led,« piše neki francoski list, — »drug drugega se izogibamo, ker nočemo govoriti sami o sebi. Sami o sebi pa zato nočemo govoriti, ker nič več ne poznamo tistega edinega, tiste veličine, tiste mogočne sile, ki podere vse nasipe in jezove in ki ima eno samo dobro ime: ljubezen. Preveč se povišujemo nad vse tiste, ki se nam od njih dozdeva, da ne gredo po isti poti kakor mi. Spet in spet bomo doživeli, da brez ljubezni ne bomo mogli nikogar o čem prepričati. Tudi ne s tako vero, ki hribe prestavlja. Tudi ne z upanjem, ki more ta svet spremeniti v paradiz. V občevanju z ljudmi ni boljšega in krepkejšega jezika, kot je jezik ljubezni. In kakšen je ta jezik, kako se izraža? Tako da molčiš, da premagaš, da spregledaš napake, da se poglobiš z razumevanjem v dušo bližnjega.

Kdor ljubi, vse razume; kdor vse razume, vse odpusti! Brez ljubezni smo brez moči. Saj se nam vrača v srce le to, kar daš drugemu v srce. Le to je tisti odmev, ki vsi koprimo po njem in ki nam omogoča živeti to življenje. Pa je tako, da se sramujemo srca, ker hočemo skriti vse tisto, kar je dobrega v nas!

A v teh ogroženih, viharinih časih dvignimo na dan vse tisto, kar je najboljšega v nas. Premostimo vsakršno mržnjo in bodimo veliki s tem, da nikomur ne zamerimo ničesar takega, kar želimo, da bi bilo izbrisano tudi nam, če bi bili na istem mestu.

Si me iskal?
Srebrni val
me je iz vira vpraševal:
»Hodiš sanjavo čez tihe ravni,
toda ne veš, da ti nekdo sledi?«

Iskal si me?
Vse rožice
vprašanje hkrati ponove:
»Sama v daljavo zamišljena greš;
nekdo sledi ti — ne čutiš? ne veš?«

In žarek zlat
je preko trat
veselo hodil vpraševati:
»Veš li, kdo k tebi je mene poslal?
Nekdo, ki rad bi te kdaj obiskal!«

In cvet dobrav,
zelenje trav
mi ljubše je kot tvoj pozdrav!
Kaj mi je mar tvoje solzno oko —
s spetvom ptic plava moj spav pod nebo!«

Marija Brenčič.

Večidel le skušamo to biti, kar bi morali biti. (Verkade.)

Mati — najboljši učitelj

Iz Rusije poročajo katoliškemu tedniku: Versko življenje v našem smislu je v Rusiji prav za prav prenehalo. Javna služba božja je postala posebnost svoje vrste, šola in javnost pa sta vsa v protikrščanskem duhu. Tako je v Rusiji že dvajset let. A navzlic vsemu pričakovanju in prerokovanju pa morajo uradne oblasti le priznati, da je celo med mladino, ki je že opravila protiversko šolo, veliko število vernih. Kdo jih je učil verouka? Duhovniki so skoraj vsi odstranjeni, prav tako pa tudi večidel vernih ljudi. Tisti, ki so jim znane današnje ruske razmere, pa pravijo, da so postale matere, babice, dedje in drugi člani družine otrokom apostoli v imenu Jezusa Kristusa. Zda je v Rusiji prav za prav en sam veroučitelj, in to je: mati. Izkazalo se je pa, da je ona tudi najboljši katehet.

Preprosto materino ali babičino pričevanje o Kristusu močno vpliva in vpliva večkrat, kot je to vseč brezbožniški državi.

Telovadba z očmi

Tudi oči so potrebne telovadbe kakor drugi telesni deli, če hočemo, da ostanejo sveže. Vdrti oči in tako zvane »vrečice« pod očmi odpravljajo v najnovejšem času z očesno telovadbo. Navodilo je takšno: Glavo drži pokoncu in mirno in pogled najprej na desno, nato na levo, pa navzgor in navzdol. Ko to desetkrat ponoviš, napravi isto vajo, a zdaj z zaprtimi očmi in v obratnem redu. — »Vrečice« pod očmi v novem času operirajo, tako da ni potem nobene brazgotine videti — jako primerna je tudi masaža oči. Zjutraj, ko se umiješ, in zvečer, preden greš spat, si s konci prstov prav narahlo trepljaj po očesnem jabolku. To baje tudi pomaga, da ne dobiš mrene na oči.

Iz jabolk narediš dansko torto

Dušiš lepa, lepo na rezine narezana jabolka. Daš jih v posodo, ki jo prej namažeš s presnim maslom in potreseš z drobtinami. V to daš plast drobtin, ki jih prej opraviš in pomešaš s sladkorjem, z rozinami in — če hočeš — s stolčnimi mandeljni. Na to pride plast jabolk — in to ponavljaš, dokler se da. Potem pustiš eno uro počivati, nakar torto zvrneš na krožnik in okrašaš z vtepeno smetano.

Orehovi venčki

10 dkg presnega masla zdrobimo, dodamo 20 dkg bele presejane moke, v katero dodamo en pečilni prašek, dodamo 15 dkg sladk. popriha, 12 dkg zmletih orehov, cimet, nastrgano lim lupinico, 2 jajci, osminko litra mleka ali smetane: vse dobro na deski zgnemo v hlebčke, razvaljamo na 1/2 cm ter izrežemo okrogle venčke, ki jih pomažemo z jajcem ter potresemo s sesekljanimi orehi ter jih pečemo v pečici na pekači 10—12 minut.

Biskvit iz krompirja

Krompir olupiš, skuhaš in pretlačiš. Potem stehtaš vso goščo in daš na četiri kilograma pretlačenega krompirja po 5 rumenjakov, sok in sesekljano lupinico polovice limone in sladkorja po okusu. Slednjič dodaš sneg 5 beljakov. Vso goščo daš nato v pomazano, z drobtinami potreseno posodo za peko in pečeš pol ure. Paziti moraš, da posoda ni polna, ker ta stvar jako naraste. Daš še gorko na mizo s kompotom ali pa mrzlo h kavi.

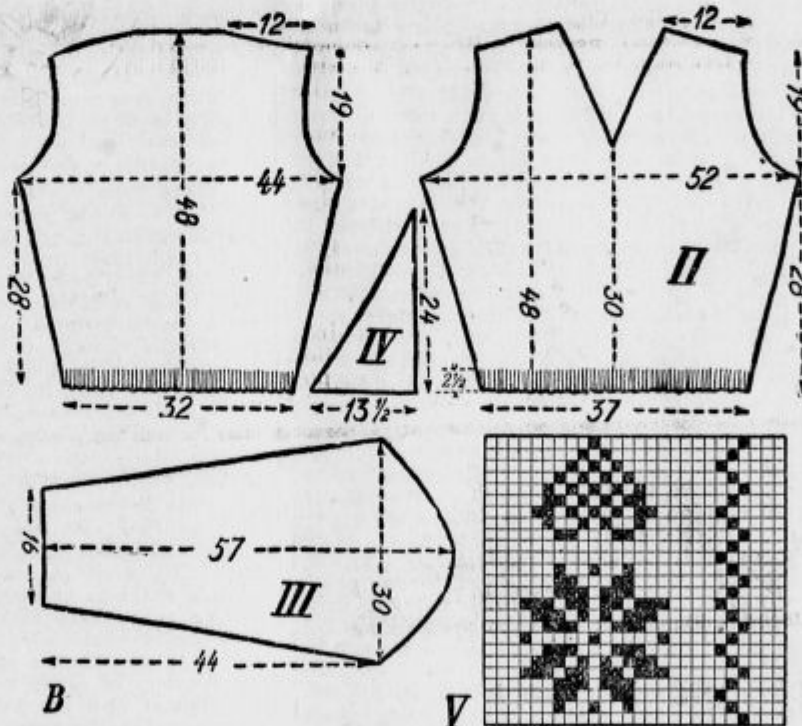
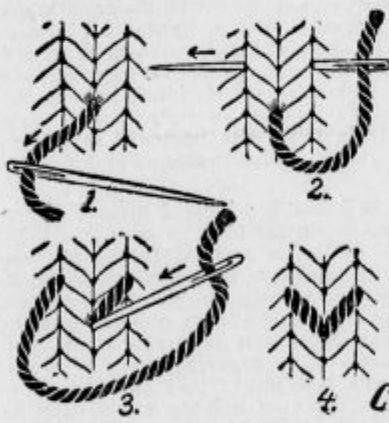
Sirov narastek

Za štiri osebe vzameš 4 rumenjake, ki jih s soljo in papiko prav dobro premešaš, in dodaš 4 žlice nastrganega parmezana ali bohinskega sira in na koncu sneg 4 beljakov. Vso goščo daš v s presnim maslom obilno pomazano posodo in nato za 10 minut v srednje toplo pečico. Da se prepričaš, ali je narastek že pečen, zabodeš vanj zoboblec. Če je zoboblec še moker, narastek še ni za na mizo (Posodo napolniš le za tri četrtine, ker se narastek jako dvigne.)

Zmešana jajca s sirom

Za osebo računamo dve jajci, ki ju dobro razvrkljaš in dodaš dve žlički sladke smetane dve žlički nastrganega sira in kosček presnega masla. Vse še enkrat dobro premešaš, daš na ponev, kjer prej razpustiš malo presnega masla in to tako dolgo vtepaš, dokler se ne strdi.

Pletena bluza z belo vezenino

Potrebuješ 9 šten modre volne (Bechive), dve pletilki št. 2 1/2 in dve št. 3 1/2. Vezeno narediš iz bele volne, ki je potrebuješ eno šteno. Vezes z iglo za stramin, ki nima konice. — Potrebuješ še kos elastike, širok trak in dva bela reverja iz pikeja.

Kroj

pomeni: I. hrbet, II. sprednji del, III. rokav, IV. reverja in V. vzorec vezanja.

Hrbet

Na pletilko 2 1/2 nasnuješ 101 pentljo in pleteš 4 vrste 2. d. 2 l. V 5. vrsti pleteš vrsto luknjic. Ko je pletenje dolgo 2 1/2 cm, vzameš pletilko št. 3 1/2 in pleteš vzorec: 1 d. 9 l., 9 d.; tako nadaljuješ do poslednje pentlje, ki jo spleteš d. V naslednji vrsti dojameš v vsaki vrsti po 1 pentljo. To ponoviš v vsaki 6. vrsti, dokler nimaš 121 pentelj.

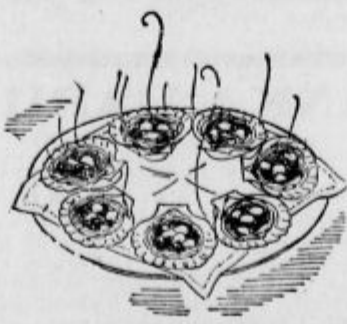
Ko je pletenje dolgo 28 cm, spleteš odprtino za rokav. V ta namen skleneš v začetku naslednjih dveh vrst 6 p. in po 1 p. v začetku vsake naslednje vrste, dokler nimaš 88 p. Nato pleteš dalje, dokler ne merita obe odprtini v ravni črti po 19 cm, nakar skleneš 28 p., ki so v sredini, naenkrat proti vratu. Onih po 30 p., ki so na obeh straneh, skleneš v treh delih proti ramam.

Sprednji del

Na pletilko št. 2 1/2 nasnuješ 125 p. in pleteš prav tako kakor hrbet 4 vrste 2 d., 2 l. in 1 vrsto luknjic. Ko je to dolgo 2 1/2 cm, vzameš pletilko št. 3 1/2 in pleteš tale vzorec: 1 l., 9 d., 9 l., 9 d., 9 l. še enkrat 9 d. in 9 l. Nato 15 d. Potem trikrat 9 l. in 9 d., nakar sledi še 1 l. Tedaj začneš dojemati, da dobiš 145 p. Nato pleteš

še dalje, dokler ni pletenje dolgo 28 cm, nakar pleteš k odprtini za rokav. V začetku obeh naslednjih vrst skleneš koj v začetku 6 p. in nato v vsaki naslednji vrsti v začetku po 1 p., da imaš slednjič še 129 p. Potem pletenje razdeliš tako, da nabereš 64 p. na nitko, da 1 p. skleneš in ostalih 64 p. dalje pleteš. Skleneš ob vratu v vsaki 4. vrsti po 1 p., tako da s tem odstraniš 11 p. Ko imaš še 58 p., snemaš v obeh srednjih progah, da se uredita gubi na prsih, takole: V prvi vrsti spleteš 4 krat po 2 p. skupaj. V drugi pleteš prvič 2 p. skupaj, nato pa 3. V tretji vrsti pleteš le 1 krat 2 p. skupaj. Ostane še 30 p. S temi pleteš dalje, dokler nista odprtini za rokav 19 cm dolgi, nakar v treh delih skleneš pentlje proti ramam.

Drugi 64 p. pleteš na isti način dalje. Za rokav nasnuješ na pletilko št. 2 1/2 — 47 p. in spleteš najprej 8 vrst d. Nato vzameš pletilko št. 3 1/2 in pleteš 7 d., 9 l., 15 d., 9 l., 7 d. V začetku in na koncu sleherne vrste dojameš po

Lepo pripravljeni obloženi kruhki za k čajno do postrežes gostom

1 p., da imaš 79 p. Ko je pletenje dolgo 44 cm, skleneš v naslednjih vrstah koj v začetku prvih 6 p. Potem pleteš izmenoma 2 vrsti brez snemanja in 2 vrsti tako, da po 1 p. skleneš. Ko imaš le še 43 p., potem ne snemaš več. Snemaš le v naslednjih 3 desnih vrstah v široki proggi tako, da pleteš v 1. desni vrsti 5x5 p. skupaj in v 2. desni vrsti 5 p. skupaj, nakar skleneš še ostalih 29 pentelj.

Vzorec

Vezeno delaš z 2 belima nitkama, s četrtno volneno in 1 iz volne Angora. Pri tem se ravnaš po vzorcu, pri čemer vežeš najprej srce, nato zvezdo itd. Delaš verižni vboj, kar je različno razvidno z risbe. Vzorec narejaš po vsej sprednji desno pleteni široki proggi. Tudi na rokavih delaš vzorec po proggi, ki je desno pletena, pri čemer ne pozabiš spodaj na rokavu, prav nad vbojom, uvesti srce.

Ko zлагаš poedine dele skupaj, jih najprej po vlažni krpi polikaš in nato sešiješ. Potem nabereš ob vratu vse pentlje na navadno pletilko (za pletenje nogavic) in spleteš 4 vrste, 1 vrsto d., 1 pa l. Vsakokrat vzameš nad špičastim izrezom po 3 p. skupaj. Potem pletenje skleneš. Zgoraj prišiješ v rokav zložen širok trak, da prepereš gube. Skozi luknjičavo vrsto v pasu potegneš elastiko in prišiješ slednjič še reverja iz pikeja.

Mogoče po ničemer ne spoznaš veličine človeka tako dobro, ko po tem, da je tudi najmanjše njegovo delo zmeraj odlično opravljeno.

»Brž, brž, peljite me, da dohitim tisti avto!«

Naš domači zdravnik

S. J. S. — Tudi jaz menim in svetujem, da pošljete sina na ortopedski oddelk v Ljubljano, kjer se pečajo s takimi primeri. Vzroki ekvivalentni hrbtenici so številni. V začetnih stopnjah je zdravljenje prav uspešno. Pozneje ne več tako ali pa je nemogoče. Traja pa dalj časa. Kot državni uradnik imate bolnišnico brezplačno.

«Čevljar» — Tudi vi ste prišli do spoznanja, da lepota ni vse. Pa usmilit se svoje mladostnosti — odpustite ji vse! Potegnite črto in napravite obračun! Dostikrat je res razvada kriva nadlogi, ki opisujete. Če je to tudi v vašem primeru, ne morem trditi. Zdravljenje pa je uspešno tedaj, če zagrabimo zlo pri korenini. Prav je, da poskrbite zato še pred vstopom v zakon. Dobro bi bilo, če bi mogli vsaj nekaj časa v zdravniško oskrbo. Pretirano izpiranje več škoduje kot koristi. Koplje pa se lahko v kopeli iz hrastove skorje. Tako se vam bo nadloga znatno omilila. Vaša srčna želja pa se vam bo izpolnila, nič ne obupajte! Zapeka je v zvezi z vašim poklicem. Od tod glavobol in vse nepriroke. Giblajte se čim več, pa odgovarjajočo hrano uživajte!

R. S. Lj. — 69 let ste stari. Letos vas je zadela kap. V bolnišnici so vas toliko pozdravili, da za silo hodite in govorite. Čez treh tednov se večkrat napet, glava vas neprestano boli, da ne morete ne misliti in ne moliti. Čudna vročina vas spreletava. Nemirni ste. Vedno vas žene okoli. Zvečer ste silno utrujeni, pa kljub temu ne morete spati.

To je posledica nadloge, ki vas je zadela. V letih ava, gospa. Ne gre več kakor prej. Predvsem potrebujete miru. Nič razburjenja in vznemirjanja! Vina, ki sicer takole starim mamicam zelo tekne, vam, žal, ne morem priporočiti. Prav tako tudi ne drugih alkoholnih pijač. Tudi tople kopeli so za vas škodljive. Mastne in mesne hrane se izogibajte. Jejte tekočo hrano. Skrbite za redno iztrebljanje. Priporočam vam pa, da večkrat povprašate zdravnika za svet, da vas večkrat preišče.

T. G. Sl. J. — Pred 12 leti ste zboileli. Začelo vas je boleli v hrbtenici. Dognali so vam vnetje vretenca. Na trebuhu levo spodaj vam je napravila bula. Pri operaciji so videli, da ni kila, kakor so nekateri mislili. Nosili ste usnjen oklep tri leta. Bula, podobna buli na levi, se je napravila tudi na desni strani. V Kraljeviču so vam napravili mavce, v katerem ste ležali. Po vrtnitvi iz Kraljevice ste doma ležali 4 leta. Ponovno so vas poslali v Kraljevo. Konstatirali so, da so kosti zdrave. Teče vam samo iz mehkih delov. V Ljubljani so vam svetovali, da greste v hribe ali pa k morju. Kaj bi napravili, da bi se rane že vendar izčistile?

Naveličali ste se vsega in izgubili potrpljenje. Pa ne obupajte! Bolezen je pač taka, da potrebuje mnoga časa za ozdravljenje. In če ste dosegli to, da so se vam pozdravile kosti, je to tako lep uspeh, da ste ga na vso moč lahko veselili. Ne razumem, zakaj nečete zdravit, ki vam jih daje

zdravnik. On pač ve, on nosi odgovornost, zato mu brezpogojno lahko zaupate! Potrebno je, da se okrepite. Ko boste dosegli, se bodo rane polagoma zapirle. Druga zdravišča pri nas ni za take bolezni, le Kraljevo.

J. S. — 8 let starega sina imate, ki pa je že padel v razvado.

Večkrat opažamo pri otrocih v tej dobi, pa tudi že pri veliko mlajših, podoben pojav. Nesnaga, gliste, srbenje ga povzroča. Nevarnost pa je, da pride pozneje to v strast in navado.

Če so pri sinu zunanji vzroki, je treba te najprej odstraniti. Dajajte mu predvsem rastlinsko hrano. Večerja naj bo skromna in zgodaj, preden gre spat. Spi naj v hladni sobi in ne preveč pokrit. Spi naj sam, ne z drugimi! Ko se zbudi, ga takoj postavite na noge. Zvečer ga zavijete lahko tudi v hladne ovitke za kako uro. Predvsem pa mu pomagajte s pametno vzgojo. Imejte ga vedno pred očmi, ne dajte mu prilike, da bi bil sam!

S. R. P. — Za mammo vprašujete, kako bi ji vrnilo ljubo zdravje. 46 let je stara. Pred 6 leti je imela hud revmatizem. Posledica je bila, da je dobila srčno napako. Delala pa je kljub temu še vedno. Letos v maju so ji začele otekati noge in trebuh. V bolnišnici so ji že večkrat odpravili oteklino, ki pa se vedno znova pojavljajo.

Oteklino pomenijo, da srce ni več zmogljivo v zadostni meri izpolnjevati svoje naloge. Mesto da bi se voda izločala, se nabira v telesu. Pri bolnikih, ki ne prenašajo zdravljenja in jih izbljujejo, se temu izognemo na ta način, da damo zdravila v injekcijah ali pa v svečkah za črevo. Doma pa je to nemogoče napraviti; to delajo tovarne oziroma lekarne. Neslano hrano že itak ima. Naj poskusi še večkrat imeti krompirjeve dneve. To se pravi, da naj uživa 3 dni zaporedoma 1 kg v oblikah kuhane, neslane krompirja, razdeljenega na 6 dnevnih obrokov. Žraven pa 1 l vode za cel dan. Potem pa spet neslano hrano.

S. M. N. M. — Z drugimi besedami bi rekli, da vas mučijo vetrovi. Pojavlja se ta nadloga pri motnjah v prebavi, ki jih povzroča bolan želodec ali pa črevesje. Pa tudi srčne, jetrne bolezni itd. spremlja pogosto vetrovnost. Včasih pa je kriva temu tudi le živčna elabost.

Giblajte se čim več! Ne jejte jedi, ki so težko prebavljive, ali napenjaajo. Sami ste opazili, katere vam škodujejo. Pa redno hodite na stran.

K. V. — Po ušesih vam že nekaj let zveni. Zdaj se je pojavilo še čezmerno utripanje žile v levem ušesu. In še tretje: če ste v zaprtem prostoru, vam močno govorjenje tako čudno odmeva v ušesih.

V zadnji številki sem obravnaval podoben primer. Govoril sem tudi o vzrokih. Svetujem vam, da se čimprej obrnete na specialista za ušesne bolezni. Nič ne odlašajte.

Pravni nasveti

Kupljena terjatev. A. B. — V maju l. 1932 je posestnik kupil še eno posestvo. S prodajalcem sta se dogovorila, da bo kupec kupnino plačal v določenem času. Pri kupnem posestvu je imel prodajalec neko terjatev, ki mu je pa kupec do danes ni plačal, čeprav je rok plačila že davno minil. Kupec trdi, da je ta dolg zaščiten. Vprašate, ali je njegova trditev resnična ter pravilna? — Vaše vprašanje ni popolnoma jasno. Očitno ste vi pri prodaji posestva svojo terjatev odstopili kupcu proti temu, da se ista poračuna v kupnino, ki jo je imel plačati v določenem času. Če je temu tako, vaš bivši dolžnik zaradi odstopa terjatev ni izgubil zaščite, ker je terjatev še vedno ostala ista, edino oseba upnika se je spremenila. Ali je sedanji upnik, t. j. kupec posestva, vam dolžan plačati kupnino v celoti brez ozira na to, ali mu dolžnik terjatev pokriva ali ne, je odvisno od dogovora, ki sta ga sklenila ob priliki kupoprodaje posestva. Če ste se dogovorili, da vam bo plačal kupnino v celoti šele tedaj, ko bo sam izterjal terjatev od dolžnika, boste pač morali čakati, da minejo roki, v katerih je zaščiten dolžnik dolžan odplačati svoj dolg.

Broderska podoficirska šola. J. S. — Radi bi vstopili v državno službo. Poleg treh razredov gimnazije ste dovršili dveletno brodersko podoficirsko šolo. Vprašate, ali odgovarja vaša izobrazba nepopolni srednji šoli? — Po predpisih uredbe o činu strokovnih šol odgovarjajo podoficirske šole (dveletne in 18 mesečne) vseh vrst orožja vojske in mornarice izobrazbi dveh razredov srednje šole ter dajo solsko kvalifikacijo za zvanje čistošolskega službenika. Priporočamo pa, da finančni zakon že več let zabranjuje sprejemanje zvanjnikov v državno službo.

Minimalna mezda. Č. — V vaši stroki znaša minimalna mezda za nekvalificiranega delavca din 2,75 na uro. Rabite pa slugo za razna postranska dela, ki mu nameravate plačati manj, kakor znaša minimalna mezda, ker smatrate, da ga ni šteti med nekvalificirane delavce vaše stroke. Radi bi zvedeli za naše mnenje. — Zdi se nam, da je vaša razlaga pojma »nekvalificirani delavec« napakna. Po našem mnenju bo šteti slugo, ki upravlja nestrokovna dela v vašem rokoledstvu, za nekvalificiranega delavca. Sicer pa se obrnite na obče upravno oblastvo prve stopnje, ki razsoja spore v takih primerih.

Odsklonitev domovinstva in pridobitev državljanstva. T. A. — Radi bi prosili za naše državljanstvo. Da dobite domovinstvo, ste zaprosili občino, v kateri bivate 5 let, da vas sprejme v svojo domovinsko zvezo. Pri seji je občinski odbor z večino glasov sklenil, da vas sprejme, nato pa so po seji brez nove seje sklep spremenili in ste dobili uradno obvestilo, da vas ne morejo sprejeti v občinsko zvezo. Vprašate, ali je občina upravičena tako postopati in kaj vam je storiti? — Sklep občinskega odbora o sprejemu v domovinsko zvezo je mogel samo obč. odbor zopet spremeniti. Če so tako postopali, kakor vi opisujete, seveda ni pravilno. Sicer je pa za pridobitev državljanstva za vas popolnoma vseeno, ali vam občina zagotovi sprejem v domovinsko zvezo ali ne. Po zakonu o državljanstvu morejo osebe, ki so slovenske, hrvaške ali srbske narodnosti in ki stanujejo

vsaj tri leta v občini na ozemlju naše države, pridobiti naše državljanstvo, ne da bi jim bilo potrebno, da jim domača občina zagotovi sprejem v domovinsko zvezo. S pridobitvijo državljanstva pridobite te osebe domovinstvo v občini, kjer stanujejo. Če izpolnjujete ostale pogoje za pridobitev državljanstva, kar vložite prošnjo.

Članstvo v Zdrženstvu zvanjnikov finančne kontrole. T. Z. Z. — Po uredbi za uslužbenec finančne kontrole se more zvanjnikov finančne kontrole odstopiti iz službe, če se ne zavaruje do konca prvega leta službe pri posmrtnemskem fondu uslužbenec finančne kontrole. Ker more biti član posmrtninskega fonda le član »zdrženstva zvanjnikov finančne kontrole«, vprašate, ali more finančno ministrstvo uslužbenca fin. kontrole siliti, da se včlanijo v to društvo, ki je popolnoma zasebnega značaja in ali se je mogoče pritožiti na državni svet ali na upravno sodišče? — Po finančnem zakonu za leto 1932-33 je finančni minister pooblaščen, da sme z uredbo zakonske veljave izpremeniti, odnosno dopolniti odredbe zakona o organizaciji finančne kontrole. Uredba je torej izdana na zakonski pooblastitvi in ima zakonsko veljavo. Namen uredbe je gotovo ta, da se zagotovijo sredstva, iz katerih se bo mogla nuditi družinam uslužbenec finančne kontrole potrebna podpora kar je gotovo povsem amestno. S kakšno pritožbo zato ne bi uspeli ter tudi nimate prilike zanjo. Na državni svet bi se n. pr. lahko pritožili, če izstopite iz zdrženstva in s tem prenehate biti član posmrtninskega fonda, nakar bi vas finančni minister odpustil iz službe. Proti odločbi o odpustu bi se lahko pritožili na drž. svet, ali bi zaradi zakonitosti navedene uredbe tožbo izgubili.

Učenje v zadržni trgovini. K. B. — Vprašate, ali trgovski vajenec lahko konča svojo učno dobo v trgovini kmetijske nabavljajne in prodajne zadruge, ki zaposluje trgovskega pomočnika in še druge nastavlence? — Učence smejo sprejemati imetniki obrtov, ki izpolnjujejo vse zakonske pogoje za izvrševanje obrti, katere naj se učenci učijo, in pri katerih je učence učencev zajamčeno. Po obrtnem zakonu lahko tudi pravne osebe, med katere spadajo tudi zadruge, izvršujejo obrt v okviru svojih pravil. Zato tudi lahko sprejemajo učence.

Dve službi. K. P. — Dobili ste službo pri železnici in bi doma radi po bratu izvrševali obrt, dokler vas stalno ne nastavi. Vprašate, če bo to mogoče? Brat je izučen vašega rokoledstva in bi rad na vaše imo izvrševal obrt. — Po obrtnem zakonu se sicer sme izvrševati rokoledski obrt po poslovdnji, ki ima strokovno izobrazbo za izvrševanje dotičnega obrta, toda zakon o prometnem osebju predpisuje, da ne sme uslužbenec imeti poleg svoje redne službe druge postranske, razen če to pristojna oblast dovoli. Obrnite se torej o tej stvari najprej na obrtno oblastvo, in če boste tam stvar povoljno uredili, še na železniško oblastvo. Zdi se nam pa, da takega dovoljenja ne boste dobili.

Dolg za delnice. Ž. F. K. — Po uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov dolg za nakup delnice ni izvet iz zaščite Delnic ne boste mogli dobiti poprej, dokler jih ne plačate.

Terjatev obrtnika. — F. M. — Če vam je dolžnik priznal pismeno pred 5 leti svoj dolg za dobavljene obrtniške izdelke, je ta dolg pa preteko 3 let zastaral, kar ga nište sodno uveljavljati. To zastaranje pa je moglo prekiniti novo priznanje dolga. Lahko pa dolžnik še sedaj po 5 letih svoj dolg tudi izvensodno prizna. V tem primeru vam svetujemo, da napravite z njim sodno poravnavo, ki je enaka sodbi, tako da imate potem 30 let časa za izterjavo dolga.

Obrresti. — F. N. — Če je trgovka vaši ženi ponujala brezobrestno znesek 3500 din za plačilo dolga na špeceriji v drugi trgovini samo zato, da bo odslej jemala potrebno špecerijo pri njej, potem

ne more trgovka za to posojilo zahtevati nobenih obresti tako dolgo, dokler niste v zamudi s plačilom. Če ni bil določen rok, kdaj da zapade to posojilo v plačilo, je nastopila obveznost plačila šele z dnevom opomina. Od tega dne dalje sme trgovka zahtevati zakonite obresti. Tudi za na up dano špecerijo sme zahtevati trgavka plačilo. Če na opomin ne plačate, teko tudi za ta novi dolg zakonite obresti. Dolg, ki ga napravi žena na špeceriji, si se uporablja v skupnem domačem gospodinstvu, je dolžan plačati zakonika mož, ne da bi se moral osebno zavezati nasproti trgovcu.

Ponovna razprava. — M. A. O. Č. — Če k prvi razpravi ni prišel vaš nasprotnik in ste prišli sami in predlagali, da se nasprotnik obsoji v odsotnosti (kontumacija), potem bi sodišče tako sodbo gotovo tudi izreklo. Ker sodnik ni izrekel kontumacijske sodbe in je razpisal novo razpravo, je verjetno, da ni bila pravilna dostava tožbe nasprotnika izkazana. Zato se morate udeležiti ponovno razpisane razprave, sicer bi lahko nasprotnik vas kontumaciral.

Nepravilna službena odpoved. — S. J. Sp. P. — Če je bil vaš sin nepretrgoma v službi pri tvrdki in sicer najprej kot trgovski pomočnik, nato kot vodja ekpedita in zadnja leta kot poslovodja po-

Kmetijski nasveti

Kako napravljam medico. I. V. T. — Ker je letos dovolj medu, hačete napraviti — skuhati — iz njega medico, ki je baje zdrava pijača. Ne veste pa, kako bi to napravili. — Če ste tak čebelar, da imate medu tudi za napravno medice, bi bilo za vas zelo koristno, če si naročite list »Slovenski čebelar« in pristopite k Slov. čebelarskemu društvu. Tedaj bi lahko v lanskem letniku tega lista v 12. šte. na strani 177. čitali članek Pternela »Kako napravljam medico«. V njem je zelo podrobno opisan način, kako on to dela. Na kratko hočemo tu posneti njegov način. 25 kg medu raztopi v 100 litrih deževnice. 20 litrov tega medenega soka dene v manjši lonec in razdrobi v njem za 1 din navadnega kvasa. V sod ali v kako drugo primerno posodo za kipenje vlije najprej medeni sok s kvasom. Če tega ostane kaj na dnu, dolije sam medeni sok, da se kvas popolnoma raztopi, in vse skupaj vlije v sod. Ta ne sme biti poln, ampak do vrha mora biti 10–15 cm praznega prostora, da sok lahko kipi, ne da bi metal pene skozi voh. Sod postavi na topel prostor od 16 do 20° C, da lahko kipi. Ko je medica prikopala, tedaj se sod zamaši in postavi v klet, ki naj ima približno 12° toplote. Tu se bo pijača učistila in dozorela. Potem je je še pretočiti v čist sod. To je na kratko postopek o napravi medice. Če se hočete o njem podrobneje poučiti, naročite si navedeno številko »Slov. Čebelarja«.

Krompir deset let na isti zemlji. A. S. St. — Krompir kot glavni pridelek pridelujete že deset let na isti njivi, ki ima plitvo in peščeno zemljo. Zelite vedeti, s katerim domačim ali umetnim gnojilom jo morate gnojiti, da bi jo izboljšali tako, da bi še nadalje ostala sposobna za pridelovanje krompirja. — Nabeno gnojilo vam ne bo pomagalo, da bi postala njiva še nadalje rodovitna za krompir, če ga že deset let tamkaj sadite. Zemlja je po njem že preveč izčrpana, zato tudi ne rodi več takoj, pa naj jo še tako močno gnojite. Mora se najprej vsaj nekaj let odpočiti. V ta namen jo zasejte z deteljo ali lucerno, ki ji bo povrnila staro moč, pozneje jo boste zopet lahko zasadili s krompirjem. Niso samo tiste redilne snovi, ki jih imamo na razpolago, ki gnojila. Potrebne za njih razvoj, ampak še druge, ki so v majhnih količinah v zemlji. Te posamezne rastline, če leto za leto razsejo na istih tleh, končno popolnoma izrabijo in jih s tem izmožgajo. Zato pač gojimo poljedelske rastline v določenem kolobarju, da ostane zemlja vedno rodovitna.

Slaba voda v vodnjaku se ne da izboljšati. D. F. Š. — Zelite vedeti, kako bi se mogli odpraviti nedostatk pri vodnjaku glede vode, ki jo je Drž. higienski zavod v Ljubljani ugotovil kot neužitno. — Glasom tozadnega poročila prihaja voda v vaš vodnjak iz zemeljske plasti, ki oddaja razne škodljive snovi, zaradi česar postaja voda pri kuhanju rjava. V tem primeru ni znano nobeno sredstvo, ki bi moglo odvzeti vodi v vodnjaku te neprimernosti. Del teh raztopin se da izločiti samo s kuhanjem, pri čemer nastane usedlina. Pa tudi prekuhana voda še ni užitna. Iz tega je jasno, da se voda s tako vsebino, kakor jo kaže analiza, ne da napraviti užitno.

Apno iz apnenice slabo gnojilo. A. Č. M. P. — V apnenici vam je ostalo nekaj apna, ki bi ga radi porabili kot gnojilo. Kje bi vam bolje zaleglo? Na njivi ali na travnikih? — Ugašeno apno iz apnenice ni mnogo vedno gnojilo, ker mu manjka ravno tista razkrajajoča sila, ki jo ima živo apno v zemlji, ko razpada. Škodovalo pa tudi ne bo, če ga potrosite po njivi in zmešate z zemljo. Posebno na rahlih zemljah je učinkovito, ker jih napravi bolj zvezne. Manj koristi bo dalo travnikom, ker bo samo malo delovalo na razvoj detelj in drugih metuljnic.

Višje šole za vrtnarstvo nimamo. I. M. Lj. — Zelite navedbo srednjih in višjih vrtnarskih šol v Jugoslaviji. — Potem, ko ste doštudirali Višjo sadjarsko in vrtnarsko šolo v Ledenicah na Češkem, nimate pri nas nobene take šole, ki bi dala višjo izobrazbo v vrtnarstvu. Vse naše vrtnarske šole so nižje. Torej ste s svojimi študijami v vrtnarstvu pri nas končali. Morda se še lahko izpopolnite na kakem takem zavodu v Nemčiji, n. pr. v Geisenheimu ob Renu.

Pravilno gnojenje detelj. A. S. St. — Radi bi izboljšali pridelek krme na plitvi, močno peščeni zemlji, zasejani deloma z bolj redko lucerno in s črno deteljo. Morda bi se izplačala kaka primerna travna mešanica. Kako gnojiti z raznimi gnojili? — Polna se raznih drugih vprašanj stavlja, kar je težko odgovoriti na tem malem prostoru. Na plitvi, močno peščeni zemlji se še najbolj obnese lucerna, ki sega s svojimi koreninami globoko v tla, zbog česar ne trpi toliko od suše, ne od moče. Ker pa imajo peščena tla malo humusa, zato jim ga dajte s hlevskim gnojem, ki pa mora biti zelo razkrojen, udelan. Humusna prst iz zapuščene njive je tudi dobra. Taka gnojila je trositi najraje jeseni, da jih zemlja tekom zime

Ne dovolite, da Vam kukavica zneso jajce v Vaše zdravje!

Radenska
originalna, naravna in zdrvilna
Je samo ena,
ona z rdečimi srei. Zdravje in užitek!

družnice, potem bi se smelo službeno razmerje (po preteku prvih 5 let službe) ukiniti po preteku vsakega koledarskega četrtletja, in sicer po trimesečnem odpovednem roku. Šesttedenska odpoved dne 14. februarja za konec marca je bila nepravilna in ima vaš sin pravico do prejemkov za mesec april, maj in junij, seveda v kolikor v tem času ni bil drugod uslužben. — Če je bilo vašemu sinu poverjeno izvrševanje višjih trgovskih poslov, mu pripada po 10 letih službe odpravnina v iznosu štirikratne mesečne plače.

verka vase. Dobra jo je pognojiti tudi s kostno moko, ki ima dovolj fosforne kisline v sebi in traja njen učinek več let. — Če je pa lucerna že po dveh letih razredčena, ji morda mraz škoduje, kajti ta detelja je bolj primerna za toplejše lege. Mraza in močne vlage ne prenese. V tem primeru bi bolj primerna črna detelja, pomešana s travo: lahko ljulko in pasjo travo, ki ju bodele kosili lahko še tretje leto. Sicer najboljši nasvet bi vam lahko podal strokovnjak po ogledu njive in lege na licu mesta. Iz daljave se lahko svetuje samo v eplošnem.

Gnojenje slabe lucerne. T. R. M. — Lani ste vsejali lucerno, pa ji niste pognojili, ker niste imeli dovolj hlevskega gnoja. Sedaj bi radi to nadomestili z umetnimi gnojili, ne veste pa s katerim, kdaj in kolika. — Lucerna da sicer bogate košnje, zahteva pa močne zemlje. Še vedno ji lahko pognojite z dobro razkrojenim hlevskim gnojem ali s kompostom in to že sedaj jeseni, ali pa z gnojnic, toda spomlad. Če pa teh gnojil nimate, vzemite nitrofoskal, ki je mešan gnojilo. Za pol orala ga bo treba 150 kg. Lahko bo zadostovalo tudi 100 kg kostne moke, ki vsebuje dovolj fosforne kisline in apna. Spomladi pa lucernišče dobro pregrabit z železnimi grabljami ali ga prevlečite s travniško brano, da izrjete plevel in zemlja zrahlja. To bo mnogo zaleglo, da se bo lucerna popravila.

Lešnike saditi se komaj izplača. I. I. M. — Nudi se vam prilika priti v posest kosa gozda v okolici Litije in želite vedeti, če je tam mogoče saditi lešnike (lešnjake) in če tam rodijo tako dobro, da se gojitev izplača. — Težko da bi se kje izplačalo saditi lešnike z namenom, da bi mogel kdo od tega živeti. Ponekod to grmovje sicer dobro rodi, toda malokje stalno. Tudi cena sadu ni tako visoka, da bi poplačala smotno gojitev. Če se posadijo tu pa tam v ugodnih legah, se dobi od njih sicer nekoliko sadu, vendar ta poplača samo nabiranje. Lešnikov nasadi v večjem obsegu se pri nas ne izplača.

Naš domači živinozdravnik

B. Št. J. p. T. — Vsi ste proti koncu julija meseca kupili krava, težko približno 400 kg, ki je 30. julija t. l. imela drugega teleta. Krava je dala potem samo malo mleka in ga daje vedno manj. Koža na rebrih je trda ko podplat in po vimenu ima mnogo bradavic. Hočete vedeti, kaj vam je storiti, da bi bila krava zopet zdrava? — Vaše vprašanje je prišlo že precej pozno. — Takoj, ko ste videli, da s kravo ni v redu, je bilo treba poklicati živinozdravnika. Verjetno je, da se je krava okužila tedaj, ko se je otelila. Škoda je bila zato vsak dan večja, ker ste dobili toliko manj mleka, ker tele ni napredovalo, kakor bi navadno kot zdravo in ker je krava vsak dan bolj hujšala. Ali ne samo to, vsaka bolezen se težje zdravi, če je starejša, ker je je tudi težje ugotoviti in ker so spremembe v telesu vedno večje, odpornost pa manjša.

Sedaj, ko je krava že skoraj 3 mesece bolna, imate več možnosti, in to: 1. da jo odpeljete k živinozdravniku, ki jo bo preiskal točno, pa vam najboljši povedal, kako je z njenim zdravjem; 2. da vam pove, koliko stanejo zdravila, ki jih morate kupiti in koliko časa bo treba za popolno ozdravljenje; 3. seveda, če vam je predrago zdravljenje, se boste rajši odločili za prodajo krave; 4. živinozdravnik naj vam tudi pove, kako razkužite hlev in druge predmete, da se bolezen ne bi raznesla na druge živali, ki jih imate v hlevu. Do zdaj so se bradavice na vimenu zdravile v času, ko se je vime pri kravi posušilo, pa jih je strokovnjak porazal. Zdaj se priporočajo podkožne injekcije »Per-lakar« (Atarost) ali pa Yatren-vaccina E. 104 ali pa Yatren-casein, samo da še ni znano, s kakim uspehom.

Gosp. J. pl. B. T. V. o. br. — Da spoznaš bolezen na koži, ti vaši podatki niso zadostni. Potrebno bi bilo vedeti obliko in starost krast, kako nastajajo, če je to mogoče, barvo, če srbe, kako, malo ali pa sploh ne, eventualno bi bilo dobro z mikroskopom preiskati odstrgane kraste. Če so povzročitelji krast bili paraziti, potem bi bilo vaše lečenje pokazalo vsaj malo uspeha. Ko pa ni uspeha, je jasno, da je vzrok iskati drugje.

Po obliki so kraste lahko različne: lahko je bolan samo vrhni sloj kože (epidermis) — tkzv. rožni sloj, — ali pa tudi globlji sloji. Razen tega pa nastanejo lahko z izločevanjem raznih snovi večje ali manjše oblike, tudi čvrste gmote sušenih snovi vnetja, ali krvi, tanki tvorci itd. Srbež je čisto znak kožnih bolezni. Lahko je močan, redniji ali pa slabejši. Posebno močan je pri garjah, pa tudi pri notranjih boleznih, (prebavnih organov, jeter in pri ledvičnih boleznih). Živali pokažejo erbež, če se praskajo z nogami, ali pa grizejo z zobmi, drgnejo ob stene itd. Če sami ne vidite praskanja, potem je to videti na mokrih, sršastih mestih v dlaki ali pa po površinskih poškodbah kože. Srbež lahko dokažete, če žival s prsti ali pa s kosom lesa drgnete. Če jo srbi, potem navadno gible z ustnicami, iztegne vrat in glavo in pritiska telo k preiskovalcu, če jo pa boli, potem se od njega odstranjuje. Tudi vonj je različen. Mnenja sem, da prestanite z mazanjem s toplim maslom. Kraste po glavi, nogah in životu pri tako mladi mački dajo misliti na nepravilno hranjenje. Spremenite način in vrsto hrane. Poročajte o opazovanjih po majem navodilu! Kraste za enkrat lahko mažete dnevno enkrat z maslo: Sulfur, sublimat, 30,0 Zinci oksidat, 15,0, Balsam, peruvian, 7,5 vaselini ali 4,0 = 01. oliv. q. s. ut fiat pasta tennis. M. M.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kursu. Vrš vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše ček. račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: številka 1458-63, Ned Dienst; Luksemburg: številka 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

„SLOVENEČ SVETOVALEC“

odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek.

„Slovenec“ 16. oktobra 1938

Beli psiček

Na pašniku nad vasjo se je pasel mlad bik. Bilo je lepo poletno jutro. Trava je bila elastna, kajti sonce se ni utegnilo posušiti rose. Vse poročne travne bilke so se lesketale. Od zemlje je puhtel rahel dim in mrežaste pajčevine v živi meji so bile ko bleščeče zavese iz obledele svile. Povsod je bilo slišati omamne glasove življenja — bzikanje žuželk, brenčanje čebel in žgolenje ptic. Meglice so se vzdigovale v nebo in gori v praznoti, kjer je za rjavimi grebeni daljnjih gora sijalo sonce, so bili zaježeni zlati in beli oblaki, ki so se zdeli nebeskim vratom podobni.

Bikec je požrešno mulil sladko roso travo, dokler se ni prenajedel. Potlej je koracal po pašniku, bingljal s kratkim repom in z mladimi rogovi bodljav v zrak. Bilo mu je šele leto dni in svojega spola se skorajda še ni zavedel; a to jutro je — prvič — čutil neko čudno opojnost, ki so jo povzročili močni čutni duhovi prirode in obilno krmiljenje. Zahotelo se mu je družine. Silo bi storil in se razdijal. Čutila so ga čudno razvnela, noge so se mu same po sebi dvigale in po nepotrebnem trdo bile ob tla. Oči so se mu ovlažile. Kri mu je buknila v glavo in kot upijanjen mož se ni mogel zdržati, da ne bi poskusil buliti. A ker se ni znal buliti po pravem, se mu je izvil iz grla le slabotno bečanje in čeljusti so se mu slinile kakor lačnemu telefu.

Iznenada se je počutil veselega in zdrvil naokoli za svojo senco; zaganjal se je vanjo in s celom trkal ob tla.

Skraj pašnika kakšnih petdeset metrov od žive meje je bil vodnjak. Do vodnjaka je od lese v seči držala travnata steza. Zunaj lese se je po klanecu nizdol vlekla v vas ozka pot. Vsačani so sem gori hodili po vodo. Bikec je zmeraj zabaval in kratkočasilo gledati ljudi, ki so prihajali k vodnjaku. Navadil se je, da se je tedaj ustopil ne daleč od njih in hohnjavo puhel iz vlažnih nozdrvi dolge valje sape. Opažovali ljudi, ki so prihajali in odhajali, in poslušali škripanje vitla, mu je prekinjalo enoliče dneva.

V upanju, da bo koga videl, je odgnjecal k vodnjaku.

Prav tedaj je prišel k lesi fantič, ki je imel s seboj vedro in kositrno črepalo. Fantič je požvižgaval. Ko ga je bikec uzel, je na lepem postal čudno čmeren in spet ga je imelo storiti kaj nasilnega. Torej je začel buliti in kopati z nogami. Fantič je zapel vratnico, ob stal na miru in strmel v bulca. Bulec je stal negibno med njim in vodnjakom. Deček je zakričal. Bikec je sunil glavo na kvišku. Deček se je nekajkrat prestopil naprej; šel je zelo zravnano. Bulec se je stresel in v grlu mu je hripavo zašumelo. Telo mu je postalo togo in v glavi se mu je od napetosti motilo. Fantič je znova zakričal in se mu še za korak približal. Da bi bikec prestrašil, je začel s črepalom tolči po vedru. Bulec se je spričo ropotanja vznemiril in se s pripognjeno glavo pogljal naprej. Kratki rep se je svedrasto izprožil, žimnati čop s konca je bingljaj.

Fantič je od strahu zakričal, zbežal s pašnika in zaloputnil vratnico. Bikec je ob lesi zavil na stran, v kolu pu vjugal sem pa tja in bodel z glavo v zrak. Dobro mu je delo, da je prestrašil fanta. Podivjanost ga je minila; čutil pa je, da je bila to imenitna igra in da bo za naprej preganjaj vseakega, ki bo prišel na pašnik. Vesel je odlomstil k vodnjaku in s celom trkal po njem.

Čez nekaj minut je zaslišal glasove, ki so se blizili lesi. Ozrl se je. Dva dečka sta šla po ozki poti vkreber. Njuni glavi sta se prikazovali med bleščečimi rosnimi vršički grmovja. Vračal se je ubežni fantič in spremljal ga je za spoznanje večji tovariš. Drugi deček se je glasno ustil in kričal z rokami. Pod sukničem je imel nekaj belega.

Ko sta prišla takraj lese, jima je bikec zlagoma odstopal naproti; iz grla mu je prihajalo hropenje. A ko je zagledal tisto belo reč, ki se je premikala in cvilila pod sukničem večjega dečka, je neutegoma obstal in zasopihal. Deček je bilo oné postavil na tla in ga prijel za ušesa. Bil je droben bel psiček s črno marogastimi uhlji. Tako je bil majhen, da mu je trava segala do trebuh. Njegove noge so bile ko špile, rep pa dolg in tanek ko podgani. Bulec je pseta celo na to daljo vohal; zoprn duh je imelo negodé. Neznansko ga je odbijalo in plašilo.

Deček, ki je držal psička za uhlje, je začel tega potresati in okrikovati. Drugi fantič je ves čas kazal v bikec in začel nekaj dopovedovati. Psiček je začel presunljivo bevskati. Kazal je zobe, z zadnjimi nogami grobel zemljo in si prizadeval, da bi se izmuznil. Deček ga je spustil in psiček je planil naprej.

Psiček je bil tako majhen in medel, da se je spotaknil ob mokro travo in se prekopicnil

koj, ko se je pogljal naprej. A se je pobral, zabevskal, dvignil desno prednjo nogo in se vprašujoče ozrl v dečka. Ta dva sta ga z dvignjenimi pestmi ščevala in naganjala. Psiček je tekel dalje proti bikecu, s potjo grizel travne bilke, postal, da si je obrazil porošene noge in sumnjivo pogledoval nazaj k dečkoma. Ko je prišel bliže k bulcu, se mu je dlaka na vratu nasršila, rep je vtaknil med noge in hrbet ukrivil kot maček.

Bikec je začudeno opazoval psička, ki se je približeval. Stal je čisto mirno z nizko sklonjeno glavo. Lakotnice so mu trepetale. Na moč se je bal psička, ki je bil tako majhen, da ga je bilo iz trave komaj videti. Ni vedel, kaj bi

Otrok v avtobusu

Otroci nas navadno občutljivo presenetijo, ker so navajeni dati ob vsakem času duška svojim čustvom in mislim. Ne menijo se za navade in spodobnost odraslih, zato so pogosto naši izvrstni vzgojitelji in učitelji.

Avtobus poizra razdalje in že zavije med hiše velikega mesta. Prenatran je ljudi, ki ne poznajo drug drugega, a vsak ima skromno željo, da bi bil čimprej na cilju.

Sredi med njimi je tudi mlada žena s fantičkom. V svetli, volneni obleki je videti kakor majhen, bel medved. Izvivalno mu čepi čepica na plavih kodrih. Rjave oči se mu iskrijo in radovedno stikajo po okolici.

Pravkar je avtobus spet privozil na eno izmed številnih postaj. Vstopilo je mlado dekle, obloženo z zavoji. Oziraje se okoli — je iskalo sedeža. V hipu se dvigne mlad mož z aktivko in ji ponudi svoj sedež. Toda dečkovim očem ni ušel ta dogodek.

»Joj, mamili! —?«

»Kaj je, Peter?«

»Glej, čemu pa je stric vstal, če ne misli ven?« Mama ga poskuša vzgajati. Fant je izbleknul precej glasno in sopotniki so se začeli že nasmihati. Avtobus je počasi oživel.

»Kadar boš večji, Bubi, boš moral tudi ti tako, vsak deček se mora umakniti odraslemu, vsak gospod in vsak stric pa gospo! Tako se spodobite!«

»Hm, tako!« — zabrunda Bubi in zamišljen pogleda mlado ga moža z aktivko in dekle z zavoji. Videti mu je, da stvari še ni prišel čisto do dna.

»Toda stric ima gotovo teto zelo rad, če ji to napravi,« vztraja Bubi.

Lahen smeh je čuti po avtobusu.

Gospodična z zavoji je zardela do ušes in gospodu z aktivko je bilo tudi zelo nerodno, da se je nemirno prestopal zdaj na to, zdaj na drugo nogo.

»Peter!« ga pokara mama, »kaj takega sploh ne smeš govoriti, si razumel?«

s tem čudnim belim oném, ki je bilo tolikanj zoprednega duha. Imelo ga je, da bi zbežal. Toda ko je psiček obstal, rep med nogami, se ni mogel zdržati, da ne bi bulil in se pogljal naprej. Pesek je poskočil in divje zabevskal. Ko ga je bik napadel, se je okrenil, popadel nasprotnika za gobec in mu opraskal nozdrvi.

Tedaj je buleca zaresno premagal strah. Sunil je z glavo v zrak, glasno zabulil in zbežal. Sopiha je, rep izprožen na kvišku, je dirjal vkreber po pašniku in s parklji ogrebal z njega travo in prst. Preko roba grička je izginil v kotanjo in njegova sapa se je valila za njim.

Spričo tega je psiček kajsi prevzetno in togotno capljal za bežečim bikecem, bevskal in včasih šavnisl po muhi, ki je ni bilo nikjer. Kdaj pa kdaj se je ozrl v dečka, ki sta ga izpodbujala. Potlej je znova stopical dalje, prednje noge ukrivljene navzven in rep visoko vzvit.

(Angleško: Liam O'Flaherty.)

»Toda zato se imata vendar lahko radale pove Bubi s poudarkom. Ves avto zabuci od smeha, celo mladi mož in mlada gospa se zasmejeta, ko se spogledata.

»Kako srčan navihaneč,« pristavi mlada gospa.

»Imeniten deček,« pristavi mladi mož.

Čprav ni teh nekaj besed prav nič posebnega pomenilo, je vendar mlada gospa porabila priložnost in povedala krasno zgodbo o svojem nečaku, mož pa zanimivo storijo o svojem bratu; razgovor je postal vedno živahnejši in zabavnejši.

»Seveda tudi Bubi ni ostal brezbrizen. Pogled mu je švilgal naprej in obstal na nekem možkem, ki je z iztegnjenim vratom in skoraj z izbuljenimi očmi — bral časopis pri svojem sosedu. Bil je videti bogat, kajti površnik, klobuk, rokavice in majhen biser na kravati so dali misliti na prijetne življenjske okoliščine. A Bubi se za to ni zmenil, kakor da ne bi videl. Sodil je le po zunanje. S prstom je pokazal na gospoda.

»Hej, mama, poglej, no, ubogega moža!«

»Toda, Bubi, ne žali vendar gospoda!«

»Pa je vendarle revež!« je prekinil Bubi — »saj ne vemore niti časopisa!«

Plaz veselih vzklikov je zagrmlj po vozu. Nikjer ni bilo smeha ne konec ne kraja, le gospod z biserom je bil do kraja užaljen in osramočen.

»Gospod sosed,« mu de nejevoljno lastnik časopisa — »izvolite prilogo, tako je udobnejše!«

Gospod se zmeden odmakne.

»Ne, hvala, takoj bom na svoji postaji!«

Postaja je že tu in mnogo jih izstopi. Sprejda Bubi s svojo mamo. In marsikdo se prisrčno nasmeje ob pogledu na izstopajočega fantiča.

Gospod z biserom plane takoj k bližnji trafiki in glasno zahteva večernji list.

Tudi mlada gospa z zavoji in mladi gospod z aktivko sta dognala, da imata isto pot. Zdaj gresta skupaj...

Vse to je povzročil Bubi s svojo neuganostjo...

Sanje o križu

Gašper je še zmeraj živ.

V tistih dneh, ob žegnanju l. 1633., ko je bil pribežal domov in je v lastno hišo zancezel kugo, so bile tudi njegove napadle blodnje sanje in mrzlica. Kar plazilo se je po njem kakor gad, ki lazi med kamenji, se uleže na sonce, da ga more vsakdo videti, pa se spet splazi med kamenje, kjer je povsem skrit. Njega kuga ni tako napadla kakor tisti pekoči ogenj, ki je ugrabil Sabino, njegovo ženo, in Ano in Ksaverja, njegova dva otroka. Tista mrzlica in vsa tieta groza, ki ga je prešinjala, ko je videl, kako žanje smrt v njegovi lastni hiši, ga je spravila ob pamet. Po ure je topo ždel in je bulil predse ko podivjana žival, ves pripravljen na naskok in prihuilen v kot na svoji postelji. Le kakor skozi motno steklo je spoznaval stvari, ki so se dogajale krog njega. Potem ga je mrzlica spet butala sem in tja in nato vročica, da je drgetal posteljnjak, ki se je na njem premetaval. Nato je bila stopila kri na njegove ušnice in se mu je cedila po bradi nizdol, kakor da so se mu bile razpočile tenke žile v prsih. In naredila so se mu uljesa, ki so se čez nekaj dni odprla, tako da je tekel iz njih gnoj in kri in voda.

Vid, njegov sin, se skoraj ni zganil od njegove postelje.

Očetovo telo je snažil in je izpiral uljesa in se ni bal storiti vsega tega, čeprav bi se bil mogel nalesti kuge, ko je stregel kužnemu.

Taka groza ga je bila prešinila, da se mu je kar mahoma spremenil ves svet in ni videl nobenih

vretnost krog sebe in tudi ne denarja sosedu, ki je hotel zanj izrezljati križ, celo na dekleta je mislil bolj z usmiljenjem ko na žensko, ki bi jo pozelel. Ničesar ni bilo, kar bi bilo trdno; ničesar kot požrtvovalna ljubezen, ki je zdaj dodelila njega svojemu očetu v pomoč.

Gašper se je zvil v postelji kakor človek, ki biješ z krivci po njem. In spet je prilezel tenek curek krvi izza ušnice.

Nekoč je sredi noči planil kvišku in zakričal: »Vid, kje sem? Kje je mati, kje je Ana, kje Ksaver?«

Prebujenje je planilo vanj, zdelo se je, da vročica odjenjava in da se bo zdaj zdaj pogreznil v globok roj.

Tedajci se je strahoma začel zavedati. Ali niso bile to vse skupaj le sanje? Ali se mu ni bilo sanjalo, da je prišel domov, da je zanesel kugo, da je Sabina, njegova žena, in njegova otroka, ki jih je kar požgalo, da so vsi ti pomrli, kar čez nekaj hipov in ur?

»Kje sem, kje sem!« je kričal.

Tedaj je prišel Vid z lučjo iz svoje čumnate.

Resnično, saj to je Vid, in so bile vse sanje gola resnica — In spet je zazvonil mrtvaški zvon... in vse tiste kletve so bile resnica in vse tista kamenje, ki je frčalo v stene njegove hiše.

O, moj Bog, kaj je napravil! Kugo je zanesel v domačo vas, on, Gašper, zverina, izdajalec, Judež!

kakor jih je bila dobila, ko je najela sobo. Njen kovčeg je še zmeraj nedotaknjen, zaklenjen stal zraven postelje in ona sama ni ničesar zahtevala, ničesar rekla, ni zakašljala, ni niti enkrat kihnila — da bi bila vsaj kihnila, pa bi nam bilo vsem odleglo!

»Ali si niste že kaj mislili o tejle naši najemnici,« me je čez teden dni vprašala gospodinja.

»Kako bi si upal,« sem vzkliknil, »da bi si kaj mislil o tuji, mladi gospodini! Kaj pa mislite, da sem jaz?«

»Tako molčeca je,« je potožila.

»Hvala Bogu, dobro za vas! Poštena, redna dekle je!«

Vsa zmedena in potrta je šla gospodinja iz sobe. — Zame ni bila gospodinja nič več živo bitje, marveč kak čarovnica ali vila, ki tuhta, kako bi napravila kaj hudega, groznega. Že čez dva tedna nisem svoje gospodnje kar nič več spoznal. Kar sladka je bila z menoj, ozivala me je, naj le kadim in ropotam s stoli, a vprašala me je vsa v skrbeh in polna strahu, kaj je storiti. »Ali naj pokličem policijo? Kdo ve, kaj namerja! Nič ne porabi luči in zvečer le enkrat prižge svečo.«

»Stedi,« sem dejal, »noče si po nepotrebnem povečati računa za elektriko. Nikoli več ne boste dobili take odlične stranke! Ko se bom konec tega meseca izselil, bo v vašem stanovanju ko v nebesih, en sam mir, eno samo udobje!«

»Le nikar tega ne recite,« je ječljala, »tako strašno je in to bo še grozen konc!«

Toda čez dva dni nato sem prestregel gospodnjo na hodniku in se ji hrabro postavil na pot.

»Zakaj stopaš po prstih,« sem jo strogo vprašal, »zakaj nič ne kašljate?« Odgovorite mi glasno! Kričite! Pojdite z menoj!«

Po zelo niski ceni! Ceniki franko!

»TRIBUNA« F. BATJEL, LJUBLJANA, Kartofljani 4

Podružnica: Maribor, Aleksandrova cesta 28

»Vid!« je zavpil, »Vid, pojdi po sekiro... po sekiro... in me ubij!«

Vzemi iz peči goreče poleno, goreče poleno... vlakni ga v posteljo... da bom zgorel in še hiša z menoj.

Kaj sem storil! Kaj sem le storil!

Vid je priskočil in je skušal očeta objeti in ga tlačiti.

Tedaj se mu je izpulil iz rok, se skrotovčil v kot in je sunil Vida od sebe.

»Pojdi stran, Vid, pojdi stran, da se še ti ne okužiš!«

»Lejte, oče, če bi bil Bog to hotel, bi se bil že večkrat nalezel bolezn. Ze peti teden poteka, odkar so odnesli mater in...«

Tedajci se je Gašper spet zastrmel predse, a nato ga je popadel krčevit jok, spet se je vrgel na posteljo in je bridko ihtel v blazine.

Vid pa, ki je menil, da je prav, če se oče izjoka, ga je pustil samega in odšel v svojo delavnico.

Tako je mineval dan za dnem, tako so se plazile noči mimo.

Kolikorkrat se je oglašil navček, je Gašper planil kvišku, se stienil v kot, kakor da je pripravljen na skok, kakor da bodo zdaj zdaj ljudje prihrumeli noter, da ga bodo izvlekli iz postelje, ga odgnali na sodišče, mu zažgali hišico.

Prišel je Vid, pokleknil je sredi sobe na tla, razprostrl roke in je očetu v tolažbo začel na glas moliti, peti in mu pripovedovati o pobožnih in svetih stvarih.

Nekega dne, ko je očeta spet popadel tak obup, da niti ni verjel, da mu bo Bog sploh kdaj odpustil, in je videl pred seboj le večno smrt in pekel, je Vid dejal očetu kakor kakemu neoblegnemu otroku:

»Glejte, oče, tu je pri evangelistu Janezu zapisano:

»In kakor je Mozes v puščavi povišal kačo, tako mora biti povišan Sin božji, da ne bodo tisti, ki vanj verujejo, pogubljeni, temveč bodo odrešeni.«

Vid je planil kvišku, ko je to prebral. Notranje vzburkanje ga je tako obvladalo, da je pristopil k oknu in začel gledati ven na cesto.

Kaj, le kaj naj bi še storil?

Nenadoma se mu je posvetilo. Stelkel je v svojo delavnico. Gašper je zaslišal ropot, nato pa je Vid spet prišel noter. Šel je ritensko in je vlekel s seboj nekaj težkega po tleh.

Gašper se je povzpela. In je videl: Križ, močni križ je bil to. Telo Gospodovo je ležalo na njem; bilo je še na evrvo iz lesa izsekano. Vid ga je, kakor da bi bilo to živo truplo, previdno položil na tla, tako da ga je oče mogel videti s postelje. Usedel se je na tla in dejal:

»Lejte, oče, tu je križ. Pred nekaj tedni je bil prišel sosed k meni s pregrešnim namenom in je naročil križ in mi je še rekel, da naj mu za tri sto tolarjev izrežem križ. Zakaj, sanjalo se mu je bilo, če bi kdo postavil križ, križ v kaki okuženi vasi in bi se vsi ljudje ozrli nani, ... bi bili rešeni. In ko sem rezljal križ zaradi tistih tri sto tolarjev, so bili mati rekli, oče, mati so bili rekli, da je to igračkanje s svetimi rečmi in izdajstvo spričo Jezusa Kristusa. Zdaj, oče, zdaj to razumem; mati so prav povedali. Križ bom dokončal, pa ne zaradi tri sto tolarjev, katere bom razdelil med reveže, med najbednejše siromake. Dokončal bom križ, kolikor to le zmorem in se bom potopil v trpljenje in smrt našega Gospoda Jezusa Kristusa, da bodo vsi, ki vidijo križ, spremenjeni.

Postavil bom križ, v zadoščanje za naše grehe, oče... Da bi spet zadobil mir...«

In zares je bilo, kakor da je mir že prešinil Gašperja, ki se je ulegel na hrbet na posteljo, in je zaprl oči, kakor da spi.

Vid je odšel v delavnico po orodje in je začel zraven bolnikove postelje tiho in varno rezljati Telo našega Gospoda.

(Odlomek. Leo Weismantel.)

Tudi največji so bili veliki samo v redkih trenutkih. Kakor vsakdo, so bili tudi oni zapadli človeški siromašnosti. Le v domišljiji živijo taki, ki stopajo zmeraj po visokih potih.

•

Pri marsikaki pridigi ti pride na mar, da so Bogu posebno všeč bedaki, medtem ko mrzi darovite ljudi. Vendar ta stvar ni tako preprosta. Bog bo v svoji sodbi vse upošteval in bo znal razločevati med dobri in hudobnim bedakom. Saj se njemu tudi ni treba nikogar bati, medtem ko tisti, ki bedake v nebo povzdigujejo, večkrat preklinjajo darovite ljudi samo zato, ker bi jim utegnili biti nevarni.

(Verkade)

Molčeca soba

Povedal vam bom neverjetno zgodbo, da se vam bodo lasje naježili, čeprav se tiče samo opremljene sobe, a v njej je bila ženska oseba. Priznati mi boste morali, da sem strokovnjak glede na opremljene sobe. V dveh letih sem se že osemnajstkrat preselil in poznam deset mladih ljudi, ki nemirno begajo s ceste na cesto, iz tega dela mesta v drugega, samo di bi videli zofo drugačne vrste, drugačne drobnarije in lepše ali slabše izvedene čipkaste prtičke, ki pokrivajo mize. Vsi ti so opremljene gospodje ko jaz in so konec meseca le zato brezdomci, ker so stresli pepel na preprogo, ker so porabili preveč luči ali prevrnili vazo, ali niso o pravem času odprli ali zaprli oken, ali ker so prepevali, kadar jim je srce velevalo, ali ker so imeli prijatelje v sobi, pa je gospodinja mislila, da le samotarji smejo plačevati najemnino. Vsi poznamo zofo, ki je neuporabna za ležanje, in kozarec, ki iz njega ne smeš piti, in popelnik, ki ga pepel uniči, in peč, ki bi jo smeli kuriti samo s čistili ali z zrakom, zakaj, sicer se umaže. Ali pa ste morda že kdaj slišali, do so komu odpovedali sobo, ker je imel vzoren red in je bil za zgled čednosti? A prav to sem doživel, in poslušajte, kako je bilo:

Ko sem bil še dijak, sem bival kot »opremljene gospod pri neki gospe, ki je bila take sorte, da sem smel le pri odprtem oknu kaditi. Sicer mi je pa koj odpovedala, čim sem se vseлил, in pripravljen sem bil, da se koj prvega izselim. Ker je bila še ena prazna soba tu, se je vanjo naselila majhna gospodinja z dežele in je skromno in potrpežljivo odgovarjala na vprašanja, ki jo je z njimi gospodinja o vsem izpraševala. Plačala je najemnino, še preden je vi-

dela sobo, povedala svoje ime in je živignila ko miška v svojo sobo. »Nato je ni bilo nič več ne videti, ne slišati.« Nihče ji ni več slišal. Saj mora vendar človek, sem si dejal, ki ima življenje v sebi, povzročati kak šum! Saj se človek vendar kakorkoli premika in to premikanje se mora slišati, pa še, ko so bile stene tanke in so se vrata slabo zapirala, preproge pa so bile oguljene in obrabljenjale. A komaj je gospodinja zaprla za seboj vrata, je že nastala tišina, strahotna tišina, ki je legla na človeka ko klada. Saj je gospodinja brez dvoma šla v sobo, je napravila vendar nekaj korakov, je postavila kovčeg na tla, ga je morala izprazniti, ga odpreti in zapreti, skratka, saj je bila vendar živa! Pa nista z gospodinjjo slišala ničesar in sva stala na hodniku in osupla strela drug v drugega, dokler me ni gospodinja zapodila v mojo sobo. A ko je zvečer odšla gospodinja z doma, sem se spazil kot tat po hodniku in prisluskoval pri vratih. Gospodinja pa ni niti zakašljala, se ni odkašljala, ni premaknila nog, si ni pristavila stola, postelja ni zaskripala, papir ni zašumotal in zdelo se je, da tudi ne diha ne slednjič sem pogledal skozi ključavnico, misleč, da si je morda prizadejala kaj hudega, a saj mora tudi samomorilka povzročiti kak šum ali ropot? In videl sem senco, ki je sedela na skrajnem robu stola in ki se ni zganila. Saj nisem dosti videl, a vedel sem vsaj, da je v sobi.

Tedaj so se začeli hudi dnevi za gospodinjjo. Ni mogla ne spati, ne jesti in tudi name je pozabila. Gospodinja pa je enkrat ali po dvakrat na dan smuknila po hodniku, se po tihem izmuznila skozi vhodna vrata, se prav tako spet prikazala ko duh in v trenutku spremenila svojo sobo v prostor popolne tišine. Nikoli ni prižgala luči, nikoli ni bilo ne kapljice vode na tleh, stoli in mize so stali nepremično tako,

kakor jih je bila dobila, ko je najela sobo. Njen kovčeg je še zmeraj nedotaknjen, zaklenjen stal zraven postelje in ona sama ni ničesar zahtevala, ničesar rekla, ni zakašljala, ni niti enkrat kihnila — da bi bila vsaj kihnila, pa bi nam bilo vsem odleglo!

»Ali si niste že kaj mislili o tejle naši najemnici,« me je čez teden dni vprašala gospodinja.

»Kako bi si upal,« sem vzkliknil, »da bi si kaj mislil o tuji, mladi gospodini! Kaj pa mislite, da sem jaz?«

»Tako molčeca je,« je potožila.

»Hvala Bogu, dobro za vas! Poštena, redna dekle je!«

Vsa zmedena in potrta je šla gospodinja iz sobe. — Zame ni bila gospodinja nič več živo bitje, marveč kak čarovnica ali vila, ki tuhta, kako bi napravila kaj hudega, groznega. Že čez dva tedna nisem svoje gospodnje kar nič več spoznal. Kar sladka je bila z menoj, ozivala me je, naj le kadim in ropotam s stoli, a vprašala me je vsa v skrbeh in polna strahu, kaj je storiti. »Ali naj pokličem policijo? Kdo ve, kaj namerja! Nič ne porabi luči in zvečer le enkrat prižge svečo.«

»Stedi,« sem dejal, »noče si po nep

Frtaučku Gustl ma beseda

še pud usaka pojstla. Jest scer na prsežem na tu, ke še nisem biu u pekle, de b vidu, kuku je dol, ampak, ke lde tku guvareja, more bit že res. Men se sam tu čuden zdi, de maja te škrtati glih name tak pasjon, ke jim nisem nekol nē žalga sturu. S kum sem se jim tku zameru, pa na vem.

Pugleitel Zadenē, ke sem pršou spet jest du besede, sa me te mrcine že tku zrihtale, de še sam sbe nisem več puznu. Al je tu prou, de jim pesti »Sluvenec« tku grdu z mana delat? Al b na bla negava doužnost, de b se zame putegnu. Men zdej klake stopem. Sam tu je hudiman, ke na vem, na kašna viža b se jih jest ta narloži udkižu. Če b mou že kašne diplomate, de b se zame putegnil, b murde že šlu. Če b že na šlu glih tku, koker b mou jest rad, b šlu pa mal drgač. Sam de b me škrtati pustil prgmah, pa b biu zaduolen.

Jest mislem, de b blu še ta narbl pameten, če se obrneva kar naraunast na »Sluvenca« in ga prou punižen prosem, de b m tist »Naš dumač zdraunike«, ke ma take reči čez, nasvetu, na kera aputeka nej se ubrnm, de bom dubiu kašne take purlice, žaube, praške, al pa kej družga taega, de b ta gufazen udpravu. Lepu vas prosem, če se dubeja še clu pr Lindič tak praški, de se z nim udprauja stenice, bouhe in še clu uši, ni urag, de b se na dubila tud zoper tiskarskega škarta kašna pumuč. Neki bom mou ukrent, če nečem jil cugrunt. Usak s holt pumaga, koker s ve in zna, za kua b e pa jest na pumagu?

Te salabolsk škrtati sa me tku zmešal, de b hmal čist puzabu, demam dons jest pravica pridet du besede. Usesorje druge muhe sa m rujile pu glau. Noja, pa se b na blu prou nē čudenga, če b en čist navaden člouk, ke ni diplomati, pr teh razrukumauhaneh časeh puzabu, de ma dons zgvarjena pravica du besed. Lepu vas prosem, sej še ni glih douh ud tega, ke se m je naš mežnar, ke že leta in leta usak dan poudne zgunit, prtožu, de je zdej en čas tku strašen zmešan, de b undan hmal puzabu poudne zgunit. Reku je, če b h ereč na blu glih tist dan slučajan tku lačen, de m je začel kar pu trebuh krult, pa b puzabu. Kene, pr mojih upraukah pa lakuta na igra prou nubene uloge, pol m ni prou nē za zamert, če jest še loži puzabem na moja beseda, koker pa en mežnar na zgunejne. Scer sem pa tku prepričan, de b na šau svet zavle tega cugrunt. Če b pa mežnar puzabu zgunit, b pa lde lohka puzabil na kusiu. Buh vari, če b zavle tega začel usem lbiančanem po trebuh krult, b biu pa ta kraval pu meste, de b blu kar za pubegent.

Lejte no! Spet sem tku nekam zabredu, de b vam hmal puzabu puvedat, kar sem vam biu namenem dons puvedat. Asten, pa pušlusi! Te dni enkat sem mou glih slučajan en nujen uprauk u meste. Punavad se držim raj bl uzuni mesta, ker je bulši zrak, pa tud taega šundra ni, koker je u mest, odkar sa začel tist motociklisti s svojem šajtergam kraval delat. Pa še prou en važen uprauk sem mou met, ke drgač nē rad na hodem pu meste zjalu past, koker je zdej moderen.

No vite, Zdejla m je pa h sreč u glava padel, hvala Bugu. Soja ura sem mou nest u zastaulaunca. Pa na smete mislt, de sem ja zatu nisem, de b pršou du kašenga gnaria. Brez gnaria nisem jest nekol. Ceprou je blu že sred meseca, sem mou še zmeri ena divnarka u varžet, če m niela usla že not za futer, ke mam varžet strgan. De le nista zgeblena, pa je dober. Enkat sem najdu še clu enga kuvača u čeuile, ke sem mou tud pr hlačah varžet strgan. Ke sem mou pa tud čeval na enmu kone mal načet, tku de sem se začeu bat, de b m ja kuvač tud skuz čeval kam na pupihu, sem ga pa raj hiler zapui in se tku rešu tud teh škrib. Člouk more bit previden, drgač ma zguba. U zastaulaunca sem ja nesu prouzprau sam zatu, ke m ga je začela neki špilati. Kar nē več m ni tla jil tku naprej, koker b bla nena doužnost. Kene, tu pa že tkualtu sami tud veste, de b blu prenaumen, de b člouk ena taka ura, ke neče jil več tku, koker b mogla jil, s aba u varžet ukul ulaču. Duma kar sama pestit, je pa tud navaren, ke maja tatovi zdej en čas tak pasjon na ure, puseben če sa čist srebrne, koker je moja. Še raj maja ure,

kolker pa becikle, ke ure lohka pesteja take, kakršne sa, z beciklem maja pa še precej enga dela, predn jih tku prstima, de greja lohka brez skrbi z nima na dan. Asten, jest se nisem upu pestit ure kar brez varstva duma, ke b se jil lohka res prpetila kašna nasreča. Vite, zatu sem ja pa nesu u zastaulaunca, de sem jest in ura tud brez skrbi. Jest na nosem ura zatu s aba, de b se bahu. Jest mam ura sam zatu pr seb, de lohka pugledam najna in tku zvem, kdaj je pulcajska ura in grem lohka u pravem čas h pučitke. Če se ura nekamer na gane, pa nekol na vem, kdaj je treba jil dam. Pol morem pa tulk čas ukul ruguvilt, de se začne dan delat in de sonce pusije, če na gre tekat slučajan dež. Seveda, pol pa nē na epim. Buh ie pa glih zatu nuč ustvaru, de se lde naspeja, dan pa zatu, de delaja, če nisa brezposeln ali pa že u penzion. Če člouk nima ure, al pa če se mu pufrderba, pa nekol na ve, pr čim de je.

Mal preveč sem vam zdej že ud moje ure naklubasou, pa na morem pumagat. Jest sem holt pr usak reč temelit. Tak člouk, ke ma navada, de usaka reč sam na pu naredi, men še nekol ni biu useč. Jest sem pa tak, de če sem lačen, se čem voren najest, če sem žejen, pa voren napit. A ni tku prou?

Asten, ke sem mou enkat moja ura na varnem u zastaulaunca, sem ja pa mahnu gor preke Aleksandru cest mal na prumenadu. Ke sem prošu ke du »Daj-Dame«, sem se pa kar naenkat spounu, de sem žejen. Kua m je blu družga za naredit, koker

de sem hiter puiskou not za futram tiste dva dinarč, pa stopu u »Daj-Dame« na lemunada, ke se žejenmu človek se ta narbl preže, če ma premal gnaria pr seb.

U »Daj-Dame« se dubi pa zmeri kašna prprau-na družba, de človek ni treba glih douzga časa predajati, ke tku nubeden nē zajnga na da. Jest sem tud prec zagledu tam u enmu kot s štamperlam u rak, enga mojša prijatla, ke ga že nisem vidu deet laških let.

»Serbus, Janez!« sem ga puzdravu, ke sem pršou du nega. »Kot pa hodeš, de te ni nekol neker za videt? Jest sem že mislu, de s umeru.«

»Sej nisem naumen, de b zdej umeru, ke sem še mlad. Sej še star lde nē rad na merjeja. U Grac sem že eneh pet let za natakaria. Zdej me je pa ferbec prpelu u Iblana, de b vidu kuku sa ja kej Sukoli zrihtal.« M je udguvuru in s pustu še en štamperl natočet.

»Zakua b ja pa Sukoli zrihtal?« sem se začudu.

»Kdu pa drug? Sej zdej je ja Iblana Sukolska, koker sem brau u »Jugoslavenarskem narude«. Sej še ni doug tega. Tamla, ke ema učaseh rekel pr »Elefont«, je zdej že use drgač, koker je blu soje čase. Jest sem kar debel gledu, ke sem pršou u Iblana. Udkar je Iblana Sukolska, ga res pihne. Tu morma prnat.«

»Pena z luč. Nisem mislu, de se pesti ti tku nafarbat. Iblana je glih tulk Sukolska, koker toja al pa moja. Tamla u Prulah je ena Sukolska ulica, družga pa nē. Pa še tista ulca na verjame, de b bla res Sukolska, če prou je gor zapisan. Če men na verjameš, pa se prou na rožu infurmirat. Tam t boja že puvedal, kdu mestne duklade plačuje.«

F. G.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16					17						18			
19				20				21				22		
23			24	25			26	27			28	29		
30		31					32			33			34	
35	36					37	38			39	40			41
42				43				44				45		
46			47	48			49	50			51	52		
53						54				55				
56	57				58	59			60	61				62
63		64		65				66				67	68	
69			70	71				72	73			74	75	
76						77						78		
79						80						81		

V vsak prostorček vstavi po eno črko. Besede se začno pri številkah, nehaajo pri debelejših črtah ter pomenijo:

Vodoravno: 1. druga beseda za besednjak, 7. tuja beseda za pripovedno delo v verzih, 11. domača žival, 16. ud Narodnega gledališča v Ljubljani, 17. nekdanji češki vladar, 18. tuja beseda za zagon, 19. vrsta leposlovnega sestavka, 20. pripadnik izumrlega naroda, 21. del suhe zemlje, 22. pristaniško mesto na zahodnem Finskem, 23. drimska prevozna sredstvo, 29. reka v severni Italiji, 30. druga beseda za okolico, 32. egiptovski božanstvo, 33. prostor za igre in boj v starorimskem cirkusu, 35. tuja beseda za obravnavanje, 38. druga beseda za trgovsko blago, 40. naslovna moška oseba iz Gogoljevega romana, 42. vrsta

sadeža, 43. starogrški bog vojske, 44. otroška beseda za očeta, 45. desni pritok reke Volge, 46. mesto v Tibetu, 48. vrsta listnatega drevja, 50. skrajšano moško krstno ime, 52. moška oseba iz povesti Zlato večnega Juda, 53. moško krstno ime, 54. naslov Kreitenove drame iz starorimskega življenja, 55. tuja beseda za sprejemno listino, 56. druga beseda za zvijačno namero, 59. država v Južni Ameriki, 61. krilati konj bogin umetnosti, 63. najmanjši del vsake snovi, 65. moška oseba iz svetega pisma, 66. naslov Sofoklejeve drame, 67. otroška beseda za očeta, 69. gospodinjstvo opravilo, 71. hrib nad Vierwaldstättskim jezerom v Švici, 73. bližnja sorodnica, 75. reka na Nizozemskem, 76. sodobna turška politična osebnost, 77. naslov Stritarjeve mladinske zbirke, 78. kraj pri Zelimljah na Dolenjskem, 79. posebne vrste posušena klobasa, 80. pevsko znamenje, 81. druga beseda za ravnino,

Navpično: 1. velika eksotična žival, 2. vrsta reklamnih tiskovin, 3. rimski pesnik žalostink (43–18), 4. majhna človeška nasebina, 5. trgovski izraz za predplačilo, 6. druga beseda za obračun, 7. tuja beseda za oddelek, 8. vrsta vrtn zelenjave, 9. važen del glave, 10. tuja beseda za hudiča, 11. vladarsko znamenje, 12. druga beseda za pregovor, 13. mesto ob Adiji v severni Italiji, 14. ribiška potreščina, 15. tuja beseda za pozitivni električni pol, 24. mohamedanski bog, 25. spletni lasje, 26. moška oseba iz svetega pisma, 27. del zgradbe, 28. samostojna državnica v zahodni Aziji, 29. pisalna potreščina, 30. vrsta rastlin iz družine črnobin, 31. vrsta okraska, 34. druga beseda za telesno napako, 36. tuja beseda za državno blagajno, 37. vzhodni krivoverec, 38. poljski pridelek, 39. grška sveta gora na Halkidiki, 40. nasprotje svetlobe, 41. prvi vladar zahodnih Slovanov, 47. država v Zadnji Indiji, 48. reka v Sibiriji, 49. del očenaša, 50. pritok reke Drine, 51. poljski pridelek, 52. prestolno mesto Letonske, 57. zavetnica prestolnega mesta nekdanje Grčije, 58. tuja beseda za napev, 59. drug izraz za nevernika, 60. vrsta plitvev, 61. naziv za samostanskega duhovnika, 62. druga beseda za postavbo, 63. egiptovski sveta žival, 64. slonov zob, 68. domača žival, 70. ženska oseba iz svetega pisma, 71. prestolno mesto italijanskega imperija, 72. druga beseda za jarem, 73. sodobni jugoslovanski šahovski mojster, 74. turški gospodar, 75. prijetna zabava.

Rešitev križanke z dne 9. oktobra

Vodoravno: 1. Samo, 3. fara, 5. rima, 7. vezava, 10. mera, 12. teme, 14. Bela, 16. Jerala, 17. Vega, 18. Tetovo, 19. četa, 20. Meža, 21. narava, 22. Lena, 23. rana, 24. Jena, 25. Morača, 27. vaza, 29. vaba, 31. Nero, 33. galica, 35. miza, 36. žito, 37. tokava, 39. Loba, 41. zadeva, 43. vice, 44. pena, 45. Lima, 46. sonata, 48. Tara, 50. Jago, 52. loža, 54. norica, 56. kuga, 57. livada, 59. jota, 61. Loka, 63. bisaga, 65. roba, 66. Šoba, 67. Luka, 68. Zeneva, 70. sani, 72. Dido, 74. Gobi, 76. kamela, 78. koža, 79. raja, 80. pijača, 82. Vode, 84. zavesa,

Razvezano snopje

Zgodovina slovenskih taborov

Leto 1938. je vzplamtelo v znamenju taborov, slovenskih taborov, ki so izpričali naš narodno bitnost, naše narodno življenje. Do korenin so segli in vso slovensko skupnost so izčistili v svojih geslih, ki so: slovenski narod naš dom in skupna država, Globoko so jeknili v srca in vsi, ki so vsrkavali besede, ki so lile iz tolikih ust onih, ki vodijo narod, so odšli na svoje domove z novim ognjem prepajen, prekaljeni z novim tokom časovnega gledanja na vse naše probleme, bolj bogati v svoji notranjosti in samozvestnejši, saj so eden z drugim, vsi v enem, eden z vsemi, začutili val, ki polje od enega do drugega: Slovence sem.

Trojni tabori so bili v naši zgodovini. Prvi so bili proti Turkom v obrambo našega človeka, kmata, drugi so bili borba proti pomemčevanju, bili so velika zahteva po narodnih pravicah v 70. letih prejšnjega stoletja. In tretji: domovini v čast, sebi v potrdilo, da smo.

Poglejmo one 70. let!

90.000 Slovencev se je udeležilo 8 taborov, število, ki ga še danes občudujemo. In soglasna zahteva, ki je bila vsem taborom ista, je prodrala iz vsake vasi, od vsakega Slovence: Zedinjena Slovenija. Le-to geslo je bilo sveto vsem, saj so videli v tej zahtevi temeljni kamen vsemu slovenskemu blagostanju, temeljni kamen za slovenskega človeka. Zahtevati je treba in ne prenehati s trkanjem, dokler se duri ne odpro. S temi besedami je dr. Jože Vošnjak končal svojo brošuro »Slovenski tabori«.

O čem se je sklepalo na teh taborih?

1. O zedinjenju vseh Slovencev v eno slovensko deželo s sedežem v Ljubljani.
2. O vpeljavi slovenskega jezika v šole.
3. O vpeljavi slovenskega jezika v urade.

Prva točka je zahtevala združitve vseh Slovencev v eno slovensko pokrajino s svojim deželnim zborom in deželno vlado v Ljubljani. Vsi Slovenci, Korošci, Stajerci, gorški in istrski Slovenci in Primorci ter Kranjci morajo biti združeni v eno telo.

Druga točka je zahtevala vpeljavo slovenskega jezika v šole, kajti le one ljudske šole imajo uspeh, ki so osnovane na podlagi materinega jezika, to je, kjer učitelj z otroki govori in poučuje v materinem jeziku. Soglasna zahteva vseh taborov je bila: V vseh javnih šolah na Slovenskem se mora poučevati v slovenskem jeziku. Nekateri tabori so zahtevali tudi ustanovitev slovenskega vsenčilišča v Ljubljani, da bi namreč vsi šole slovenskemu narodu podajale narodne, slovenske gosposke, in naj bi modrice enkrat tudi na slovenski zemlji svoje svetišče imele, bistrslovenske glavnice pa prilžnost, vrlo se izuriti in tako častna mesta zasesti na slovenski zemlji.

In tretjič, v vse urade se mora vpeljati slovenski jezik, kajti naš slovenski jezik ni manj bogat, niti manj olikan, kakor drugi. Skoro v vseh vednostih imamo v slovenskem jeziku spisanih knjig: a za kancelije bi ne bil, v katerih se le to zapisuje, kar dotična stranka pove? Naš jezik je popolnoma sposoben za vsako pisanje, naj se ga le nauči, kdor med Slovenci ob slovenskem kruhu živi! »Enaka bremena, enake pravice! tirjajo vpeljavo svojega jezika v vse uradnjike.«

To so bile glavne zahteve, ki so odjeknile po vsem slovenskem svetu. Od ust do ust so se razširjale, od hiše do hiše so romale, to so bojna gesla vseh teh taborov 70. let. Prvi je bil tabor v Ljutomeru 9. avgusta 1868 na meji slovenstva med Dravo in Muro. Drugi je bil slovenski tabor v Zalcu 6. septembra 1868. Tega tabora se je udeležilo 15.000 udeležencev. Ta dva sta bila proti nemstvu. Tretji je bil na Goriskem v Šempas 18. oktobra 1868 proti lahonstvu. Gorški Slovenci so s tem taborom zaključili leto taborov 1868 in oni so začeli l. 1869 s taborom v Brdih 25. aprila. Zbralo se je 7000 do 8000 ljudi.

Posavje je imelo svoj tabor v Sevnici dne 2. maja 1869. Ljudi je bilo do 7000. Kranjska še ni do zdaj priredila svojega tabora 9. maja 1869 pa je bil prvi kranjski tabor na Kalcah. Zopet je bilo do 8000 ljudi navzočnih. Vse taborje je prekosil sedmi tabor v Vižmarjih dne 17. maja 1869, kjer se je zbralo do 30.000 ljudi. Dr. Janez Bleiweis je bil predsednik tega tabora. Govorili so zastopniki vseh slovenskih pokrajin. Osmi tabor je slovenski tabor v Ormožu 8. avgusta 1869. — Doba taborov je bila kratka, samo eno leto je trajala, pomenila pa je v narodni zgodovini ogromno, saj je mnogim vzplamtelo to, kar je že umiralo, zavest pripadnosti, zavest slovenskega jaza. Narod je zagorel v novem ognju, ki ga ni bilo mogoče več pogasiti. Plamtel je vedno močnejše, še vedno plamtel in raste. Nič več ni samo sto Slovencev, vedno znova se razgoreva jerjavica, ki je že umirala. In danes? Ves narod smo Slovenci.

86. peča, 87. moča, 88. Meka, 89. solata, 91. paša, 93. tele, 95. Zale, 97. robida, 99. Sija, 100. Sahara, 102. buba, 104. lama, 106. Savica, 108. lira, 109. želo, 110. kuna, 111. kumara, 113. laso, 115. šara, 117. leha, 119. dolina, 121. meta, 122. mira, 123. Kosara, 125. raza, 127. pečina, 129. mati, 130. ruda, 131. veka, 132. koleda, 134. telo, 136. menu, 138. kava, 140. Panama, 141. nada, 142. Dobeno, 143. Mače, 144. para, 145. jagoda.

Navpično: 1. saje, 2. Morana, 3. Fala, 4. Ravena, 5. Riga, 6. Matena, 7. toča, 8. zavora, 9. Vače, 10. Metava, 11. rama, 12. vežava, 13. mena, 14. Berane, 15. lava, 22. lega, 23. raca, 24. jeza, 25. moto, 26. čaka, 28. Zala, 30. bala, 32. Roza, 34. lice, 35. mina, 36. žima, 37. tona, 38. vata, 40. Baja, 42. delo, 43. vino, 44. Peca, 45. liga, 46. sova, 47. Tajjo, 49. ralo, 51. Gobi, 53. žaga, 55. riba, 56. Kuba, 57. Lika, 58. Dane, 60. tasa, 62. kadl, 64. sago, 65. roka, 66. šola, 67. luža, 68. žejja, 69. vaja, 71. nivo, 73. doza, 75. Tisa, 77. meča, 78. koča, 79. raka, 80. pila, 81. čapa, 83. dete, 85. veža, 86. pero, 87. moda, 88. meja, 89. soha, 90. tabu, 92. šala, 94. lesa, 96. leca, 98. bira, 99. šilo, 100. Sana, 101. rana, 103. bala, 105. maša, 107. vile, 108. Lido, 109. žena, 110. kuta, 111. kura, 112. rasa, 114. Sora, 116. Rape, 118. Hanna, 120. litina, 121. Medana, 122. mikado, 123. koleno, 124. Rateče, 126. zamera, 128. Čikago, 129. mapa, 130. Ruma, 131. veda, 132. Kobe, 133. dama, 135. lopn, 137. nuja, 139. veda.

Trgovci se sprejemal novega potnika v službo: »Pri nas morate biti zelo zgovorni, če boste hoteli kaj prodati!«

Potnik: »Gospod, z menoj boste gotovo zadovoljni. Nekot sem celo svoji lastni ženi prodal električni kuhalnik, čeprav nimamo elektrike v hiši in kuhamo na plin.«

Tehnika:

Parni kotli

Parni kotel si še vedno predstavlja večina ljudi kot velik železen valj, v katerem gori v posebni cevi ogenj, medtem ko je prostor med cevjo in obodom kotla napolnjen z vodo. Ogenj segreva vodo, ki se spreminja v paro, ki se po posebnih cevih dovaja strojem.

Opisani parni kotli se še danes uporabljajo za manjšo porabo pare. Pri velikih napravah pa se gradijo čisto drugačni kotli. Veliki parni kotli so prav za prav samo sistem mnogih cev, skozi katere teče vodo. Okoli cevi pa gredo izgoreli plini. Modernemu kotlu torej od prejšnje oblike ni ostalo skoraj nič. Kotel, to se pravi jekleni valj je ostal samo na vrhu, kjer se združujejo vse cevi, in kamor se izteka nastajajoča para.

Kotli, kakor smo jih opisali, so mnogo bolj občutljivi kakor prejšnji. Če jim hočemo zagotoviti dobro delovanje, niti voda ne sme v kotel, če ni že pred tem dovolj segreta. Gorivo se v take kotle nalaga avtomatično s posebnimi premakljivimi rešetkami. Da se toplota kolikor mogoče izrablji, se izgoriki pred izhodom v dimnik napeljejo skozi posebne naprave, kjer se segreva voda, s katero napajamo kotel. Tudi zrak se pred vhomom v kotel posebej segreje.

Večina modernih strojev uporablja tako imenovano pregreto paro. Ta para nastane tako, da se para, ki nastaja iz vode, napelje še enkrat skozi izgorajoče pline, preden pride v vodo, ki pelje k strojem. Seveda imajo moderni kotli zgrajene tudi naprave za pregreto paro.

Omenili smo že, da se gorivo dovaja avtomatsko. Zato srečamo pri vsakem takem kotlu nad kotlom velike prostore, v katere dvigalne naprave neprestano dvigajo gorivo, odkoder se gorivo podaja na rešetke.

Varočajte »SLOVENCA« !

Ob Akademiji znanosti in umetnosti v Ljubljani

Metod Dolenc

Franc Finžgar

Jovan Hadži

Rihard Jakopič

Matija Jama

Franc Kidrič

Milko Kos

Gregor Krek

Ob ustanovitvi ljubljanske Akademije znanosti in umetnosti, ki smo jo dosegli ta teden, čutimo potrebo pojasniti ljudem pomen akademij, razložiti različne pojme, kaj danes akademije pomenijo, saj smo vajeni imenovati z imenom akademija ne samo najvišje družbe znanstvenikov, temveč tudi trgovsko akademijo, slikarsko akademijo, vseučiliške poslušalce akademike itd., obenem pa bi tudi širšemu slovenskemu občinstvu radi predložili poizkuse in že obstoječe stare akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani pred 250 leti in pozneje, ki jih ne smemo pozabiti in na katere smo se sklicevali ves ta čas borbe za lastno Akademijo. Ko danes prinašamo slike vseh prvih akademikov obnovljene slovenske Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani, prve odlikovance in stebre bodočega znanstvenega dela, smo jih postavili kot zmagoviti venec, ki naj obdaja ves naš zgodovinski napor za organizacijo znanstvenega dela, kot dosežen ideal tega, za čemer so težili naši predniki in o njem sanjali, dosegli pa smo šele mi ob dvajsetletnici svobodne države pod ministrom prosvete prof. Magaraševičem in slovenskima ministroma dr. Korošcem in dr. Kreamom.

Ime akademija je grškega izvora in pomeni zavod za gojitev znanstvenih in umetniških prizadevanj. Ime je nastalo iz vrta, posvečenega atenski heroji Akademia, kjer je predaval v mali družbi izbranih učencev filozof Platon. Po njegovi smrti se družba njegovih učencev, ki se je zbirala v spomin svojega velikega učitelja, zavestno začela imenovati »akademike«, torej tiste, ki so sprejemali filozofski nauk še neposredno od svojega ustanovitelja. To je bila prva akademija (v letih 347—270 pr. Kr. r.), ali starejša, dočim je krožek filozofa Arkesialosa (316—241) veljal za srednjo in Karneadesa (214—129) za mlajšo akademijo. Tako že v stari grški zgodovini vidimo tradicijo, skupinske krožke znanstvenikov imenovati po Platonovem predavateljskem prostoru. Tako so imeli v starem veku svoje akademije še filozofi Philon (80 let pr. Kr.) in Antiohos (50 let pr. Kr.). Te akademije zadnjih stoletij pred Kristusovim rojstvom, ki so nastale v Atenah, so dale ime in smisel vsem nadaljnjim akademijam, kakor so jih ustanovljali še Rimljani (Ciceron) in so zlasti v renesančnem času (v 15. stol. po Kr. r.) zopet oživele in postale moda in ponos izobraženih mecenov, plemičev in znanstvenikov. Domovina akademij v tem smislu kot obnovljenih znanstvenih krožkov in zavodov je bila Aleksandrija v Egiptu, ki je imela svoj »Museon«, ta velja za predhodnico zavodov z imenom akademija, ki so pa nastali v Italiji in se od tam razširili po vsej izobraženi Evropi. Cosimos Medici je v Florenci ustanovil l. 1479 prvo akademijo novoplatonikov, ki so v navdušenju za starogrškega filozofa prevzeli tudi njegovo ime za svoj krožek. Po njegovem zgledu so take krožke znanstvenikov in umetnikov vzdrževali tudi drugi premožni plemiči v Neaplju, v Rimu Accademia antiquaria, ki pa je morala delovati samo tajno, ker jo je papež radi krivoverstva preganjal. Znamenitejša pa je bila poznejša »Accademia della Crusca« v Florenci, ki si je stavila nalogo, čistiti italijanski jezik ter zbrati vse jezikovno gradivo, ki je pozneje izšlo v Slovarju Accademie della Crusca. Od tedaj je jezikovni študij bistvena naloga vsake akademije. Ta je postala potem zgled za vse akademije sveta, ki so se od tedaj hitro širile in ustanovljale v vseh kulturnih središčih ter bile vzrok in posledica novega klasičističnega duha, ki je vel v XVII. stol. in še čez. Najznamenitejša akademija pa je Institut de France v Parizu, ki je nastal iz malega krožka ljubiteljev francoskega jezika, ki se je zbiral od l. 1630 pri privatniku Valentinu Conrartu. Tega je kardinal Richelieu 2. jan. 1635 razširil in dvignil v Academie française, ki je začela z delom leta 1637. Ta akademija se je sicer od časa do časa spreminjala, dobivala novo ime in tudi nove odlike, katerih vsak ima določeno število »nesmrtnikov«. Danes ima Akademija pet razredov, ki so postali zgled za podobne akademije po svetu, namreč: prvega filološkega, ki skrbi za slovar francoskega jezika v smislu prvotnih akademij, drugega literarno zgodovinskega, tretjega znanstvenega, četrtega posvečenega lepim umetnostim, petega pa moralnim in političnim naporom. Ta Akademija predstavlja zbor najboljših moči v francoski javnosti iz vseh panog, ima torej odločujočo avtoriteto ter razpolaga z bogatimi fondy za razne nagrade, ki jih razdeljuje.

Po njenem zgledu skrbi vsaka država in vsak narod, da si ohrani podobno znanstveno organizacijo, ki predstavlja najvišje napore njegovega kulturnega prizadevanja. Odslej velja tudi Akademija za potrdilo kulturne samobitnosti in civilizacije katerega naroda ter je predstavica vsega njegovega kulturnega ustvarjanja na znotraj in na zunaj.

Prve akademije po zgledu italijanskih renesančnih akademij smo imeli v Jugoslaviji v Dubrovniku že koncem XVII. veka pod imenom Akademija Dančubijih, pod predsedstvom pisatelja Ignjata Djordjevića, ki je skrbela predvsem za jezik ter je do svojega konca l. 1725. izdelala tri črke od A—D latinsko-italijansko-srbohrvatskega jezika. Pozneje so nastale razne duhovne akademije in učena društva, toda prava Akademija znanosti in umetnosti v današnjem smislu so dobili najprej v Zagrebu, kjer je škof Strossmayer ustanovil leta 1866 Jugoslavensko akademijo znanosti in umetnosti (zdaj gre težnja za tem, da se preimenuje v Hrvatsko akademijo). V Beogradu pa se je srbsko učeno društvo »Spremljalo v Srpsko Kraljevsko Akademijo Nauka i Umetnosti« l. 1886. Slovenci pa smo jo dobili letos kot Akademijo znanosti in umetnosti v Ljubljani, ustanovljeno sicer kot privatno društvo v decembru pod predsednikom prof. dr. Alešom Ušeničnikom, toda podpravljen pred kratkim. Tako bomo tudi Slovenci morali zdaj začeti ločiti med »akademiki« in »akademiki«, kakor ločijo v Beogradu, ter med »akademijo« in »Akademijo«, ker naslov akademik bo odslej najvišji naslov za kulturnega delavca v Ljubljani.

V Ljubljani sami smo imeli Slovenci akademijo znanosti in umetnosti po zgledu drugih renesančnih akademij — največ italijanskih in nemških — že leta 1693. Tedaj je živel v Ljubljani več izobraženih mož, duhovnikov in laikov, ki so se po zgledu takratnega klasičističnega in baročnega časa izobraževali pod gočim italijanskim concem, po italijanskih mestih, kjer je takrat cvetela moderna umetnost velikih umetnikov, stavbarjev, pesnikov in znanstvenikov. Pri nas pa je že nekako od l. 1600, od Hrena dalje, veljala za pravo izobrazbo romanska kultura. Zato Ljubljanci niso več pošiljali svojih sinov v nemške šole, temveč v Italijo, odkoder so se vrnili domov, prepo-

jeni z italijansko katoliško kulturo ter z ljubeznijo do latinske znanosti. V Italiji pa je tedaj vsako mesto imelo svojo akademijo, in čudno, da je veliko Ljubljancem bilo član takih akademij. Tako sta bila Dolničarja člana Akademije v Rimu, Gregor tudi v Bologni, poleg tega pa še v Benetkah, Folignu in Forliju. Grbec je bil član nemške akademije v Frankfurtu, kamor so dopisovali tudi drugi Ljubljanci in sodelovali pri njihovih publikacijah. Valvazor je bil član angleške akademije. Ko so nastali po turških bojih lepši časi in so se meščani spominjali stoletnice bitke pri Sisku, so se strnili taki izobraženi ljubljanski kulturni delavci v družbo, ki so jo imenovali »Academia operosorum«, to je — akademija delovnih! To je bilo v letu Valvazorjeve smrti (1893). Družba je bila osem let tajna ter je delovala z znanstvenimi deli večinoma v latinščini in jih izdajala v tujini, radi česar so člani imeli v tujini velik sloves. Toda l. 1701

Andrej Trost: Grb, geslo in akademsko ime prvega predsednika Academiae operosorum iz leta 1693. stolnega prosta Janeza Krstnika Prešerna

so stopili pred javnost z vso slovesnostjo. Zbrali so se v škofijiški palači, ki je bila vsa osvetljena, povabili vse dostojanstvenike, bobni in trobente so naznanile otvoritveni govor dr. Janeza Stefana Florjanciča pl. Griefenfeldskega, ki je med drugim razlagal geslo družbe: Nobis atque aliis operos — nam in drugim delovni! »Kakor čebelnice zbirajo med iz cvetlic in nosijo v satovje človeku v korist, tako tudi operosi srkajo sok iz raznih pisateljev in zbirajo v satovju vsem v korist. Ali nam ni koristno, če se vsakdo epopolnjuje v svoji stroki, in ne bo li s tem tudi drugim koristil? Ne samo koristno, tudi sladko delo je to. Kaj naj bo človeku v tem kratkem življenju slajšega, kakor natančno pregledavati preteklost, kakor v zrcalu zreti delovanje toliko stoletij in sklepati na prihodnost, varovati se hudega? Gotovo, če je že sama narava poskrbela, da se duh veseli, spoznavajoč stvari, ali ne bo to proučevanje razveseljevalo tudi akademikov in jih navduševalo, da po svoji možnosti preiskujejo znanstvene reči, in objavljajo sebi in drugim v radost? ... Vsak se peča z znanostjo iz mladega. Ali ne velja vsakemu Apeľov rek: Nulla die sine linea!« Dalje je govoril o imenih posameznih akademikov, ki so si jih izbrali ter jih travestiral v raznih besenih igračkah in aforizmih. Ko je končal, so zopet zatrobile trobente, na kar se je začel koncert. Med koncertom pa so dijaki iz retorike, iz višjih razredov jezuitske gimnazije, razdeljevali brošuro, nalašč za ta namen izdano, kjer so imena vseh akademikov, pa tudi njihovi grbi z gesli in akademskim imenom, katera je izdelal grafik Andrej Trost. Akademski znak prvega predsednika Akademije Janeza Krstnika Prešerna, daljnjega prednika našega pesnika Prešerna, prinašamo v reprodukciji iz te brošure, ki je ohranjena v škofijiški knjižnici.

Tako je nastala Akademija operosorum, kjer so bili člani tudi drugi, ne samo Slovenci, pa tudi Slovenci, ki so po zgledu tega časa pisali in pesnili v latinskem jeziku. Ti ljudje so bili v resnici delovni ter so ustvarili veliko razprav, v katerih je ohranjenih veliko gradiva za našo novejšo zgodovino, so pa v glavnem dali Ljubljani z monumentalnimi stavbami tako lice, ko ga ima še danes. V tem času in z njihovo pomočjo in sodelovanjem so nastale ljubljanske in okoljske cerkve, stolnica, nunska cerkev, St. Peter, Dobrova, Smarna gora, škofija, semenišče, križanska cerkev, za kar so vabili umetnike iz prosvetljene Italije, ki so postavili pri nas tudi umetnine kot Quaglio, Robba itd. Ta družba je tudi snovala pri nas slikarsko akademijo (Academia trium artium) in tudi Akademijo incultorum Akademijo lepih umetnosti. Ustanovili so v Ljubljani prvo javno knjižnico v škofiji, kateri so darovali vse svoje knjige in jo tudi gmotno podpirali. Veliko so delovali v znanstveni in vseh panogah, zlasti Prešeren, ter vsi Dolničarji, ki so se v svojih zgodovinskih episih ozirali predvsem na domače probleme ter s tem nadaljevali Valvazorjevo delo. Ustanovili so Pravniško društvo, Filharmonično društvo itd.

Zasluzni so bili ti operosi zlasti za glasbo. Za slovenski preporod in za slovensko pisano književnost — dasi so bili med njimi tudi pesniki, latinski, seveda, — pa niso bili dovzetni, ker je tedanjemu času sploh manjkala misel za narodni jezik. Kajti v duhu klasičističnega časa so smatrali za izobražen jezik samo latinščino in visoko znanost in umetnost, zapisano samo v tem jeziku. Zato je njihov pomen večji v stavbarstvu in glasbi in likovni umetnosti, v katerih so dali Slovencem resnično velikost in so stali popolnoma v evropski sodobnosti glede sloga in tudi kakovosti.

Cepprav je ta družba bila nekako tuja našemu narodnemu telesu, ne moremo zanikati, da bi med temi delavnimi ne bili zavedni Slovenci. V drugačnem času bi se iz nje razvila morda slovenska

Rado Kušej

Rajko Nahtigal

znanstvena ustanova, da ni prenehala že l. 1725. Verjetno je tudi, da bi se pretvorila najprej v nemško družbo, in šele pozneje za časa preporoda v slovensko. Nekateri viri vedo povedati tudi, da je bil član Operosorum tudi znameniti slovenski pridigar Janez Svetokriški p. Leonelli, mojster slovenske baročne pridige, ljudskega jezika, ki naravnost kliče po čiščenju in likanju, kar bi bila dolžnost naših znanstvenih ustanov. In da je družba obstajala dalje in znala skrbeti za naraščaj, bi se morda prej kot sicer tudi znanstveno osamosvojila in poslovenila.

Toda spemini na to prvo znanstveno družbo med Slovenci ni ugasnil. Že leta 1779 je sporočil slovenski šolnik Blaž Kumerdej misel na obnovitev Akademije, ki naj bi pa po njegovi zamisli ustalila in poenostavila slovenski pravopis, likala slovenski jezik in sestavila veliki sloven-nemški slovar. Tako je Kumerdej povzel naloge tedanjih akademij in jih že usmeril v slovensko narodno smer. Temu načrtu se je tedaj takoj pridružil 15 moz. Toda te akademije ni Kumerdej ustanovil, temveč šele njegov predstojnik grof Janez Nepomuk Edling, administrator škofjeloskih brizinskih posestev, ki je l. 1781 ustanovil Academie operosorum reditvivo. 5. aprila se je vršil ustanovni zbor, na katerem so bili baron Gusič kot predsednik, grof Edling kot vodja, Jurij Japelj kot tajnik, baron Taufferer, Blaž Kumerdej, prof. Jakob Knauer, prof. Naglič in Anton Tomaž Linhart. Govor je v latinščini ob tej priliki imel tajnik Jurij Japelj, ki je med drugimi govoril: »Operosi Domini Acadedici! Da vidim zbrano to veličastno družbo učenih moz, odprta vrata te skoraj 90 letne akademije, izpolnjena želja vseh ljubiteljev vede in domovine, to me navdaja z ne manjšim občudovanjem kakor veseljem. Zatorej se mi zdi tako lep ta dan, da se mi dozdeva, kakor bi gledal ne le podobno, ampak pravo slovensko državo naše domovine. Čudovito ji bo povišala sijaj in odprlo neumljivost našemu imenu, ako bomo posnemali vzglede svojih prednikov ako ne bomo kot točni izpolnjevalci akademskih postav nič opustili, kar bi bilo vеди v napredek, ali kar bi bilo povišalo našo vedo in umetnost. Kratko, mislim, da je od naših prednikov določeni namen tako jasen tudi nam, da se boim primanjkujejočih pripomočkov, kadar bo treba objavljati dela naših družstvenikov. Nekateri so se povsem posvetili stari in domači zgodovini, drugi poznajo na drobno domači jezik, nekateri mladino uče in vzgajajo ne samo po predpisanih knjigah, temveč tudi s svojimi spisi, drugi negujejo z velikim uspehom pesništvo in govništvo; nekateri se bavijo z zdravilstvom, z modroslovjem, s pravoslovjem, politiko in drugimi stvarmi, zato jih smem pač pri prvem shodu imenovati ne le imenoma, ampak dejanski delavne (operosi). Bogatite torej našo akademijo, ne boječ se zavisti, saj če hvalijo akademijo, so tudi vaša imena ovekovnečena!« Nato imenoma imenuje predsednika Gusiča, zahvali se grofu Edlingu, »ker jo je nekam hipoma dvignil s tečajev in obudil k novemu življenju«, zahvalil se tudi Kumerdeju, »kar mu dolgujemo kot vzbuđniku te akademije«. Konča pa ponosno: »Ne bom hvalil vas, dragi akademiki, saj vas bodo hvalili znanamci; samo to želim, da bi akademija rasla od dne do dne in da bi uspevala v čast svojim udom, obremenjena z njihovimi deli v splošno korist in slavo naše domovine!« Predsednik Gusič pa je govoril v nemščini in med drugim rekel: Napredujoči svet, posebno zunaj akademije so nas prehiteli, odkar je zamrla akademija operosorum. Vseh teh oči se bodo obrnile v nas; da nas bodo grajale, vem že vnaprej. Ali naj izgubimo zato pogum? Ne, to naj nas vzpodbuja, da nekaj in le to storimo, kar pripomore v korist človeški družbi, ki oliko duhi in zboljšanju npravnosti, in kar more služiti prijetni in lepi vedi. ... Nič naj se ne tiska, kar se ne odlikuje v katerikoli stroki!« Govoril je tudi Anton Tomaž Linhart, ki je že bil na poti k slovenski orientaciji in je pozneje napisal prve slovenske drame: »Prvi korak smo storili! ... Ponavljajte zvezo, ki nima drugega namena, nego prosveto našega naroda — zvezo, ki ste resda podedovali od svojih prednikov, katerih dediščini pa je zavrl pot despotski predsodek, morda tudi zavist, mora nedelavnost. O, da bi mogli tega pol stoletja iztrgati iz zgodovine našega domovja! ... O kakaj so bili časi, ko ni bil v modi mirni in samotni modrijan, ki bi bil povzdignil duha in zaželel koristiti domovini! O, da bi mi utegnili! ... Molčali boste, dokler ne bode govorila dela! Skriti nočete biti, dokler vas ne razode ne narodom vaš blišč in lastni blesk! ... Sovražnice napredka, prijatelje neumnosti bomo ugonobili s tem, da se bomo zavedali svoje lastne nevednosti. Z orjaskimi koraki bomo stopali, da nas ne doseže zavist, cepprav krilata. Iščimo budne resnice povsod, in če jo najdemo, planimo nanjo kakor pohlepni lakomniki in delimo jo radodarno kot razpisniki domovini v korist. Prostost imamo misliti! ...«

V tej obnovljeni akademiji je bilo 23 članov, izmed teh 18 iz Kranjske. Med njimi je bilo tudi že mnogo slovenskih preporodnih delavcev, tako Pohlín, Dev, Kumerdej, Naglič, Japelj, katerim so se kaj kmalu pridružili tudi Edling, Kuralt, Linhart in Makovec. Pa tudi drugi so preporoditeljem bili naklonjeni ter je upravičena domneva, da bi se akademija pri daljšem obstanku razvila v odločno slovensko učeno društvo, ki bi gojila — kakor je bila zamišljena — slovenski jezik in pisala slovar ter skrbela za slovensko znanost in umetnost. Toda akademija je kmalu zaspala (zadnjikrat se imenuje l. 1785) ter je njeno zgodovinsko poslanstvo prevzel baron Zois, ki je ustvaril s svojim delom in pri sebi privatno družbo slovenskih delavcev, ki je postala stvarna naša akademija, tudi če ni imela tega imena. Kopitar, Linhart, Vodnik itd. so vsak v svojem krogu ustvarili to, kar je in bi bila naloga akademij.

Toda misel na akademijo tudi sedaj še — v dobi romantike — ni prestala, ter jo je budil graški Primic, ki je vzpodbujal: »Naj gg. učeniki poizkusijo eno slovensko akademijo napraviti!« Jernej Kopitar pa je sanjal o splošni slovenski akademiji na Dunaju. Od propada zadnje akademije l. 1785 pa vse do zdaj je Slovenija sanjala o takem zavodu, ki smo ga dobili v letošnjem letu povsem v slovenskem duhu in ustanovljenega za slovensko stvar. Danes se spominjamo njenih prednic in predhodnikov naših prvih akademikov in Slovenski akademiji v Ljubljani in prvim akademikom posvečamo pesem, ki jo je l. 1859 zapel Jernej Lenček:

Pa saj ne boš vedno spala,
rožca lepa »operosa«;
saj boš skoraj spet vstala,
rožca mnogovrstnih ved.
Le vstani — lepa ti cvetlica!
In Modricam služi z vso akrbjo;
sveti se Ljubljani ko danica,
delaj čvrsto z »združeno močjo!«

(Po članku V. Steske v Izveštjih muzejskega društva 1900, Kidrič »Zgodovina II.«, Slodnjak: Pregled.)

Leonid Pitamic

Jože Plečnik

Josip Plemelj

Janko Polec

Franc Ramovš

Aleš Ušeničnik

Rihard Zupantič

Oton Zupantič

Vojak, umetnik in prijatelj ubogih

Na hišna vrata po mestih in vaseh na Poljskem potrkajo od časa do časa možje v sivih kurtah, s sandalini na nogah in z vrvice okrog ledij. V imenu krščanske ljubezni do bližnjega zbirajo mile darove za uboge brezdomce. Sprejmejo vse, kar jim ljudje dajo: denar, stare obleke, perilo, pa tudi zdrob, sladkor in kruh. Ti možje so albertinci, apostoli usmiljenja, ki že petdeset let romajo križem Poljske. Leta 1888 je ustanovil kongregacijo albertincev mož, ki je Kristusov ideal spremenil v dejanje. Imenoval se je Adam Chmielowski, rodil se je pa v nekem poljskem podeželskem mestecu kot sin uradniške družine.

Takele plašče bodo letošnjo zimo nosile ženske v Ameriki. Ne vemo, kako so ti plašči kaj vseh našim ženskam

Njegovi starši so po navadi tamkajšnjega kraja dva berača, ki so ju slučajno našli, naprosili za krstna botra. Ta dva ubožca, ki sta stala ob zibelki otroka, sta bila obenem simbol njegovega poznejšega poklica. Približalo se je leto 1863, ko je izbruhnil na Poljskem upor proti Rusom. Sedemnajstletni Adam Chmielowski je zapustil šolske klopi in vstopil med prostovoljce. V neki bitki so ga potisnili čez avstrijsko mejo, nakar je bil interniran v olomuški ječi, ki je bila znana po svoji grozoti. Pobegnil je in se vrnil v vrste upornikov. Granata ga je v boju hudo ranila in padel je v roke Rusom. V bolnišnici so mu odrezali nogo nad kolonom: to ga je rešilo pred izgnanstvom v Sibirijo.

S tem je bil zaključen prvi del njegovega življenja. Iz vojaka je postal invalid. Kot invalid je odkril v sebi nadarjenost za slikanje. Učil se je najprej v Varšavi, nato v Gentu in Parizu. Dosegel je take uspehe, da je dobil stipendijo za monakovsko akademijo. Tam je študiral pod vodstvom Pilotija in zelo hitro napredoval. Kmalu je razstavil svoja dela v Monakovem in obrnil nase pozornost celo bavarskega princa-regenta, ki je bil velik umetniški mecen. Njegove slike, predvsem »Smrt zapuščenega« in »Ecce homo«, so vzbudile splošno občudovanje. Postal je eden prvih impresionistov Poljske.

V Monakovem je živel med tamkajšnjimi bohemii. Kmalu pa so nastajale v duši tega invalida in umetnika globoke spremembe, nove ideje so začele v njem kliti, silne moči so se borile zanj. Opustil je slikanje portretov in bitk in se je posvetil bolj in bolj verski umetnosti. V tem času je raztrgal skoraj dovršen portret slavne poljske tragedije Helene Modrzejewske, naslikal pa je lastni portret v meniški kuli z nagrobnimi križi in cipresami v ozadju. Leta 1880 je zapustil Monako pa tega, kar je iskal, ni našel, je izstopil iz samostana in se odpravil k svojemu bratu na pil iz samostana in se podal k svojemu bratu na rusko ozemlje. Tam je moral kljub leseni nogi od vasi do vasi, obnavljal slike v vaških cerkvah in cenzural božjo besedo. Pri tem delovanju je zopet dobil duševno ravnotežje, moral pa je kmalu pobegniti, ker so mu ruske oblasti grozile, da ga bodo poslale v Sibirijo. Tako se je vrnil v Krakov, vendar pa je v njem že dozorel sklep, da bo odsej služil samo krščanski ljubezni do bližnjega. V začetku je delal to v omejenem obsegu in na nekoliko naiven način. Najel si je atelje in ga s špansko steno razdelil v dva dela. V enem delu je slikal svoje slike, drugi del je pa pripravil za prenočišče beračev, na katere je slučajno naletel na cesti. Slikal je sedaj, ne da bi si privoščil le trenutke počitka, svojih del pa ni več podpisoval. Prodajal je slike za vsako ceno; pridobljeni denar je porabil za oskrbo svojih ubožcev. Sam se je odrekal vsem svojim navadam in je potrebnosti skrčil do skrajnosti. Končno je sam

živel kakor berač. Lastniku hiše seveda ni bil všeč tak način življenja njegovega najemnika, mu je zato odpovedal stanovanje.

S tem se je končal drugi del njegovega življenja. Slikar je izginil, na njegovo mesto je stopil puščavnik in apostol. Adam Chmielowski je prenehal biti — naredil je prostor bratu Albertu. Ko je moral izprazniti svoj atelje, se je s svojimi ubožci preselil v krakovsko mestno zavetišče, kjer so brezdomci ponoči dobivali prenočišče. Albert se je zavzel zanje, krpal njihove raztrgane obleke in jim pripravljaj jed. Tu je v njem dozorela velika ideja, tu jo je spremenil v dejanje. Odpovedal se je svoji umetnosti, odrekal slavi in časti, da bi se lahko po vzoru sv. Frančiška Asiškega popolnoma posvetil ubožcem in razdedinjenim. Tako je ustanovil kongregacijo albertincev in albertink.

In tako je, predvčerajšnjim še vojak, včeraj umetnik in danes le še menih, zopet začel romati od vrat do vrat. Povsod je enonogi invalid prosil za milodare, da bi lahko uresničil svojo veliko idejo. Trkal je na vrata palač in preprostih koč, na vrata uradov in oblasti, prišel je do najvišjih osebnosti. Albert je sčasoma dosegel, kar

je želel. Našel je posnemovalce, ki jih je pridobil s svojim brezprimernim zatajevanjem. Pred njimi so se zdaj odpirala vrata, srca in blagajne. Po vrsti so nastajala najprej nočna zavetišča, nato delavnice in delavske hiše, v katere je imel vsak siromak prost vstop.

Brat Albert ni pred nikomur zapiral vrat; vsak berač je lahko vstopil. Albert je ljubil človeka kot takega; nikoli ni dvomil nad človeštvom in človeško dostojnost je spoštoval tudi pri beraču.

Od ustanovitve albertinskega reda v letu 1888 do svoje smrti leta 1916 je veselo in brezkompromisno uresničeval svoj ideal. Veličina njegove heroične narave ni zašla v pozabljenje; njegovo ime še danes izgovarjajo s spoštovanjem, in njegov grob na krakovskem pokopališču je vedno okrašen s svežimi cvetlicami. Plemenita postava tega moža je spodbudila velikega poljskega pisatelja Zeromskega, da je Albertu postavil literarni spomenik v svojem romanu »Sprebranje Jude«.

Danes je na Poljskem 15 naselbin albertinskih menihov in 46 samostanov albertink, ki so raztreseni po vsej Poljski. V samostanih živi 87 bratov in več sto sester. Samo v letu 1936 so domovi za brezposelne sprejeli 9699 oseb; 721.007 oseb je dobilo prenočišče, podeljenih pa je bilo 608.667 kosil. Število mladoletnih varovancev je znašalo 515. Kongregacija izdaja svoj časopis pod imenom »Brata Alberta glas«.

Malo politično svetovno gledališče

O s e b e : Chamberlain, Richard Grane, korporal Selliers, admiral Byrd in več drugih

Dežela brez strank in brezposelnih

Perzija je pravkar končala svojo prvo veliko železniško progo, nad 1000 km je dolga, ki preseka Perzijo od severa proti jugu. Delavci in inženirji iz vseh dežel sveta so bili tu zaposleni in Riza Šah Pahlevi, diktator te dežele, je dejal, ko je obiskal eno velikih delavskih središč: Zgradba babilonskega stolpa je bila malenkost proti tej mešanici narodov.

Stranke je ta nekdanji kmetijski fant, že davno odpravil in brezposelnost je v tej deželi nepoznan strah. Za voditelja zgradbe železniške proge je imenoval nekega avstrijskega inženirja. Poklical je v deželo tudi celo vrsto avstrijskih zdravnikov in je sploh upošteval prišeljevanje iz Evrope.

Ko je pa pred dograditvijo železnice vse naprave osebno pregledoval, je našel v nekem postajnem poslopju vrata, ki se niso dobro zapirala. Poklical je generalnega nadzornika k sebi, mu smehljalje se pokazal pomanjkljivost in dejal: »Čeprav mi ugaja vse, kar od tam pride, vendar besede »površnost« nočemo prevzeti iz Avstrije.«

Dobro se je odrezal

Ko je angleški ministrski predsednik Chamberlain šel k zadnji seji spodnje zbornice, je moral skozi špalir razburjenih častnikov. Eden mu je zaklical: »Kaj ste naredili iz češkega leva? Ubogo jagnje, ki je bilo žrtvovano za mir!« Chamberlain se je obrnil in resno odgovoril: »Vedno je še boljše ostriženo jagnje kakor mrtva levja koža!«

Prvi ameriški poslanik na Češkoslovaškem

Iz Richmonda v Združenih državah Amerike poročajo o žalostnem dogodku. Tam je živel Richar Crane, industrialec in priznan gospodarstvenik, ki je bil od leta 1915 do 1919 prvi zasebni tajnik državnega tajnika Roberta Lansinga, po versajski mirovni pogodbi pa je bil imenovan za prvega ameriškega poslanika v novoustanovljeni Češkoslovaški. Mutil se je na svojem posestvu v Westoverju in se je ravno pripravljaj na lov, ko so dospeli najnovejši časopisi. S puško v roki je bral poročilo o sklenjeni okrnitvi Češkoslovaške. Ves razburjen

Češkoslovaška vojaška komisija izroča madjarskemu vojaškemu poveljstvu ozemlje pri Ipolysagu

Zanimivosti iz filmskega sveta

Veliki letošnji film Paula Munijsa se bo imenoval »Juarez«. Delo bo narejeno po drami katoliškega pisatelja Werfela »Juarez in Maksimilijan«, katero je uprizorilo svoje čase tudi ljubljansko gledališče. Film bo prikazal tragično usodo nesrečnega mehiškega cesarja Maksimilijana, brata Franca Jožefa I., ki so ga Francozi spravili na mehiški prestol. Paul Muni bo v filmu igral Juareza, Maksimilijanovega nasprotnika in zmagovalca, ki je dal ujetega cesarja ustreliti. Režiser William Dieterle, ki bo filmsko delo vo-

dil, in Paul Muni, sta te dni odpovala v Mehiko, kjer bosta s pomočjo mehiških oblasti pregledala arhive in preučila vse zgodovinske listine o kratkem vladanju cesarja Maksimilijana in o njegovem koncu. Film obeta biti pomembno dokumentarno delo v slogu »Pasturja« in podobnih.

Nemška filmska akademija začne s 1. novembrom predavanja na svoji šoli v Berlinu. Šola bo imela stopnjo vseučiliške fakultete. Vodja te nove umetniške fakultete je znani režiser Wolfgang Liebeneiner.

Prva velika domača fimska filma sta »Klaus Kurke« in »Elinke«. Oba filma sta zgodovinska in predstavljata prve fimske boje za svobodo v 16. in 17. stoletju. Izdelana sta po delih finskega dramatika Numerja. S tema filmoma je Finska stopila med države z lastno, kvalitetno filmsko proizvodnjo.

Norveški kulturni film »Simfonija Severa«, ki je na mednarodni filmski razstavi v Benetkah zbuja upravljeno pozornost, je zdaj doživel velik uspeh v domovini, kjer so ga pretekli mesec prikrat kazali. Vsebinsko mu tvori severnjaška nedotaknjena narava in preprosto življenje ljudi v norveških gozdih in zalivih, pod severnim sijem in v oblasti ledenikov.

Film o Andersenu, piscu slovitih pravljic, pripravljajo v Ameriki. Andersena bo v njem igral simpatični Gary Cooper, znan iz nenadkriljivega »Mr. Deeds«.

Claudette Colbert in Charles Boyer, dva redka francoska igralca, ki sta imela uspeh tudi v Ameriki, igrata skupno v filmski komediji Warner Brosa »Ljubezen Tatjana Petrovne«. Vsebina dela je zajeta iz življenja ruskih beguncev v Parizu in ima kljub tradicionalnemu zunanemu okviru socialen značaj, ki ga je delu dal režiser Anatol Litvak. Vsebinsko jedro je zajeto iz svetovno znanega gledališkega komaga »Tovarišice«, ki ga je napisal Francoz Jacques Deval. Film so z velikim uspehom kazali že v Zagrebu in Beogradu.

Film o sv. Tereziki pripravljajo francoski režiser Maurice Cannonge, ki je vlogo svetnice namenil filmski začetnici Ireni Cordy. Igralka je več časa preživela v Lisieuxu in se na kraju, kjer je živel svetnica, pripravljala za to vlogo. Film bo izdelan pod nadzorstvom cerkvenih oblasti.

Češkoslovaški zunanji minister Chvalkovsky (desno), ki se je te dni mudil v Berlinu. V njegovem spremstvu je češkoslovaški poslanik v Berlinu dr. Mastny

se je sesedel na stol, puška mu je padla iz roke, se sprožila in strel je končal njegovo življenje v starosti 65 let.

Ljudski glas — božji glas

V New Yorku so priredili veterani in prijatelji Češkoslovaške prijateljske manifestacije za junaško deželo, ko se je Fritz Kuhn, voditelj ameriških narodnih socialistov, podal k proslavi osvoboditve sudetskih Nemcev. Prišlo je do razburljivega spopada, med katerim so kamenjali Kuhnov avtomobil in je bil Kuhn sam ranjen. Ko je med zmešnjavo bil vržen med ljudi zvitek oklicev, v katerih se bralci pozivajo, naj prispevajo »kamne« za veliko nemško državo, so z bližnje stavbe, ki so jo gradili, začeli metati opako na Kuhnovo skupino, pri čemer so klicali: »Tu imaš naše »kamne«! Jih lahko kar osebno vzameš s seboj!«

»Ogenj ustaviti!«

Dne 11. novembra 1918 je dobil korporal Selliers 5. stotnije 7. bataljona njegovega lovškega polka povelje, naj da s trobentnih signal »Ogenj ustaviti!« v znamenje, da je svetovna vojna končana. Sedaj, po dvajsetih letih, je bil Selliers zopet mobiliziran in je stal s svojo četo v Belfortu na francosko-švicarski meji. Ko je monakovski sporazum odstranil vojno nevarnost, se je polkovnik spomnil na korporala Selliersa in mu ukazal, naj zopet da isti signal kot znamenje miru. In tako se je zgodilo, da je Selliers v dvajsetih letih drugič stopil pred fronto alzaških lovev in z istim rogom dal drugič signal »Ogenj ustaviti!«

Admiral Byrd

v odboru za mirovni spomenik Francije

V Franciji se je sestavil odbor za zgradbo mirovnega spomenika na newyorški svetovni razstavi leta 1939. Povabili so tudi ameriškega raziskovalca in letalskega generala Byrda, da vstopi v odbor. Ko je Byrd povabilo sprejel, je dobil od ameriškega državljana Padraica Columa pismo, v katerem ga ta poziva, naj deluje na to, da prihodnja Nobelova mirovna nagrada ne bo podeljena ne Chamberlainu, niti Rooseveltu, niti kakemu drugemu politiku — marveč češkoslovaškemu narodu, ki je odkupil svetovni mir z največjimi žrtvami, kar jih je svet doslej videl...

Črni dan lova na lose

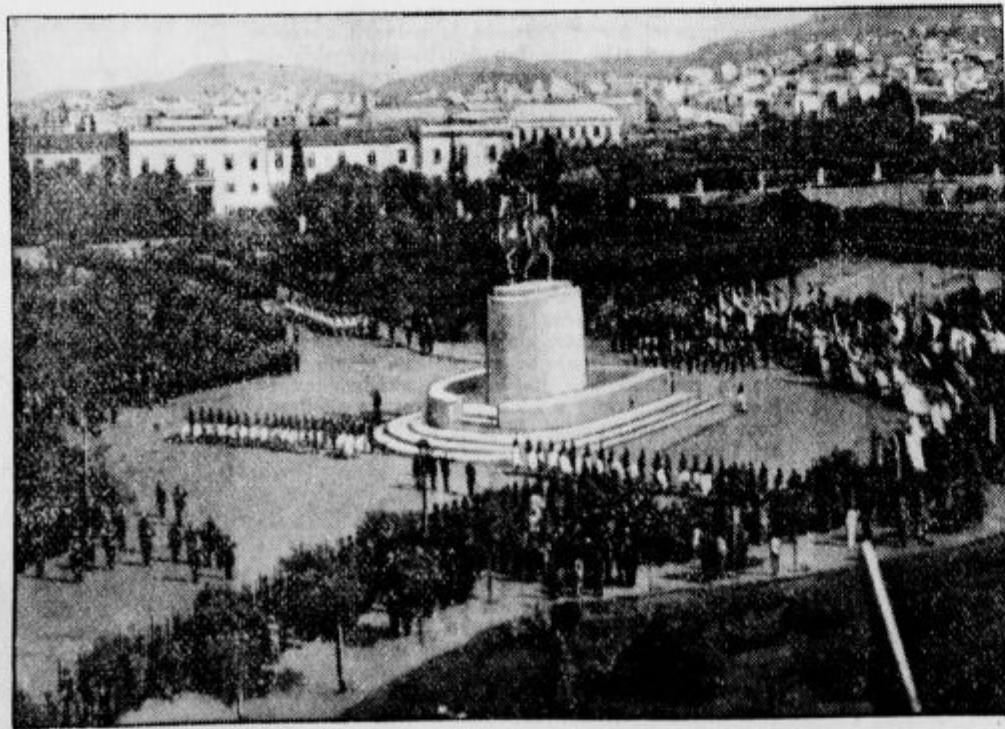
Iz Stockholma poročajo: Prvi dan lova na lose je veljal na Švedskem letos kar pet človeških življenj. Trije loveci so bili pri priči mrtvi, dva so pa prepeljali v bolnišnico, kjer sta pa podlegla ranam. Lovska sezona na lose, ki se začne 10. oktobra, traja le nekaj dni, zaxo velja za lovca, da hitro pride do strela. Pri tem loveci kljub stalnim opozorilom niso dovolj previdni, marveč kar streljajo v grmovje, če se jim zdi, da se kaj premika. Na ta način se zgode tragične nesreče. Misleč, da so našli losa, streljajo loveci na svoje tovariše.

Čebelniki pik proti kačjemu strupu

Romunski listi poročajo, da je železniškega uradnika Jona Cioteana pičil gad. Z naslednjim vlakom so ga prepeljali v bolnišnico, kjer pa niso imeli nič serumu proti kačjemu ugrizu. Ker je uradniku roka in tudi del prsnega koša, vedno bolj otekal in postajal višnjev in je nastala nevarnost za njegovo življenje, so ga zdravili s čebelnimi pikli. Posrečilo se je s tem ustaviti nadaljnje širjenje zastrupljenja, dokler tretji dan bolnišnica ni dobila iz Bukareste serumu, s katerim so bolnika ozdravili.

Morska bolezen. Potnik ladijskemu natakarku: Hvala, vrzite rajši takoj v morje. Je bolj enostavno.

V navzočnosti grškega kralja so v Atenah odkrili spomenik kralju Konstantinu, očetu sedanjega kralja Jurija II.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; žensitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Iščem službo
v slaščičarni, delikatesi, trafiki ali kaj podobnega. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »November« 16320.

Absolventka trg. tečaja
na liceju, z malo maturo, išče zaposlitev v pisarni v Ljubljani. Naslov pove uprava »Slov.« pod 16346

Brezposelni učitelj
iščem s 1. septembrom kakršno koli zaposlitev. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Abiturient« št. 16109. (a)

5000 din
dobr, kdor mi preskrbi stalno službo kjer koli v bližini Ljubljane. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Mala maturo« št. 16159.

Krojaški pomočnik
vaje mešanega dela in nekaj rezanja, išče službo na Gorenjskem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16363. (a)

Absolvent kmet. šole
za vsa dela, išče za takoj, začasno brezplačno mesto na večjem posestvu. Dopolne v upravo »Slov.« pod »Brez doma« št. 16353

Gospodična
s pisarniško prakso in z znanjem nemškega jezika, išče primerne zaposlitve za popoldne. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zanesljiva« 16229.

Kuharica
hotelska — z dolgoletno prakso, bi menjala mesto. Cenj. dopise upravi »Slovenca« pod »Varčna« št. 16267. (a)

Kuharica
vešča prvovrstne kuhe in samostojnega gospodinjstva, želi službo. — Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Varčna gospodinja« 16423. (a)

Mlad fant
kužen mizar, razume se tudi za mizarstva dela v mlino — išče nameščenje v mlino ali v kakem večjem podjetju. — Naslov v upravi »Slovenca« pod »Mizar« št. 16365. (a)

Perfektna kuharica
išče službo za gostilno ali menzo. Gre tudi kot gospodinja. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Gospodinja« št. 16415. (a)

19 let staro dekle
vaje vseh hišnih del, gostilne ter šivanja, išče službo za takoj, kjerkoli — samo za oskrbo. Grem tudi na kmetijo. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod št. 16266. (a)

Pouk

Francosko konverzacijo
želi gospod proti perfektni nemščini. Pisma na upravo »Slovenca« pod »Konverzacija« št. 16314.

Zasluzek

2.500 din potrebujete
da doma zaslužite mesečno 1000 dinarjev. Pisite: »ANOS«, Maribor, Orožnova. (z)

Razno

Rezervirano
za železnino O. K., Medvedova 28 (r)

Fanta
20 mesečnega, oddam v oskrbo. Anton Kavčič, Preše p. Majšperg. (r)

Čevljarji!
Dva fina šival. čevljarstva stroja zamenjam z zemljiščem blizu kake žel. postaje. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Zamenjava« 16412. r

Službo dbe

Pleskarje
sprejme M. Ježek, Tržič. (b)

Dekle
pridno, sprejemem za vsa dela. Florjanska 16. (b)

Krojaškega pomočnika
prvovrstnega, sprejemem takoj. Leopold Kolman, krojač, Bled. (b)

Več čevlj. pomočnikov
in dva vajenca sprejme Jernej Jeraj, Zapoge — Smlednik. (b)

Pletilje
za ročne stroje iščem za takoj. Križanič, Grosuplje št. 21. (b)

Šiviljo
samostojno, z obrtjo in nekaj denarja, iščem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »2000 din« št. 16292.

Poverjenike
v vseh krajih sprejemem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zavarovanje«, št. 16263. (b)

Čevljarškega pomočnika
dobro izvežbanega, takoj sprejemem v stalno delo. Plača dobra, oskrba v hiši. Anton Gasperin — Kropa. (b)

Postrežnico
razumno dekle, vseskozi pošteno, sprejemem v dobro hišo na Kodeljevem. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 16341.

Dekle
pošteno, pridno in zdravo, ki zna kuhati in opravljati vsa hišna dela, sprejemem takoj k dvočlanski družini. Vprašati: S. Vinter, vila Čonč, Rogaska Slatina. (b)

Dva soboslikarja
in pleskarkega pomočnika sprejemem. Hrana in stanovanje v hiši. Nastop takoj. Urbar Viktor, Jesenice, Gor. (b)

Služkinjo
zdravo, pošteno, ki zna nekoliko kuhati in vsa hišna dela, sprejemem k dobri družini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16463.

Hotelskega slugo
starega nad 30 let, večjeje nemškega jezika, sprejemem takoj. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 16439. (b)

Kuharico
perfektno, ki bi opravljala tudi vsa druga gospodinjstva dela, iščem k tričlanski družini v podeželskem mestu. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Pridna, poštena in snažna« št. 16242. (b)

Trgovskega pomočnika
izkušenega mešane stroke, na deželi — takoj sprejemem. Ozira se na dobro moč železninarja s soferškim izpitom. Z znanjem vodstva glavne zaloge tobaka prednost. Ponudbe z navedbo plače v pr. »Slov.« pod »Dobro prodajalec« št. 16329. (b)

Trgovska pomočnica
zmožna samostojnega vodstva, se sprejme v trgovino z mešanim blagom v ljubljanski okolici. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. — Ponudbe z navedbo prakse je poslati na upravo lista pod »Trgovska poslovalnica« št. 16390. b

Natakarico
veščo, z dobrimi priporočili, vredno zaupanja, starjšo (ne pod 30 let), z znanjem nemščine, ki po možnosti tudi še ni bila zaposlena, išče restavracija s najbližjim občinstvom v Zagrebu za takoj. Natakarice, ki reflektirajo na trajno službo, naj se javijo s obširnimi dopisi in sliko v oglasni zavod Publicitas, Zagreb, Ilica 9 pod znakom »Stanovanje in oskrba v hiši« (b)

Krojaškega pomočnika
sprejme Plevat Vinko, Poljane 20, p. št. Vld n. Lj.

Čevljarškega pomočnika
sprejemem z oskrbo za stalno. Fr. Traunik, Trebnje. (b)

Dva mizarstva pomočnika
in enega vajenca za takojšen nastop rabi Okorn Pavel, mizar, Šk. Loka. (b)

Mizarškega pomočnika
dobrega polirja, išče za takoj mizarstvo Koroška cesta 31, Maribor. (b)

Gospodično
naobraženo, — z znanjem nemščine, sprejemem za popoldne k 6 letnemu otroku. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Ljuba 16424.

Samostojno kuharico
dobro, vajeno ostalih hišnih del, sprejme manjša družina. Nasloviti upravi »Slov.« pod značko: »Snažnost in pridnost« št. 16391.

Mizarškega pomočnika
mlajšega, sprejme Ajdč Vinko, Paška vas, Šmartno ob Paki. (b)

Postrežnico
vajeno kuhe, sprejemem. — Iva Petercel, Karadžičeva ulica 4, Trnovo. (b)

Krojaškega pomočnika
dobrega za velika in mala dela, iščem. — Franc Deželak, krojač, Hrastnik. (b)

BREZ PLAČEN POUK V IGRANJU!

ZAHTEVAJTE BREZ PLAČEN CENIK
MEINEL & HEROLD
IZDAVAJ. ZAL. MARIBOR št. 102

Mizarškega pomočnika
mlajšega, sprejme Ajdč Vinko, Paška vas, Šmartno ob Paki. (b)

Postrežnico
vajeno kuhe, sprejemem. — Iva Petercel, Karadžičeva ulica 4, Trnovo. (b)

Krojaškega pomočnika
dobrega za velika in mala dela, iščem. — Franc Deželak, krojač, Hrastnik. (b)

Modistovsko vajenko
sprejemem. Hčerka železnice. Salon »Mia«, Kranj. (b)

Deklica
pridna in poštena, 14 let stara, se želi izučiti za šiviljo. Ogrizek Olga, Zg. Hajdina 13 p. Ptuj. (v)

Kovaškega vajenca
16 let starega, poštenih staršev, sprejme Alojzij Grebenc, kovaški mojster. Ig pri Ljubljani. (r)

ŠARNA
LJUBLJANA

IZVRŠUJE ENOBARVNE IN VEČBARVNE FOTOTIPIJE, ENOBARVNE, VEČBARVNE AUTOTIPIJE, KOMBINIRANE KLISJE ZA NAVADEN IN NAJFINIŠI PAPIR KLISJE PO PERORISIH, SLIKAH IN RISBAH, ROKOPISIH IN FOTOGRAFIJAH ZA RAZGLADNICE, REKLAM. SLIKE, VINJETE

Frizerko
popolnoma veščo v vodni in železni ondulaciji — iščem. Dimitrijevič, Novi Sad. (b)

Pekovskega pomočnika
mlajšega, ki bi raznašal tudi kruh in vajenca — sprejme pekarna Logar, Golnik. (b)

Zastopnika za Slovenijo
dobro vpeljanega v spekerijski stroki, iščem. — Zlatan Frank, kavine pri mesli, Novi Sad. (b)

Bolniško strežnico
od 20—35 let, vajeno nekoliko nemščine ter gospodinjstva, iščem za deželo. Naslov v družnici »Slovenca«, Celje. (b)

Spretna prodajalka
manufakturstika, ki ima na trgu poznanstvo — se takoj sprejme. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Vestna« št. 16348. (b)

Prodajalko
zmožno za pekarno, pošteno in poštenih staršev, pridno, zanesljivo, večje nemškega jezika, nekako knjižnovodstva, se takoj sprejme. Pismene ponudbe na upravo »Slov.« pod šifro »Za pekarno« št. 16418. (b)

Kuharica
ki zna tudi boljše kuhati, ter lepo likati, se išče za Beograd. Plača 400 din mesečno. Nastopi lahko takoj. Dr. Nikolič, Beograd, Krunska 40-II. (b)

Vajenci

Mizarškega vajenca
sprejemem. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 16204.

Vajenca
s primerno šol. izobrazbo sprejme večja trgovina z vso oskrbo v hiši. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Takoj« št. 16359.

Učenko
pošteno, z dobrimi sprječevali, sprejemem v trgovino z mešanim blagom. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe s sliko v družnici »Slovenca« v Celju pod »Na deželi« št. 16325. (v)

Učenca
katoliških staršev, z vsaj dvema razred. meščanske šole ali gimnazija, poštenega, pridnega in modrega, sprejemem v trgovino z mešanim blagom na deželi. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Poštenost« št. 16126.

Učenca
sprejemem takoj za pekarsko obrt z vso oskrbo v hiši. Prednost ima fant poštenih staršev, ki ima veselje do te obrti. Naslov: Vrečko Ivan, Pišce pri Brežicah. (r)

Vajenca
za pekarsko obrt, z vso oskrbo v hiši, sprejemem takoj. Valentin Vrečer, pekarna, Podkoren, — Kranjska gora. (v)

14 let staro dekle
z 2. razr. meščanske šole, se želi izučiti v kakšni večji trgovini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16221. (v)

Sprejemem učenko
za modistovsko obrt. Vsa oskrba v hiši. — Pavla Ceve, Ljubljana, Tyrseva cesta 82. (v)

Obrt

Mizarstvo obrt
z ali brez sodelovanja — oddam. — Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Zelo ugodno« št. 16399. (t)

Čitajte in širite »Slovenca«

Posrestva

Večja parcela na Mirju
ugodno naprodaj. — Triglav, Resljeva cesta 16. (p)

Večjo visokoprtilično hišo
podkleteno, prodam. Domžale, Bistriška 4. (p)

Hišo v Radomljah
št. 69, pripravna za vsako obrt ali trgovino, naprodaj. (p)

Novo hišo v Ljubljani
ugodno prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16345. (p)

Dvostanovanjsko vilo
prodam za vsako sprejemljivo ceno, tudi na obroke. Naslov v čevljarini, Celje, Dečkov trg 3. (p)

Dvostanovanjska hišica
v bližini dolenskega kolvodora za 58.000 naprodaj. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 16308.

Velika hiša

primerna za trgovino, na Ptujski cesti, naprodaj. — Naslov v upravi »Slov.« v Mariboru pod št. 1548.

Dve novi hiši
v mestu naprodaj. Vprašati v odvetniški pisarni dr. Kumbatovič, Aleksandrova cesta 12, Maribor. (p)

Hišo
z velikim vrtom, na prometnem kraju, prodam. Polzeve se: Kranj, Primskovo 107. (p)

Stavbišče
1000 m², prodam po 95 din kv. meter in Spod. Šiški ob ulici, Stanko Pavlin, Ljubljana, Celovška 68. (p)

Skupno posestvo
na ravnini in sončni legi, prodam. Redi se osem glav živine. Cena 75.000 din. Marija Tuš, Pekel — Poljčane. (p)

Tristanovanjska hiša
naprodaj na obroke. Takoj samo 20.000 din. Dones 12% in prevzem hišoteke. Kodeljevo, Štepanja vas 125 (p)

Dvostanovanjska hiša
v Rožni dolini naprodaj. — Naslov pove uprava Slov. pod št. 16384. Posredovalci izključeni. (p)

Hišo v centru Ljubljane
več stanovanj in trgovski lokal, čisti donos 8%, prodam. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Rentabilna« št. 16357. (p)

Tristanovanjsko hišo
z velikim gosp. poslopjem, 3000 m² sadnega in zelenjadnega vrta, v ljubljanskem predmestju, prodam zaradi odselitve. — Opekarska cesta 41. (p)

Dve parceli
kramni, sončni, pod Rožnikom, v skupni izmeri 2700 m², naprodaj posamezno ali skupaj. Cena zmerna. Naslov v upravi »Slovenca« pod 15.400. p

Tristanovanjska hiša
s trgovskim lokalom, v predmestju Maribora, zaradi preselitve ugodno naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 16254. (p)

Stavbno parcelo
10.000 m², v bližini luščinskega riba, 4 minute od predzadnje postaje tramvaja k Sv. Križu, ugodno prodam. Naslov: Sv. Petra cesta 47 (vhod na dvorišče). (p)

Ugodno naprodaj
zaradi odpotovanja v imetje vile z dobro vpejano veležanjano in gostilno ter zraven pripadajočim gospodarskim poslojem, vse v najboljšem stanju. — Frank Zajc, Breževa št. 8, Ljubljana VII. (p)

V Brežicah in okolici
so naprodaj hiše, krasna stavbišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokroženi deli Attemsovega veleposresta. — Poljanski pri inž. Miklav Otmar, Brežice. (p)

Luksuzna vila
parketirana, 15 minut od centra Maribora, dvostanovanjska, s razkošnimi sobami, z najmodernejšim komfortom, central. kurjavo, vsa podkletena, lep vrt, garaže, zaradi selitve naprodaj izpod cene vrednosti in sicer za din 595.000. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dobro naložen denar« 16.202. p

Poizvedbe

Informacije
privatne in trgovske ter vodenje vseh zadev pri vreditih in drugih oblatih, poizvedovanja itd. Izvršuje informacijska pisarna »Fides«, Ljubljana, Gosposvetska 14. (r)

Vnajem

ISČEJO:
Lokal v Celju
manjši, iščem. Ponudbe poslati podružnici »Slovenca« v Celju pod »Mesto« št. 16312. (m)

Trgovsko hišo
na prometnem kraju na deželi, vzamem v najem. Naslov v podružnici »Slovenca« v Novem mestu. (m)

Trgovino
z mešanim blagom na deželi vzamem v najem. Promet 30.000—50.000 din mesečno. Naslov v podružnici »Slovenca« Novo mesto. (m)

Gostilno
na prometni točki vzamem takoj v najem. Ponudbe je poslati upravi »Slovenca« pod »Plačujem redno« št. 16230.

ODDAJO:
Krojaško delavnico
za eno do štiri osebe oddam. Celovška 89. (p)

Lokal
lep, prostoren, svetel — takoj oddam. Cerkvena 21

Lokal
se odda v najem. Polzeve se na Dolenjski c. 30. (u)

Nekaj večerov v tednu
se odda kegljaški klubom. Polzeve se na Borštnikovem trgu, gostilna Usenik. (n)

Specerijski lokal
v Ljubljani, takoj oddam. Poizvedbe: Trtnik, Mestni trg 6. (n)

Pekarno
v obratu, zraven tarne cerkve, oddam s odkupom inventarja. Franc Kokoč, Šmartno pri Litiji. (n)

Pekarijo
nanovo zgrajeno, oddam v najem pridnemu, poštenemu samskemu peku z njegovim obrtnim listom. Starejši ne sme biti od 30 let. Nastopi lahko takoj. Pekarija že obratuje, bodočnost lepa. Za nadaljnje informacije naj se zgleda osebno ali pismeno. A. Iveč, Suhor. (n)

SOBE

ISČEJO:
Šivilja
išče eno večjo ali dve manjši prazni sobi s posebnim vzhodom. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Centrum«. (e)

Opremljeno sobo
s posebnim vzhodom — iščem. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Zmerna cena« št. 16305. (e)

ODDAJO:
Sobico
oddam poštenu in snažni ženski. Hrenova 5/L. (s)

Opremljeno sobo
oddam enemu ali dvema gospodom. Naslov pove uprava »Slov.« pod 16342

Več praznih sob
in prostore za delavnice oddam. Janez Vavpotič, — Preserje, Radomlje. (s)

Sobo
prazno, oddam za november. Ogled 3—4. Tobačna ulica 16. (e)

Dijaki

Dijak
dobi stanovanje ali hrano za instrukcije. Poizvedbe: Sv. Petra cesta 83.

MANIFAKTURA

KOMANDITNA DRUŽBA

LJUBLJANA, MESTNI TRG 17

ŠTOFI za MOŠKE SUKNJE

trpežni Din 59.- do 120.-
prvovrstni češki Din 152.- do Din 220.-

Prodamo

Frizerski salon
v Ljubljani ugodno prodam. Dopise upravi »Slovenca« pod »Dobra točka« št. 16262.

Kislo zelje, repo
in cele glave za sarmo, novo, prvovrstno, dobavljiva po brezkonkurenčnih cenah G. Erklavec, Ljubljana, Povšetova ul. 47, telefon 25-91. (1)

Enovprežni voz
parizar, ugodno prodam zaradi opustitve vožnje. Mala čolnarska ulica 4.

Črno zimsko suknjo
popolnoma novo, po nizki ceni prodam. Kopač Stanek, krojač, Ljubljana VII., Vodnikova c. 173. (1)

Resnico govore, ko trdijo, da prodajamo najboljša in najcenejša

kolesa

rezervne dele in motorna kolesa. Velika izbira!

Splošna trgovska družba
s o. z.

št. Vid nad Ljubljano

Tem potom

obveščamo naše cenjene odjemalce, da dobavljamo po nizkih cenah različna drevesa za okras in drevorje, žalufke, svetilne grmovje, vedno zeleno grmovje, plezalke, grmovje za ograjo, gozdne sadike, različno igličasto drevje (konifere), sadno drevje itd.

Cenik na zahtevo brezplačno.
Uprava veleposestva
v Tišini, pošta Rankovci (Prekmurje)

Od 27.-30. t. m. Avtorazstava v Milanu, cena 395 din.
Od 29. oktobra do 2. novembra 1938: Idrija-Vipava-Gorica-Trst. — Cena od 115 do 120 dinarjev.

Od 22.-23. oktobra avtobusni izlet v Slov. gorice: Ptuj, Jurinci, Rinkovci, Ptujška gora, Rog. Slatina. Odbod iz Ljubljane 22. okt. ob 14; povratek v Ljubljano 23. okt. ob 23. — Cena vožnje z vso oskrbo 125 din. Prijave sprejema do 20. oktobra: Izletna pisarna M. OKORN, Ljubljana, hotel Slon. Telefon 26-45.

Pozor!

Prvovrstni premog, drva, koks po najnižjih cenah
Podobnik V.
Tržaška c. 16 — tel. 33-13

Mlekarno
posenil prodam na prometni točki. Naslov v upravi pod št. 16.416. (1)

Pisalni stroj
nov, in telefonski aparat, namizni - ugodno prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16367.

Športni otroški vozček
dobro ohranjen, napredaj po nizki ceni. Zapiže 30, za »Storo«, št. Vid nad Ljubljano. (1)

Kislo zelje, repo
sarmo, prvovrstno, vsako množino - dobavljiva Homan, Ljubljana, Sv. Petra cesta 81, tel. 35-39. Cene brezkonkurenčne.

Deteljni odpadki
zmetli, so najboljši močno krmilo za govedo, 100 kg 90 din. Tudi fitolove odpadke nudimo po 90 din. Sever in Komp., Ljubljana. (1)

VINA

prvovrstna po najugodnejših cenah kupite pri **Centralni vinarni** v Ljubljani.
TELEFON ŠTEV. 25-73

Kompletna oprava

za delikatese ali specerije, hrast, jako fina, se zaradi demolanja stavbe takoj prodaja.
Polzve se:
Vila Stuchly na Bledu.

Damsko kolo

nov, prodam. Kozarje 69

Štedilnik
dobro ohranjen, z dvema pečnjakoma, dve in pol plošče, prosto stoječ, je takoj ugodno naprodaj. - Gjud., Kongresni trg 6.

Kožuhovina
vseh vrst v veliki izbiri in po ugodnih cenah pri Josip Dolenc, krznar - Sv. Petra cesta št. 19. Telefon 22-62. (1)

Šivalni stroji in kolesa
Pred nakupom Vam svetujemo, da si ogledate mojo zalogo prvovrstnih znamk, najcenejša, z 20 letno garancijo. - Triglav, Resljeva cesta 16. (1)

Poročne prstane
ure, verižice, uhane, kakor tudi očala, kupite zelo ugodno pri Josipu Janku, urarju v Kamniku, Sutra, nasproti farne cerkve. Podružnica v Mariboru, Jurčičeva 8. 1

la bosenske suhe češplje
vreča 50 kg 310.— din; zabo 25 kg 180.— din; zabo 10 kg 79.— din; orehi tanke lupine 50 kg 340.— din; jedrca, bela 10 kg 250.— din. Franko voznina — razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (1)

Volneno blago za damske oblike,
moderni vzorci

Din 14'—
moške tople srajce
Din 24'—

moške nogavice
močne, moderni vzorci
Din 5'—

moderne svilene kravate
Din 7'—
**dam. svilene kombi-
neže in srajce**
Din 24'—

otroške svilene hlačke
Din 6'—
dam. svilene hlačke
Din 10'—
**dam. moderne
svilene bluze**
Din 20'—

**dam. hlačke in ma-
lice tople in močne**
Din 8'—

**trpežne žen. sportne
bluze** v vseh barvah
in velikostih **Din 10'—**

**tope nogavice žen-
ske trpežne** za zimo
Din 9'—

in razno ostalo blago po neverjetno nizkih cenah prodaja

„ZORA“
Ljubljana, Miklošičeva c. 30

Obiščite nas in prepričajte se, da imamo veliko zalogo in prodajamo dobro blago po zelo nizkih cenah.

IV. KRAVOS
Maribor
Aleksandrova cesta 18

**KUPUJTE PRI NAŠIH
INSERENTIH**

Zganjekuharji!

Jabolka in grozdje smede-
rejsko za žganje in vino
najceneje pri Jugosad. —
Resljeva 4. (1)

KOLESA

najnoviji letošnji modeli
v največji izbiri napredaj
po neverjetno nizkih
cenah

Nova trgovina

Ljubljana - Tyrseva cesta 36
(nasproti Gospodarske zveze)

Zelo ugodno prodam
nekoliko močnih želez. vrtnih stolov in miz, umival-
nike z ogledalom in mar-
mornato ploščo, več lepih
lestenecv (lustr) ter lepih
umivalnih garnitur. - Sterk
P., hotel »Bellevue« Ljublj.

Nudimo

približno 20.000—25.000 m³
prvovrstnih stoječih bu-
kovih drv vseh vrst debe-
lin, a 15 din 1 m³. Naslov
v poslovalnicah »Slovenca«.

Lesostrugarji!

Prodaj za pričetek obra-
ta ves inventar kakor: 2 stru-
znici, krožno žago jermenice
z jermeni, ležaje, motor in
orodje za obdelavo. — Pri-
pravno za vsakega lesostru-
garja, ker se v tem kraju
ne nahaja tozadevna obrt.
Poizve se pri Ažman Kar-
ol, mizar, Kranj. (1)

**Sveže najfinejšo
norveško**

ribie olje

iz lekarne
dr. G. PICCOLIJA
v Ljubljani
se priporoča bledim in
slabotnim osebam

Modroce

posteljne mreže, železne
zložljive postelje, otoma-
ne, divane in tapetirke
izdelke nudi najceneje

Rudolf Radovan
tapetnik - Mestni trg 13

Ugoden nakup morske
trave, žime in cviliva
za modroce ter blaga za
prevleke pohištva.

Dokolenice,
nahrbtnike,
aktovke, ro-
ne torbice,
kovčke itd.
priporoča

IV. KRAVOS
Maribor
Aleksandrova
cesta 18

**KUPUJTE PRI NAŠIH
INSERENTIH**

Kam pa kam?

V gostilni pri »Stadionu«
Tyrseva št. 82 - domače
kravice, pečeno ter
priznana dobra vina. Se
priporoča J. Goršič.

Kupimo

Pletilni stroj 8-70—8-100
kupim. - Albina Kovačič,
pletilja, Stična. (k)

Žago

venecijanko, na vodni po-
gon, kupim. Naslov v upr.
»Slovenca« pod št. 16462.

**Vsakovrstno
zlato kupuje**
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

(Pohištvo)

Opravo za mlekarno
skoraj novo, takoj ugodno
prodam. Vodnikov trg 4/1.

Auto-motor

»Chevrolet«
avto, poltovorni, prodaja ali
zamenja za večjeje Ivanc,
št. Jernej, Dol. (f)

Motorno kolo s prikolico
Harley Davidson 1200 Ks,
dobro ohranjeno, prodam po
zelo nizki ceni. Postanik,
Radomlje 69. (f)

Motorno kolo
prima znamke, dobro ohran-
jeno, do 125 cm³, kupi tak-
oj Homan, Sv. Petra cesta
št. 61. (f)

Zivali

Volčjake
nemške pasme, mlade, pro-
da Homan, Sv. Petra cesta
št. 61. (f)

Razno

»STAMPILJE
ETIKETE
GRAFIČAR
LJUBLJANA
FRANČIŠKANSKA UL. 3.
TELEFON 45-13

Novi naslov:
Frančiškanska ul. 3.
Telefon 45-13

Več stanovanj
in trgovino ugodno od-
dam pri Rimskih topli-
kah. Naslov v vseh po-
slovalnicah »Slov.« pod
št. 16257. (6)

ODDAJO:
Dvoje 2-sobnih stanovanj
takoj oddam. Šolska uli-
ca št. 17, Domžale. (6)

Več stanovanj
in trgovino ugodno od-
dam pri Rimskih topli-
kah. Naslov v vseh po-
slovalnicah »Slov.« pod
št. 16257. (6)

ODDAJO:
Dvoje 2-sobnih stanovanj
takoj oddam. Šolska uli-
ca št. 17, Domžale. (6)

Več stanovanj
in trgovino ugodno od-
dam pri Rimskih topli-
kah. Naslov v vseh po-
slovalnicah »Slov.« pod
št. 16257. (6)

ODDAJO:
Dvoje 2-sobnih stanovanj
takoj oddam. Šolska uli-
ca št. 17, Domžale. (6)

Več stanovanj
in trgovino ugodno od-
dam pri Rimskih topli-
kah. Naslov v vseh po-
slovalnicah »Slov.« pod
št. 16257. (6)

ODDAJO:
Dvoje 2-sobnih stanovanj
takoj oddam. Šolska uli-
ca št. 17, Domžale. (6)

Več stanovanj
in trgovino ugodno od-
dam pri Rimskih topli-
kah. Naslov v vseh po-
slovalnicah »Slov.« pod
št. 16257. (6)

ODDAJO:
Dvoje 2-sobnih stanovanj
takoj oddam. Šolska uli-
ca št. 17, Domžale. (6)

Več stanovanj
in trgovino ugodno od-
dam pri Rimskih topli-
kah. Naslov v vseh po-
slovalnicah »Slov.« pod
št. 16257. (6)

ODDAJO:
Dvoje 2-sobnih stanovanj
takoj oddam. Šolska uli-
ca št. 17, Domžale. (6)

Več stanovanj
in trgovino ugodno od-
dam pri Rimskih topli-
kah. Naslov v vseh po-
slovalnicah »Slov.« pod
št. 16257. (6)

ODDAJO:
Dvoje 2-sobnih stanovanj
takoj oddam. Šolska uli-
ca št. 17, Domžale. (6)

Več stanovanj
in trgovino ugodno od-
dam pri Rimskih topli-
kah. Naslov v vseh po-
slovalnicah »Slov.« pod
št. 16257. (6)

ODDAJO:
Dvoje 2-sobnih stanovanj
takoj oddam. Šolska uli-
ca št. 17, Domžale. (6)

Več stanovanj
in trgovino ugodno od-
dam pri Rimskih topli-
kah. Naslov v vseh po-
slovalnicah »Slov.« pod
št. 16257. (6)

ODDAJO:
Dvoje 2-sobnih stanovanj
takoj oddam. Šolska uli-
ca št. 17, Domžale. (6)

Več stanovanj
in trgovino ugodno od-
dam pri Rimskih topli-
kah. Naslov v vseh po-
slovalnicah »Slov.« pod
št. 16257. (6)

ODDAJO:
Dvoje 2-sobnih stanovanj
takoj oddam. Šolska uli-
ca št. 17, Domžale. (6)

Več stanovanj
in trgovino ugodno od-
dam pri Rimskih topli-
kah. Naslov v vseh po-
slovalnicah »Slov.« pod
št. 16257. (6)

ODDAJO:
Dvoje 2-sobnih stanovanj
takoj oddam. Šolska uli-
ca št. 17, Domžale. (6)

Več stanovanj
in trgovino ugodno od-
dam pri Rimskih topli-
kah. Naslov v vseh po-
slovalnicah »Slov.« pod
št. 16257. (6)

ODDAJO:
Dvoje 2-sobnih stanovanj
takoj oddam. Šolska uli-
ca št. 17, Domžale. (6)

Več stanovanj
in trgovino ugodno od-
dam pri Rimskih topli-
kah. Naslov v vseh po-
slovalnicah »Slov.« pod
št. 16257. (6)

ODDAJO:
Dvoje 2-sobnih stanovanj
takoj oddam. Šolska uli-
ca št. 17, Domžale. (6)

Objave

Javna dražba avtomobila
»Chevrolet« tovrstnega —
bo v ponedeljek, 17. okt.
ob 8 zjutraj v Skofji Lo-
kli, (Gaslini dom). (o)

4. novembra
1938 ob 9 bo dražba ne-
premičnin pri sodišču v so-
bi št. 17, mizarske delav-
nice in dvostanovanjske
hiše, Dravljice št. 108 poleg
šole v Zgornji Siskli. Po-
jasnila pri sodišču. (v)

Ženitbe
Gostilničar in posestnik
bi poročil gospodično do 35
let staro z nekaj gotovine.
Resne ponudbe na upravo
Slovenca pod: »Promet« št.
16.394. (3)

Za družabnico
ali tudi za možitev —
iščem žensko od 45—55
let, s kapitalom 20.000—
30.000 din, za izdelavo
rentabilnega predmeta. —
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 16135. (2)

Kmečki posestnik
star 31 let, z milijonskim
primoženjem, ležočim blizu
Ljubljane, išče primerno
nevesto. Resne ponudbe s
silko in točnim naslovom
je poslati na upravo lista
pod: »Kmečka gospodinja«
št. 16.404. (3)

Poročim takoj
dekle staro okrog 30 let,
lepe preteklosti, inteli-
gentno, dobro gospodinjno
in po možnosti trgovsko
naobraženo, čedne zuna-
jnosti. Doda ni pogoj. —
Sem posestnik, obrtnik in
trgovec srednjih let. Ek-
sistencija in dom zagotov-
ljen. Lastnoročno pisane
ponudbe s silko poslati
upravi »Slov.« pod »Bo-
210 1938« št. 16102. (2)

ODDAJO:
Dvoje 2-sobnih stanovanj
takoj oddam. Šolska uli-
ca št. 17, Domžale. (6)

Več stanovanj
in trgovino ugodno od-
dam pri Rimskih topli-
kah. Naslov v vseh po-
slovalnicah »Slov.« pod
št. 16257. (6)

ODDAJO:
Dvoje 2-sobnih stanovanj
takoj oddam. Šolska uli-
ca št. 17, Domžale. (6)

Več stanovanj
in trgovino ugodno od-
dam pri Rimskih topli-
kah. Naslov v vseh po-
slovalnicah »Slov.« pod
št. 16257. (6)

ODDAJO:
Dvoje 2-sobnih stanovanj
takoj oddam. Šolska uli-
ca št. 17, Domžale. (6)

Več stanovanj
in trgovino ugodno od-
dam pri Rimskih topli-
kah. Naslov v vseh po-
slovalnicah »Slov.« pod
št. 16257. (6)

ODDAJO:
Dvoje 2-sobnih stanovanj
takoj oddam. Šolska uli-
ca št. 17, Domžale. (6)

Več stanovanj
in trgovino ugodno od-
dam pri Rimskih topli-
kah. Naslov v vseh po-
slovalnicah »Slov.« pod
št. 16257. (6)

ODDAJO:
Dvoje 2-sobnih stanovanj
takoj oddam. Šolska uli-
ca št. 17, Domžale. (6)

Več stanovanj
in trgovino ugodno od-
dam pri Rimskih topli-
kah. Naslov v vseh po-
slovalnicah »Slov.« pod
št. 16257. (6)

ODDAJO:
Dvoje 2-sobnih stanovanj
takoj oddam. Šolska uli-
ca št. 17, Domžale. (6)

Več stanovanj
in trgovino ugodno od-
dam pri Rimskih topli-
kah. Naslov v vseh po-
slovalnicah »Slov.« pod
št. 16257. (6)

ODDAJO:
Dvoje 2-sobnih stanovanj
takoj oddam. Šolska uli-
ca št. 17, Domžale. (6)

Več stanovanj
in trgovino ugodno od-
dam pri Rimskih topli-
kah. Naslov v vseh po-
slovalnicah »Slov.« pod
št. 16257. (6)

ODDAJO:
Dvoje 2-sobnih stanovanj
takoj oddam. Šolska uli-
ca št. 17, Domžale. (6)

Več stanovanj
in trgovino ugodno od-
dam pri Rimskih topli-
kah. Naslov v vseh po-
slovalnicah »Slov.« pod
št. 16257. (6)

ODDAJO:
Dvoje 2-sobnih stanovanj
takoj oddam. Šolska uli-
ca št. 17, Domžale. (6)

Več stanovanj
in trgovino ugodno od-
dam pri Rimskih topli-
kah. Naslov v vseh po-
slovalnicah »Slov.« pod
št. 16257. (6)

ODDAJO:
Dvoje 2-sobnih stanovanj
takoj oddam. Šolska uli-
ca št. 17, Domžale. (6)

Več stanovanj
in trgovino ugodno od-
dam pri Rimskih topli-
kah. Naslov v vseh po-
slovalnicah »Slov.« pod
št. 16257. (6)

ODDAJO:
Dvoje 2-sobnih stanovanj
takoj oddam. Šolska uli-
ca št. 17, Domžale. (6)

Več stanovanj
in trgovino ugodno od-
dam pri Rimskih topli-
kah. Naslov v vseh po-
slovalnicah »Slov.« pod
št. 16257. (6)

ODDAJO:
Dvoje 2-sobnih stanovanj
takoj oddam. Šolska uli-
ca št. 17, Domžale. (6)

Več stanovanj
in trgovino ugodno od-
dam pri Rimskih topli-
kah. Naslov v vseh po-
slovalnicah »Slov.« pod
št. 16257. (6)

ODDA

Konči Ahačič:

Bumček in Bunkica

Vila Zemljanka je podarila Bunkici, kraljici, skledo zlata in draguljev, okrašenih z najlepšim kristalnim cvetjem, in rekla: »V Deveti deželi naj bo vsak kamen dragulj, vsak prašek zlato!«

Vilo Morjanko so v školjki prinesle ribe. Vstala je iz školjke, poklonila kraljici Bunkici nanizano biserje in rekla: »Kar kapljice ima morje, naj se v bisere izpremené in naj tebe, Bunkica, krasé!«

Slovenci v Zagrebu

Zagreb, 14. oktobra.

Prva prireditev, s katero je preteklo nedeljo (14. oktobra) nastopilo Slomškovo prosvetno društvo, je uspela nad vsako pričakovanje. Iznova se je pokazalo, kako si ljudje želijo takšnih predstav in kako so že pogrešali primerne razvedrila in duševne hrane. Temu se ni čuditi, saj je že minilo pol leta, kar so Slomškarji zadnjé nastopili pred slovenskim občinstvom v jeronimski dvorani. Za novo predstavo v novi delovni dobi je izbral predsednik dramatičnega odseka udomačeno ljudsko igro »Zagorski zvonovci«, ki se ne bavi z nikakršnimi svetovnimi vprašanji, marveč podaja kašček našega domačega življenja in je s svojo preprostostjo ogrela vse gledalce. Glavne vloge so bile v rokah preizkušenih in utrjenih članov Slomškove igralske družine, ki so s svojim pogumnim nastopom osvojili gledalce. Pa tudi o manjših vlogah lahko rečemo, da so bile skrbno pripravljene in dobro podane, tako da ni bilo niti enega šibkega prizora. Tudi z obiskom je društvo gotovo zadovoljno, saj smo videli, da je bila dvorana kljub izredno lepemu vremenu napolnjena do zadnjega kotička. Vemo, da je niso napolnili oni, ki so le po imenu Slovenci, in tudi ne oni, ki se le tedaj potrkajo na svoja slovenska prsa, kadar za to pričakujejo pohvale in koristi v tej ali oni obliki; napolnili so dvorano oni skromni, pa zato čvrsti in živi zagrebški Slovenci, ki čutijo, kaj jim Slomškovo prosvetno društvo pomeni in priznavajo njegovo delo za njihov verski in kulturni blagor. Med odmorom je sedanjí predsednik društva g. E. Štok pozdravil člane in prijatelje društva, se jim zahvalil za naklonjenost, ki jo kažejo do društva, in jih bodril k nadaljnji vztrajnosti v tej smeri, ki bo nam vsem prinesla najlepše sadove. Kakšno je bilo razpoloženje in zadovoljstvo obiskovalcev, se vidi lahko iz tega, da so se takoj po igri mnogi članili v društvo in obljubili, da bodo njegove namene pri vsaki priliki podpirali.

Tako je minila prva letošnja prireditev, ki nas je za prihodnost navdala z najboljšim upanjem. Prava izobrazba, samozaveš in sloga nas bo ohranila v teh usodnih časih.

Zahtevajte povsod naš list!

Halo! Halo! Samo še en mesec!

Čim starejši se zavarujete — tem dražje je za Vas zavarovanje! Zato ne odlašajte

„KARITAS“ Vam nudi sledeče ugodnosti:

1. Zavaruje se lahko vsaka zdrava oseba v starosti od 7.—80. leta.
2. Zdravniška preiskava ni potrebna.
3. Nizki mesečni prispevki!
4. Več vrst zavarovanja: a) Posmrtnina, b) Dola, c) Starostna preskrba.
5. V slučaju nezgodne smrti izplačilo dvakratne zavarovalne vsote.
7. **Važno za družine: Brezplačno zavarovanje otrok!**
7. Za popolno varnost jamčijo: 1. Solidno poslovanje, 2. zatiranje špekulativnega zavarovanja bolnih oseb, 3. Din 85.000.000.—.

Prospekte in pojasnila dobite brezplačno pri naših krajevnih zastopnikih in pri

„KARITAS“, Ljubljana, palača Vzajemne zavarovalnice,
„KARITAS“, Maribor, Orožnova 8.

„KARITAS“

največje ljudsko zavarovanje v Jugoslaviji.

Zahvala

Ob bridki izgubi našega ljubega soproga, očeta, starega očeta, brata, tasta gospoda

Ignacija Moriča

trgovca in posestnika na Jesenicah

se za iskreno sočustvovanje vsem najlepše zahvaljujemo. Posebna zahvala prečastiti duhovščini in njegovemu zdravniku dr. M. Čehu, celokupni občinski upravi, gasilem iz Jesenic in Hrušice, darovalcem krasnih vencev in šopkov in vsem, ki so dragega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

Jesenice, 14. oktobra 1938.

Rodbina Morič

36

Denar

Drž. vredn. papirje
večjo mnogino, iščem v
posojilo proti dobrim
obrestim. Ponudbe upra-
vi »Slovenca« pod »Si-
gurnost« št. 16309. (d)

Posojila

različna, preskrbam hitro
in brez kakšnega predplačila

Hranilne knjižice
vnovčujem proti takojšnji
gotovini.

Oblast. dovoljena pisarna

Rudolf Zore

Ljubljana, Gledališka 12
Znamka 3 din

Posojila na vknjižbo

poroke, dolgoročno hipo-
teko, po 7% obresti, ter
kmetom za gospodarske
potrebe, nabavlja »Central«, Zagreb, Bregovita 7

Hranilne knjižice

zaščitenih zavodov,
VREDNOSTNE PAPIRJE

in 3% OBVEZNICE

vnovčujem stalno

po najvišji ceni in proti

takojšnjemu izplačilu v

gotovini.

Alojzij Planinšek

Ljubljana

Beethovnova 14.

Telef. št. 35-10.

Iščemo posojila

v znesku 430.000 din za

veliko posvetilo in za dobro

vpeljano hotelsko obrt v

tujkoprometnem kraju.

Rabimo za odplačilo dolga

in za povečanje obrata.

Vknjižba na prvem mestu.

Obrestujemo po dogovoru.

Denar je osiguran, ker je

vrednost omenjenega imetja

2.000.000 din. Naslov v po-

slovalnicah »Slovenca« pod

št. 16452. (d)

BANČNO-KOM. ZAVOD

Maribor, Aleksandrova 40

Kupi takoj in plača

najbolje

HRANILNE KNJIZICE

bank in hranilnic

VREDNOSTNE PAPIRJE

3% obveznice, bone in

srečke, delnice itd.

VALUTE VSEH DRŽAV

PRODAJA SREČK

državne razr. loterije.

Radio

Radio

kupim. Ponudbe v upravo

»Sl.« pod »Novejša tipa«

št. 16368. (k)

Za klavir zamenjam

nov štiricevni radio apa-

rat Zerdick. Naslov pove

uprava »Slovenca« pod

št. 16361. (g)

Radio aparati

svetovnih znamk - po

najugodnejših pogojih

pri

KLEINDIENST & POSCH

Maribor

Aleksandrova cesta 44.

STROJI

Mizarske stroje

kombinirane, na jermenski

pogon, kupim. Naslov v

upravi »Slovenca« pod št.

16421. (k)

Oglašujte v edino

uspešnem dnevni-

ku »Slovenca«!

STERMECKI
CELJE 18

CENIK ZASTONJ

Glasba

Glasbila-potrebščine

kvalitetno blago kupite

najceneje pri

R. Warbinek

Ljubljana, Miklošičeva c. 4.

Vijolina Din 60.—

Lok 25.—

Etui s ključem 55.—

Garnitura strun 14.—

»Goldbrokat« 12.—

Ožimljenje loka 12.—

Specijalist Vam popravi

vsa godalna glasbila umet-

niško-strokovnjako.

Širite »Slovenca«!

Prvi in največji mariborski klavirski salon

M. Bäuerle, Maribor, Gosposka ul. 56

priredi oktoberski teden.

Vsi v oktobru najeti klavirji preidejo v last najemnika

če doseže najemnina višino nakupne cene.

Pri nakupu 10% popusta.

Odbor za postavitve spomenika

Viteškemu kralju Aleksandru I.

Zedinitelju v Ljubljani

Gledališka ulica št. 3

razpisuje javni natečaj za spomenik Viteškemu kralju

Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani.

Natečaj se morejo udeležiti vsi umetniki jugo-

slovske narodnosti. — Rok za oddajo osnutkov je

16. januar 1939; nagrad ni odkupi po znašajo:

20.000 din, 15.000 din, 10.000 in sedem po 5.000

dinarjev. — Pogoji in program natečaja so na razpo-

lago pri zgoraj navedenem odboru v Ljubljani.

Ljubljana, 15. oktobra 1938.

+

V globoki žalosti naznanjamo prežalostno vest, da je naša
ljubljena mama, stara mama, tašča, gospa

Marija Janša roj. Perne
vdova orožniškega stražmojstra

po kratki bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče
v 67. letu starosti, dne 15. oktobra 1938, Bogu vdano umrla.
Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek, dne 17. oktobra 1938,
ob 3 popoldne iz hiše žalosti, Bleiweisova 33

Kranj, dne 15. oktobra 1938

Zalujoči: Franc, sin; Roza, snaha in vnučka Franci
in Dušan, ter rodbini Rodič in Perne

+

V neizmerni žalosti naznanjamo, da je umrla naša draga
mama, stara mama in sestra, gospa

Jerica Soršak
zasebnica

previdena s tolažili svete vere, dne 14. oktobra 1938. Blago-
slovljena bo v nedeljo, 16. oktobra 1938, ob 10 popoldne pred
magdalensko cerkvijo v Mariboru, na kar bo prepeljana v
Ljubljano k Sv. Križu, kjer bo ob pol 4 popoldne položena
k večnemu počitku. Sveta maša za dušnico bo brana v petek,
dne 21. oktobra ob 8 zjutraj v kapelici Sreca Jezusovega v
Mariboru, Magdalensko predmestje.

Maribor, Ljubljana, 15. oktobra 1938

Zalujoči rodbini Soršak in inž. Zemánek

Zahvala

Za vse številne izraze sočutja ob bridki izgubi naše mamice, žene, gospe

Lucije Ješe

izrekamo tem potom najlepšo zahvalo.

Posebna zahvala gg. zdravnikom, ki so z vso požrtvovalnostjo ob dolgotrajni
bolezni ublažili njeno trpljenje, prečastitemu g. župniku svetniku Antonu Vovku
za izkazano tolažbo in podelitev sv. zakramentov za umirajoče, ter ostali asistenci
pri pogrebnem obredu.

Vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja, za vse ustne in pismene izraze

sožalja, kakor vsem številnim spremljevalcem ob pogrebu naša najlepša zahvala.

Z istega mesta izrekamo tudi vsem našim uslužbencem za polnoštevilno

spremljanje našo najlepšo zahvalo.

Tržič, 15. oktobra 1938.

Žalujoči Anton Ješe in hčerkica

Pred vselitvijo v nove lokale hočemo našo zalogo popolnoma izprazniti, vsled tega smo znižali cene do skrajnosti!
Posebno pa smo znižali cene ostankom od volnenih blagov, tako na pr.: ostanki za moške in damske plašče in obleke itd. Znižane so tudi cene vsej konfekciji. Vabimo Vas, da si pred nakupom ogledate blago in cene pri nas.
Sv. Petra cesta 29 F. I. Goričar, Ljubljana Sv. Petra cesta 29

Prodamo

Nepremočljive hubertuse dožne plašče in obleke, najboljši nakup: Presker, Sv. Petra cesta 14.

Kislo zelje

novi, prvovrstni, v sodč. kib. dobavlja po naročilu Filip Merhar, Kleče 19, p. Ježica. (1)

10 AŽ panjev

mlade matice in večje količino medu, prodam. Andrej Korber, Poljela.

Posteljne mreže

izdeluje in sprejema rabljene v popravilo najceneje Alojz Andlovic — Gregorčičeva št. 5 (poleg Gradišča). (1)

Nagrobne spomenike

iz starega pokopališča Sv. Kristofa dobite za nizko ceno pri kamnoseku Franjo Kunovar, pokopališče Sv. Križa, Ljubljana. (1)

Patent »Kraljica peč«

ki se naloži le enkrat dnevno, potem pa goril ves dan, se dobi v vseh velikostih pri A. Semenč in drug, Ljubljana, Miklošičeva cesta 16, telef. št. 48-67. (1)

Ž A G E

original Domicus

Remscheid

izberete najceneje pri »Jeklo« - Stari trg

Med

cvetlični, jelkov in ajdov dobite pri čebelarju Jože Babnik, Dravice 44.

Obiščite

manufakturno trgovino Jos. Snoj, Ljubljana, Tyrševa 17. — Tu kupite dobro in res poceni. (1)

Srajce

spod. blače, kravate, nogavice še vedno najceneje pri L. Tomšič, Sv. Petra c. 38. (1)

Bencinska črpalka

na dvakrat po 5 litrov, brezhibna, po ugodni ceni naprodaj. Ogleda se pri Himelak, bencin-olje, Tyrševa cesta 35a. (1)

Baraka

6x2,50 m velika, s pločevino krita, pripravna za čebelarje, naprodaj. Tržaška c. 72, Vič, Ljubljana. (1)

Redka prilika!

Sirarna in delikatesa, ki nima konkurence, z bogato okolico, na zelo ugodnem mestu, zelo ugodno naprodaj zaradi samote. Ponudbe pod 51171 na Publicitas, Zagreb.

Kmetovalci!

Ce hočete imeti spomlad z v začetku majnika izdatno zeleno krmo za molzno živino, tedaj sejte sedaj zimsko grahor. Dobite jo s navodilom pri tv. Fran Pogačnik, d. s. o. z. v Ljubljani — Tyrševa (Dunajska) cesta 33, v Javnih skladiščih (Balkan). (1)

Po ugodni ceni prodam dva ženska plašča in dve moški suknji. Zalokarjeva ulica 4. (1)

Mesarijo

na zelo prometnem kraju, tik tovarne — takoj prodam. Kac Ivan, Ruše 114

Otroški voziček in ograjo

za otroka, odlično ohranjeno, poceni prodam. — Stojice 110 (za gostilno Ramovž). (1)

Prodam

okna, police, pult, izločena okna z roloji, več lesenih vrat, železna križasta vrata. Čekada, Sv. Petra c. 16. (1)

KAPPEL

pisalni stroji najodličnejše kakovosti najugodnejše pri KLEINDIENST & POSCH

Maribor Aleksandrova cesta 44.

»VELEBIT«

otroški vozički

ZAGREB, Mesnička ul. 7/II.

na dvorišču

Najnovejši do sedaj še navedeni modeli za 1938 v specialni in največji trgovini otroških vozičkov. Prodaja za gotovino in na odplačilo. Cenik s slikami brezplačno. Izrežite oglaš za naslova.

2 mlada absolventa trgovske akademije

jugoslovanske narodnosti, z dobrim uspehom, lepo pisavo, z odsluženim vojaškim rokom, išče veliko industrijsko a. d., v Bači Lastnoročno pisane ponudbe s priloženim prepisom spriteval poslati takoj upravi »Slovenca« pod »Zajamčena eksistenca« št. 16.283.

Za jesensko in zimsko sezijo

Angleško in češko sukno za dame in gospode ter drugo modno in manufakturno blago v veliki izbiri po zmernih cenah pri

FRANJO MAJER

Maribor, Glavni trg 9

Prikrojevalec

predelavec (curihter)

za gornje masno usnje, ki bi uspešno vodil in nadziral oddelek, se išče. Samo strokovno izvežbana oseba z mnogo prakse pride v poštev. — Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja in zahtevkov na:

AND. JAKIL d. d., Karlovac

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom je mast CLAVEN. Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča M. Hrnjak, lekarnar, Sisak Varujte se potvorbi!

Zahvala

Moja srčna zahvala g. primariju dr. Vladimirju Guzelju za ves trud in skrb pri moji operaciji in zdravljenju. Ne bojite se truda ne dela, če gre za pomoč bližnjemu. — Bog Vam povrnil!

Hvaležna Jožefa Dermota

RAZGLAS

zaradi naslednika

Požar Johan (Ivan) rodom iz Kapele, občina Brežice, brat Josefine Markovič, roj. Požar, umrl v Zagrebu dne 19. decembra 1937, se pozva, da se zaradi nastopa nasledništva prijavi v odvetniški pisarni dr. Šik Lavoslava, Zagreb, Amruševa ulica 7.

Isti je menda pred tremi leti odšel v inozemstvo, in sicer v Nemčijo ali v Španjo.

Kdor prvi izve za njegov sedanjí naslov ali pri- nese dokaze, da je morda umrl, dobi 250 din nagrade.

Pazite na kotle!

„TEPALIN“

Made in U. S. A.

Edinstveno čisti in preprečuje kamen v vseh parnih kotlih, ne da bi jih bilo treba razdirati. — Preizkusila in priporočila Inspekcija za kotle ministrstva zgradb. — Zahtevajte prospekte od generalnega zastopnika

HOBBY, A. R., Beograd, Uskočka 5, Telefon 23-013

Odločba.

Srezko načelstvo v Krškem je z odločbo od 23. marca 1936, št. 4753/1 prepovedalo posestniku Jordanu Ivanu rabiti naziv „Draškovec“ za označevanje svojega posestva v Mikovci, obč. St. Jernej, ker gre ta naziv le graščini Trenz Matilde v Mikovci št. 1, in ker je v javnem interesu, da ne pride do pomot v nazivih.

Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani je dne 22. avgusta 1938, II. št. 11851/3, to odločbo potrdila.

Diamant

pletilni stroji

najnovejše konstrukcije, poznano kвалit. delo Igle za pletilne stroje vseh strojnih sistemov

Adolf Führ - Ljubljana

Masarykova cesta 19 Telefon 20-60

Kupimo

Avtomatično tehtnico 5—10 kg. kupim. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16025. (k)

Literaturo

nemško vse vrste, dežele Kranjske, Koroške, Sp. Štajerske, Primorske — kupim. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Slovenca« št. 16278. (k)

Elektromotorje

za vrtilni tok 2x220 V, rabljene, dobro ohranjene kupimo, in sicer: 1 dinamo ca 25 KS, 1 motor ca 13 KS in 1 motor ca 6 KS. Grad Ravne, p. Gustanj, dravska banov.

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne krone

kupujem po najvišjih dnevnih cenah.

A. KAJFEZ

urar

Ljubljana, Miklošičeva 14

CUNJE

krojaške odrezke, star papir, tekstilne odpadke ter ovčjo volno, govejo dlako (arovec) — kupi vsako množino

Arbeiter - Maribor

Dravska 15

Čitajte in širite »Slovenca«

Razno

Upokojenci

in osamele osebe dobe dobro domačo oskrbo v zdraviliškem kraju za 600 din mesečno. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Lahko doživljenjsko« št. 15.714. (r)

Padavica (epilepsija)

krči, živčne bolezni in pomanjkanje spanja. — Zanesljivi in najboljši uspehi so se dosegli z uporabo skozi trideset let preizkušene »Epilepsana«

Pobljzna navodila daje lekarna Fister, Osijek III.

STROJI

FORTUNA

Elektro univerzalni stroji v vsako mizariko delavnico! REŠITELJ MALE OBRTI Din 6.800—

Mizariki mojster KAHNE. Višnja gora, sporoča: Kot srečni posestnik »Fortuna« stroja model B se Vam naj- vrstneje zahvaljujem za Vašo promptno in solidno postrežbo. Zagotavljam Vam moje vsestransko priporočilo PETER ANGELO, d. z. o. z. stroji za obdelavo lesa Ljubljana, Pražakova 8

Glasba

Otroško harmoniko

novi, klavirski, prodam za polovično ceno. Šlemic, Jesenice, Lukmanov trg št. 5. (g)

Za klavir zamenjam

nov štiricevni radio apar- rat Zerdick. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 16361. (g)

KLAVIRJI

planini, harmoniji

STEINWAY & SONS,

BLUTHNER,

BOSENDORFER

FORSTER, HOLZ,

MANBORG

so nesporno najboljši

fabrikati na svetu

Dobite jih le pri trvdki

ALFONZ BREZNIK

LJUBLJANA

Aleksandrova cesta 7

Majhni obroki, nizka iz-

posojevalnina. Tudi pre-

igrani klavirji na zalogi.

Istotam velika izbira

vseh glasbil, muzikalij in

strun.

Vodne turbine

za vse razmere, avtomatične regulatorje, zatvornice, opreme za žage in mline izdeluje in dobavlja

G. F. SCHNEITER

Skofja Loka — tovarna strojev

Zmerne cene. — Prvovrstne reference.

Najugodnejše kupite

vsakovrstne trgovske knjige, kot ameriške žurnale, glavne knjige, blagajniške knjige itd. itd. pri

A. JANEŽIČ

Ljubljana Florjanska

ulica 12-14

ker smo cene istim vsled velike zaloge v engros- in detajlni prodaji globoko znižali. • Trgovina s papirjem, šolski- mi, pisarniškimi in knjigoveškimi potrebščinami na debelo in na drobno

Lastna industrija trgovskih knjig in šolskih zvezkov

LJUDSKA POSOJILNICA

V LJUBLJANI

reg. združba z neom. zavoso

Ljubljana, Miklošičeva cesta 6

v lastni palači

obrestuje hranilne vloge najugodnejše

Novc in stare vloge, ki so v celoti vsak čas razpo- ložljive, obrestuje po 4 %, proti odpovedi do 5 %

ZAHVALA

Za vse dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli ob smrti našega ljubljene soproga, očeta, starega očeta, brata, svaka in strica, gospoda

VALENTINA KIKELJ

strojnika

kakor tudi za cvetje, ki so ga poklonili sorodniki, prijatelji in sosede ter vsem, ki so dragega pokojnika spremili na njegovi zad- nji poti, se najtolepeje zahvaljujemo.

Sveta maša zadušnica bo darovana v ponedeljek, dne 17. oktobra 1938, ob pol 7 zjutraj na Viču.

Rožna dolina, dne 16. oktobra 1938

ZALUJOČI OSTALI